CEZAR PETRESCU

OMUL DE ZĂPADĂ

CEZAR PETRESCU

OMUL DE ZĂPADĂ

Coperta de: ADRIANA IONIȚĂ

© Toate drepturile acestei ediții
aparțin editurii TEDIT FZH

ISBN 973-97995-1-5

Cezar Petrescu
(1892–1961)

OMUL DE ZĂPADĂ

EDITURA TEDIT FZH
BUCUREŞTI

Așa sfârșea o toamnă urâtă,
cu tuse și ploi...

Toată ziua a suflat un vânt rece, tăios, fără milă. Întâi o luase mai domol. Mai în glumă. Șuiera subțirel printre crengi. Cânta hoinar din chitară pe struna sârmelor de telegraf. Fâlfâia ca un steag afișul circului de astă-vară, cu chipul lui *Fram, ursul polar,* dezlipit de pe un zid. Se juca de-a prinsul cu pălăria rotundă a unui domn scurt, pântecos și chel, după ce i-o înhățase din cap la colțul străzii.

I-o înșfăcase pe neașteptate și o rostogolea ghiduș de-a dura, înainte, la dreapta, la stânga, pe sub roțile unei birji și din nou înainte... O lăsa să se odihnească, o clipă, lățită pe asfalt. Se făcea că a uitat de dânsa...

Cotrobăia prin ganguri, foșcăind niște hârtii. Citea programul de la cinematograf și țistuia a mirare.

Poate că voia să-și cumpere bilet la matineu.

Iar când domnul scurt și gras sosea tropăind, zdup-zdup, pe picioarele crăcănate, gâfâind și dând din mâini, gata să-și apuce pălăria cu bastonul, vântul, hați! i-o șterpelea de sub nas, o umfla val-vârtej pe sus. Chicotea în hohote și bătea cercul cu dânsa până la mijlocul pieței.

De-acolo, zvâc! a săltat-o în zbor peste grilajul de fier și a cocoțat-o drept în creștetul statuii lui Ion Vodă cel Cumplit.

Domnul pântecos a rămas fluierând a pagubă și scărpinându-se în chelie. Grozav de minunat se mai holba la pălăria care fusese biciclistă și s-a făcut aviatoare. Nu știuse el ce pălărie sportivă purtase în cap, toată vara!

– Firea-ar afurisit de vânt ticălos și prost-crescut! blestemă, ștergându-și sudoarea de pe fruntea pleșuvă.

Atâta i-a trebuit vântului, nebunului! Aha!... Afurisit și prost-crescut, care va să zică?... Deodată s-a burzuluit și a întors-o pe foaia cealaltă, să arate dumnealui ce poate, dacă i-a ieșit faima că ar fi un vânt lipsit de educație.

Numai ce a început a mugi vrăjmaș, prăvălind pe cer nori negri ca păcura! Și numai ce-a pornit-o bezmetic de-a lungul străzilor, vâjâind și urlând și stropșindu-se.

Zgâlțâia ușile mânios. Răbufnea ferestrele cu sunet de geamuri sparte. Scutura năuc tabla firmelor. Dezbârna porți. Împroșca pe bulevard bilele castanelor dezghiocate din găoacele cu ghimpi. Smulgea nemilos cele din urmă frunze ofilite și fără nici o vină.

Le alunga să se ascundă sărmanele în unghere, cu foșnete de spaimă și de frig.

Poate îngropau un mort. Poate îngropau toamna deasă, mocnită.

Orașul s-a îmbrobodit în ceață. Trecătorii zgribuliți grăbeau pașii, cu tusete și glasuri răgușite.

– Unde te duci? întreba unul.

– La doctor... Mi-e fetița bolnavă. Tușește...

– De unde vii? vroia să afle altul.

– De la lemne... Nu se găsesc lemne! Îmi tremură băiețelul de frig...

– Ce toamnă urâtă!... Ce toamnă!...

Lângă o casă părăsită, scheuna dureros un câine flămând și fără stăpân. La colțul pieței, se tânguia cerșetorul cel orb, de toți cunoscut. Cineva începuse să cânte. Dar îndată s-a oprit. A amuțit. Se rușinase el singur de înveselirea atât de nepotrivită în mijlocul atâtor tristeți.

Luminile s-au aprins una câte una. Abia clipoceau însă, gălbui și murdare, înăbușite de fum și de pâclă. La gară a fluierat o locomotivă de tren. Un tren care pleca departe, departe, către țările calde de miazăzi, unde sunt țărmuri de mare scăldate în soare și unde grădinile sunt veșnic în floare.

Orașul a rămas mai singur și mai posomorât în ploaia urâtă. S-a culcat ursuz, ascultând chiotul vântului în hornuri, ca gemetele de strigoi, ascultând plânsul șiroaielor de apă în burlane. Apoi a tăcut și câinele cel fără stăpân. Nici corbii n-au mai croncănit.

Noaptea s-a lăsat neagră, pustie, peste orașul cel mai mâhnit de pe lume.

– Mamă! Oare n-are să mai ningă niciodată? a întrebat Gina, înainte de a pune căpșorul pe pernă.

Era o fetiță bălaie, cu ochi albaștri și năsucul obrăznicuț, cu părul auriu ca spicul de grâu.

Mama nu i-a răspuns. Poate că nici nu-i auzise întrebarea.

În rochia neagră, stătea pe gânduri la gura sobei, scormonind focul de lemne ude, să ațâțe flacăra puțintică și slabă.

Gina s-a înălțat pe pat, în genunchi, și a stăruit de-a doua oară, scuturându-și pletele cârlionțate:

– Mamă? Iarna aceasta nu mai ninge? Mă tem că, de anul trecut, Dumnezeu a uitat cum se ninge!

– N-avea nici o grijă, copiliță! a liniștit-o doamna Elena Zamora, mama Ginei, cu un zâmbet amar pe buze. N-a uitat Dumnezeu cum se ninge. Într-o bună dimineață, ne-om pomeni cu o zăpadă și cu niște troiene, să nu fim bucuroase!...

– Cum să nu fim bucuroase? Adică ție nu-ți place când ninge?

– Mi-a plăcut odată, a oftat mama Ginei în fața sobei, apucând în degetele subțiri ghemul de lână și andrelele de împletit.

– Când odată?

– Când eram ca tine, copila mea!... Acum mi-a trecut vremea plăcerilor și bucuriilor de-atunci...

– De ce, mamă? Ești supărată pe iarnă? Ce ți-a făcut?

– Lasă, nu e nevoie să știi prea multe, că ai să îmbătrânești prea repede.

Gina a deschis mai larg ochii albaștri, cuprinsă de o grozavă mirare:

– Și ce-ar fi rău, mamă? Chiar aș vrea să ajung mai repede mare ca tine!

Mama Ginei clătină din cap cu tristețe, privind mai departe în focul sărăcăcios și fără putere.

Poate gândea la păsurile lor, căci trăiau în strâmtorare de trei ani, de când Alexandru Zamora, tatăl Ginei, s-a pierdut fără urmă în război, departe, la capătul lumii. Poate că a mia oară se întreba ce s-a întâmplat cu dânsul. Prizonier? Rănit? Bolnav sau îngropat pe undeva, unde nu e nimeni să-l plângă și să-i pună flori pe mormânt?

Poate că se gândea apoi la vremurile de demult, când era și ea numai o fetiță care aștepta cu nerăbdare cea dintâi ninsoare, cu joaca bulgărilor de omăt, săniuș și patine.

Acum iarna însemna pentru dânsa numai griji.

Dar Gina o ținea înainte:

– Spune și tu, mamă! N-ar fi cică bine să ajung mai repede mare ca tine? Aș păstra eu cheile de la cămară și m-aș duce eu în piață, să le-arăt eu zarzavagiilor cu cine au dumnealor de-a face!... Phii! Las' pe mine!... Pe urmă, m-aș duce singură la cinematograf... M-ar saluta și poștașul! Sergentul de stradă, din colț...

– Nu știi ce vorbești, copila mea! a suspinat doamna Elena Zamora. Nu-ți doresc să ajungi așa de repede *mare* ca mine... Cât mai târziu...

– De ce, mamă?

– Iar de ce? Înțeleg eu de ce ți-au schimbat prietenele tale numele în Gina Dece, în loc de Gina Zamora.

– Nu-mi place... Mai bine Zamora!

– Ca să rămâi Gina Zamora, atunci, fii cuminte și culcă-te! Hai! Pune capul pe pernă și închide ochii, domnișoară Dece!

Copila tot mai avea însă ceva de spus și nu știa cum s-o spună. Se uita lung la obrazul mamei, cu duiosul zâmbet luminat de flacăra pe sfârșite din sobă. Se uita, pe urmă, la chipul maicii Domnului din icoană, luminat de pâlpâirea tremurătoare a candelei. N-o amăgeau ochii. Găsea parcă o asemănare.

Luându-și curaj, a rostit în șoaptă:

– Mamă! Spune drept... Tu ești cumva soră cu Maica Domnului!

– Ce vorbești tu, acolo?

– Zău, mamaă! Semeni cu Maica Domnului din icoana noastră... Dacă ești soră, de ce mi-ai ascuns? Poți să-mi spui acuma adevărul cel adevărat! Promit să păstrez secretul... Hai, mamă! Zi: da! Zi da! și eu jur că nu mai spun la nimeni. Jur pe capul Cleopatrei! Nici așa nu mă crezi?

Gina sărise în picioare de neastâmpăr și dădea cu o cumplită însufleţire din mâinile mici, în cămăşuţa albă şi lungă de noapte. Parcă împletea şi ea ceava de zor cu degetele. Nu lână, ca mama. Cuvinte şi întrebări şi jurăminte.

Pavalache era cățelul din bucătărie, tovarăşul de joacă şi de isprăvi, câteodată, cam gogonate. Cleopatra era păpuşa cu rochiţa roşie, la care ţinea ea mai mult.

Ca să jure pe capul lor, însemna că nu-i chestie de glumă.

– Hai, mamă! Nu mă crezi că ţin secret, nici dacă jur? De ce nu spui adevărat, că eşti soră cu Maica Domnului?

Venise acum rândul doamnei Zamora să se uite foarte mirată la Gina, numită şi domnişoara Dece, care se credea copilă de sfântă. A pus ghemul de lână şi andrelele pe fotoliul de la gura sobei. S-a apropiat să-şi sărute fetiţa pe frunte, mustrând-o cu blândeţea de totdeauna:

– Să nu te mai aud că vorbeşti asemenea năzbâtii, Gina mea dragă! Cum de-ţi trece printre minte una ca asta? Eu sunt numai o biată femeie... Toţi suntem numai nişte sărmani oameni...

– De ce vrei să mă înşeli? se încăpăţână domnişoara Dece în părerile sale. Nu spunea madam Palade că tu eşti o sfântă?

– Care va să zică, ştie ea mai bine decât mine, cine şi ce sunt? a surâs mama Ginei, de astă dată cu umbra mâhnirilor risipită din ochi. Aşa pretinzi mătăluţă?

– Ba bine că nu! Madam Palade e-o cucoană bătrână şi elavioasă...

– Evlavioasă, poate vrei să zici, Gina? o îndreptă doamna Zamora.

– Evlavioasă... Sigur că evlavioasă! Am vrut să te încerc, dacă ştii...

Mama Ginei zâmbea de șiretenia cusută cu ață albă a fetiței, uitând de toate grijile sale. O îndemnă:

– Ei, m-ai încercat? Te-ai dumirit?... Urmează acum...

– Da! urmă Gina, trăgând cu coada ochiului să ghicească dacă mama o crede ori nu pe cuvânt. Da, madam Palade e o cucoană elva... alva... leva... știi tu! Na! E-vla-vi-oa-să, evlavioasă!... Să știi de la mine că evlavioasă se spune!

– Mulțumesc că m-ai învățat. Ești foarte drăguță. Mai departe?

– E o cucoană elva... alva... leva... evlavioasă! Uf!... O cucoană foarte e-vla-vi-oa-să, na! care se duce toată ziua la biserică. Zivea și moș Toader, care a tăiat lemnele, că n-o mai întrece nimeni când e vorba de sfinți și de sărbători... Mai zicea că madam Palade e mama posturilor și că ei îi dă Sfântul Petru cheile de la rai, când se duce la bărbierit să-și mai tundă barba după ce-i ajunge până la brâu. Așa că știe dânsa ce știe, dacă spune despre tine că ești o sfântă.

– Bine, Gina dragă. Dacă știe așa de bine ce știe, ia să-mi fii atât de drăguță și să-mi mărturisești ce mai spune madam Palade și despre tine?

– Nu spune nimic...

– Chiar nimic? Amintește-ți bine...

– N-am ce să-mi amintesc! a strâns Gina din umeri, lungind botișorul și uitându-se în altă parte, fiindcă își amintea ea prea bine, dar nu tot așa de bine îi dădea mâna să mărturisească.

– Atunci să te ajut eu...

– Lasă! Nu-mi mai trebuie nici un ajutat, mamă.

– Îți trebuie ori nu-ți trebuie, tot e nimerit să-ți aduc aminte...

– Parcă tu n-ai altceva de făcut, mamă?

– În clipa asta, nu! Țin să lămuresc o poveste care-mi pare foarte nelămurită... Spunea madam Palade ori nu că ești un drac și jumătate? Spunea ea că nu ești un drac împielițat?

– Parcă madam Palade se pricepe la draci!

Mama Ginei a izbucnit în râs, mângâindu-și cu dragoste fetița pe frunte și strângând-o la piept cu mâna cealaltă.

– Hm! s-a prefăcut a se mira din cale afară. Din domnișoara Dece, ai devenit domnișoara Parcă! Adineauri, parcă madam Palade se pricepea de n-o mai întrecea nimeni! Acum, când a ajuns vorba la tine, *parcă* dintr-o dată și-a pierdut toată priceperea! Curios!

– La sfinți se pricepe, mamă!, încercă Gina s-o dreagă. La draci, de unde să știe madam Palade ce-i cu dracii? Își face cruce și ei fug! Nici n-are când să-i vadă, așa de repede o iau la goană.

– Iar la isprăvile tale, nu și-a făcut niciodată cruce?

– Care isprăvi?

– Le cunoști mătăluță! Isprăvi ca aceea de ieri. Când i-ai ascuns umbrela și galoșii. Când ai speriat-o ieșind de după ușă și în patru labe și lătrând ca Pavalache, de-a scăpat pachetul din mână. E adevărat?

– Îmda... recunoscu Gina cu ochii în pământ.

– Ei? Atunci nu și-a făcut cruce? N-a spus: „Piei, drace și jumătate"?

– Zău că nu! După ce i-a trecut spaima și i-am ridicat pachețelul de jos, a început a râde. I s-a încrețit obrazul de râs, mărunțel, mărunțel, de nici nu i se mai zăreau ochii. Dar de supărat, nu s-a supărat. Ba încă mi-a dat și bomboane. Le-am crănțănit singură. Nu m-am gândit la

tine și acuma îmi pare rău. Mai am două, mamă! Vrei să le împărțim? Tu una și eu una.

Fără să mai aștepte răspuns, Gina a zvâcnit din cap în cămășuța lungă până-n pământ. S-a repezit să scotocească în sertarul său cu jucării și păpuși, cam vechi și cam invalide. De acolo s-a întors zuruind pe-un fund de cutie, două bomboane sticloase, care miroseau a mentă și a madam Palade.

– Asta e pentru tine, mamă! Cea mai mare. Ia-o, te rog, că mă supăr!

Mama Ginei s-a prefăcut că primește cu mare plăcere acadeaua pestriță: roșu, galben, albastru. Dar pe ascuns a pus-o îndărăt, fără ca fetița să bage de seamă. Astfel, dimineață, Gina avea să se mire și să jure pe capul lui Pavalache, că nu-și închipuiește ea cum a ouat cutia altă bomboană.

Apoi, doamna Zamora a hotărât:

– De-acum, la culcare! Ți-ai făcut rugăciunea?

– Da, mamă...

– Și pentru tata?

– Și...

După ce s-a lăsat învelită până la bărbie, Gina a întrebat cu vocea somnoroasă:

– Mamă, Dumnezeu chiar aude rugăciunile noastre?

– Fără îndoială.

– Le-aude și Maica Domnului?

– Poate încă mai mult.

– Fiindcă e acilea, aproape, în icoană?

– Nu numai pentru aceasta, copila mea! Fiindcă e mamă. Simte și știe ce se petrece în sufletul unei mame și al unui copil.

– Atunci, de ce nu-l ajută pe tata să se întoarcă? De ce nu-i dă permis de circulație? De ce n-au milă de noi?

Răspunsul însă nu l-a mai așteptat și nici nu l-a mai auzit copila cu ochii albaștri, numită și domnișoara Dece, iar alteori domnișoara Parcă.

Adormise, ținând lipită la piept pe Cleopatra, păpușa căpătată în dar de ziua ei de la madam Palade, cucoana cea bătrână și evlavioasă și fără nici o pricepere când e vorba de draci. Mama Ginei s-a depărtat cu pași ușori de lângă pătucul alb. S-a așezat în jilțul de la gura sobei, unde focul era stins. A pus în poale ghemul de lână și a rămas așa multă vreme, împletind hăinuța de iarnă pentru copila care pe degeaba se îngrijora că Dumnezeu a uitat poate de anul trecut cum se ninge. Nu uitase. Purta el de grijă copiilor.

În camera scundă se lăsase frig. Numai în candela de sub icoana Maicii Domnului, pâlpâia un sâmburaș cal de lumină. Afară, vântul și ploaia se zbuciumau în crengile goale. Băteau cu degete ude în geam.

Noaptea se adâncea mai nepătrunsă, mai pustie și neagră, peste orașul cu tusete și oftări și suspine.

Cu o anume vărguță fermecată se poate pătrunde prin ziduri

O are în câte case, în câte și câte nu s-au culcat copiii tot cu aceleași întrebări pe buze?

– Mamă! Când are să ningă?

– Bunicuțo, de ce nu mai ninge odată?

– Tată, anul acesta, eu nu mai am parte să mă joc cu săniuța?

– Mamă-mare! În calendarul matale nu scrie că ninge?

– Mămico, tu ce crezi? Dacă am să mă rog frumos lui Dumnezeu, n-are să se îndure și să trimită iarna pe pământ?

În fiecare casă unde se află un copil, acestea au fost întrebările cu care își cicăleau părinții, bunicile, surorile mai mari. Cunoașteți voi prea bine!

Parcă voi faceți altfel, când se apropie cea dintâi ninsoare și nu mai aveți astâmpăr? Chiar dacă mi-ați jura pe capul lui Pavalache, ca Gina, tot n-am să vă cred.

Eu știu însă mai multe. Știu și altele.

În seara cu vânt și cu ploaie, am auzit și am văzut ce se petrece în fiecare casă din orașul cel negru și posomorât.

– Cum? De unde poți să știi? vă ghicesc întrebarea. Aceasta e o povestire! Așa, numai o născocire, numai o istorie închipuită...

– Ba nu! dați-mi voie să vă răspund. Dedata asta e o întâmplare adevărată. Foarte adevărată! Vă poftesc să mă credeți. Dacă aș mai fi încă la anii Ginei și aș avea un cățel ca dânsa, aș fi gata să jur pe capul lui Pavalache! de unde le știu pe toate? Hm! Să vă spun? Să nu vă spun? Hai! de hatârul vostru am s-o fac și pe asta. Uitați-vă de unde și cum le știu! Dar să nu destăinuiți la nimeni. Rămâne secret înte noi. Jurați pe capul lui Pavalache?

Da? Atunci ascultați!

Odată, demult, când eram copil ca voi, am căpătat eu o vărguță fermecată de la Sfânta Vineri.

Mă aflam într-o livadă, la țară, într-o amiază de vară. Și era cald, cald, cald, de ardea soarele ca para focului. Și era o trăcere, o tăcere și o singurătate, de se auzeau numai greierii în iarbă, cântând țiric-țiric, țiric-țiric!

Numai iaca văd eu o bătrânică mică și cu broboadă neagră, gârbovită, urcând dealul din greu, sprijinită într-un toiegel lustruit.

Era ostenită și însetată. Abia își mai trăgea răsuflarea.

Mă reped. O ajut să ajungă până la salcia de la fântâna de piatră. O rog să stea la umbră. Scot pentru dânsa apă proaspătă și rece, brumată, să-și potolească setea.

Atunci s-a uitat ea lung la mine, într-așa fel de-am înțeles eu că-i Sfânta Vineri.

Și atunci mi-a dat ea nuielușa fermecată, spunându-mi:

– Îți mulțumesc, fătul meu! Să te ție Dumnezeu până la adânci bătrânețe! Pentru că ai fost un copil de inimă și cu milă de bătrânețele mele, ca să-ți amintești toată viața de fapta ta bună, primește această vărguță. S-o păzești ca ochii din cap!

– Dar ce să fac cu dânsa? E plină livada de nuielușe ca aceasta...

– Ascultă, și nu întreba!... Nu seamănă cu nici-o alta de pe lume... E o vărguță binecuvântată de mine. Cu dânsa ai să poți trece prin ziduri, ai să poți coborî prin acoperișuri, ca să vezi ce fac oamenii și să-i asculți ce spun, atunci când cred că nu-i vede și nu-i aude nimeni. Cu dânsa ai să poți străbate într-o clipă codrii și mările și oceanele și pustiurile, ca să ajungi unde te duce gândul...

– Cu nuielușa asta de alun? am întrebat răsucind în mână cu neîncredere vărguța fără frunze.

– Cu nuielușa asta de alun. Ți-am spus. Ascultă și nu întreba! Purtând-o nedespărțită cu tine, ai să mai auzi ce spun frunzele și pomii și florile. Ai să înțelegi graiul tuturor viețiitoarelor și nevieţuitoarelor: păsări, câini, broaște, lei, cai și melci, graiul albinelor și-al vântului și-al ploii... Al tuturora, fără deosebire.

– Au și melcii un grai al lor? Vorbește și ploaia? Vorbesc și frunzele? m-am mirat eu, ca un copil prostuț și neștiutor ce eram pe-atunci.

– Toate au un grai tainic al lor. S-o știi de la mine, fătul meu! Numai că oamenii nu-l pricep și atunci cred că toate făpturile, cât și lucrurile de pe lume, au fost lăsate de Dumnezeu fără cuvânt... Vărguța aceasta are să-ți arate cât de neîntemeiată e asemenea părere. Tot ce-i pe lume are un glas să-și spună bucuria, să-și plângă durerea, să-și arate dragostea, să-și amintească...

– Iar eu am să le aud? Am să le înțeleg?

– De-acum înainte ai să le auzi și ai să le vezi toate; ai să le înțelegi cu ajutorul nuielușei acesteia pe care am binecuvântat-o eu. Ia aminte însă, nici să n-o pierzi, nici să n-o folosești cumva pentru gânduri și fapte urâte! Atunci puterea ei are să se întoarcă asupra ta, destăinuind lumii în gura mare tot ce-ai gândit rău și ai făptuit urât. Te-aș povățui ceva... Ești tu în stare să-mi asculți povața?

– Sunt, Sfântă Vineri.

– Te povățuiesc s-o întrebuințezi numai pentru bucuria și alinarea copiilor, chiar atunci când vei ajunge bătrân și cu părul alb ca mine. Tot ce te-a ajutat să afli nuielușa binecuvântată de mine să împărtășești copiilor, ca să știe și dânșii tainele lumii. Îmi făgăduiești?

– Făgăduiesc.

– Acum, rămâi cu bine, fătul meu!

Sfânta Vineri s-a ridicat de la umbra salciei de lângă fântână. I-am sărutat smerit mâna uscățivă.

A făcut un semn asupra mea cu degetele slabe și tremurătoare. S-a depărtat apoi cu pași mărunți, gârbovă, sprijinită în toiegelul lustruit.

S-a dus printre pomii din livadă, pe poteca fâneței cu flori și țârâit de greieri, până ce n-am mai văzut-o cu ochii.

Dar din acea zi, nuielușa fermecată mi-a ajutat cu adevărat să aud, să văd și să înțeleg multe.

De la dânsa am învățat eu graiul cel tainic al frunzelor și al pomilor și florilor și cailor și melcilor; graiul ploii când se tânguiește în geam și șoaptele vântului, bătaia de inimă a ceasornicului când ticăie tic-tac și tot ce alții n-aud și nu înțeleg, chiar dacă aud. Cu dânsa am pătruns eu prin ziduri, ca să aflu ce se petrece în casele cu ușile închise și cu perdelele trase la fereastră. Am auzit oftaturi și suspine. Am văzut bucurii și ospețe întinse. Am citit în gândul oamenilor. M-am bucurat și m-am întristat împreună cu ei, fără s-o știe.

Vreți să mergeți cu mine la fiecare casă din orașul acela posomorât și negru, unde copiii s-au culcat întrebând: oare de ce nu mai ninge odată?

Atunci, dați-mi mâna! Încet, încetișor, nu tropăiți!

Atingem ușor cu vârful nuielușei fiecare zid; iar zidurile ne lasă să pătrundem înăuntru.

N-aveți nici o teamă! Cei de acolo nu ne aud și nu ne văd. Avem vărguța fermecată cu noi.

Ea ne șoptește și cum îi cheamă pe cei dinăuntru, cum trăiesc, ce-au făcut ieri și ce-așteaptă de la ziua de mâine.

Încet, încetișor, nu tropăiți!

Vedeți? Sunt case mărețe și frumoase, cu trepte de marmură și cu ferestre largi, cu parchet lustruit și covoare catifelate pe jos, cu toate luminile candelabrelor aprinse. Sunt și case umile, scunde, întunecoase, unde suflă vântul rece pe sub prag.

Acesta e palatul domnului Stanciu Balaban, îmbogățit de război. Stăpânul morii și al fabricii de cârnați, care are două automobile la scară, mari cât două vagoane de tren. Stanciu Balaban, tatăl lui Bobiță, odorul răsfățat și

înfumurat, poreclit Bosumflache, fiindcă e cel mai mofturos și mai hârțâgos dintre toți copiii orașului.

Căsuța din dreapta, cu pereții coșcoviți și cu acoperișul spart de trece vântul și ploaia prin el, e adăpostul Saftei, spălătoreasa. Văduvă nevoiașă, mama fetiței pe care o cheamă Lențuca și care acum e bolnavă, fiindcă a umblat până săptămâna trecută desculță. N-avea cu ce să-și cumpere încălțări. Dincoace stă Fred, băiatul avocatului. Și dincolo, cei doi frați, Bâzu și Dănuț, elevi în școala primară. Mai departe, Nina; alături, Jap; în casa din fundul curții, cu un plop la poartă, stau Diana, Săndel și Ticu; la a treia casă, Măgârdici, marele meșter al zmeielor, vara, și al ghețușului, iarna, măcar că e numai fecior de coșar.

Pe urmă, la colțul pieței, în casa cu doi lei de piatră la scară, stau cele două surori gemene, Lola și Lala, nepoțelele lui madam Palade, care seamănă așa de mult una cu alta, încât nici nu le-ar deosebi nimeni, dacă n-ar purta funde de altă culoare în păr. Mai este și casa Adinei, a lui Guță, a lui Tom, Bicu și Codinel.

În fiecare casă, băieți și fetițe de toate mărimile și de toate vârstele, cu feluritele lor apucături.

Unii, copii gălăgioși și fără astâmpăr. Alții, sfioși și plini de supunere. Unii, înconjurați de jucării scumpe și nou-nouțe, pe care le schimbă de la o lună la alta și mereu mai vor altele, fiindcă s-au săturat de cele de luna trecută.

Nici nu se cunosc prea bine între dânșii. Ziua, în stradă, de obicei se privesc pe furiș. Își fac semne. Ar vrea să se împrietenească, să se joace, să alerge.

Unii însă n-au voie. Nu le îngăduie părinții și guvernantele să se înhăiteze cu copiii de pe uliță.

Alții, cei săraci, n-au timp. Trebuie să care pachete, să tăbârcească coșuri, să împingă roabe cu lemne, să alerge

la brutărie după pâine, la băcănie după sare și gaz, să ajute pe cei mari la necazurile lor.

Dar acum, în noaptea aceasta, nu mai este nici o deosebire între toți. Și cei din casele mărețe și îmbelșugate, cu focul duduind în sobe ori cu plăcuta căldură de calorifer în odăi; și cei din sărmanele cocioabe numai cu doi cărbuni stinși în vatră, toți nu-și găsesc astâmpăr.

Înainte de a merge la culcare, înainte de a închide ochii, nu mai sfârșesc cu aceleași și aceleași întrebări:

– Când are să ningă?

– De ce nu mai ninge?

– Mămico! N-ar fi bine să-i trimitem Maicii Domnului o scrisoare recomandată și s-o rugăm să ne răspundă când ninge?

Toți așteaptă minunea unei ninsori albe și sclipitoare, feerice, ca în poveștile de Crăciun.

Iar dacă pătrundem în case prin ziduri, multe vom vedea și vom auzi multe

Hai să intrăm măcar în câteva case! Două sau trei. Pentru altele nu avem vreme. E târziu. Și-i ploaie! Și-i vânt!...

Încet! Nu tropăiți...

Casa Ginei o cunoașteți acum. S-o lăsăm de-o parte. Gina doarme și visează în pătucul alb, cu păpușa strânsă la piept. Visează că ninge. Să n-o deșteptăm.

În clădirea cam dărăpănată și veche de-alături, Bâzu și Dănuț nu s-au culcat încă.

Dați-mi mâna!... Așa!... Încet. Vedeți ce ușor se trece prin ziduri cu vărguța pe care mi-a dăruit-o Sfânta Vineri?

Băiețelul cel mai mic și zburlit e Bâzu.

Uitați-vă bine la el! Vărguța fermecată îmi șoptește că e o cunoștință nouă, cu care avem să ne mai întâlnim.

Nu se poate spune că e copilul cel mai frumos de pe lume! Cam pistruiat, nasul cât un sfârc, părul ridicat în creastă, îi lipsește și un dinte din față. Zgârieturi pe obraz, slavă Domnului! Nici nu face să le mai numărăm. Dar ce băiat inimos și cum mai ține la prieteni! Nu-i cel dintâi în clasă ca Dănuț; nu-i pieptănat, îngrijit, sârguincios și supus ca el. Deștept, însă, de scăpără. Pe urmă, mai are și hazul său! E un mucalit.

Strâmtă și friguroasă, odăița! Hm! Ce spuneți?... Pereții afumați, soba rece, lampa cu lumină prea slabă. Sufragerie de oameni necăjiți. Acolo își învață lecțiile amândoi frații, cu paltonașele pe umeri.

Dincolo, în cealaltă cameră, părinții vorbesc despre grijile lor. Chibzuiesc târguielile de la piață pe a doua zi. Tatăl lui Bâzu și al lui Dănuț a fost slujbaș mărunt și cu leafă mică, la moara domnului Stanciu Balaban, până la începutul toamnei.

Niculae Aldea îl cheamă. Om slăbănog și bolnăvicios, chinut de-o tuse rea. Doctorul i-a spus să se ducă la munte, să se odihnească și să se îngrijească. Dar domnul Balaban nici n-a vrut să audă. S-a înfuriat, bombănind:

– Cum? Dumneata pofteşti vacanţă şi plimbări? Pentru asta plătesc eu lefuri? N-am nevoie de slujbaşi bicisnici! Şi nu-mi tuşi în obraz! Vrei să mă îmbolnăvesc şi eu?

În loc să-i dea vacanţă, l-a dat astfel afară. L-a azvârlit cu neînduplecare pe drumuri, în pragul iernii. Aşa că o duc acum mai greu decât anul trecut. Vând şi amaneteaza câte un lucru din casă, scoarţe, sfeşnice, ceasornice şi inele, ca să poată plăti chiria şi să aibă cu ce trăi.

– Ne-o ajuta Dumnezeu să trecem şi peste iarna care vine! Am eu semne! spune Eleonora Aldea, mama copiilor. Lasă-mă pe mine să le descurc toate, Niculae! Tu ia-ţi doctoriile.

E o femeie răzbătătoare şi vrednică; nu-şi pierde nădejdea.

Se scoală în zorii zilei. Se duce cu coşul în piaţă. Croieşte şi coase singură hăinuţele copiilor; îi ajută câteodată la dezlegarea problemelor mai încâlcite. Amândoi îşi iubesc copiii ca pe ochii din cap.

Vă uitaţi lung la Bâzu? Da? Vă înţeleg! Şi eu, tot la dânsul mă uitam. Urâţel, dar simpatic la culme!

Priviţi cum împinge caietul unde şi-a pregătit tema, depărtându-l pe muşamaua vânătă de pe masă! Se scarpină cu creionul în creştetul zburlit. Mâzgăleze pe muşama un purceluş dolofan, cu coada bârligată ca un sfredel. Cască. Se întinde.

Îşi pipăie zgârietura din obraz. Se strâmbă şi se încruntă ca Ion Vodă cel Cumplit, statuia din piaţă.

Nu de durere, ferească Dumnezeu! Se încruntă la amintirea scărmănelii pe care i-a tras-o el lui Bobiţă Balaban, Bosumflache, de unde s-a ales cu obrazul julit când a sărit şoferul domnului Stanciu Balaban să-şi apere odorul stăpânului. Ţipa şi scheuna Bosumflache ca din gură de

șarpe, de-a răsunat tot orașul. Ce folos? Până la sfârșit, tot el s-a ales cu ocara și morala!

Ca să nu mai gândească la aceste peripeții și să uite de ele, întreabă;

– Dănuț... Oare tu nu crezi că a venit vremea să ningă?

Dănuț, școlar într-o clasă mai mare și premiant întâi de când a deschis abecedarul, își repetă lecția cu urechile astupate în palme:

– „Tubul digestiv și digestia!... Orice ființă ca să poată trăi are nevoie de hrană. Unele ființe, cum sunt ierbivorele, se hrănesc cu iarbă, fân, orz, ovăz, porumb, sfeclă“...

Bâzu îl scutură de mână:

– Hei, Dănuț!... N-auzi? Lasă naibii tubul digestiv, iarba și sfecla! Răspunde-mi! Ninge mâine ori nu?

Fratele lui Bâzu nici pomeneală s-audă și să răspundă. Îi dă înainte, pe de rost:

– „Alte vietăți, cum sunt carnivorele, se hrănesc cu carne. Omul se hrănește cu vegetale și cu carne“...

– Ho!... Oprește, Dănuț! strigă Bâzu, zguduindu-l mai zdravăn. Oprește, ierbivorule! Cum îți vine ție să crezi în palavrele din carte? Adică noi ne hrănim și cu carne? Suntem și carnivori? De trei săptămâni nu ne-am mai înfruptata din friptură. Tot cartofi și fasole! Așa că schimbă lecția. Omul este un animal fasolivor și cartofivor... Asta s-o spui când te-o asculta poimâine...

– Lasă-mă în pace, Bâzule! rostește Dănuț necăjit. Ce te-a apucat? Ție îți vine să râzi și eu n-am isprăvit cu tubul digestiv...

– N-a isprăvit nici tubul digestiv cu noi. Ia-n auzi ce mai ghiorăie de foame! Strigă carne!... Sunt tub digestiv de carnivor! Dați-mi carne, friptură, sarmale, șnițel, fleică în sânge, chifteluțe marinate! Dați-mi pârjoale moldovenești!

Dănuț nu face nici un haz.

Încrețindu-și fruntea de încordare, încearcă s-o ducă mai departe cu lecția sa:

– „Din gură, alimentele trec prin înghițire într-o țeavă numită esofag"...

– Domnule Esofag! nu-l slăbește Bâzu. Hei, domnule Esofag! Ce-ai zice să-i tragă mâine o ninsoare numărul unu?

De data aceasta, Dănuț a uitat și el de esofag, de tubul digestiv, de ierbivore și de carnivore. A închis cartea și glăsuiește cu însuflețire:

– Ah! Bâzule! Dacă ar ninge mâine, ți-aș arăta eu ție că mai știu și altceva decât esofag și tub digestiv! I-am trage o luptă grozavă cu bulgări de zăpadă! Și am porni-o la săniuș! Tu nu știi cam pe unde e sania noastră?

– Hehei!... Să fii dumneata sănătos, domnule Esofag! Gata pregătită! Am frecat rugina tălpilor. Am pregătit și patinele!

– Și patinele? Atunci numai să ningă odată! Ne-am mai încălzi afară, de frigul din ghețăria asta de casă. Din pragul celeilalte camere, Eleonora Aldea i-a auzit. Și-a stăpânit oftatul și spune:

– Hai! Treceți la culcare, băieți! Vă ia frigul.

– Mai am de repetat lecția de intuiție, mărturisește Dănuț, ca un elev model ce este.

– Da! El e cu esofagul! râde Bâzu. Și cică noi am fi carnivori. Ca să vezi ce minciuni gogonate învățăm noi din carte, mamă! Apoi, chiar că mai bine să ne culcăm și să visăm că ninge cu sarmale și cu ardei umpluți!

– Bâzule! Ce drăcovenii îți mai tună prin cap? îl dojenește cucoana Eleonora, stăpânindu-și râsul, cum își stăpânise adineauri oftatul.

– Iartă-mă, mamă! se apără Bâzu pocăit. Nu sunt eu de vină. Esofagul și tubul nostru digestiv, șnițele, sarmale și ardei umpluți visează...

– Al tău! Esofagul tău! se leapădă Dănuț.

– Fie și așa! Numai al meu. Tu ești ierbivor. Ai să ajungi Daniil Sihastrul! Ai să capeți premiul întâi și la post. Premiul întâi cu cunună de ridichi. Îți place să te hrănești cu rădăcini și cu ierburi, ca schimnicii din peșteri și ca madam Palade. A ta are să fie împărăția cerurilor și a sfeclelor!

– Bâzule! îl amenință cucoana Eleonora cu degetul ridicat. Ia-ți seama la gură, că până la împărăția sfeclelor ai s-o sfeclești cu mine!

– Mamă, recunosc! Sunt un copil mizerabil. Îmi pare rău că am vorbit așa. Nu despre fiul tău iubit, Daniil Sihastrul! Ci regret că am vorbit așa despre ninsoarea noastră. Nu-mi trebuiește nici un șnițel, nici o sarma. Renunț! Le dau pe toate pe-o ninsoare... Numai să ningă! Să ningă cum se ninge, cu niște fulgi mari... mari cât sarmalele... măcar cât perișoarele cu smântână...

– Adică oricum o dai și-o răsucești, tot o ninsoare de frupt* visezi, jupâne Flămânzilă? luă aminte Dănuț, sever ca un domn profesor pe catedră.

– De frupt, de post, numai să ningă, jupâne Daniile Sihastru!

– Ia isprăviți! Ce vă tot ciorovăiți cu jupâne și jupâne, ca la piața mare? îi îndemnă cucoana Eleonora. Strângeți-vă caietele și cărțile. La culcare! Acum e prea târziu și prea frig. Vă trezesc eu, mâine dimineață, să vă repetați lecțiile. Mai ales că mâine e sărbătoare. Aveți toată vremea.

---

* De dulce.

Uitându-se la zugrăvelile de pe mușama, se minună supărată:

– Ce văd, Bâzule?... Tot nu te astâmperi? Nu te-am poftit o dată pentru totdeauna să nu mai mâzgălești masa cu drăciile tale? Ca să am ce șterge după tine!

– Le șterg eu, mamă. Păcat însă de mândrețea asta de purceluș! Phiiu! Ce fain i-ar mai fi stat lui fript la cuptor! Cu cojiță rumenă, colea, să trosnească în dinți. Îmi lasă gura apă ca burlanele de-afară...

Bâzu a șters foarte melancolic purcelușul cu coada sfredel.

– Mamă!

– Ei, ce mai vrei, Bâzule? Iar ceva cu de-ale mâncării? M-ai speriat! Ai să-mi mănânci și urechile!

– Dac-ar fi pe mâncat urechi, m-aș adresa lui Bobiță Bosumflache! Tot sunt mari și dezbârnate ca niște torți. Dintr-o pereche iese piftie pentru o familie întreagă. Dar altceva voiam să spun, mamă! De data asta vorbesc serios.

– Să mai aud și asemenea minune!

– Pe onoarea mea! F.F.F. serios! Mamă, tu care știi atâtea, spune drept. Are să ningă mâine ori nu? N-ai semne?

Tiptil, tiptil să intrăm și în cocioaba Saftei, spălătoreasa cea văduvă.

Uuuuu! Aici e și mai frig, și mai întuneric, și mai strâmt!

Lențuca zace în patul de scândură tare, pe mindirul de paie, învelită cu o pătură aspră. Tușește. Geme. Aiurează prin somn. Strânge însă și ea la piept o biată păpușă de cârpe, pe care și-a făcut-o singură. La picioare s-a încolăcit Țușca, pisica tărcată și slabă ca o stafie de mâță.

De-o săptămână bolește Lențuca așa. Doctor nu le-au dat mâna să cheme. Nici să cumpere doctorii.

Safta avea de primit bani de la domnul Stanciu Balaban, pentru mai multe zile de lucru. Dar când s-a dus să-și ceară plata, domnul Stanciu Balaban s-a stropșit după năravul său:

– Nu mă plictisi! N-am timp! Treci în altă zi!

– Mi-e fetița bolnavă, domnule Stanciu.

– Și ce mă privește pe mine? Soiul rău nu piere!

– E dreptul meu, domnule Stanciu. Pentru munca mea...

– Așteaptă!...

– De ce să aștept? Nu cer de pomană.

– Mai ești și obraznică? Ieși afară!

A repezit-o pe scări, afară. Așa că Safta și-a îngrijit copila bolnavă fără doctor și doctorii de la farmacie. Cu leacuri bătrânești și unsori. Mai multă omenie a arătat mătușa Zamfira, mama coșarului, bunica lui Măgârdici; în fiecare zi, a venit să-i aducă ba o ulcică de lapte, ba buruieni uscate pentru ceaiuri de tuse.

Acum, Safta spală în albie, lângă vatră, un maldăr de rufe. Rufele de la casa domnului avocat Leca Mateescu, tatăl lui Fred. Sunt cămăși subțiri și scumpe de mătase. Cearceafuri de olandă. Fețe de masă cu broderie rară. Lenjeria și ciorapii și batistele doamnei Eliza Mateescu, toate gingașe și străvezii ca pânza de păianjen. Pică de somn și de osteneală, dar nu se lasă. Vrea să se înfățișeze luni cu toate frumos împăturite, călcate, orânduite; să capete plata și să poată aduce un doctor în sărmana lor cocioabă.

Din când în când, își scoate minile înroșite din leșie, le șterge cu șorțul, se apropie și pipăie fruntea bolnavei din pat. Copila scâncește prin somn. Deschide ochii și spune:

– Mamă... Visam că ninge... Dar nu-mi era frig... Așa de frumos ningea! Și eu mă jucam în zăpadă.

– Dormi, Lențuco!... Închide ochii și dormi.

– Încă nu, mamă. Să-ți spun mai întâi tot... Ascultă! Nu-mi era frig... Aveam ghetuțe noi. Aveam și șoșoni. Prindeam fulgii ca pe fluturi. Știi tu, ca fluturii cei albi de astă-vară! mamă, eu n-am să mor? Am să mai văd eu ningând anul acesta?

Safta își ascunde ochii în care au podidit lacrimile. Ținând palma opărită de leșie pe fruntea copilei, o îndeamnă:

– Taci și dormi, Lențuco!... Dormi... Iar mâine ai să te trezești sănătoasă.

– Și are să ningă, mamă?

– Dacă o vrea Dumnezeu, are să ningă.

– Și am să mă pot juca în zăpadă?

– Cu voința lui Dumnezeu, da, Lențuco...

– Și am să capăt ghetuțe?

– Ne-o purta marele Dumnezeu și de grija asta!...

– Cum, mamă?... Dumnezeu are prăvălie de ghete?

Safta nu zâmbește la asemenea întrebări, ca mamele altor copii. Ca mama Ginei ori a lui Bâzu. Ea nu mai știe să zâmbească. I s-a împietrit chipul îmbătrânit înainte de vreme.

Răspunde oftând:

– N-are prăvălie de ghete. Nici fabrici și mori ca domnul Stanciu Balaban. Are altceva, Lențuco! Dumnezeu are grijă de cei pe care-i prigonesc și-i nedreptățesc oamenii.

– Atunci, nu ne uită, mămico?

– Nu!

– Și ne trimite ghete, ninsoare, tot ce dorim?

– Da... Închide ochii și dormi.

– Atât de mult doresc să mai văd o dată ningând, mamă!... Nici nu-şi închipuie Dumnezeu, cât doresc! Dacă ar şti, s-ar îndura...

Aşa e că se află multă durere şi suferinţă pe lume?

Iată de ce folosesc eu foarte rar vărguţa cea fermecată de la Sfânta Vineri, ca să trec prin ziduri cu puterea sa! Mă întorc acasă prea întristat, după câte mai văd şi câte mai aud.

Nu-mi găsesc somnul.

Mai degrabă îi cer ajutorul, când ajunge vremea să pricep graiul frunzelor şi al florilor, al melcilor şi al cailor, ciripitul păsărilor, ţârâitul greierilor şi susurul izvoarelor. Acelea sunt mai dulci şi mângâietoare. Mai blânde. Mă fac să uit pentru o clipă durerile şi mâhnirile oamenilor. Să mă tem mai puţin pentru bucuriile lor aşa de trecătoare şi ameninţate. În astă-seară v-am luat însă cu mine din casă în casă, fiindcă nuieluşa mi-a murmurat în ureche că toate au să sfârşească o dată cu bine.

Pentru fiecare faptă mi-a spus că se află şi o răsplată. Pentru fiecare durere, o alinare. Chiar pentru greşeli şi păcate o iertare.

Domnul Stanciu Balaban are un odor după chipul şi asemănarea sa

N-aţi ostenit? Nu vi se închid ochii de somn?

Dacă nu, hai să-i mai tragem o raită şi în faimosul palat al domnului Stanciu Balaban!

Mare căsoiul, ce ziceți? Mare, înalt, cu scări late și balcoane aurite, cu turnulețe și uși uriașe de stejar; dar fără nici o noimă. Plin de scumpeturi, de covoare, prești, fotolii și oglinzi; dar fără nici un haz.

Luați seama să nu lunecați pe treptele lucioase de marmură și pe parchetul lustruit. Să ne ștergem bine pe picioare! Să nu pipăim cu mâinile ude draperiile de pluș. Aici avem de-a face cu niște persoane foarte simandicoase și țâfnoase, pe care nu le mai ajunge nimeni nici cu prăjina la nas.

Domnul Stanciu Balaban a uitat când avea o cârciumă la bariera orașului și când îl luau mușteriii la rost, fiindcă îl prindeau înșelând la măsură. Se prefăcea a nu ști că s-a îmbogățit și că se mai îmbogățește încă pe spinarea altora, din truda altora, din foamea lor, cântărind strâmb, prefăcând mărfurile, jefuind, înșfăcând cu hapca din dreapta și-n stânga, bucurându-se de banul văduvelor și orfanilor.

Acum nu-și mai încape în piele. Nici în haine. Îl strâng pe burtă.

Se plimbă cu mâinile la spate, cu o țigară groasă de foi în colțul gurii. Pășește foarte măreț pe covoarele moi și se privește plin de sine în oglinzile mari de cristal.

E roșcovan. Umflat cu țeava. Sătul. Abia s-a ridicat de la masă.

Purcelușul a fost bine fript. Ficatul de gâscă, cu un sos grozav. Vinul, neprefăcut; nu ca la cârciuma sa de odinioară. Toate din belșug. Toate servite pe tăvi de argint, în pahare delicate, pe-o față de masă albă ca zăpada.

Și-a descheiat nasturii de la vestă.

Din mers își admiră tablourile agățate pe pereți, fotoliile largi, învelite în piele roșie, casa de fier.

Ușa de la camera lui Bobiță e deschisă. Ia să ne ițim puțin și să punem în lucrare vărguța noastră!

Vedeți ce bine seamănă odorul cel răzgâiat cu domul Stanciu Balaban?

Tot așa, cu ochii mici, ca de godac. Ca ochii purcelului zugrăvit de Bâzu.

Numai că Bobiță n-a mâncat la masă nici pe-a zecea parte cât domul Stanciu Balaban; a frunzărit bucatele strâmbând din nas. Era sătul dinainte. Cu ifose dezgustate, lăsa pe farfurie tot ce-ar fi îndestulat-o săptămână amarnica poftă de carnivor pus la post a simpaticului nostru Bâzu. Purcelul fript în cojiță să trosnească în dinți, așa cum îl visa Bâzu; purcelul de pe tavă, nu dintr-un desen pe mușama; purcelul acela nu i-a plăcut. Vroia prepelițe. Sau măcar curcan. Nu i-a plăcut nici ficatul de gâscă. Nici prăjiturile nu i-au plăcut. Vroia tort de migdale, nu de nuci. Fructele i s-au părut prea acre. Struguri! Nici nu vrea să vadă în ochi strugurii! Toată lumea mănâncă struguri. Și ce fel de portocale erau acelea, așa de mici? El voia portocale roșii, voia ananas, voia piersici de California în cutii cu vată, fructe cum nici nu se mai află pe lume. Portocale cât pepenii! Fragi în luna lui decembrie. Ar vrea cireșe albastre, pere violete și nuci cu miezul de caramele.

Nu-i plac nici jucăriile. Cele o sută și una.

S-a săturat de ele. S-a săturat și de odaia lui cu mobile ca la cinematograf și cu zugrăveli din basmul Păsării măiestre, pe pereți.

S-a sculat din mijlocul jucăriilor risipite pe covor. Se uită scârbit la ele. La ursul de pâslă, la maimuța care face tumba, la cuburi, la soldații de plumb, la cele patru mingi de toate mărimile, la aparatul de cinematograf, la trenul

cu șine, gări și tuneluri. Lovește cu piciorul în automobilul galben cu resort. Intră în biroul domnului Stanciu Balaban, declarând foarte plictisit:

– Papa! Vreau alt automobil!

– N-ai vreo trei, până acum, Bobiță?

– Și ce-i dacă am? Vreau altul... Unul roșu...

– Bine, Bobiță! încuviințează domnul Stanciu Balaban, scoțând țigara groasă din gură și slobozind pe nas niște nori de fum ca din coșul fabricii sale de cârnați. Vei avea un automobil roșu!

– Când, papa? Vreau mâine!

– Mâine, nu se poate, Bobiță dragă. E sărbătoare. Toate prăvăliile sunt închise.

– Vreau să fie deschise, papa! Tu ești prieten cu prefectul! Și nu spuneai că polițaiul Carapancea face sluj la scara ta? Cere-le să dea ordin și să le deschidă. Vreau automobilul cel roșu din vitrina magazinului *La paradisul copilului de elită!*

– Bine, Bobiță. Vom încerca. Ar fi momentul să te duci la culcare.

– Maman cum nu se culcă? se bosumflă Bobiță Bosumflache. Stă în salon și joacă cărți cu alte cuconeturi de-ale ei. Bea cafele și lichioruri. Nu mă culc nici eu!

Domnul Stanciu Balaban a apăsat pe butonul soneriei. A chemat guvernanta și vorbește cu alt glas, aspru, schimbat, poruncitor, nu cu blândețea pe care o păstrează numai pentru scumpul său odor:

– Edit! Invită-l pe Bobiță la culcare! Eu să am grija asta?

– Dar nu vrea, domnule Stanciu.

– Ia-l cu binișorul!

– Nu vreau să știu de nici un binișor! Nu mi-e somn! se împotrivește Bobiță, smucindu-se din mâna guvernantei

și pocnind-o cu călcâiul peste vârfurile pantofilor, gata să-i strivească degetele.

Edit închide ochii de durere. Se stăpânește însă și îl roagă:

– Dragă bobiță... Fii cuminte și hai să te-adorm! Am să-ți istorisesc o poveste frumoasă, frumoasă...

Bobiță se strâmbă și scoate limba la guvernantă:

– Știu eu ce fel de poveste frumoasă, frumoasă! Fac pipi pe poveștile tale... Acelea sunt povești frumoase? Numai istorii cu derbedei săraci, rufoși, bolnavi și care se vaită de foame. Ești o proastă, iar poveștile tale sunt niște prostii. Vreau alte povești. Papa, comandă la fabrica ta altfel de povești, speciale, de lux.

Domnul Stanciu Balaban n-a auzit bine ce-i cere Bobiță.

Se gândea la afacerile sale. A făgăduit deci, ca de obicei:

– Bine! Am să comand!

Uitase că are numai fabrici de cârnați, nu și de povești. Uitase că mai ales fabrica acolo nu marfă de calitatea întâi, cinstită și bună, ci cârnați din resturi putrede și rău mirositoare pentru oamenii nevoiași; căci din jăcmăneala celor nevoiași și din foamea lor își trăgea el bogăția.

Dar ca și Bobiță, așa era de deprins să facă tot ce vrea, încât N-ar fi răspuns altfel, chiar dacă ar fi fost mai atent la întrebare. Tot așa ar fi zis:

– Perfect! Voi comanda!

Și poate că ar fi tocmit de îndată pe cineva să fabrice povești de lux pentru Bobiță, numai cu zâne, prințișori în hlamide, palate de cleștar, poduri de argint, grădini cu flori de mărgăritare și cu mere de aur.

Deocamdată s-a uitat la ceasul său de aur priponit cu un lanț cât degetul atârnând pe burtă. A înălțat din

sprâncenele groase ca două omizi și a repetat cu voce suavă, de mirare la un om atât de burduhănos și de obicei atât de răstit:

– E ora culcării, scumpul meu Bobișor!

– Ei și?

– Te-așteaptă baia.

– N-are decât s-aștepte!

– Știi că mâine facem o plimbare cu automobilul la moșie. Încearcă să dormi!... Vreau să fii odihnit.

– Iar eu mâine vreau să ningă, papa! Auzi, tu?

– Aceasta nu mai pot eu s-o comand, nici la fabrică, nici la moară! a răspuns domnul Stanciu Balaban, cu un fel de părere de rău.

– Dacă vreau eu! Vreau să ningă, și gata! Ce fel de om mare și tare ești tu, dacă nici atâta nu poți, papa?

Aprinde altă țigară. Se instalează la birou, răsfoiește însemnările calendarului, se mai descheie încă la un nasture, pune mâna la telefon.

Înainte de a suna, se răsucește în fotoliul larg și puhav de piele, ordonând guvernantei:

– Edit!... Vreau să rămân singur! Am chestiuni importante pentru mâine... Am nevoie de liniște. Fă-ți datoria!

– Nu vedeți că nu m-ascultă, domnule Stanciu? Ce pot să fac?

– Aceasta nu e treaba mea! Pentru ce te plătesc!

– Mă duc s-o chem pe doamna.

– Nici defel! N-o deranja. Știi cât de nervoasă e când pierde la cărți! Descurcă-te singură!

Guvernanta încearcă să se descurce singură, blestemându-și ziua în care s-a născut. Și nu-i dați oare dreptate?

Uitați-vă! Ah! Numai uitați-vă cum se zvârcolește domnișorul Bobiță Bosumflache!

S-a înverșunat și a făcut spume la gură. Dă din mâini și din coate. Lovește în biata guvernantă îngălbenită de durere. Zvârle cu picioarele în jucării, a spart o vază de flori, se agață cu unghiile de birou, de fotolii, de casa de fier, de clanța ușii.

Haina de catifea s-a mototolit, gulerașul de dantelă e ferfeniță, nasturii smulși se rostogolesc pe pachet și pe covoare.

Bosunflache se sclifosește și zbiară:

– Nu vreau să mă culc!... Vreau să-mi promită papa că mâine ninge!... Vreau să ningăăă!... Vreau zăpaaadăăăă!...

Ușa s-a închis în sfârșit.

Domnul Stanciu Balaban a rămas singur în biroul său înalt și larg, cu tablouri în rame aurite și covoare moi, catifelate.

Așază țigara de foi pe marginea scrumierei.

Surâde în sine: «Ce băiat cu voință mai e și Bobiță ăsta!... Îmi seamănă. Știe ce vrea. Își impune voința!... Are s-ajungă departe. Numai cine știe ce vrea, biruie în viață!»

A ridicat pâlnia telefonului și începe să dea ordine pentru cumpărarea de porci, pentru vagoane de porumb de grâu.

– Alo! Alo! Luați notă! De luni urcăm prețurile! ... Da-da!... Urcăm prețurile!... Nu mai înțeleg românește?... Se apropie iarna și oamenii nu vor avea încotro... Vor fi nevoiți să plătească! Ce? Alo!... Știu eu mai bine ce spun!... Foamea e cel mai credincios client al nostru... Cum ai zis? E multă sărăcie? E multă mizerie?... Toc-

mai!... Ce mă privește pe mine sărăcia și mizeria?... Eu n-am societate de binefacere!... Eu am moară și fabrică, domnule!... Am hotărât; hotărât rămâne!... Executați!... Vreau! Ce, oare nu am dreptul să hotărăsc ce vreau eu la moara și la fabrica mea?... Alo!... Nu permite legea? Care lege?... Nu cunosc nici o lege! La fabrica și la moara mea, voința mea e lege, domnule! Acum o știi?... Nu mai discuta! Scurt! Vreau!... Am spus!...

Prin perete și prin ușă, tot se mai aude zbierătul lui Bobiță, ca un ecou...

– Vreau!... Vreau să ningăăă!... Vreau zăpaaadăăă!... Vreau!... Vreau!...

Le-ați văzut toate, dragii mei? Le-ați auzit toate? V-ați încredințat de puterea vărguței fermecate, care ne-a înlesnit să pătrundem în fiecare casă, fără ca nimeni să ne simtă?

Acum toți copiii din orașul cel negru și posomorât dorm și visează. Numai părinții încă nu s-au culcat. Unii întârzie ca să vorbească despre grijile lor. Alții, ca să gândească la ele în singurătate și tăcere.

Mama Ginei tot mai împletește la gura sobei cu focul stins.

Safta, spălătoreasa, tot mai zolește rufele de zor, tot mai oftează și tot mai aruncă mereu ochii la patul bolnavei. Părinții lui Bâzu și Dănuț tot se mai sfătuiesc cam ce-ar mai putea vinde și amaneta, ca Bâzu să nu se mai plângă, când în glumă, când în serios, că a ajuns ierbivor, fasolivor și cartofivor. Așa din casă în casă, din stradă în stradă.

Chiar domnul Stanciu Balaban tot nu se mai liniștea. Se ridica de la birou și se așeza iarăși în fotoliu. S-a mai plimbat o vreme cu mâinile la spate. Punea la cale în cap altă afacere. Cum să cumpere încă o moară. Îl plictisea și

o chestie neplăcută. De trei ori a vorbit la telefon cu avocatul Leca Mateescu, tatăl lui Fred, ca să-l apere într-un proces pentru speculă.

– Are să te coste cam mulți bani! l-a anunțat avocatul prin telefon.

– Plătesc!... Treci mâine dimineață pe la mine. Plătesc și am să-mi scot eu banii!... Ha-ha!... Mi-i scot eu cu vârf și îndesat!

Fără îndoială că avea să-i scoată cu vârf și îndesat! Mai ales dacă se vestește iarnă grea și cu lipsuri pentru norodul cel nevoiaș.

Domnul Stanciu Balaban a deschis casa de fier. A numărat teancurile de bani. Și-a frecat mâinile cu încântare.

Dorea și el să ningă, să viscolească, să coboare asupra orașului o iarnă cumplită cum nu s-a pomenit încă.

Dar pentru alte pricini și socoteli. Nu pentru bucuria nevinovată a copiilor.

Bang-bang! a sunat de douăsprezece ori ceasornicul catedralei în noapte. Bang-bang...

În sfârșit s-au culcat toți, amânându-și grijile și planurile lor pe-a doua zi. Însă cu ele au adormit, ca să-i prigonească prin somn și prin vis.

Căci prin somn și prin vis, tot se mai tocmeau pentru un car de lemne, mai alergau după doctor, se mai căzneau să înjghebe plata chiriei; dl. Stanciu Balaban nu-și mai potolea nesațul, cumpărând mori, fabrici, case.

V-am spus doar că era cel mai părăsit de Dumnezeu oraș de pe lume, într-o noapte urâtă, cu tuse și ploi și nesuferite necazuri.

Ce minune ar fi putut oare să aline păsurile oamenilor care-i rodeau ca un ghimpe în inimă? Ce minune să le

încălzească sufletele zgribulite de asprimile vieții, de nedreptăți, de dușmănii? iar pe alții, de lăcomia banului? Mulți nu mai așteptau nici un fel de minune, fiindcă demult nu mai credeau în ele.

Dar o minune tot se pregătea, fără știrea și fără voia oamenilor. Întru bucuria copiilor. Fiindcă dânșii, copiii, Gina și Bâzu și Dănuț și Lențuca și alții o sută credeau într-o minune și o așteptau.

Târziu, după miez de noapte, când toți dormeau, a început să ningă. Într-o mare și tainică tăcere, peste orașul cel negru s-a așternut o vrajă albă de basm.

Sub zăpada cea albă, s-a ascuns tot ce fusese negru, posomorât și urât

Gina a tras perdelele la o parte. Și a rămas încremenită.

– Aaaa!... încercase să scoată un strigăt de uimire, de bucurie, de fericire.

Dar îi încremenise și glasul pe buze. Îi tremurau ochii în lacrimi. Chiar zvâcnirile inimii s-au oprit în piept.

O durea, da! Parcă o durea atâta fericire! Parcă-i răpise graiul atâta bucurie!... Așa de feeric arăta mult-așteptata minune! Întrecea tot ce-și închipuise ea vreodată, tot ce-a visat, tot ce-și amintea de anul trecut. Alb, alb, numai alb...

O albă, sclipitoare și nepământeană priveliște, de pe alt tărâm.

Albe erau acum acoperișurile cele urâte și negre de ieri. Albe strada, piața, grădina publică, turla catedralei cu ceas, casa din față. Albi copacii cu ramurile încovoiate sub cununa florilor albe de nea. Albi stâlpii de telegraf, sârmele prefăcute în albe ghirlande. Alb cerul, pământul, orașul; alb tot, toate albe.

Ninsoarea albă primenise lumea învăluind-o într-un giulgiu proaspăt și fraged, afânat, moale, pufos, de vată. Era o lume nou-născută, curată și albă, luminoasă, neatinsă de pași, nepângărită de mâini.

Fulgii pluteau, fluturau, se legănau, întârziau în aer să mai țese perdeaua albă și străvezie înainte de a se așterne pe streșini, pe crengi, pe umerii statuii din piață.

Undeva au răsunat argintiu zurgălăi sprinteni de sanie. A lătrat și un zăvod. Dar nu scheunatul cel jalnic al câinelui oropsit și flămând, fără stăpân, de-aseară. Un lătrat puternic, voios, bucuros: „Hau-hau!"

Inimioara Ginei a început să bată în piept, după zvâcnita oprire de adineauri. S-a frecat la ochi cu teamă. Dacă e numai o zăpadă amăgitoare din vis?

Vraja cea albă nu s-a risipit însă. Nu era nici basm, nici vis. Ningea cu adevărat. Ningea cu fulgi mari și deși, care pluteau, se învălmășeau, zburau, fluturau ușori, jucăuși, sclipitori.

Jos, sub geam, Pavalache, cu gura căscată și cu limba spânzurând ca o panglică roșie sărea, zburda, făcea tumbe, alerga să prindă câte-un fulg din zbor: Clanț-clanț!

Abia atunci și-a căpătat Gina glasul și a izbucnit într-o chemare care a răsunat în toată casa. Abia atunci a început să bată din palme, aplaudând feeria de-afară:

– Ninge!... Mamă, ninge!... Vino să vezi, mamă, cum ninge!

Mama Ginei s-a apropiat cu pașii săi ușori. Și a privit tăcută, alături de dânsa, afară, pe geam.

– Tu nu spui nimic, mamă? a întrebat Gina. Tu nu te miri?... Nu te bucuri?

– Mă bucur.

– Nu se vede, mamă!

Mama Ginei a zâmbit cu obrazul luminat de strălucirea albă a zăpezii. Părea mai tânără. Avea și ea ochii umezi la fericirea copilei.

Dezmierdând buclele fetiței cu degetele lungi și subțiri, vorbi încet:

– Mă bucur în felul meu, Gina! Ai vrea să mă vezi bătând din palme și strigând ca tine? Mă bucur mai ales de bucuria ta... Atât îmi ajunge!

– Cu așa de puțin te mulțumești tu?

– Aceasta se numește puțin, Gina? Pentru o mamă e totul. De altfel, am știut că ninge însă de astă-noapte, târziu... Când m-am culcat, începuse a fulgui.

Gina s-a răsucit pe loc și a ridicat ochii albaștri, foarte indignată:

– Cum, mamă? Știai și nu m-ai trezit din somn să-mi spui? Să-mi arăți?

– Dormeai atât de adânc, Gina!... Ar fi fost păcat.

– Ba mai bine zi că ai păstrat pentru tine! lungi botișorul fetița. Anume ai stat până târziu, ca să vezi numai tu cum începe să ningă!

Doamna Elena Zamora se uita la copacii ninși, fără să pară și ea foarte indignată de asemenea nedreaptă învinuire.

Dimpotrivă, zâmbea în colțul buzelor, prefăcându-se mirată de altceva:

– Aseară, parcă spuneai că sunt o sfântă, domnișoară Parcă? Acum te-ai încredințat că mă cunoșteam eu mai bine decât madam Palade? Nu numai că nu-s sfântă și soră cu Maica Domnului. Sunt o mamă rea și egoistă! Pândesc să treacă miezul nopții, prin frig și prin întuneric, înadins, ca să mă ascund de copila mea și să știu numai eu când începe să ningă.

Gina îi caută în ochi și rosti cu îndoială:

– Asta n-o mai cred eu, mamă!

– N-oi fi crezând-o, dar o strigi în gura mare! o necăji doamna Elena Zamora, zâmbind mai departe.

– N-am strigat... Am spus mai încet! încearcă Gina, ca întotdeauna, s-o dreagă. Am strigat tare, numai de bucurie că ninge, când te-am chemat să vii și tu să vezi.

– Tocmai! În loc să vorbim despre ce-am făcut eu astă-noapte, bucură-te de ninsoarea ta, Gina. Ți-a ascultat Dumnezeu rugămintea. Să sperăm că va asculta-o și pe cealaltă, din fiecare seară.

Pe obrazul Elenei Zamora a trecut o umbră.

Poate din nou se gândea la tatăl Ginei, pierdut fără urmă în război. Poate se gândea că dacă e viu și prizonier, pe-acolo unde se află, acum sunt viscole și troiene, încât suferă de ger și de lipsuri. Iar dacă e mort, cumva, acum ninge peste mormântul lui singuratic de departe, unde nu-i nimeni să-l plângă și să-i pună flori la crucea acoperită de zăpadă.

Dar umbra mâhnitelor îngândurări n-a durut mult. S-a șters. S-a dus. Era mai puternică lumina sclipitoare de afară. Și mai puternic era neastâmpărul bucuros al Ginei.

Fetița a bătut cu degetul în geam. Pavalache a înălțat ochii și a dat vesel din coadă:

– Bună dimineața, cam pe la amiază, leneșo!

– Mamă, pot să deschid puțin fereastra? întrebă Gina. Aș dori să vorbesc cu Pavalache. Nu-l înțeleg ce spune.

– Bine, dragă Gina! Numai să-ți pun o haină pe umeri, ca să nu răcești...

Doamna Elena Zamora și-a ajutat copilița să îmbrace un hălățel gros și a deschis ea geamul. De afară a năvălit un val de aer proaspăt și răcăros, jilav; s-au rătăcit și câțiva fulgi.

– Domnule Pavalache! strigă Gina, aplecată pe marginea ferestrei.

– Prezent! a răspuns cățelul, clătinând din coadă.

– Cum te simți?

– Admirabil! Nu vezi ce minune a lui Dumnezeu e afară?

– Te-ai trezit demult, Pavalache?

– Oho!... Ce, sunt un leneș ca tine?

– Te poftesc să nu mă faci leneșă! Am fost ocupată cu un vis. Visam împreună cu Cleopatra că ninge. Dar nu se compară cu ce văd acuma!

– Cred și eu!... Cleopatra unde-i?

– Vai! Am uitat de dânsa. Stă și doarme în pat ca o leneșă. Ea e leneșă! Habar n-are de zăpada asta. Mă reped s-o deștept și s-o aduc.

Gina a fugit până la pătucul alb, unde Cleopatra, păpușa cu rochița roșie, dormea cu fața în jos și cu o pernă deasupra. A trezit-o și a așezat-o pe pervazul ferestrei ca s-o bată ninsoarea în obraz.

– Îi place și ei! se înveseli Pavalache. Uite ce ochi mirați mai cască! Învelește-o la gât să nu tușească!

– Ai dreptate! mărturisi Gina, înnodând o batistuță la gâtul păpușii. Nu știu încă să fiu o mamă cu grijă, ca mămica. Ție nu ți-e frig, Pavalache?

– Cu blănița pe care o am, nici nu-mi pasă! Voi ce clociți în odaie! Poftiți aici, la joacă. Ia priviți.

Pavalache a început a se tăvăli în zăpadă. Se rostogolea, se scutura, strănuta gâdilat în nări, prindea fulgii în gură: clanț-clanț!

– Mamă! Pavalache are să înfulece toată ninsoarea! se îngrijoră Gina.

– N-avea nici o teamă, că-ți mai rămâne și ție! Este destulă.

Mama Ginei zâmbea. Fetița încerca să prindă și ea cu buzele câte-un fulg plutitor, rătăcit în casă. Dar ninsoarea se topea repede pe gene, în păr, pe obraz.

– Nu așa! lătră Pavalache scandalizat de-afară. Mă faci de râs! Nu te pricepi deloc în chestia asta! Uită-te la mine: hap-hap! Doi fulgi dintr-o înghițitură. Clanț-clanț! Alți doi.. Coboară la amicul Pavalache, să-ți dea el lecții!

Pe stradă au trecut, ținându-se de mână, cele două surori gemene, Lola și Lala, de la casa cu doi lei de piatră în capul scărilor. Erau înfofolite în blănițe albe și crețe de miel, cu șoșonei albi și manșonașe albe, atârnate în șnur pe după gât. Au strigat amândouă, într-un glas:

– Bună dimineața, Gina! Nu vii să te joci cu noi?

– Nici nu m-am spălat încă.

– Nu face nimic! Ai vreme. Ne ducem la bunicuța și de-acolo plecăm la grădină, peste o jumătate de ceas. Caută să fii gata până atunci. La revedere!

– La revedere! Sărutări de mâini lui madam Palade. Lola?... Lala?

– Da! Ce mai este, dragă Gina? s-au întors și s-au oprit amândouă surorile.

– Spuneți-i bunicuței voastre că am împărțit toate bomboanele cu mama. Toate, nu numai două. Să nu mai

creadă că-s un drac și jumătate, încă împielițat! Îmi compromite retu... ture... reputația, da, reputația în oraș... Vă rog, să nu uitați!

– Nu uităm noi! La revedere!

A trecut prin ninsoare și Măgârdici, băiatul coșarului, târând în goană o săniuță după el. A trecut și Fred, feciorul avocatului Mateescu, în pantaloni albaștri de ski și cu sveter alb de lână, salutând cu mănușile fără degete, pufoase, albe, ca doi iepurași de casă.

– Bună dimineața, Gina! Tu poți sta în casă într-o dimineață ca asta? Vino cu noi în grădina publică.

– Vin!... Vin acuși!... Așteptați-mă!

Gina făgăduia că vine. Însă nu din toată inima.

Știa ea altceva.

Nu fiindcă s-ar fi temut cumva că n-are să capete voie. Grădina pulblică era alături, la doi pași. Doamna Zamora își avea oricând de la fereastră copila sub ochi, încât nu o dată o lăsa să plece singură la joacă.

Dar hăinuțele de iarnă ale Ginei rămăseseră strâmte și mici de anul trecut. Cu ce are să se îmbrace? Aceasta era întrebarea și din această pricină nu făgăduise ea din toată inima. Pavalache, de jos, o zorea la rândul său, hămăind:

– Haide, odată! Ce mai stai? Pierdem vremea.

– Îți dă mâna! îi răspunse Gina cu invidie în glăscior. Ție ce-ți pasă?... Ai blană de iarnă de la Dumnezeu. Nu ți-a rămas strâmtă și scurtă. Nu te strânge în coate!

– De, aceasta e cam adevărat! recunoscu Pavalache. Șoșoni nu prea am eu! Nu știu de ce a uitat Dumnezeu să-mi dea o pereche de șoșoni. Umblu cu tălpile goale. Dar merge și așa. Grăbește, că am să isprăvesc fulgii! Clanț! Clanț!

Gina s-a întors de la pervazul ferestrei:

– Mamă, ce ne facem?

– Despre ce e vorba? zâmbi mama Ginei.

– Știi tu! Hăinuțele mele de iarnă, pe care spuneai tu că mi le împletești. Parcă la dânsele lucrai, aseară?

– Te înșeli grozav, domnișoară Parcă! Aseară, tu nu știi ce-am făcut? Ca o mamă rea și egoistă ce sunt, am așteptat singură să ningă, ca să văd numai eu...

Fetița se rușină de bănuielile ei nedrepte.

Aceasta n-o împiedică însă să bage de seamă că doamna Elena Zamora ascunde ceva la spate.

– Mamă, ce ții tu ascuns acolo?

– Nimic! Uite că te cheamă Pavalache! A inventat un sistem nou de prins fulgii...

– Mamă! Lasă-l pe Pavalache! Eu știu acuma... Am ghicit!

Ghicise cu adevărat.

Iar Gina a mai avut astfel de ce striga încă o dată de bucurie în acea dimineață și de ce mai bate încă o dată din palme, când a descoperit că tot echipamentul său de iarnă era gata. Gata până la cel din urmă nasture; cel mai mic șiret și canaf.

Cum mai răsucea ea pe-o parte și pe alta hăinuțele de lână albă! Cum le mai strângea ea la piept! Cum le-a mai încercat cu neastâmpăr, în fața oglinzii, ca să vadă cât de bine îi vin. Și cum le-a mai arătat ea la geam, prietenului Pavalache și Cleopatrei, ca să se bucure și dânșii!

– Mamă, parcă alaltăieri ziceai tu că-ți trebuie o săptămână ca să le termini?

– Parcă, domnișoară Parcă...

– Tu le-ai lucrat astă-noapte, mamă? De aceea ai stat așa de târziu, în frig, pe când eu dormeam fără nici o grijă cu Cleopatra.

– Hm! Ciudat... E rândul meu să spun parcă. Parcă acum un sfert de oră, altceva credeai că am făcut astă-noapte, domnișoară Parcă?

– Nu mă mai necăji, mamă, cu prostiile pe care le-am spus și le-am crezut! Cer scuze! M-ai iertat? Apleacă-te să te sărut. Și dă-mi mâna s-o sărut, mamă, mămica mea bună!

– După ce-a sărutat mâna care-a împletit hăinuțele de lână, Gina tot nu s-a lăsat:

– N-avea dreptate madam Palade? Nu știa ea ce știa, mamă?

– Că tu ești un drac și jumătate? Un drac încă împielițat?

– Nu asta, mamă! Că tu ești o sfântă. Soră cu Maica Domnului!

– Hai! Lasă sfinții și sfintele. La baie și la îmbrăcat. Domnul Pavalache și-a pierdut răbdarea.

Pavalache își chema prietena de-afară:

– Ham-ham! Hai-hai! Uf! Ce ticăită și mocoșită mai ești, Doamne!... Nu te fă prea frumoasă, ca să mă scoți din minți!

O clipă, mama Ginei a rămas rezemată de geamul deschis, privind ninsoarea albă care-i lumina obrazul.

În ochii albaștri se oglindeau copacii ninși, grădina, strada, iarna. Un fulg s-a prins în genele lungi.

Iar ea a zâmbit ninsorii și iernii, cu toate mâhnirile uitate, ca fetița care a fost ea odinioară și semăna atât de bine atunci cu Gina de-acum.

– Mamă! Așa are să ningă toată iarna? Și are s-aducă pe lume numai bucurii și fericire.

Fiecare se bucură în felul său de cea dintâi ninsoare

– Scoală, domnule Esofag!... Sus!... Scoală că ninge!

Dănuț s-a întors somnoros pe partea cealaltă. A mormăit.

– Cunosc eu păcălelile tale, Bâzule!

– Ninge! De data asta ninge, Dănuț! Crede-mă!

– Știu eu ce fel de nins... Ninge cu sarmalele tale și cu ardei umpluți.

– Ba ninge cum se ninge, Dănuț! Ninge cu fulgi, cu vată, cu confeti. S-a așternut zăpada de-o palmă. Ți-o jur pe esofagul și pe tubul meu divestiv! se frământau Bâzu, agitat la culme.

Prin somn, Dănuț, cum a auzit de esofag și de tub digestiv, repede a și început să repete lecția pe care n-o isprăvise aseară. Recita de zor:

– „Țeava numită esofag merge până în stomac. Stomacul are forma unui cimpoi. Ghindurile sale, numite glande stomacale, produc un suc acrișor numit suc gastric“...

– Acest frate al meu, numit Daniil Sihastru, are să înnebunească de învățătură! îl căină Bâzu, zburlindu-și disperat creasta părului. Poftim! După ce că-i ierbivor, visează numai esofaguri, cimpoaie, sucuri gastrice și alte parascovenii la fel... Atunci, eu care-s carnivor sadea din tălpi până-n creștet, ce-ar trebui să mai visez, Doamne? Stomacuri cât cimpoiul domnului Stanciu Bârdăhan; stomacuri cât Caraimanul și esofaguri cât tunelul de la Predeal!

– ...„Deci, stomacul face a doua mistuire a boţului digestiv, numită digestie stomacală, cu ajutorul sucurilor gastrice", continua Dănuţ, aproape ca din carte, cuvânt cu cuvânt.

– Aşa! Ţie îţi arde de-o greţoasă de digestie, când afară ninge atât de splendid? Ei, stai, că-ţi arăt eu una să n-o poţi mistui, stimabile frate ierbivor numit Daniil Sihastru! Te conving eu pe dumneata că ninge!

Bâzu s-a repezit afară. S-a întors înăuntru cu un pumn de zăpadă. L-a făcut mai întâi bulgăr în palme, ceva mai mărişor ca un boţ digestiv. L-a turtit ca o chiftea de cartofi şi i-a pus compresă de gheaţă pe ceafa lui Dănuţ.

L-a lipit, tocmai când explica el mai înfocat prin somn ce se întâmplă cu boţul digestiv, după ce-a lunecat prin esofagul cât tunelul de la Predeal, în cimpoiul cât Caraimanul, ca să-l ia acolo la rost sucurile gastrice.

– Au! Văleu! a răcnit Dănuţ, sărind în picioare din pat până în mijlocul odăii şi scuturându-se buimac, cu părul vâlvoi. Aoleu! Ce-i asta?

– Zăpadă! a răspuns Bâzu nevinovat.

– Ce zăpadă? Ce fel de zăpadă?

– Zăpadă calitatea întâi! Garantat sută la sută! Nu ca făina de la moară Balaban... Zăpada de care ninge afară...

– Cum? Chiar ninge?

– Greu mai pricepi pentru un premiant întâi! Păcat de zeciuri şi de premii.

– Adevărat că ninge? repetă întrebarea Dănuţ, uitând că e cazul să se înfurie pentru isprava cam deocheată a fratelui mai mic şi pentru nerespectuoasele sale aluzii la zeciuri şi premii întâi. Adevărat?

– Eu ce ţi-am spus adineauri? N-ai vrut să mă crezi? Îi dădeai înainte cu esofagul şi cimpoiul? Ţi-am dovedit. Alb pe negru! Rece pe cald!

– Îți faci de cap, Bâzule! Acestea nu-s glume serioase, îl dojeni fratele mai mare, de mântuială, așa, numai ca să nu rămână dator. Puteai să mi-o dovedești altfel.

– Fapte!... Fapte, nu vorbe, domnule Esofag! Ți-am dovedit serios, cu fapte, cu bulgăre de omăt, când am văzut că nu crezi în vorbe.

Dănuț pare-se că tot nu era încă deplin încredințat. Netezindu-și părul pe frunte ca să nu se prezinte zburlit ca un oarecare Bâzu în fața iernii, a mers până la fereastră să se convingă cu ochii săi. A tras perdeaua. Și a rămas încremenit și el, ca Gina, de priveliștea fără seamă a orașului alb; de minunea ninsorii care învăluia în veșmânt strălucitor și alb, luminos, tot ce fusese aseară atât de negru și trist și urât.

Într-o clipă s-au troienit nămeți de zăpadă și peste lecția lui, îngropând în cea mai desăvârșită uitare tubul digestiv, esofagul și toate marafeturile gastrice! S-ar fi zis că nici n-au mai existat vreodată pe lume și în cartea de citire a lui Dănuț.

Iar el, s-ar fi zis că nici nu mai era Dănuț cel dintotdeauna: Dan N. Aldea; premiantul întâi cu cunună și elevul model, periat, pieptănat, ordonat și măsurat în toate vorbele și faptele sale.

Cu amândouă mâinile l-a cuprins de umeri pe Bâzu, l-a zgâlțâit și a început să țopăiască un fel de ceardaș unguresc, chiuind plin de entuziasm:

– Ninge, Bâzule!... Ura!... Ninge! A sosit iarna!

– Mie mi-o spui? se miră Bâzu, mucalit.

– O minune de ninsoare, mă Bâzule, mă!

– Eu mai văd și altă minune, de care mă crucesc ca madam Palade!

– Care, Bâzule? Spune? Mai este și altă surpriză?

Bâzu a răspuns cu aceeași mucalită seriozitate:

– Văd pe Daniil Sihastru, jucând sârba popilor în cămașa de noapte! De-acum pot să mor, în pace și onor!

– Ești un nesuferit! Adică numai tu ai drept să faci nebunii?

Bâzu era să răspundă că pe unii îi prind nebuniile; pe când la alții se potrivesc ca nuca-n perete.

Dar n-a vrut să-i strice inima lui Dănuț.

L-a lăsat să-și joace mendrele în voie. Trăgea cu coada ochiului și se chitea cam cum l-ar putea el desena mai năstrușnic pe Daniil Sihastru dănțuind cazacioc, în prima zi de ninsoare. Păcat să se piardă o ocazie atât de rară! Are să-l zugrăvească pe-o foaie de caiet, nu pe mușama, ca să nu se mai evapore ca purcelul cel cu coada sfredel, care a ajuns în carne și în oase și cu rumenă cojiță, pe masa domnului Stanciu Balaban.

Iar poza are s-o agațe pe perete, deasupra patului, să rămână acolo până la primăvară, când se va topi zăpada.

– Ei? Ai isprăvit rumba fulgilor? întreba hâtru, încălțându-se de zor și înnodându-și șireturile cum da Dumnezeu. Termină! Ajunge! S-o zbughim afară, Dănuț!

– Adevărat! Trece vremea!

Amândoi s-au spălat și s-au îmbrăcat cu mare viteză. Parcă erau pompieri și auziseră alarmă de foc.

Nici nu luau însă aminte că duduia altfel de foc, cu pară voioasă, în soba rece de aseară și în odaie se încingea căldura după care tânjeau ieri.

Au înșfăcat sania din antreu și pe ușă afară!

Domnul Neculai Aldea, cu paltonul vechi peste umeri și cu batista la gură, privea de pe scări cum ninge.

Privea și tușea. Dar pe obrazul său galben și slăbănog se citea o desfătare copilăroasă. Poate își amintea și dânsul de vremurile când o tulea cu săniuța la joacă. A spus vesel:

– Bravo, băieți! Hai! A voastră e lumea... Băgați de seamă să nu răciți.

– Nici o grijă, tată!

– Dănuț, tu mai ales... Tu ești mai slăbuț.

– Ce slăbuț, tată? protestă Bâzu, în numele lui Daniil Sihastru. Azi e în stare să mănânce jăratec! Leu-Paraleu, nu ierbivor! Să-l fi văzut dansând! Făcea marț baletul de la Operă!

În poartă, s-au întâlnit cu Eleonora Aldea. Se întorcea de la piață. Cucoana Eleonora a pus jos, în zăpadă, coșul plin, îndreptându-se de mijloc să răsufle.

– V-ați băut ceaiul, copii?

– Nu ne mai trebuiește nici un ceai, mamă! a răspuns Bâzu. Ne-am fi mulțumit noi și cu un coltuc uscat de pâine. Am scotocit prin dulap, în sertare. Ioc! Nema! Clenciu!... Nix! Vânt!

– Să nu vă dau pâine caldă. Am adus pâine caldă, copii!

– N-avem vreme, mamă. Ne cheamă patria la datorie!

– Atunci vă poftesc să nu întârziați la masă! Bâzule, în special cu tine vorbesc... Se poate întâmpla să te-aștepte o surpriză, domnule carnivor!

De mirare!... Pe Bâzu nu-l mai interesau acum surprizele din coșniță, deși a înțeles că e vorba de oarecare viitoare șnițele și sarmale. Nici măcar n-a aruncat privirea să cerceteze. A sărutat cuviincios mâna maică-si, cu ochii și cu gândul numai la zăpada lor.

Altfel n-a luat aminte nici că de pe degetul cucoanei Eleonora lipsea inelul de cununie, inelul pe care-l amanetase chiar în acea dimineață, pentru lemnele din sobă și târguielile din piață. Pentru făina și cârnații de la moara și fabrica domnului Stanciu Balaban.

Nu părea însă defel tristă nici cucoana Eleonora că s-a despărțit de inel. Avea semnele sale. Credea într-o dreptate. Credea în ziua de mâine, de poimâine... Și se bucura de bucuria copiilor.

Uitându-se la dânșii cum se duc voioși în ninsoare, și-a mai povățuit cu grijă băiatul mai mare și mai firav:

Încheie-te la gât, Dănuț!... Să nu răcești cumva. Bâzu s-a întors din mers, pregătind un bulgăre de zăpadă în palme și glăsuind:

– Pe garanția mea, mamă! Îl execut eu! Măcar că-s prâslea, mă face cu guvernanta lui, ca englezoiaca domnișorului Bosumflache Balaban!...

Iar ca să dovedească în ce chip înțelege el să se țină de cuvânt, a și început bombardamentul, văruindu-l pe Dănuț cu o proaștă de omăt în frunte, de i-a stricat toată frizura.

– Unu la zero!... hohotea. Doi la zero!... Trei la zero! Uite ce mutră faci! Parcă ești Bosumflache!

Domnișorul Bobiță Balaban, zis Bosumflache, s-a trezit ca de obicei cu dosul în sus.

Pe măsuța de cristal cu rotițe, îl aștepta la cap ceașca de cacao aburind, feliile de cozonac, untul și marmelada.

– Vreau ciocolată azi, nu cacao! a strâmbat ca de obicei din nas.

Edit, guvernanta, a încercat, tot ca de obicei, să-l ia cu binișorul:

– Gustă mai întâi, Bobiță...

– Nu vreau să gust! Vreau ciocolată și gata!

– E o cacao pregătită cu mâna mea! îl rugă Edit. Încearcă! Nu sunt doi copii în orașul cesta care să-și permită luxul unei cești de cacao pe asemenea vremuri! Alți copii n-au nici o cojiță uscată de pâine să pună în gură...

– Iar începi cu poveștile tale despre copii calici? Vreau ciocolată și nu vreau povești tâmpite ca tine.

– Bobiță, cum îți permiți să te exprimi așa?

– Fac ce vreau! N-ai să mă înveți tu cum să vorbesc. Tu ești o slugă. Papa te plătește ca să faci ce vreau eu, nu să fac eu ce vrei tu! Ai înțeles? Vreau ciocolată!... Ciocolatăăăă! Du-te și adă-mi ciocolataaaa!

Guvernanta nu știa ce să facă. Își mușca buzele. Primise ordin de la madam Balaban să prepare cacao pentru copil, în dimineața aceasta. Nu putea să treacă peste cuvântul său.

O aștepta alt tămbălău, mai strașnic decât al lui Bobiță Bosumflache. Mai ales că, aseară, madam Balaban pierduse la cărți și era foarte nervoasă. Se deșteptase și ea cu dosul în sus și cu durere de cap. Toate slugile umblau prin casă în vârful picioarelor, vorbeau în șoaptă, nu-i mai intrau în voie.

– Bobiță dragă, se căznea Edit să-l îmblânzească pe Bosumflache. Fii copil drăguț!

– Nu te-ai dus încă? Am să mă plâng lui *maman* că mă ții flămând. Mă persecuți ca pe copiii din poveștile tale.

– Bobiță... Ascultă-mă! Dacă-ți spun eu ce bucurie te-așteaptă, promiți să-ți bei ceașca de cacao? Îți pregăteam o bucurie...

Bosumflache se zborși disprețuitor:

– Ce bucurie poate să-mi pregătească o matracucă ca tine?

– Matracucă?... Ce este asta, matracucă?

– Nu știu ce este, dar a spus mama că tu ești o matracucă! Am auzit-o eu povestind cucoanelor la cărți și râzând. Toate râdeau de tine.

Edit a înghițit un nod. Nu avea nevoie să mai afle ce înseamnă matracucă. Își închipuia ea că din partea doamnei Carolina Balaban, ca și din partea lui Bobiță ori a domnului Stanciu Balaban, nu se putea aștepta la vreo vorbă de cine știe ce gingășie. S-a resemnat să rămână așadar matracucă pe românește, nu pe englezește, și a stăruit mai departe:

– Bobiță dragă... Aseară nu te rugai tu să ningă?

– Nu m-am rugat, matracuco!... *Am vrut!...*

– Ei bine!... Ca să zic ca tine: ai vrut să ningă!... Astăzi ți s-a împlinit voința!... Poți să-mi împlinești și tu dorința mea?

Guvernanta poate se gândea că la auzul acestei vești, Bobiță Bosumflache va sări din pat să se repeadă la geam să vadă cu ochii săi minunea de-afară.

Dacă așa a gândit, amar s-a înșelat. Încă tot nu-l cunoaște bine. Bobiță a spus nepăsător:

– Va să zică a nins?... Știam eu că trebuia să ningă, dacă am vrut!... Du-te și-mi adă zăpada s-o văd și eu...

– Cum?... În pat, Bobiță?... Îți imaginezi că zăpada se poate aduce pe tavă, ca o probă de făină de la moara domnului Stanciu?

– Am să te spun lui papa că vorbești așa despre moara sa! Atunci n-ai să împarți cu nimeni ce-ai să pățești, matracuco! Vreau zăpadăăăă!... Adu-mi zăpada mea! Vreau zăpadăăăă!... adu-mi zăpada mea! Vreau zăpadaaa mea!...

Edit și-a făcut cruce ca madam Palade. Oftând și clătinând din cap, s-a dus să aducă o probă de zăpadă pe farfurie. O probă din zăpada lui Bobiță Bosumflache. Și-și spunea în minte că dacă ar povesti cuiva asemenea istorie, nimeni n-ar crede-o pe cuvânt și i-ar ieși numele de cea mai mincinoasă guvernantă din lume.

Dar când s-a întors, Bobiță nu mai era în pat. Alergase la geam în pijamaua de mătase albastră. Stătea neclintit și privea afară. Nu mai avea pe chip nici o schimonoseală arțăgoasă de Bosumflache. Măcar pentru o clipă, vraja iernii îl transformase într-un copil ca toți copiii. Se bucura de minunea zăpezii cu sufletul lor. Îi strălucea în ochi o fericire curată și luminoasă.

– Ce frumos ninge! a rostit încet. Așa de încet și așa de mișcat, încât guvernanta l-a strâns cu înduioșare lângă ea, uitând tot ce îndurase și avea să mai îndure de la el.

– Ce frumos ninge, Edit! De ce nu m-ai trezit să mă bucur mai devreme?... Tu vezi?... Fulgi, fulgi, câți fulgi zboară afară!.... Zboară, se joacă, se așază pe case... Și pe casele cele sărace și mici. E mai frumos, Edit, mai frumos decât la cinematograful meu1... Nu-i pe pânză și în film. E adevărat. Ninsoare adevărată.

A tăcut o vreme. Privea neclintit. Apoi, târziu, întrebă deodată.

– Edit, ninsoarea aceasta este pentru toată lumea?

– Nu înțeleg ce vrei să spui, Bobiță.

– E și pentru copiii cei jerpeliți din poveștile tale?

– Din fericire, da! Măcar la atât au drept, sărmanii.

– Atunci e gratis?

– Tot ce poate fi mai gratis...

Fiul domnului Stanciu Balaban a strâmbat din nas intrând din nou în pielea lui Bosumflache cel dintotdeauna.

– Nu este și zăpadă de lux? Specială?

– Din fericire, nu!

– Ce tot îi dai cu fericirea din clanța ta matracucă?... Din fericire, nu! Din fericire, da! o schimonosi Bosumflache, smulgându-se de lângă dânsa și repezindu-i

cât colo mâna care îl strângea cu înduioșată blândețe. Nu-mi place ninsoarea asta ca tărâțele, ca făina integrală de la moara lui papa, pentru golanii de pe stradă!

Bobiță a plecat de la fereastră bosumflat pe asemenea zăpadă ordinară, pentru toată lumea. S-a trântit în pat. A dat cu piciorul în tava cu feliile de cozonac, împrăștiindu-le pe covor.

– De ce nu-mi servești mai repede ciocolata? Vreau ciocolată! Vreau automobilul cel roșu pe care mi l-a promis papa, de la *Paradisul copilului de elită!* Unde-i automobilul? Toți mă persecută în casa asta! Nici de mâncare nu-mi dați! Vreau ciocolată! Ciocolatăăă!

Zăpada cea albă și curată, adusă ca probă de Edit, se topea pe farfuria de porțelan. Se prefăcuse într-o spumă clocită și urâcioasă.

Țușca, pisica tărcată și slabă ca o stafie, s-a strecurat din tindă în cocioaba Saftei, Spălătoreasa.

Venea de-afară. Era înfrigurată și cu labele ude de zăpadă. S-a urcat pe patul tare, la locul său, la picioarele Lențucăi și a prins să se spele cu hărnicie.

Safta spăla și ea de zor. Spăla rufele domnului avocat Leca Mateescu și ale doamnei Eliza Mateescu; până mâine dimineață trebuiau să fie uscate, călcate, predate acasă, cu număr, după listă. Astăzi e sărbătoare. Dar pentru dânsa, nu există duminică.

A închis ochii astă-noapte numai două ceasuri. Nu în pat. Pe un scaun, cu fruntea rezemată de masă. Mâine, după ce va primi plata și va chema doctorul, va avea drept la odihnă.

Acum trage cu ochiul la patul fetiței bolnave. Ce greu mai doarme! Toată noaptea a gemut, a tușit, a vorbit prin

somn, a aiurat. Dumnezeu tot s-a îndurat însă de rugăminţile sale.

I-a trimis ninsoarea pe care o dorea. Dacă pe lume ar fi loc şi minuni depline, i-ar trimite şi sănătate, ghetuţele şi şoşonii de care s-a bucurat numai prin vis, aseară.

Pisica a isprăvit cu spălatul şi pieptănatul. S-a încovoiat la picioarele bolnavei. De sus, din tavan, picura apa.

Într-un târziu, s-a mişcat şi Lenţuca. A scâncit, deschizând ochii:

– Mamă!...

– Ce-i, copila mamei?

– Mămucă.... Iar visam că ninge...

Safta a lăsat rufele în albie şi s-a apropiat, ştergându-şi mâinile stacojii şi opărite de leşie. Ar fi vrut să zâmbească. Dar nu mai putea. Nu mai ştia. A vorbit cu chipul ei împietrit, fără nici o schimbare şi nici o tresărire înviorată:

– N-a nins numai în visul tău, Lenţuco!... Ninge de astă-noapte, copila mamei.

Lenţuca a deschis ochii mai mari. Nu pricepea bine. Credea că mai aiurează.

– Cum spui tu, mamă?

– A nins... Ninge! Lenţuco! Ninge şi-acuma...

– Ninge?... Ninge şi-acuma? a şoptit fetiţa bolnavă. Nu se poate să văd şi eu, mamă?... Te rog!... Numai puţin.

Se chinuia să se întoarcă pe-o parte, cu ochii spre geam. Geamul era însă de sticlă proastă, verzuie, aburită. Se zărea numai o pată alburie. Nimic din minunea de-afară.

– Mamă, numai puţin, mamă, să văd... Te rog...

Safta şi-a ridicat copila în braţe, a înfăşurat-o în pătura aspră şi s-a apropiat cu dânsa de fereastra îngustă şi scundă. A şters cu latul palmei aburul fumuriu. S-a luminat un ochi din geam, prin care se desluşeau copacii încărcaţi de ninsoare, fulgii albi, uşori, sclipitori.

Lenţuca a strâns mâna slabă şi fierbinte de arşiţă pe după gâtul femeii cu obrazul împietrit; şi-a lipit tâmpla de tâmpla ei. A murmurat:

– Nici n-am crezut că iarna e aşa de frumoasă, mamă! Asta nu se cheamă minune?

– Într-un fel, fata mamei. Pentru bucuria ta de-acuma. Altfel, pentru oameni ca noi, iarna nu-i cea mai milostivă minune pe care o aşteptăm.

– Eu nu înţeleg ce spui tu.

– Nici nu e nevoie, Lenţuco! oftă Safta. Bucură-te şi atâta tot. Nu ţi-e frig?

Nu, mamă... Încă puţin! Să mai stăm puţin.

Au mai stat amândouă, tâmplă lipită de tâmplă, la fereastra strâmtă din peretele hâit şi coşcovit.

Pe urmă geamul s-a aburit din nou. Ninsoarea de afară parcă se făcea de cenuşă. Capul fetiţei s-a plecat pe piept.

– Lenţuco?

– Da, mamă...

– Mergem de-acum?... Ajunge...

– Dacă spui tu, ajunge.

Safta, spălătoreasa şi-a culcat copila bolnavă în pat, a învelit-o cu pătura aspră, a pus deasupra şi un strai gros de-al său. Ţuşca, pisica tărcată şi slabă, s-a încolăcit la picioare. A încercat să toarcă. Dar nu mai ştia. Nu mai putea.

Uitase şi ea, cum uitase Safta să mai zâmbească.

– Mamă... a îngânat Lenţuca. Atunci e adevărat că Dumnezeu nu ne uită? Că ne poartă de grijă?...

– Să nădăjduim, copila mamei.

– Şi dacă ne-a trimis ninsoare, are să ne mai trimită şi altele pe care le dorim?

– Închide ochii şi dormi... Nu mai vorbi, că obosești.

– Are să ne trimită ghetuțe, șoșoni, sănătate, tot?

– Da, copila mamei. Tot.

– El știe de câte avem noi nevoie! Acuma am văzut eu că știe și se îndură. El e mai mare și mai tare decât domnul Balaban?

– Să nădăjduim că da, Lențuco!

– Și e mai bun?

– De asta nu mai încape nici o îndoială! Dormi, Lențuca mamei...

Dar bucuriile iernii
sunt pentru toată lumea,
măcar în dimineața dintâi

Ninsoarea nu s-a potolit o singură clipă dimineața. Fulgii cădeau potop alb asupra orașului, alții și alții, puzderie, încă mai mari și mai pufoși, parcă încă mai albi. Se așternuse o zăpadă de nădejde, care creștea cu fiecare ceas.

Pașii se afundau adânc. Trecătorii însă nici n-ajungeau bine până la colțul străzii; iar peste urmele lor, se cernea alt strat moale și proaspăt de ninsoare, netezind și ascunzându-le tiparul tălpilor. Astfel, pentru fiecare om plecat de-acasă, se deschidea înainte ca un drum nou, de la începutul lumii, pe care nu l-a mai călcat nimeni.

Și trecători erau, slavă Domnului!

Sute și sute! Toată suflarea din oraș!

Într-o asemenea zi, pe puțini îi răbdase inima să rămână închiși în casă. Ieșiseră să vadă cu ochii lor minunea. Să

se bucure de ea. Să calce pe drumurile neîncepute. Să-i ningă în obraz, să li se prindă fulgii în gene și să-i învioreze din mocnirea cea de toate zilele.

Departe, pe străzi, răsunau clopoțeii săniilor. Poate nici nu erau atâtea câte se auzeau.

Ecoul zurgălăilor de la o sanie de pe o stradă străbătea argintiu și sprinten, voios, pe strada cealaltă, de s-ar fi crezut că-i altă sanie care se apropie de pe alt tărâm.

Se aflau oameni tineri și bătrâni, lucrători, cucoane în blănuri, ofițeri în uniforme, pensionari ogârjiți și mătuși gârbove, care nu mai scoseseră nasul din vizuinile lor cu săptămânile.

Acum se uitau prietenos unii la alții, clătinau a minunare din cap, își dădeau bună dimineața, chiar dacă nu se cunoșteau. Își puneau în buzunarele paltoanelor mănușile, ca să poată întinde mâinile goale în văzduh și să-i ningă steluțe de cleștar pe dosul palmei. Își vorbeau cu o bucurie nestăpânită, de parcă toți ar fi câștigat la loterie lozul cel mare.

– Fantastic mai ninge!

– Da, doamnă Naum! N-am mai văzut asemenea ninsoare, de când eram noi copii și vecini... Mai ții mata minte?

– Adevărat, domnule Cezar Petrescu! N-am uitat eu mai ales o iarnă fantastică de-atunci, când ne jucam cu sănioara și ne tutuiam...

– Ne-am tutuit noi vreodată, stimată doamnă Naum?

– Olala! Și încă cum, stimate domnule Cezar Petrescu! Ba mi se pare că ne-am și zgâlțâit teribil de păr. Am început mai întâi în glumă o bătaie cu bulgări de omăt, care s-a transformat pe urmă într-o scărmăneală în toată

legea. Eu ți-am făcut o vânătaie sub ochi; dumneata mi-ai smuls un smoc respectabil de păr.

– Regret. Îmi cer iertare, doamnă Naum.

– Te-am iertat de atunci. Acum ar fi cam târzior. Păcat însă că n-ai păstrat smocul acela suvenir! Mi-ar face plăcere să mi-l înapoiezi. Mi-aș aminti ce culoare îmi aveau codițele împletite ca doi colăcei. Dar dumneata l-ai zvârlit în zăpadă și l-ai călcat în picioare cu ciudă, din pricina vânătăii!

– Scuzați. Încă o dată regret, doamnă Naum. Și mă mir. Oricum, n-am obiceiul să mă port așa barbar cu doamnele.

– Nu eram doamnă. Mereu uiți aceasta. Eram un drac și jumătate de fetiță, cam ca Gina Zamora, dacă o cunoști. Chiar îmi scorniseși dumneata un nume fantastic și foarte poetic: Fulga, zâna fulgilor! Călcai de pe atunci a scriitor de cărți pentru copilași; nu călcai numai în picioare și în zăpadă părul smuls din codițele tovarășelor de joacă. Iar eu, ca o ingrată, îți iscodisem porecle mai puțin poetice. Îți spuneam Cezărică Cucuiu!

– Cucuiu? De ce cucuiu?

– Pentru că vreo săptămână ai purtat în frunte un cucui cât un cartof săpunar din Brașov, când ai căzut pe gheața lacului din grădina parcului și te-ai lovit de patinele mele... Un cucui fantastic!... Pe urmă, după ce te-ai vindecat, ți-am schimbat porecla în Cezărică Colțun.

– Colțun? De ce Colțun?

– Mereu tot întrebi și dumneata ca Gina, numită domnișoara Dece! Aș putea să te poreclesc de-a treia oară, după atâția ani, stimatul domn Cezar Dece! Cum? Serios nu-ți amintești de ce erai Cezărică Colțun?

– Vă spun pe cinste că nu, doamnă Naum!

– Să-ți împrospătez eu memoria în acest caz. Îți spuneam Colțun, Colțunaș, fiindcă veșnic îți lunecau ciorapii de pe genunchi în jos veșnic în urmă, ca să-i ridici. Fantastic îți mai cădeau ciorapii la fiecare pas! Făcuseși praștie din jartiere. Și noi trebuia să te așteptăm și să te strigăm: Hai, Colțun! Grăbește, Cezărică Colțunaș!

– Trebuia să fi fost ceva foarte nostim, doamnă Naum!... Hm!... Cum de-am uitat?

– Multe am mai uitat noi de atunci, stimate domnule Cezar Petrescu. Găsești de mirare? Acum suntem persoane foarte serioase, prea grave chiar, avem amândoi părul cărunt, amândoi reumatisme.

– Eu mai am și-o boală de ficat! Mă încearcă uneori și inima. Iar de tușit, chihăiesc ca o gloabă răpciugoasă, de-mi trezesc din somn toți vecinii. Mi-a recomandat medicul să port și ochelari. Nici de auzit, nu prea aud eu cine știe ce! Poate că am să mă las și de fumat.

– Fantastic! Bine te lauzi după atâția ani, domnule Cezar Petrescu! Eu am rămas mai modestă. Mă mulțumesc numai cu un simplu reumatism. Ce spuneam, adineaori?... Da!... Acum avem amândoi părul cărunt, reumatisme și junghiuri; îmi spui doamnă, îți spun domnule, stimate domn! Nu-i fantastic? Cine ar crede că am mai fost vreodată și altfel? Uită-te la mine! Adică, într-o părere, bine că n-ai ochelarii la dumneata, stimate domn, ca să vezi mai de-aproape în ce hal m-am ogârjit și m-am stafidit, ce-au făcut anii din mine. Cine-ar crede că eram Fulga, zâna fulgilor?

– Uită-te și mata la mine, doamnă Naum! Cine-ar crede că am fost vreodată Cucuiu și Colțunaș?

– Ca să ne mângâiem, mai bine să privim la ninsoarea aceasta fantastică! Ninge ca atunci...

– Da, ninge ca în copilăria noastră. Vorba matale, ninge fantastic. Ninge ca atunci, Fulga... Fulga, zâna fulgilor!

Dincolo, la alt colț de stradă, în ninsoare, s-au oprit și vorbesc alții, cu părul mai cărunt. Alb ca zăpada.

– Grozavă ninsoare, coane Iancule!

– Strașnică, Toadere!... N-a mai nins așa de când eram copil.

– Să tot fie de-atunci vreo șaizeci de ani, coane Iancule! surâde șiret pe sub mustața ninsă, moș Toader, tăietorul de lemne. Mă tem să nu fie ei chiar vreo șaptezeci de ani bătuți!

– Ei-ei! Mai dă rest la socoteală! N-o mai lua după aritmetica domnului Stanciu Balaban! zâmbește cu voie bună conu Iancu, pensionarul, care pe vremuri a fost președinte de tribunal și din fire nu-i omul cel mai vesel și prietenos din târg. Las-o mai ieftin, Toader! Nu mă mai îmbătrâni și tu... Îmi ajung câți ani mi-a lăsat Dumnezeu!

Nu-i el cel mai vesel și prietenos om din oraș, dar acum îl ține pe Toader de-un șnur al sumanului și se uită la tăietorul de lemne cu drag. Nici o deosebire, nici o depărtare n-a mai rămas între amândoi. Îi învăluia aceeași albă ninsoare și aceleași amintiri. Conu Iancu întreabă:

– Bre, Toader... Mi se pare că multă vreme ne-am mai zbânțuit noi împreună cu săniuța, când eram niște diavoli de-o seamă?

– Și mie mi se pare, coane Iancule.

– Atunci, nu-mi spune coane. Eram numai Iancușor și tu erai Todiriță. Tu erai marele tartor al săniușului și ghețușului. Eu, un biet ucenic. Mă țineam de coada ta. Îmi venea să-ți spun bădie, numai să mă pomenești în ceata voastră. Ferice vremuri, Todiriță!

– Ferice, coane Iancule... coane Iancușor... Dară nu s-a isprăvit cu noi. Pentru noi s-au dus demult; pentru alții de-abia a început.

– Înțelept vorbești, Todiriță!

– Ce înțelepciune găsești mata la un prost și-un neștiutor ca mine, cum am rămas? Nu-i nevoie să fii cine știe ce înțelept, ca să vezi cum trec alții la rând. Ca la moara domnului Balaban. Ia mai auzi ce gălăgie și ce zarvă și ce bucurie pe copilași! Nu-i mai încape strada, piața, târgul, țara, lumea...

Acestea se vedeau și se auzeau mai la fiecare colț de stradă în cernerea fluturată și domoală de fulgi.

Nu se mai gândea nimeni la păsuri și la griji. Le lăsaseră acasă. Își aminteau numai iernile din copilăria lor. Vedeau minunea de-afară cu ochii de atunci.

Chiar domnul cel scurt, gras și chel, care a alergat, ieri dimineață după pălăria pe care i-o umflase vântul și i-a cocoțat-o pe creștetul lui Ion Vodă cel Cumplit din statuia pieței; chiar el nu mai blestema furios. Se lăsase păgubaș de pălăria bicisnică și aviatoare. Nu mai era de sezon.

Își turnase în cap o căciulă brumărie, înaltă și mare, țuguiată, grozavă, fantastică, cum ar spune doamna Naum.

O trăsese zdravăn peste urechi. N-ar fi putut să i-o smulgă nici o vijelie diu lume, nici un uragan, viscol, crivăț, vârtej.

Acum stătea nemișcat în potopirea ninsorii și se bucura de dezmierdarea lină a fulgilor pe obraz. Iar zăpada se troienea pe umerii paltonului blănit, pe căciula cumplită, întocmai ca pe umerii și pe cușma statuii lui Ion Vodă cel Cumplit din mijlocul pieței. L-a urnit din loc numai alaiul copiilor, care au dat buzna peste el, cum dădea iureș vântul de ieri să-i înhațe ghiduș pălăria și s-o ia razna cu dânsa.

Năpădeau toți copiii târgului, din toate ungherele. Strigau, se chemau, hohoteau, se fugăreau, se hârjoneau, alergau cu sănioarele după dânșii, începuseră câteva asalturi cu bulgării care se sfărâmau în obraz, în piepturi, în gurile deschise de hohot. Și ce mai gălăgie, Doamne! Și ce mai râsete! Și ce mai bușeli!

Abia se ridica de jos câte unul, împiedicându-se, lunecând, căzând din nou. Iar îndată tovarășii binevoitori la culme, sub cuvânt că-l ajută, îl rostogoleau mai al naibii de-a tăvălugul, în chiote de veselie.

Cățeii dădeau târcoale, amestecându-se și dânșii în hârjoană, lătrând, hămăind, strănutând, înotând până la gât în omăt, apucând cu colții de-o pulpană de paltonaș, fugind cu o mănușă în gură, întrecându-se c-o sănioară și tulind-o, du-te duduiță! Înainte! Ca să ia premiul întâi.

– Asta-i joacă! Așa înțeleg și eu! gâfâia Pavalache scuturându-și zăpada din ochi.

– Stai, că încă n-ai văzut nimic! i-a spus Gina. Când vom ajunge în grădina publică, atunci să te ții! Mai ales dacă n-or fi plecat în altă parte Măgârdici și cu Bâzu!

– Băiatul coșarului!

– Și ce dacă e băiat de coșar? Are el repur... repe... reputația... Nu înțelegi tu cuvinte de-astea!... Să-ți spun altfel. Pe înțelesul tău. Este el cel mai mare meșter la săniuș și la bătăliile cu omăt?

– Este! Dacă este, este, ce pot să zic?

– Atunci să nu-mi faci dumneata mie pe înfumuratul și scârbosul, ca Bosumflache Balabanache.

Pavalache s-a rușinat și a pus botul opărit în omăt.

Multe ocări pe drept și pe nedrept mai înghițise el în viață. Dar să fie asemuit cu Bosumflache, la asta nu se mai aștepta! Le întrecea pe toate. Noroc că n-a mai auzit

nimeni. Nici Haiduc, câinele cel mare, de la stână, cu zgarda ferecată în ținute de alamă, de la casa cu doi lei de piatră în capul scărilor, unde stau două fetițe gemene. Nici amicul său Tomi, care are o blană sârmoasă și o mutră nostimă ca a cățeilor de lemn. Nici îndeosebi Fifina, cățelușa avocatului Mateescu, o strengăriță albă, cochetă și frizată, cu care se are el bine. Și nici Goliat, zis Gorilă, mopsul cârn al domnului Balaban, un înfumurat și-un încrezut, un colțos, de parcă-i frate cu Bosumflache.

– Haide! Ce rămâi în urmă, musiu Palavaș? îl struni Gina.

– Mă gândeam și eu la chestii de-ale mele.

– Nu-i vremea de chestii!

– Ușor ți-i a vorbi! Nici nu-ți închipui câte ponoase mai poartă un cățel ca mine! Nu știi tu ce viață de câine duce un câine!

– Lasă ponoasele pe duminica viitoare, Pavalache! Până adineauri parcă tu erai cel grăbit! Treci înainte! Văd eu în grădină o groază de prieteni și de prietene. Mi se pare că a început reprezentația fără mine!

– De! Cine-i de vină? înălță Pavalache cu înțeles dintr-o ureche. Cine se tot cioșmolea și se tot ticăia, ca să se facă elegantă?

Gina nu și-a putut stăpâni ispita să-și mai admire încă o dată echipamentul de iarnă nou-nouț. S-a oprit în poarta grădinii. Și-a pipăit cu palmele înmănușate hăinuța înfoiată, s-a rotit pe călcâiele șoșonilor.

– M-am cioșmolit și m-am ticăit eu, dar recunoaște că face, domnule Pavalache!

– Recunosc! Dacă-i așa e așa, ce să zic? M-ai dat gata!

Reprezentația din grădina publică era cu adevărat în toi. Iar copacii ninși, cu ramurile arcuite sub florile albe de nea, zugrăveau cel mai feeric decor în fluturarea agale de fulgi.

Gina se așteptase s-o întâmpine prietenele cu strigăte de mirare și de admirație, pentru costumașul la care a migălit până în zori sora Maicii Domnului. N-avea însă nimeni vreme și n-aveau ochi pentru așa ceva. Toți dădeau zor amarnic să isprăvească de frământat zăpada, parcă-i tocmise cineva, s-o zolească și s-o mozolească fir cu fir. Zideau cetăți, le dărâmau, puneau temelie la altele, bulgări în palme, se războiau împărțiți în tabere, se îmbrânceau, se îngropau unul pe altul în nămeți, se târau în genunchi și de-a bușilea în patru labe, strănutând mai dihai decât Pavalache.

Dar tot nu izbuteau cu nici un chip să pângărească neaua clăcată în picioare și zolită în mâini. Rămânea albă, curată, nepământeană. Se cernea deasupra alt strat afânat și fraged de ninsoare; se învăluiau toate în fulgii noi, jucăuși, sclipitori.

Poate că dintre atâtea prietene și atâția prieteni, tot ar fi luat-o în seamă pe Gina, dacă nu s-ar fi ivit tocmai atunci, din celălalt capăt al grădinii, Dănuț, Bâzu și cu Măgârdici. Într-o clipă, toți au întrerupt joaca și au izbucnit în strigăte și urale:

– Bâzu! Vine Bâzu!
– Ura, Măgârdici!
– Bravo, Bâzule!... Mai repede, Măgârdici!
– Sus cu Bâzulică!
– Trăiască și Dănuț!

Dănuț era *și*... Adică o coadă a lui Bâzu și a lui Măgârdici, cum fusese odinioară Iancușor, viitorul conu

Iancu, președinte de Tribunal, codița lui Todiriță, viitorul moș Toader, tăietorul de lemn.

Toate premiile sale întâi cu cunună nu făceau două parale pe lângă faima celor doi mari maeștri ai săniușului, ghețușului, luptelor cu zăpadă și altor nenumărate născociri.

Gina uitase de echipamentul nou-nouț, cu care se socotise ea să-și facă praf prietenele. S-a pomenit bătând din palme și strigând cât o ținea gura, în cor cu ceilalți:

– Ura, Bâzu! Ura, Măgârdici!

– Să ia Măgârdici comanda! lătră și Pavalache, ca să arate că nu e un' înfumurat și scârbos, cum l-a acuzat Gina. Trăiască Măgârdici! Treaba lui dacă e fiu de coșar! Eu nu țin la mofturi de-acestea! Eu sunt Pavalache, nu Bo-sumflache! Hip-hip! Ura! Măgârdici, Bâzu, luați comanda!

– Vino la noi, Bâzule! Bâzule!

Numai după ce a răgușit, Gina se opri cam rușinată că și-a compromis așa repru... reptur... repur... știți voi! Reputația, na!... Rușinată că și-a compromis reputația de fetiță crescută în rânduielile bunei cuviințe și a stăpânirii de sine, ca o fiică de soră a Maicii Domnului ce este.

Prea răcnise! Prea tropăise! Ba, de entuziasm, scăpase și ceva de rușine în pantalonași. Mititel și fără zgomot. Nu mirosea. Dar o apăsa pe conștiință. De aceea stătea acum foarte stăpânită și cuminte, la o parte, mușcându-și un degețel al mânușii de lână. Bâzu, din treacăt, a alintat-o pe bărbie:

– Pa! Gina! Ce stai așa ca o sarmală de post naufragiată într-un castron cu lapte actru?... La joacă! Hai!

Dănuț în schimb i-a dat mâna foarte grav, ca unei persoane foarte distinse:

– Bună dimineața, Gina!

– Bonjur, Dănuț!

– Dar ai un costumaș extraordinar. Superb! Ești delicioasă în hăinuțele astea. Ți-aș spune: Gina, zâna iernii! Gina, zâna zăpezilor!

– Spune atunci! a încuviințat Gina, îmbujorată până în vârful urechiușelor de plăcere că s-a găsit cineva să-i admire în sfârșit echipamentul de iarnă. Spune! Eu îți dau voie! Nu mă supăr.

Iar în judecățile sale, o clipă, s-a clătinat entuziasmul pentru Bâzu, care nu aflase alt compliment mai nimerit decât s-o compare cu o sarma de post într-un castron cu lapte acru... Naufar... nauraf... naufragiată! Ba încă o sarma naufragiată! Ce cuvânt de ocară o mai fi fiind și acesta? Ceva cu fragi. Cu sarmale, cu fragi, cu naufragi și cu lapte acru. Așa e Bâzu! Tot cu de-ale mâncării vorbești!

Dănuț, altfel de băiat! Are delicatețele și atențiile lui. Numai de n-ar bănui ce-a făcut adineauri în pantalonași zâna zăpezilor! Strigând cu entuziasm, pentru cine? Pentru zburlitul și apucatul de Bâzu! Ah! Mai are ea multe de învățat pe lumea asta! Îi dă dreptate lui Pavalache. E plină viața de chestii!

Ca o naufar... nauraf... știți voi! Ca o naufragiată, Gina s-a agățat de brațul lui Dănuț, pășnd în mijlocul alaiului. Însă îndată i-a tresăltat inima și s-a lepădat de prietenul ocrotitor, plin de gingășii, când a ochit-o Bâzu și a chemat-o la el.

– Gina! Ia poftește la bădia Bâzu!

– Îndată... Ce să fac?

– Să te urci în sănioara mea! Asta să faci! Pe ziua de azi te-am adoptat eu, Gina. Prea ești mică și drăguță și

necăjită ca o sărmăluță orfană, pupa-te-ar nene-tu! Urcă-te! Avem să zburăm ca vântul și ca gândul!

– Cu mine e ușor acuma! a surâs Gina într-al noulea cer.

– De ce-i ușor taman acuma, domnișoară Dece?

– Nu mai sunt domnișoara Dece! S-o știi! A spus Dănuț că de azi înainte sunt Gina, zâna zăpezilor! Așa că acuma-i ușor să zbori cu mine pe zăpadă, ca vântul și ca gândul.

Bâzu și-a azvârlit c-o sfârlă tichiuța pe ceafă, lăsând să-i iasă la lumină creasta zburlită de păr și înveselindu-se năzdrăvan la asemenea veste.

– Gina, zâna zăpezilor? Bun! Aprobat! încuviință minunându-se. Al dracului motan, jupânul Daniil Sihastru! Știe dumnealui la o adică să-i toarne și niște abțibilduri de îngheață apele, nu numai când e vorba de esofag și de tubul digestiv! Hai, Gina! Te-ai suit? Te ții bine? Fă-ți cruce cu limba în cerul gurii ca bunicuța Lalei și Lolei, că-i dăm drumul, Gina, zâna zăpezilor!

Mărinimoasă, Gina s-a gândit și la prietenul său:

– Nu-l luăm cu noi și pe Pavalache?

– Onorabilul Pavalache n-are decât s-o ia la picior! De asta i-a dat Dumnezeu patru picioare.

– Adică are să poată el zbura ca vântul și ca gândul numai cu cele patru picioare ale lui? Doar nu-i și el zânul zăpezilor!

– Nu-i, zău, căci nu s-a văzut încă zân pe lume și încă patruped! Dar garantat că ne-ajunge el din urmă, gâf-gâf! Cu trenul de marfă. Gata, Gina? Păzea! Hop! La o parte! Trece aerodinamicul cu zâna zăpezilor!...

Gina, zâna zăpezilor, a trecut ca vântul și ca gândul pe colina săniușului din grădina publică, uitându-se

triumfătoare peste umăr la prietenii și prietenele care nici n-o băgau în seamă acum o jumătate de ceas. Râdea gâdilată de fulgi și de fiorul vitezei. Ce-i mai lipsea? Mămica era sora Maicii Domnului! Ea, zâna zăpezilor!

În urmă, Pavalache gâfâia „gâf-gâf"! cu limba scoasă de-un cot, poticnindu-se și rostogolindu-se de-a berbeleacul la vale, în vârtejuri de omăt spulberat. Se ridica, strănuta și galopa, „gâf-gâf!" rămas de căruță în urma saniei, ca un sărman patruped de rând, care nu era și el un *zân* al zăpezilor.

Zâna zăpezilor află unele întâmplări foarte jalnice și hotărăște o faptă de taină

La vremea mesei, zarva s-a mai liniștit pentru două ceasuri. Grădina publică s-a golit. A rămas să se odihnească în ninsoare. Să-și primească florile dalbe de nea. Să-și aștearnă alt covor proaspăt și neted de fulgi, pe potecile călcate de pași.

Toți se despărțeau cu părere de rău. Încetineau mersul. Întorceau ochii în urmă.

Sub agera cârmuire a lui Bâzu și Măgârdici, zbânțuiala pe apucatele și cam fără noimă de la început luase cu totul altă rânduială. Se întemeiase cu strășnicie într-o joacă de pomină. Păcat s-o părăsească! Păcat că a pus Dumnezeu amiaza drept în mijlocul zilei, când ți-e lumea mai dragă!

Gina, zâna zăpezilor, s-a mai ținut o bucată de drum de coada lui Bâzu și a lui Măgârdici.

– Te-ai depărtat de casă. Are să se supere madam Zamora! luă aminte Dănuț, grijuliu și crescut în ascultarea părinților. Ești în seama noastră. Avem răspundere, dragă Gina!

– Mămica nu se supără. E bună.

Ar mai fi vrut ea să adauge că nici nu poate fi altfel decât îngăduitoare și bună, o mamă care e soră cu Maica Domnului. Dar a promis că păstrează secretul. Jurase pe capul Cleopatrei. Jurase pe capul lui Pavalache.

Și-apoi n-avea ea timp să dea prea multe explicații. Asculta o anume istorisire a lui Măgârdici, care-i umplea inima de jale. Măgârdici istorisea, firește, ca un copil de hornar. Scuipa țâșnit printre dinți în omăt, se plesnea cu palma peste căciula năpârlită și veche, slinoasă; nu folosea cuvinte alese din soiul celor pe care le cam stâlcea Gina, când se căznea să ciripească în păsărească persoanelor distinse. Cine nu s-ar fi înduioșat însă de povestirea lui?

– Măi! spunea Măgârdici. Măi Bâzule și măi Dănuț, așa o calicie lucie ca în casa lelei Safta, spălătoreasa, n-am văzut eu de zilele mele! Plouă și ninge prin tavan! Suflă vântul pe sub prag! Iară Lențuca ei zace în pat și bolește de-o săptămână. Cunosc asta de la bunică-mea Zamfira, că tot i-a cărat niște buruieni și leacuri de-ale sale, băbești. Măi, tare parșivă e lumea asta! Știți voi de ce nu-i dă mâna lelei Safta să cheme doctor și să plătească doctorii la spițerie? Ia încercați să răspundeți; nu holbați ochii la mine. Așa-i că nici nu vă taie capul?

Măgârdici a scuipat într-o parte prin buzele țuguiate, parcă ar fi tras la țintă. A băgat mâinile în buzunarele pantalonilor cu genunchii peticiți și s-a oprit pe loc. Se

uita la prietenii săi cu un fel de milă, știind mai dinainte că nu se învrednicesc să-i dea un răspuns. Nu mai târa sănioara după el. N-o mai purtau nici Bâzu, nici Dănuț. Le lăsaseră în grădina publică, rezemate de un pom. Au scris: *Bâzu,* pe una; *Măgârdici,* pe alta. Atâta era destul!

N-ar fi cutezat nimeni să se atingă de sculele marilor meșteri și cârmuitori ai sănuiușului.

– Ei? întrebă Măgârdici, pornind din loc. Așa e că nu vă închipuiți? Cât ești tu de premiant întâi, Dănuț, și cât ești tu de dat dracului, măi Bâzule, la asta nu vă ajută mintea să răspundeți. Mai ușor e la lecție. Fiindcă mai ușor e să înveți buchea cărții, decât buchea vieții! Asta s-o știi de la mine, Dănuț puiule! De la un plod de coșar și ucenic de coșar, ca Măgârdici! Să vă spună el Măgârdici atunci, de ce n-are lelea Safta sfanț, să-și scape copila de la moarte. Din pricina domnului Stanciu Balaban! Avea de primit bani pe munculița ei, iară în loc să-i dea bani, i-a dat un picior în... spate și a repezit-o pe scări!

– Jupânul Stanciu Balaban e un bandit! Cel mai mare bandit din târgul nostru! a declarat Bâzu încruntat.

Dănuț socoti de datoria lui să-l cheme la o mai cuviincioasă vorbire.

– Bâzule! Nu se cade să spui asta.

– Ba spun! E un bandit și-un parșiv. Na! Asta-i! Nu se mai satură! Are un esofag și-un cimpoi de stomac, nu ca fleacurile de stomăcuțe și esofăgele din cartea ta! Ditai bărdăhanul, ca al lui Guliver în țara piticilor. Vrea să-nghită tot târgul! Și are să-l înghită, balaurul! Are să ne mănânce fripți pe toți, la rând. Pe tata, pe Mama Ginei care a fost nevoită să facă împrumut pe casă, din pricina lui, pe madam Palade, pe lucrătorii de la fabrică și moară. Pe toți are să-i înghită, rămâne-i-ar un ciolan în gât!

– Bâzule! îl dojeni a doua oară Dănuț. Eu nu mai merg cu tine! Trec pe trotuarul celălalt. Gândește că vorbești în fața unei fetițe ca Gina. Ce are să creasă, ce-are să înțeleagă și ce învață de la noi?

Bâzu a rostit cu glas schimbat, zâmbind și netezind-o pe Gina sub bărbie:

– Tu nu te potrivi la ce vorbim noi și cum vorbim. Tu ești Gina, zâna zăpezilor! Nimic din ce e urât și murdar pe lume, nu poate să te-atingă. Nu e așa, Gina, zâna zăpezilor?

Zâna zăpezilor s-a scuturat cu palmele pe echipamentul de iarnă nou-nouț. Era destul de mototolit și de tăvălit acum. Își aminti și ceea ce a scăpat ea în pantalonași de entuziasm și de emoție. Parcă nu era chiar o chestie de zână!

Așa că n-a știut ce să răspundă, măcar că Pavalache îi dădea ghes cu botul și aștepta cu ochii înălțați la dânsa.

– Spune, soro, o vorbă-vorbuliță! Ce-ai amuțit? Zânele nu se fâstâcesc în halul acesta! Să fiu eu zân, ți-aș arăta eu ție cum se taie piroanele!

Din încurcătură a scăpat-o tot Măgârdici.

După ce și-a smârcâit nasul, după ce l-a suflat cu două degete, după ce l-a șters cu dosul palmei și a scuipat cu repetiție din greșeală drept pe coada lui Pavalache, a urmat istorisirea sa:

– Măi! Dați-o dracului de ciondăneală pentru un hapsân ca tatăl lui Bosumflache! Ce vă bălăbăniți voi pentru niște Balabani? Îndoapă-se! Plesnească! E vorba de Lențuca, bre, fata lelei Safta, măi! Aia e mai aproape de inima mea decât toți Balabanii de pe lume! E o vietate a lui Dumnezeu ca noi, bre! Un pui de om ca noi, măi! Și n-are parte să se bucure de-o zi ca asta, măi! Zace și bolește

în pat. Aiurează și tușește. Poate să și piară. Măi, nu vă doare la inimă? În tot târgul ăsta, cât e de mare, nu se găsește nimeni să se-ndure de atâta calicie și durere? Nu se găsește un suflet de om să le trimită un doctor? Să le dea pitaci pentru doctorii? Și dacă s-o milostivi Domnul s-o scape de la moarte numai cu leacurile băbești ale bunicii, n-are să găsească nimeni după aceea care s-o ajute cu altele? Auzeam de la bunică-mea și mi se rupea inima. Nici tu o încălțare, nici tu o zdreanță de străișor pe dânsa! Noi ce putem să le facem? Noi suntem tot niște calici și niște prăpădiți, ca vai de capul nostru! Ați văzut că a trebuit să mă las și de școală, ca să-l ajut pe tătuca la meseria lui. Zburd azi, că-i zi de sărbătoare! Mâine, sus pe case, la coșuri, Măgârdici! Funinginea îmi dă de știre. Dară alții, bre? Alții care plesnesc de bine și de huzur! Aceia n-au ochi să vadă? N-au urechi să audă? N-au inimă să simtă?

– Și noi o ducem greu, Măgârdici. Foarte greu, vorbi Bâzu, parcă mai era nevoie să se dezvinovățească. De trei săptămâni mai ales, pot zice că ne-am făcut ierbivori. În fiecare lună se împuținează câte un lucru din casă. Care la amanet, care la vânzare. Biata mama crede că avem orbul găinilor și nu observăm.

Dănuț își mustră fratele mezin de-a treia oară.

– Bâzule! Acestea sunt chestii care nu se spun.

– Știu! Se tace și se-nghite! Înghițim chestiunea în lipsă de alte alimente, Daniil Sihastrule! Sărăcia nu-i o rușine. Scrie în cartea ta, domnule premiant întâi.

Măgârdici i-a împăcat, apucându-i pe amândoi cu câte-o mână de guler și apropiindu-i nas în nas.

– Măi, isprăviți cu mofturile voastre, că acum vă ciocnesc cap în cap ca două ouă de Paști, măcar că n-am ajuns încă nici la Crăciun! Ce credeți voi, măi Dănuț și

bre Bâzule, că eu nu știu? Nu știu că tot din pricina lui jupân Stanciu Balaban trageți voi sania pe uscat de astă-vară? N-o știe târgul? Urlă, bre!

– Da! Urlă și rabdă! Ar trebui să-și schimbe numele în Urlați ori Răbdureni! a încheiat Bâzu.

Apoi s-a întors spre Gina:

– Acum zic și eu că prea mi te-ai depărtat mătăluță de casă! Mare minune să nu-ți fi pus mămica lingurile în brâu. Încât, hai! salută-ne cu stimă și considerație! Ia-l pe Pavalache și umblă! Tulește-o! Rade-o! Tunde-o! șterge-o!

Gina s-a executat foarte supusă de astă dată, măcar că invitația nu era așa de delicat rostită ca a lui Dănuț, de mai adineauri. Dar venea de la Bâzu. A întins deci mânuța pe rând.

– La revedere, Bâzule! Și mersi! Ne vedem după-masă, Măgârdici! Pa, Dănuț!

– La revedere, Gina, zâna zăpezilor!

Zâna zăpezilor a pornit prin ninsoare, pe sub copacii care-și scuturau deasupra ei florile albe de nea. Călca mărunțel și cuminte, îngândurată, pe lângă zidul catedralei.

Glasul lui Măgârdici tot se mai auzea:

– Bre! Niște ghetuțe mai vechi, bre! Măi, niște hăinuțe mai ponosite, măi! Nu se găsesc acestea în tot târgul ăsta pentru o copilă bolnavă și oropsită? Ce gogoși și moși pe groși învățați voi la școală despre mila aproapelui? Unde se vede, măi? Unde-i minunea, bre?

Pavalache, lipăind în zăpadă, cu cele patru picioare ale sale, alături de Gina, a clătinat din cap.

– Auzi?

– Aud.

– Pot spune că am fost un mare dobitoc azi-dimineață, când vorbeam noi înainte de-a intra în grădina publică! mărturisi Pavalache cu amară căință. Nu-l cunoșteam eu bine pe acest Măgârdici! O fi fiind el băiat de coșar, o fi el lipsit de educație, s-o fi exprimând el cam urât! Asta-i adevărat! Dar toate i se iartă! Cine-i de vină dacă n-a avut parte de-o guvernantă, ca domnișorul Bobiță Bosumflache? Așa cum e însă, nu l-aș da eu nici pe zece bosumflache!

– Nici eu! se arătă Gina de aceeași părere. Păcat de el că n-are batistă.

– Adevărat! Dacă n-are, ce să zic? Dar altfel, frică mi-e că și chiar dac-ar avea el batistă, n-ar prea cunoaște întrebuințarea unei asemenea scule de șters nasul! Ar curăța poate hoceagurile cu batista. pentru nas, el are degetele! Îi ajung două. Pe urmă, nu pot zice că-mi place nici năravul ăsta al scuipatului la dânsul! Una-două: țâști într-o parte, țâști în alta! Văzut-ai ce mai scuipă? Teribil mai scuipă. Ar putea să ia premiul întâi la un concurs de scuipici! M-a decorat și pe mine. Ai observat?

Gina zâmbi:

– Da! Drept în vârful cozii.

– Exact! Mi-a agățat o decorație drept în vârful cozii! surâse și Pavalache înveselit. Nu știam cum să mai scap de dânsa. Parcă o lipise cu clei. Despre câini umblând cu covrigi în coadă am mai auzit. Cică ar fi! Pe aiurea, nu prin târgul nostru și al domnului Balaban, cu moara lui. Dar câine umblând cu decorații în coadă, n-a pomenit neam de neamul meu. Nu țin deloc să introduc eu moda asta. Eu sunt un câine modest, îmi cunosc lungul nasului și vârful cozii. Așa că personal, n-aș prea avea de ce să fiu încântat de Măgârdici. Totuși m-a cucerit! Dacă m-a

cucerit, m-a cucerit, ce să zic? I le iert toate. Are o inimă de aur, pe care n-o poți plăti nici cu de trei ori milioanele domnului Stanciu Balaban! Ai auzit cum mai povestea despre sărmana Lențuca? Mie îmi dădeau lacrimile în ochi.

– Am auzit și eu, Pavalache.

– Ai auzit, dar ce-ți pasă? pufni Pavalache pe nări.

– Cum, ce-mi pasă?

– Iaca bine! Cum nu-mi pasă mie că ninge acuma pe baba lui Ion Vodă cel Cumplit! Sigur! De ce ți-ar păsa? Costumaș nou ai! Zâna zăpezilor ești! Ca mâine n-am să-ți mai ajung nici cu prăjina la nas, cum nu-i ajunge nimeni botosului de Bosumflache și urâtului ăluia de Goliat, căruia bine i-a spus când i-a zis, Gorilă!

Gina se opri din mers. Se opri și Pavalache.

– Așa mă cunoști tu pe mine? întrebă cu mâhnire zâna zăpezilor? Cum? N-am eu urechi de auzit?

– Ai... Dacă ai, ai!

– N-am eu ochi de văzut?

– Ai... În secret pot să-ți mărturisesc chiar că-s destul de nostimi. Toată lumea o spune.

– Nu mă lua cu momeli și cu lingușeli! Răspunde la întrebările mele! N-am și eu inimă?

– Oi fi având! dar nu de aur, ca Măgârdici.

– Am! Am, Pavalache!

– Rămâne de văzut, clătină cățelul din coadă, în semn de îndoială. Ce tot îi dai tu cu am, am, parcă ai început tu să latri în locul meu? Am-am! Unde ai? Unde se vede? Asta-i chestia.

– Ai să vezi și să răzvezi! Uite, chiar după-masă ai să vezi, domnule Pavalachiule! Și are să-ți fie rușine de vorbele tale. Și ai să-mi ceri pardon, cum s-ar fi cuvenit

să-i ceri iertare lui Măgârdici, pentru tot ce-ai spus despre el înainte de a-l cunoaște bine.

– M-a luat gura pe dinainte, se scuză Pavalache, scărpinându-se cam stingherit după ureche. Am fost un măgar!

– Te-a luat gura pe dinainte și tot nu te-ai învățat minte? Tot măgar ai rămas? Poftește să mergi cu mine, ca să văd eu pe urmă dacă-ți mai dă mâna să te ia gura pe dinainte!

– Unde să mai mergem? Deocamdată mergem la masă. Mi-e o foame de lup! Cât ești tu de zână zăpezilor, mare lucru să nu te-aștepte o papară ca aceea, fiindcă bați berbunca pe uliță și tai frunze câinilor pe vremea asta.

Gina îl amenință foarte sever cu degetul mănușii ridicat:

– Nu schimba dumneata vorba! Ascultă ce-ți spun! Avem să mergem la Lențuca!

– Ei, nu mă înnebuni! a rămas Pavalache cu gura căscată. Serios?

– Da! Mergem la Lențuca!

Pavalache a sucit capul, ciulind o ureche și privind-o pe Gina de-a coasta, cu admirație. Încuviință plin de entuziasm:

– Știi că nu-i o ideea rea? Bravo, Gina! Cum ți-a venit?

– Nu mi-a venit acuma, musiu Pavalaș! Mi-a venit de când l-am auzit pe Măgârdici istorisind. Ce fel de câine deștept mai ești tu, dacă n-ai băgat de seamă că tăceam și ascultam? Tăceam și ascultam, fiindcă plănuiam eu ceva. Tu habar n-aveai. Umblai ca un caraghios cu decorația bălălău de coadă.

– Las-o încolo de decorație! Nu-mi mai aduce aminte. Spune ce plan? Mă faci curios.

– Dar nu sufli nici un cuvânt nimănui?

– Tac ca paștele!

– Ținem secret? Promiți?

– Promit!

– Juri?

– Jur!

– Pe ce?

– Pe ce am mai scump la viața mea. Pe tine!

– N-ajunge!

– Pe tine! Pe Fifina! Pe zgarda asta care-i place grozav Fifinei, de m-a rugat să n-o schimb în ruptul capului, nici pe una de aur bătută cu pietre scumpe, ca brățările lui madam Balaban. Uite, pe toate jur!

– Atuncea te cred! se liniști Gina. Ai să mergi cu mine în mare secret la Lențuca; iară la întoarcere avem să stăm noi altfel de vorbă, domnule Pavalachiule! Am să te iau la refec, pentru cum m-ai cunoscut dumneata și pentru tot ce-ai crezut despre mine!

– E lată rău! s-a speriat Pavalache. Cer de pe acuma iertare și gata!

– Ba să-ți pui dumneata pofta în cui. De data asta n-am să te iert cu una cu două! M-ai ofensat.

– Cine te-a ofensat, Gina? întreba o doamnă în vârstă, cu blană neagră și cu părul de aur, oprind-o în drum. Cine te-a ofensat și cu cine vorbești?

– Sărut mâna, madam Naum! Vorbeam cu Pavalache. El m-a ofensat.

– Fantastic! Vorbeai așadar cu cățelul pe stradă? Și cum te-a ofensat Pavalache? Îl știam un cățel politicos și bine crescut.

– E un secret de-al nostru, madam Naum.

– Dacă-i secret, nu m-amestec! zâmbi doamna cu părul mai mult alb decât blond, cum va fi fost el cândva. Spune-mi atunci altceva, Gina. De unde vii la ora asta?

– Din grădina publică.

– Ce fel de grădină publică? După câte știu grădina e încolo. Iar tu vii din partea cealaltă.

Gina explică foarte însufleţită, ţesând din degetele înmănuşate:

– Am petrecut pe nişte prieteni de-ai mei. Am eu nişte prieteni care nici nu mai pot fără mine. Nişte băieţi ersta... ester... extraordinari! Da. Extraordinari! Bâzu, Măgârdici şi Dănuţ! Îi cunoşti mata?

– N-am avut cinstea să-i cunosc până acum! a răspuns surâzând cucoana cu păr argintiu şi cu păienjeniş subţire de cute în colţul pleoapelor. Dar ce fel de cavaleri aşa de extraordinari sunt aceşti domni Bâzu, Măgârdici şi Dănuţ, pe care trebuie să-i petreci tu, în loc să te petreacă Măriile-lor pe tine, până acasă? Se vede că a ieşit o modă nouă.

– Eu nu i-am lăsat să mă petreacă! minţi Gina, apărându-i. Aveam nişte chestiuni foarte mari de discutat.

Doamna Naum s-a mirat.

– Fantastic! De pe acum ai început cu chestiunile foarte importante, Gina? Lasă-le că au când să-ţi scoată peri albi, fetiţă dragă! Acum zburdă! Joacă-te.

– M-am jucat, madam Naum. De-acolo veneam cu prietenii mei.

Apoi, Gina destăinui în şoaptă:

– Ştii mata una? Eu nu mai sunt domnişoara Dece, nici domnişoara Parcă. Zău! S-a schimbat chestia. Sunt zâna zăpezilor!

– Cum ai zis? Mai repetă, rogu-te.

– Sunt Gina, zâna zăpezilor! Așa a hotărât Dănuț și au primit toți. A aprobat și Bâzu. Zău! A spus că-mi dă și act la mână.

Doamna Naum i-a pus palma pe creștet și a șoptit cu o învăluire în voce, parcă se îneca.

– Zâna zăpezilor? Zâna zăpezilor. Fantastic!

– De ce fantastic? a întrebat Gina, uitând că dacă este zâna zăpezilor, s-a isprăvit cu domnișoara Dece. Spune mata, de ce-i fantastic?

Îi plăcea cuvântul. N-avea să-l lase ea să se pierdă.

Cucoana cu părul argintiu părea însă că nu i-a auzit întrebarea. Privea peste capul Ginei în ninsoare și mai departe, în zăpezile altor ierni.

– De ce e fantastic, madam Naum?

– E fantastic, drăguța mea Gina, din pricini pe care ai să le pricepi și ai să le simți, când vei avea anii mei. Așadar, pentru iarna aceasta, tu, Gina, tu ești zâna zăpezilor?

– Jur! Uite, întreabă-l mata și pe Pavalache!

Pavalache a clătinat repede din cap, din urechi și din coadă, întărind pe trei glasuri spusele prietenei sale.

– Jur și eu că e zâna zăpezilor! Dacă este, este ce pot să zic?

– Vezi mata? tălmăci Gina, mulțumind din ochi prietenului că n-a dat-o în sminteală. Jura și el, dacă mata nu credeai.

– Credeam, Gina! Te-am crezut îndată. Îmi era destul cuvântul tău. Poți să le spui prietenilor, acelor Dănuț și Bâzu, că au avut o inspirație foarte fericită. Fantastică! Nu se află cumva printre dânșii, nici unul căruia îi spuneți voi Cucuiu, ori Colțun, Colțunaș?

– Nu! Dar de ce?

– Pentru nimic. Am întrebat așa. Nu m-ar fi mirat să existe și vreun alt Cucuiu ori vreun Colțunaș, nu numai o altă zână a iernii! Ca toate să fie cum au mai fost.

– Mata te pricepi la zâne? întrebă Gina.

– Mă cam pricep puțin. Am cunoscut și eu una pe vremea mea. Fulga o chema. Fulga, zâna fulgilor.

– Era ca mine?

– Îți semăna fantastic. Cum seamănă între ele prietenele tale, Lola și Lala.

– Și unde-i acuma?

Cucoana cu părut argintiu care a cunoscut-o pe Fulga, zâna fulgilor, a făcut cu mâna un semn spre ninsoare și zăpezi, spre depărtările de dincolo de ani. Gina a înțeles semnul în felul său.

– Au luat-o fulgii la cer? S-a întors în împărăția ei?

– Poate că ar fi fost mai bine, Gina! Însă n-au luat-o. A rămas aici, pe pământ. O vrăjitoare răutăcioasă i-a scrijelat obrazul cu unghiile, i-a supt toată puterea, frăgezimea, voioșia, fără-de-grija.

– Și a murit?

– Mai rău.

– Ce poate să fie mai rău?

– A prefăcut-o într-o femeie ca mine, ca altele, ca oricare. Fantastic cât au schimbat-o! Dar ce-ți vorbesc eu ție, fetițo? Fantastic, cum m-am pierdut cu firea pe ziua de azi! În loc să te trimit acasă, te țin de vorbă. M-am întors la mintea ta. Fugi la masă, drăguță! Spune multe sărutări mamei. La revedere, Gina, zâna zăpezilor!

– Sărut mâna, madam Naum. Poftă mare!

– Poftă mare! Și vezi să nu calci, Gina, nu călca și tu pe urmele celeilalte zâne pe care am cunoscut-o eu. Fulga, zâna fulgilor!

După câțiva pași, Pavalache își împinse prietena cu botul.

– Ce tot îndruga cucoana asta stafidită ca o vrăjitoare, cu fantasticurile ei? Ce tot spunea ea despre o Fulgă, zâna fulgilor? Ce se pricepe ea la zâne? Să-și caute acasă de chiftele!

– Nu vorbi așa despre madam Naum, care e prietenă cu mama și e o cucoană foarte distinsă! l-a pus Gina la rezon.

– Fost-ai lele! mormăi Pavalache pe nări. O fi fost ea distinsă pe vremea turcilor. Acum e spaima gîinilor!

– Fantastic, ce urât mai vorbești, domnule Pavalache!

– Parcă Bâzu și Măgârdici vorbesc mai frumos? Și slavă domnului, le sorbi cuvintele din gură, cum înfulecam eu azi dimineață fulgii. Clanț-clanț! Hap-hap!

– Lor le șade bine, domnule Pavalache! Am să te pârăsc Fifinei, să afle și dânsa cum te exprimi. Atunci să te văd eu pe unde scoți dumneata cămașa!

– Poate zgarda vrei să zici? Că de cămașă m-a scutit Dumnezeu. S-a gândit la cheltuială, cu prețurile cămășilor din ziua de azi.

Multe viclenii mai cer chiar pregătirile faptelor bune, de taină!

Acasă, sora maicii Domnului s-a supărat foc și parcă pe zâna zăpezilor.

– Vai, Gina! Ce înseamnă halul acesta? Ce-ai făcut tu din hăinuțele la care am lucrat și am migălit eu toată noaptea? Se poate, Gina?

– Eu nu le-am făcut nimic, mamă. Zău! Ele nu știu cum s-au murdărit și s-au boțit.

– Nu știi cum? Să-și spun eu atunci cum! Au sărit de pe tine și s-au dus singure să se tăvălească pe jos, să se murdărească și să se boțească. Iar tu strigai la ele, și ele nu voiau să te-asculte! N-a fost așa?

Gina plecă ochii în pământ, fără să răspundă. Nu-i venise ei să croiască una chiar așa de boacănă.

– Și unde mi-ai umblat până acum? Nu mai ai casă? Nu mai ai masă? Nu mai ai mamă? întrebă sora maicii Domnului.

Zâna zăpezilor s-a mirat foarte nevinovată:

– Fantastic, cum te superi tu degeaba, mamă!

– Degeaba? își frângea mâinile doamna Zamora cu disperare. Aceasta numești tu degeaba, Gina? Te-am căutat în grădină. Nu erai! Te-am căutat pe stradă. Nu erai! Am întrebat trecători cunoscuți și necunoscuți. Nu știau nimic! Bat pe la porțile oamenilor. Întreb la Lola și la Lala, la Fred, la toți. Nimic și nimic și nimic! Tu nu te gândești ce se petrece în sufletul unei mame?

– Mamă, pardon! Am fost cu Dănuț. Poți să-l întrebi și pe Pavalache.

Gina socotise că-i mai cuminte să nu pomenească numele lui Bîzu și Măgârdici, fiindcă Dănuț cel cuminte și supus era favoritul surorii Maicii Domnului, ca și al lui madam Palade.

– Cu Dănuț? Unde cu Dănuț? În ce parte? voi să afle doamna Zamora ceva mai liniștită.

– De la joacă, ne-am mai plimbat pe stradă. Era așa de frumos, mamă! Fantastic!

Sora maicii Domnului a micșorat ochii printre gene, cercetându-și mai atent copila, cu o mijire de zâmbet în colțul buzelor. Scuturând scamele și gunoaiele de pe hăinuța mototolită a Ginei, a spus:

– Pe stradă, care va să zică, mi-ai fost? Iar pe stradă te-ai întâlnit cu madam Naum? Pariez!

– De unde știi tu? Fantastic, mamă, cum le știi tu pe toate!

– Tocmai de la *fantastic* o știu, Gina, a răspuns sora maicii Domnului surâzând. Nu era greu de ghicit. Ce ți-a mai spus fantastic, madam Naum?

– Sărutări pentru tine. Încolo nimic.

Pentru Gina însemnau „nimic" toate amintirile cele înduioșate ale doamnei Naum, din iernile ei fantastice de altădată, cu Fulga, zâna fulgilor de-atunci, Colțunaș și Cucuiu.

Ea altceva își aminti:

– Ba mi-a mai spus ceva, mamă! A spus să mă joc! Să mă tot joc. Fantastic, cât să mă joc!

– Până la joacă, pregătește-te de masă! Nu-ți mai ajunge cât te-ai zbânțuit? S-a răcit mâncarea. Așteaptă madam Palade de trei sferturi de oră. Frumos e să aștepte invitații la masă, din pricina unei moace ca tine?

Gina era gata să-și ceară încă o dată foarte spășită iertare pentru toate. Aflând însă că este o moacă, s-a simțit jignită amarnic în demnitatea sa de zână.

– Mamă, de ce-mi spui tu mie moacă? Se vede că nu știi tu una nouă? Tu care le știi pe toate! A fost o chestie mare.

– Îmi imaginez ce fel de chestie nouă și mare. Vreo nouă ispravă de-a mătăluță? Care-i? S-o aflu.

– Dar n-am făcut nici o ispravă, mamă! Zău! Ţi-am adus acasă o bucurie mare. Ştii tu că acum sunt zâna zăpezilor? Nu o moacă! Gina, zâna zăpezilor! Auzi mamă? Aşa au hotărât toţi şi eu am primit. Nu râde! Întreabă-l şi pe Pavalache.

– Cu domnul Pavalache al dumitale am eu altă răfuială! Înainte de a pleca, mi-a şterpelit dumnealui osul de rasol din bucătărie! Încât nu-l văd bine, când va da ochii cu mine.

Gina îşi lămuri astfel o chestie care-o lăsase foarte nedumerită.

– Aha! De asta a rămas dumnealui să umble lela de la poartă? Mie îmi spunea că mai stă să se uite cum ninge! Mamă, iartă-l! L-a luat gura pe dinainte şi gura a luat osul. Iartă-l, mamă, că e destul de necăjit fiindcă are patru picioare.

Doamna Zamora Zâmbi:

– Poate ar fi bine să aibă cinci? Nu-i ajung cele patru, cu care-mi murdăreşte covoarele?

– Nu asta, mamă! E necăjit fiindcă nu poate să fie zân. Aşa a spus Bâzu, că dacă are patru picioare, nu-i voie să fie zân. Nu dă voie legea zânelor! Mamă, iartă-l! Doar eşti soră cu Maica Domnului cea bună şi iertătoare! Te rog eu, care acum sunt zâna zânelor. Nici atâta trecere n-am eu la sora Maicii Domnului?

– Sfârşeşte odată cu sora Maicii Domnului şi cu zâna zânelor! îşi cam pierdu răbdarea doamna Zamora.

– Tu nu te bucuri, mamă? Eu să am o fată care e zâna zăpezilor, n-aş şti cum să-i mai intru în voie!

– Intră în baie până una alta şi spală-ţi mâinile! se silea sora maicii Domnului să fie severă, stăpânindu-şi surâsul blând. Nu-mi văd capul de altele şi tu-i dai înainte

cu zâna zăpezilor tale. Uite în ce hal ți-s mâinile! Chiar vorba lui madam Naum! Fantastic! Ești o moacă de-o murdărie fantastică!

Gina a intrat în baie să-și spele mânuțele, necăjită și amărâtă ca vai de ea.

Vestea că acum e zâna zăpezilor nu stârnise acasă nici o vâlvă. La altă primire se aștepta dânsa. Când colo: moacă!... Și încă moacă de-o murdărie fantastică!

Ca să-și aline supărarea, s-a abătut pe la Cleopatra să-i istorisească pe scurt toate peripețiile.

Păpușa a căscat ochii albaștri de sticlă, uimită la culme. Uimită fantastic!

– Ce spui tu, Gina? Adevărat? Tu și zâna zăpezilor?

– Știu că ți se pare și ție ceva fantastic, dar e adevărat, dragă Cleopatra! Jur! Jur pe ce am mai scump! Jur pe capul hăinuțelor, pe care mi le-a isprăvit de lucrat astă-noapte sora Maicii Domnului!

– Altă dată jurai pe capul meu și.al lui Pavalache! se întristă Cleopatra. Acum nu mai facem doi bani?

– Jur și pe capul vostru? Tu nu pricepi? Am jurat pe hăinuțe, fiindcă numai cu ele am fost eu numită zâna zăpezilor. Așa a spus Dănuț și a aprobat Bâzu.

– Atunci e altă poveste! se dumiri Cleopatra, cu degetul la frunte. Dar asta chiar că e o chestie extraordinară, Gino! Îți dai tu seama că de-acum înainte nu mai merge așa? Ca zână, ai o mulțime de treburi și de datorii. Mai întâi și întâi, zânele fac minuni. Asta-i a lor! Nu-s ca mine și Pavalache, ca noi, ceilalți oameni. Gina s-a plecat la urechea Cleopatrei și i-a Șoptit ceva în taină. Păpușa a căscat ochii și mai mari. Nu-și mai recunoștea prietena!

Dacă i-ar sta în fire să se exprime ca Măgârdici și ca Pavalache, uneori ca Bâzu, ar fi strigat: E lată rău!

Fiind însă o păpușă bine educată, își rosti mirarea în cuvinte mai alese:

– Ești tu capabilă de un asemenea gest nobil?

– Dacă-ți spun! Numai să păstrăm secret. Așa l-am rugat și pe Pavalache.

– Hm! a înălțat Cleopatra genele lungi a îndoială. În acest Pavalache nu prea am eu încredere. Nu prea știe dumnealui să-și țină gura. Îl tot ia pe dinainte. N-ai auzit ce-a făcut cu osul?

– A jurat! N-am grijă de dânsul. Se teme să nu-l raportez Fifinei.

– Doar așa!

– Alta mă frământă și mă muncește pe mine, dragă Cleopatra!... mărturisi Gina.

– Ei, ce anume? Poate să-ți fiu de-un ajutor.

– Nu știi tu, oare, unde a pus mama hîinuțele mele de iarnă cele de anul trecut, ghetuțele și șoșonii? Și nu știi tu unde mi-a strâns pușculița cu economiile mele pentru Crăciun? N-ai băgat seama cumva?

– Apleacă urechea, șopti Cleopatra.

Zâna zăpezilor a plecat urechea și au șușotit așa amândouă, până ce s-a auzit glasul doamnei Elena Zamora din sufragerie.

– Gina! Dar poftește o dată la masă! Pentru numele lui Dumnezeu, ce se întâmplă astăzi cu tine? Parcă ți-ai pus în minte cu tot dinadinsul să mă duci al disperare!

Ca niciodată, Gina a pătruns în sufragerie fără să trântească ușa; fără să izbucnească în mirările și întrebările sale.

A sărutat mâna lui madam Palade; s-a așezat la loc foarte tăcută și îngândurată. Cine-ar mai fi zis că a fost ea vreo dată domnișoara Parcă și domnișoara Dece?

Nu întreba nimic, iar răspunsurile sale erau foarte scurte:

– Da, madam Palade.

– Nu, mămico.

Madam Palade, uitându-se la zâna zăpezilor cu ochii ei mici și verzi ca bomboanele de mentă, a spus îngrijorată:

– Mi se pare că e cam obosită, Gina noastră! N-ar strica să se culce niţeluș după-masă.

Sora Maicii Domnului era de aceeași părere, numai că a rostit-o mai energic:

– Chiar are să se culce! Îi ajunge! Aer tare, joacă peste măsură, plimbare, slavă Domnului! Și-a făcut suma pe ziua de azi. Mă auzi, Gina?

– Da, mămico.

– Ai să dormi! Mai ales că sunt nevoită să lipsesc de acasă. Am de alergat cu madam Palade tocmai pe la marginea orașului. Poate să aflu niște veşti care să ne aducă în sfârșit o rază de lumină și de speranță, după trei ani de neliniște și de nesiguranță. Mă asculți, Gina?

– Da, mamă.

– Nu prea pare să te bucure bucuriile mele?

– Ba da, mamă.

– În fine! rosti mama Ginei, servind pe madam Palade cu bucatele sale de post. Te bucură ori nu te bucură, principalul e că am să te culc, ai să dormi; și dacă voi întârzia cumva, te rog să fii cuminte! Te joci cu Pavalache și Cleopatra. Iar cu grădina s-a încheiat pe ziua de azi! În afară dacă nu vine Dănuț să te ia. Numai cu dânsul îți dau voie de-acum înainte. Te ia el pe garanție? Bine! Nu? Stai mătăluță acasă.

– Da, mamă.

Madam Palade și mama Ginei au mai vorbit apoi cu mare aprindere despre unele știri aduse de-un prizonier, fost soldat în regimentul unde a luptat Alexandru Zamora.

Se mai arăta o nădejde. Poate că nu era mort, nici bolnav, nici rănit. Poate că se mai întoarce, acum când războiul s-a isprăvit de-aproape un an. La casa acelui soldat plecau după-masă, într-o mahala de la marginea târgului, ca să afle veştile din gura sa.

Altă dată Gina nu şi-ar mai fi găsit astâmpăr, întrebând: „De ce? Cum? Unde? Când? Aşadar Dumnezeu şi Maica Domnului au ascultat şi s-au îndurat de rugăciunile mele din fiecare seară, mămico? De ce nu răspunzi, mămico?"

Acum însă era cu gândurile în altă parte. La planul său de taină. O singură dată a ascuţit urechiuşele, să-şi întipărească în auz cuvintele rostite de madam Palade.

– Dragă Eleno, un lucru nu înţeleg eu la oameni! spunea madam Palade, cucoana evlavioasă căreia îi încredinţează Sfântul Petru cheile de la rai, când se duce să-şi tundă barba. Oamenii îşi ascund faptele cele urâte şi rele. Le strigă în gura mare pe cele bune, aşa puţine câte le mai săvârşesc dânşii, din când în când. Eu cred dimpotrivă! Să-şi uşureze sufletul, mărturisind greşelile şi păcatele. Iar faptele bune să le ascundă şi să le tacă. Destul că le vede ochiul lui Dumnezeu! Atât ajunge! El veghează de-acolo, de unde le vede şi le ştie pe toate, ca să le răspândească la vreme. Tu atâtea fapte bune ai săvârşit în tăcere, Eleno dragă, încât nu mă îndoiesc că Dumnezeu te are în grijă. De aceea nu mi-am pierdut nici o clipă nădejdea. Poate că va da Domnul ca azi să fie ziua cea mult aşteptată de tine!

– Să dea Dumnezeu! a suspinat sora Maicii Domnului.

După masă, Gina s-a lăsat culcată, învelită, povăţuită să nu se mişte şi să fie cuminte.

A făgăduit ascultare la toate. A închis ochii. S-a prefăcut că doarme. Ba chiar era să adoarmă de-a binelea, dacă n-ar fi tresărit din toropeala plăcută şi dulce, cu grija la hotărârile sale de taină.

A sărit în sus. Liniște. Nici o țipenie. Numai departe răsunau sprinten și vesel zurgălăi argintii de sanie. Și numai sub geam, glasul lui Pavalache:

– Ham-Ham! Ce faci, Gina, zâna zăpezilor? Ai uitat cum ne-a fost vorba? De când te-aștept, m-a prins frigul și am început să strănut.

– Ai puțină răbdare, Pavalache! Vin îndată! Îmi ajută Cleopatra la căutat cheile.

Cu ajutorul Cleopatrei a găsit cheile. A găsit hăinuțele de anul trecut, ghetuțele și șoșonii. Tot cu ajutorul ei și al unui cuțit, Gina a izbutit să scoată din pușculiță toate economiile adunate încă de astă-vară, pentru pomul de Crăciun.

Pe urmă, după ce le-a împachetat pe toate, frumos învelite și legate cu sfoară, a deschis ușa și a pornit la drum, prin ninsoare.

Pavalache a vrut să spună ceva.

– Ssst! Nici o vorbă! l-a oprit zâna zăpezilor cu degetul la buze. Ținem secret. Ai jurat! Taci!

– Iaca, tac! Dacă am jurat, am jurat, ce să zic?

Zâna zăpezilor săvârșește o faptă mare și se spovedește de-un păcat mititel

Gina, zâna zăpezilor, a bătut în ușa de la cocioaba Saftei, spălătoreasa, după toate rânduielile bunei cuviințe. A bătut și a așteptat. Nimic. A bătut a doua oară și iar a așteptat. Iarăși nimic.

A deschis atunci ușa încetișor și a băgat năsucul înăuntru. Nimeni.

– Ce ne facem? a întors ochii către Pavalache.

– Intră! Intrăm. N-are să te mănânce lupul! Ești cu mine.

Au intrat amândoi. Și amândoi s-au oprit în prag. Gina, ca să-și deprindă ochii cu întunericul dinăuntru, umed și vânăt, nepătruns, după lumina cea albă și orbitoare de-afară. Pavalache, ca să adulmece cu nările mirosul stătut de dușumele ude, de leșie rece, de săpun rânced pentru rufe.

La amândoi li s-a strâns inima de jale. Mare și crâncenă sărăcie! Bine o mai zugrăvise Măgârdici!

Dar s-au înșelat când credeau că nu-i nimeni. Safta lipsea cu adevărat. Pe patul de scânduri însă, sub pătura aspră și sură, zăcea Lențuca. Zăcea cu fruntea scăldată de nădușală, măcar că-i clănțăneau dinții de frig.

De la picioarele ei, dintr-un culcuș de cârpe, s-a înălțat o dihanie tărcată, încovoindu-și spinarea, bârzoindu-și coada și încercând să scuipe pe vrăjmaș.

Gina s-a tras cu spaimă înapoi, gata să scape pachetul de sub braț.

– Nu te speria, zâna zăpezilor! i-a șoptit Pavalache. Nu crede că-i cine știe ce fiară fioroasă, ori o mâță de vrăjitoare! Asta-i Țușca, pisica cea jigărită, sărmana! O cunosc eu!

– Dar face urât la noi!

– Mai bine zis, ar vea ea să facă urât și nu poate! Nu mai știe să scuipe. A uitat. Ar trebui să ia lecții de la marele maestru Măgârdici.

– Dar de ce să ne scuipe? Frumos îi șade să facă urât? întrebă Gina, în amestecul de spaimă și de indignare,

uitând că nu mai este domnișoara Dece. Spune și tu, Pavalache, de ce?

– N-o condamna! a pus cuvânt cățelul pentru mâța burzuluită. Își închipuise că am venit cu gând rău și încearcă să-și apere stăpâna, cum de-atâtea ori sar și eu să te apăr pe tine! De unde să bănuiască dânsa ce bucurie le-aducem? O biată mâță nenorocită și proastă! Hai, Gina! Fă-ți datoria de zână. Arată-i tu cine suntem și pentru ce-am venit.

Măcar că Pavalache nu era și el zân din cauza celor patru picioare ale sale, nu înțelegea însă să rămână a cincea roată la căruță.

Își lua rolul foarte serios. A împins-o pe Gina cu botul, văzând că se codește.

– Hai! Primul pas e greu. Pe urmă ai să te tot deprinzi cu meseria asta nouă de zână!

Zâna zăpezilor a făcut primul pas mai greu, în vârful picioarelor. Pe urmă, ceilalți au mers mai ușor. S-a apropiat de pat. Aplecându-se deasupra bolnavei, a chemat-o cu glas de taină.

– Lențuco. Lențuco!

Fetița din pat a deschis ochii înveliți într-o ceață.

Nu-i vedea. Ea zărea numai arătări tulburi din aiurelile sale.

– Lențuco dragă, repetă Gina.

– Cine mă cheamă? Tu ești, mămucă?

– Sunt eu, Lențuco. Eu, Gina.

Bolnava altceva auzea și vedea. Murmură cu glasul stins:

– Mamă! Și Dumnezeu are să ne trimeată hăinuțe, ghetuțe, toț ce dorim? Da, mamă? Spune.

– Ți le-a trimis, Lențuco! șopti Gina cu bătăi zvâcnite de inimă în piept, fiindcă abia acum se simțea ea cu ade-

vărat zâna zăpezilor în tainica sa menire pe lume. Ţi le-a trimis pe toate prin mine, Lenţuco. Uite, le-am adus eu.

Fetiţa din pat întrebă, frecându-se la ochi:

– Cine eşti tu?

– Gina. Nu mă cunoşti? Sunt zâna zăpezilor.

– Zâna zăpezilor? Nu ştiu. N-am auzit. Şi tu vii de la Dumnezeu?

– Viu de la noi, de-acasă. Am fugit tiptil, se fâstâci zâna zăpezilor. Adică, nu! De la Dumnezeu viu. Mi-a spus: „Gina! Ai ascultat ce istorisea Măgârdici? Ia hăinuţele, ghetuţele şi şoşonii aceştia pentru Lenţuca. Fă o faptă bună!" Dar te-a rugat şi pe tine să ţinem secret. Faptele bune nu trebuie strigate în gura mare. Zicea şi madam Palade. Păstrezi secret? Juri?

Lenţuca însă n-a răspuns. Pe ce-ar fi jurat ea, sărmana, chiar dacă ar fi auzit şi ar fi înţeles? Ce avea dânsa scump şi de preţ?

Ea din nou auzea şi vedea altceva. Din nou aiurea, clănţănind din dinţi.

– Mamă! Mămucă, oare tot mai ninge afară? Eu văd o fetiţă albă care coboară cu aripioare de fulgi la mine. Ăsta nu-i vis, mamă? Nu-i îngerul care vine să mă ia sus, la Dumnezeu? Mamă, eu nu vreu să mor. Vino lângă mine, mamă. Unde eşti tu? Răspunde, mamă! Mă tem. Mamă, mă tem!

Teama a cuprins-o şi pe Gina. O apăsau pereţii coşcoviţi cu dâre de umezeală, tavanul scund, încăperea aceasta strâmtă, întunecoasă şi îngheţată.

Iar ochiul tulbure al geamului se holba la dânsa aşa de încruntat, încât a străbătut-o un fior.

Nu, Doamne! Nu aşa îşi închipuise ea fapta cea bună şi de taină.

Nici un strigăt de bucurie? Nici un braț care s-o cuprindă fierbinte de după gât? Nici un obrăjor scăldat în lacrimi de fericire, care să se lipească de obrăjorul ei?

Gina la aceasta se aștepta. Așa întrezărise ea împlinirea faptei sale de taină.

Credea că Lențuca are să sară din pat, sărutând-o, îmbrățișând-o, strigând, bătând din palme de bucurie; tot așa cum s-a bucurat ea astăzi dimineață, când a tras perdeaua și a zărit minunea ninsorii de afară, cum s-a bucurat de-a doua oară, când a descoperit hăinuțele de zână a zăpezilor lucrate de sora Maicii Domnului.

Încă nu știa ea cât de urât se înfățișează sărăcia, cât de amar arată suferința, boala, pustiul, singurătatea.

Acum, când le vedea cu ochii, când auzea gemetele și scâncetele cu urechile sale, când le simțea toate cu inima sa mică, de carne, nu de aur – toate îi tăiau suflarea cu un fior. Pătrunsese ca într-o altă lume, a arătărilor de spaimă și de vis rău.

Ca lumea din care vorbea fetița bolnavă, aiurând:

– Mamă, mă înăbuș, mamă. Nu e așa că n-am să mor? Era un înger care mă căuta. Un înger alb. Acum e înger negru, mamă. Roagă-l tu să mă lase, să nu mă ia la Dumnezeu, mamă! Până mâine, măcar. Așa de mult doresc eu să mai văd cum ninge, mamă! Eu n-am făcut nici un rău la nimeni, mamă.

Gina i-a pus palma mică pe frunte și îngână cu glas tremurat, cu ochi în lacrimi:

– Lențuco. Ai să te faci bine. Mi-a spus Dumnezeu mie, zâna zăpezilor. Ai să te faci sănătoasă și ai să te joci cu noi în zăpada din împărăția mea. Jur!

– Mamă, scâncea bolnava înainte. Unde ești, mamă? Mă tem.

Zâna zăpezilor s-a uitat la Pavalache.

– Tu ce spui? Ce-i de făcut?

– Aceasta n-am prevăzut-o noi! a strâns Pavalache din umeri foarte încurcat și el. Dacă n-am prevăzut-o, n-am prevăzut-o, ce să zic? Lăsăm lucrurile și plecăm. Nu te-aș povățui să stai prea mult aici. Dacă e o boală molipsitoare? Vrei să te văd și pe tine în pat, transpirată și aiurând? Are destule amărăciuni sora maicii Domnului, ca s-o cruț măcar de asta. Tu ți-ai împlinit datoria! Când va veni Safta știe ea mai bine ce trebuie să facă. Bani pentru doctor sunt acum. Bani pentru doctorii de la farmacie sunt!

– Adică s-o lăsăm pe Lențuca singură? nu se îndura Gina să plece.

– Singură am găsit-o, singură o lăsăm. Ce putem face mai mult? Grăbește, fiindcă altfel se duce pe copcă secretul nostru.

Zâna zăpezilor a mai stat o vreme la îndoială.

Apoi întunericul de hrubă, ochiul geamului holbat, cuvintele fără șir ale bolnavei, dintr-o altă lume, au hotărât să dea ascultare sfatului lui Pavalache și să se grăbească.

Desfăcând învelitoarea pachetului, a început să întindă frumușel deasupra păturii aspre hăinuțele, șoșonii și ghetuțele. A clădit alături o moviliță cu economiile sale. Iar când a dat cu ochii de păpușa săracă și oarbă, de cârpe, pe care o strângea Lențuca la piept, i-a părut rău că nu s-a gândit să-i aducă și o păpușă. Nu pe Cleopatra. Nu s-ar despărți de Cleopatra pentru nimic în lume! Dar altă păpușă, din sertar; una de anul trecut.

Pisica tărcată și slabă își descovoiase spinarea. Pricepea în sfârșit și dânsa că ființa aceasta în strai alb de zână a zăpezilor n-a intrat în cocioaba lor cu gând rău.

A încercat să toarcă și s-a frecat cu blana năpârlită de mâneca Ginei, alintându-se ca pe lângă o veche cunoștință.

– Fantastic! gândi în sinea sa Pavalache, înălțând dintr-o sprânceană și dintr-o ureche a nemărginită uimire. Fantastic, cum mai seamănă cu madam Naum, nenorocita și sfrijita asta de Țușca! Tot așa cum n-o prindeau pe dânsa poveștile cu Fulga, zâna fulgilor, așa n-o prind nici pe Țușca alintările și torsul. Ce-s marafeturile astea? Fost-ai lele!

Zâna zăpezilor s-a dat un pas înapoi să privească lucrurile frumos orânduite pe pat. A rostit:

– Gata, Pavalache! Dar drept să-ți spun, mie parcă tot nu-mi vine să plec!

– Pe răspunderea mea! Uite! Văd eu aici niște rufe călcate și clădite pe masă. Acestea sunt lenjeriile de la casa domnului avocat Leca Mateescu; uite și cămășuțele lui Fred! Le cunosc eu. Nu o dată le-am zărit eu toate în vizitele mele la Fifina. Mai văd și mașina de călcat, cu mangalul gata pregătit. Dacă ai și tu carte ca Bâzu, să citești romane polițiste, ai pricepe din asta că Safta e pe undeva, pe-aproape. Poate să pice din clipă în clipă. Hai!

Gina s-a înălțat în vârful picioarelor și s-a plecat peste capul bolnavei, să-i sărute fruntea fierbinte și brobonită de nădușală.

– Zâna zăpezilor îți urează sănătate, Lențuco! șopti ea. Să le porți toate sănătoasă! Așa îți dorește zâna zăpezilor.

– Zâna zăpezilor? Nu știu. Mamă, cine-i zâna zăpezilor? Mamă... mamă...

Gina și Pavalache au închis ușa încetișor. Și au ieșit în stradă amândoi.

Ningea. Afară nimic nu se schimbase. Aceeași fluturare feerică de fulgi. Aceeași lumină albă, care-i orbea acum după întunericul umed de peșteră, unde au lăsat o fetiță bolnavă, aiurând, pe-un pat tare, de lemn...

– Ai lacrimi în ochi, Gina? întrebă Pavalache după câțiva pași. Te pricep și-ți dau deptate. Multă suferință și ticăloșie mai este pe lume!

– Multă, Pavalache! suspină și zâna zăpezilor. N-am știut. Nu mi-am închipuit.

– Dar le-ai adus o alinare! Recunosc încă o dată că am fost un măgar! rosti cățelul. N-am știut nici eu, nu mi-am închipuit nici eu, ca un bou, ce inimă de aur ai tu! Dragă Gina, pot zice că ai săvârșit o faptă care te-a înălțat în ochii mei, mai sus decât Ion Vodă cel Cumplit de pe statuia din piață. Pavalache ți-o spune! Asta are să rămână fapta cea mai frumoasă din viața ta. Ai să-ți amintești de dânsa, chiar când vei avea părul alb ca madam Naum. Poate că ai să te miri și ai să te întrebi, cum de te-ai învrednicit s-o săvârșești.

Zâna zăpezilor s-a întors spre Pavalache dojenindu-l:

– Gina! De-acum nu mai vorbim despre așa ceva! Tăcem mâlc! păstrăm secret!

– Știu! Am jurat! Dacă am jurat, am jurat, ce să zic?

– Nu numai fiindcă ai jurat, Pavalache! Mai este alta. Tu n-ai auzit de la mine, ce-a spus madam Palade? Fapta bună și frumoasă să n-o strigi în gura mare! Destul c-o vede ochiul lui Dumnezeu.

După o bucată de drum, Gina și-a mai amintit altă povață a cucoanei bătrâne și evlavioase, care e mama posturilor și păstrează cheile de la rai, când se duce Sfântul Petru la bărbierit să-și mai reteze barba. Anume că faptele

mai puțin bune și mai puțin frumoase, tocmai acelea se cer numaidecât mărturisite. Numai așa se ușurează sufletul celui căzut în greșeală și-n păcat. De aceea, ca să-și ușureze sufletul, s-a spovedit lui Pavalache:

– Mai rău e că facem și fapte urâte! Fapte de rușine pe care le ascundem.

– De! Facem! a fost de aceeași părere și Pavalache, cu botul plecat pocăit în zăpadă. Dacă facem, facem, ce să zic? Parcă eu n-am făcut azi una de oaie, cu osul cel de vacă? M-a luat gura pe dinainte. Avea dreptate sora Macii Domnului să se supere, să arunce cu satârul după mine și să mă facă cu ou și cu oțet. Dacă am greșit, am greșit, ce să zic?

Zâna zăpezilor a prins curaj, să-și ducă până la capăt spovedania.

– Tot așa și eu, dragă Pavalache. În grădină, azi dimineață, când strigam pentru Bâzu și Măgârdici. Am scăpat o greșeală mititică și fără zgomot în pantalonași.

– Știu! clătină din cap Pavalache, zâmbind pe sub mustață. Am simțit eu o adiere de parfum.

– Cum? Mirosea? s-a speriat Gina. Eu am crezut că nu! Atunci i-a mirosit și lui Dănuț? Mai mare rușinea!

– Fii fără grijă! N-are Dănuț al dumitale nasul meu. Se compară?

– Orișicât, nu-i frumos ce-am făcut! se condamnă zâna zăpezilor singură, cu neînduplecată asprime.

Pavalache încercă s-o mângâie.

– Faci și tu din țânțar armăsar, Gina! A fost? S-a dus! A trecut ca fumul. Ai mărturisit; ți-ai ușurat sufletul. Nu ca domnul Stanciu Balaban.

– Adică vrei să zici că și el? se miră Gina.

– Ho-ho! Și încă ce mai probă! Iaca, să-ți spun eu ce-am auzit cu urechile mele și-am mirosit cu nasul meu. Pe la începutul verii, nu mai departe. Treceam prin grădina puplică, la o întâlnire cu Fifina, într-un boschet. Și era frumos! Și era soare! Și plutea o mireasmă de tei înfloriți și de trandafiri și de crini. Daaa! Îți venea să azvârli cu căciula în câini de bine și de frumos! Numai ce-l văd eu pe domnul Stanciu Balaban că se oprește, se uită în dreapta, se uită în stânga. I se pare că nu-i nimeni. Ce să se sinchisească el de-un cățel? Se propteşte în baston și pe urmă, înțelegeți! Văleu! Mamă-mămulică! Am crezut că se prăvale peste cap statuia lui Ion Vodă cel Cumplit și că se detună toate geamurile de la Prefectură. Și m-a pălit o mireasmă, de-am împuns-o la fugă, hăt! pe marginea lacului, de frică să nu cad lat și înăbușit la pământ, fiindcă n-aveam masca de gaze cu mine. Apoi, să-mi spui tu, se compară? Și crezi că el s-a mărturisit cuiva? Zexe! S-a tot dus fluierând înainte și învârtind morișcă bastonul ca roțile de la moara lui, parcă nici usturoi nu mâncase, nici gura nu-i mirosea. Încât nu-ți mai face tu chestii cu mustrarea de cuget, pentru un flecușteț de nimica! Te-a luat gura pe dinainte și gata.

– Tu crezi, Pavalache? Se iartă una ca asta unei zâne?

– Pe răspunderea mea! Ce ești tu de vină dacă așa a lăsat Dumnezeu zânele? Cu tub digestiv, stomac, esofag și toate chestiile, cum scrie în cartea lui Dănuț și o spunea azi dimineață Bâzu! N-avea decât să le facă altfel, nu tot ca pe domnul Stanciu Balaban! Mai bine decât să vorbim de pomană pentru o nimica toată, ce-ar fi să-i tragem o inspecție pe la grădina publică? Trebuie să fie un tămbălău și o grozăvie acolo, de-a mai mare dragul!

Gina rosti cu jumătate de glas:

– Uiți c-am găgăduit mamei să stau cuminte acasă? Uiți că i-am călcat cuvântul, numai ca să mergem unde știi tu? Uiți că nu mai am nevoie decât de Dănuț, pe răspunderea lui?

– Când ajunge treaba la răspundere, eu sunt tata răspunderilor! se viteji Pavalache. N-avea nici o teamă! Ești cu mine! Până acolo, te duc eu pe răspunderea mea. Acolo te ia domnul Dănuț al tău, pe răspunderea lui. Și toate au să meargă strună!

– Ușor ți-e a spune, Pavalache! Parcă pe pielea ta are să fie tot ce-am să pați eu?

– Pardon! bombăni Pavalache, oprindu-se și privind-o țintă în ochi. Numai o dată am tras eu ponoasele pentru tine? Ce, ne cunoaștem de ieri, de alaltăieri?

– Ai tras! recunoscu Gina. Dar acum s-a schimbat chestia. Ca zână a zăpezilor, nu mai merge așa.

Pavalache pufni pe nări și o luă din loc:

– Ca zână a zăpezilor, zici tu? Apoi dacă-i vorba de zâna zăpezilor, ia, să-mi spui mătăluță, se cade ca să lipsești de la săniuș și de la bătăliile cu omăt? Nu acolo-i locul tău? Te dă lipsă la apel? Gata! Numește alta! Adio și-un praz verde, zâno!

– Crezi tu? se cutremură Gina, de asemenea catastrofă.

– Ba bine că nu! Nu-s eu chiar câine bătrân, dar știu ce știu. Așa e că nu mai zici nici pâs?

Zâna zăpezilor n-a mai zis nici pâs, aflând că zâna sa e în mare primejdie. A făcut stânga împrejur, prin ninsoare, spre grădina publică.

Pavalache a luat-o înainte la picior, fluturând coada ca un steag și lipăind voios prin mijlocul străzii, cât îl țineau cele patru picioare ale sale.

Întâiul om de zăpadă a fost numai o slută și caraghioasă momâie

Ehei!... De azi dimineață se cam schimbase povestea!

Parcă nu mai era tot Gina cea mică pe care n-o lua nimeni în seamă, când a intrat în grădina publică. Și nici Gina cea spășită, care își mușca degețelul mănușii, când aștepta în zadar să-i admire cineva hăinuțele împletite de sora Maicii Domnului.

Atunci strigase de-a valma cu toții și cu toatele, la primirea plină de alai și de tămbălău a lui Bâzu, Măgârdici și Dănuț.

Acum, abia a intrat pe sub bolta crengilor arcuite cu flori albe de nea. Abia a zărit-o Fred, venind prin ninsoare cu Pavalache, brav cercetaș înainte: iar pe dată toți s-au oprit din joacă, pe dată toți au izbucnit în strigări și chemări și urale.

– Gina! Uite-o pe zâna zăpezilor!

– Ah! Bine c-ai venit, în sfârșit, zâna zăpezilor!

– Mai repede, hai, mai repede, Gina!

– De ce ai întârziat, zâna zăpezilor?

– Ce drăguță ești tu, Gina, în hăinuțele astea de zână!

– Ura, de trei ori ura pentru Gina! Hip hip: Ura! Uraaa! Uraaa! Sus cu zâna zăpezilor noastre!

Pavalache a întors capul și a înălțat o sprânceană, făcând șmecher cu ochiul.

– Ei, ce-ți spunea Pavalache, sireacul? E lată rău cu zânia ta! Dacă e lată, e lată, n-ai încotro! Era cu putință să lipsești?

Îmbujorată în obraji de plăcere și de emoție, zâna zăpezilor s-a supravegheat pe sine, să nu mai scape cumva vreo cât de mititică greșală în pantalonași. S-a lăsat scuturată de mâini, îmbrățișată de prietene ridicată pe sus.

Numai Bâzu a luat-o mucalit la zor:

– Bine, Jupânească zâna a zăpezilor! Așa îți îndeplinești mătăluță datoria, mânca-te-ar nen-tu, măcar că pe ziua de azi s-a îndopat cu șnițele și sarmale cât trei Stanci Balabani? Unde mi-ai fost până acum? Ai păpat cât patru și i-ai tras niște sfinte ghioase de somn cât cinci, hai? Iar pe noi, ne-ai lăsat orfani de zână?

Pe Pavalache, cât pe ce să-l ia gura pe dinainte și să-i tragă un schelălăit ca acela, revoltat teribil pentru asemenea nedrepte bănuieli. Auzi colo! De unde veneau dânșii? De la o faptă vrednică să fie scrisă în cartea de citire a lui Dănuț! Dar domnul Bâzu, cât e el de deștept, ce-a priceput și ce credea? Că vin de la păpică și somnică? Să nu-ți pierzi toată încrederea în deșteptăciunea deșteptților? Aceasta ar fi vrut el să i-o spună lui Bâzu de la obraz, între bărbați.

Dar Gina a pus degețelul la buze.

– Șșșt! Ai jurat. Rămâne secret. Taci.

Pavalache și-a înghițit secretul ca un nod mai bolovănos decât osul cel de vacă.

– Iaca, tac! Am tăcut! Când ajunge chestia la secret, eu ți-s omul! Nu ți-oi scoate o vorbă-vorbuliță, nici dacă aruncă sora Maicii Domnului cu satârul după mine! Din partea lui, creadă și spună ce-i ajunge mintea! Știm noi ce știm. Câinii latră, vântul trece...

După această eroică dovadă a stăpânirii de sine, Pavalache a bârligat coada cumplit de fudul că a dat oamenilor asemenea pildă de modestie. Și s-a dus să se

joace de-a v-ați ascunselea în zăpadă cu Fifina și cu o mănușă de-a lui Fred, albă, moale și pufoasă ca un iepuraș de casă.

S-au pus pe-atâta s-o flocăiască, până ce-a ieșit colbul din ea și i-au mers fulgii.

Zâna zăpezilor și-a luat locul în sănioara lui Bâzu.

A trecut mai apoi în săniuța lui Măgârdici. Și deacolo, în alta pe care o cârmuia destul de îndemânatic Dănuț, cel ce uitase cu totul că mai sunt pe lume și lecții de intuiție despre esofag, stomac și tub digestiv. Acum striga, chiuia, hohotea, răcnea la ceilalți să-i lase liberă pârtia, zvârlise cât colo bascul și nici nu-i păsa că i s-a cam stricat domniei sale frizura.

Cu tustrei, Măgârdici, Bâzu și Dănuț, a zburat Gina ca vântul și ca gândul, măcar de-o duzină de duzine de ori.

Iar ca o zână mărinimoasă ce se afla, nu s-a lepădat nici de prietenele care stătea ele acum la o parte, mușcându-și degetele mănușilor. A pus cuvânt pe lângă marii meșteri, să le ia la rând în sănioare pe toate. Pe Lola și Lala, pe Mimi, pe Vetuța, fata lăptăresei, pe Pufa, pe Nina.

Cât despre Nina, nepoțica lui conu Iancu, pensionarul, fostul președinte de tribunal, o fetiță oacheșă și cu ochi de chinezoaică, apoi cu dânsa s-a întâmplat chiar una nostimă.

Nu s-a ținut destul de bine, s-a dus de-a rostogolul, i-au plesnit pantalonașii și a lunecat la vale de-a săniușul fără sanie, numai pe cozonăcelul gol. Și ce mai râs, ce mai chicote, ce mai veselie!...

Joaca s-a încins mai zdravăn decât astăzi dimineață. Veniseră și alți copii din străzi mărginașe. Aveau straie

ponosite. Ghete de la frații și surorile mai mari. Sănii ca vai de ele, înjghebate din scândurele negeluite și din doage, din lădițe de lemn, din cutii puse pe tălpi de stinghie.

La început stăteau la o parte, foarte stingheri și sfioși.

Bâzu, Măgârdici și Dănuț i-au luat cu iureșul să intre laolaltă în joc:

– Hai! La roată, fraților! Ce stați și vă zgâiți de la galerie?... Aici nu-i galerie și stalul întâi, lojă și loc rezervat. Toți ca unul și unul ca toți.

– Hai, gâgâlicio, hai! dădea Bâzu ghes unei fetițe mai pitică decât Statu-Palmă, înfofolită într-un fel de surtuc legat peste mijloc cu sfoară. Cum te cheamă, uriașa pământului?

– Eu sunt Malicica Tăluș! a răspuns semeț gâgâlicea cu nasul cât un bumb. Malicica Tăluș, mă cheamă.

– Maricica Tăruș? întrebă Bâzu de-a doua oară, fericit. Atunci să-mi razi mie mustața dacă nu ești tu cumva fetița lui Gheorghe Tăluș, care lucrează la moara Balaban?...

– Nu ți-o lad, că n-ai mustață! Da Malicica Tăluș îs, fetița lui Gheorghe Tăluș, luclătol la fablică... Să mai știi că-s și fata mamei, Baglioala Tăluș... S-o știi!

– Ei, bravo, Malicica Tăluș!... aprobă Bâzu, din ce în ce mai încântat de această nouă cunoștință și imitându-i mucalit vorbirea. Știu acuma cu cine am onoarea! Dar știi și tu, chifteluțo, ce zmee parazmee îmi fabrica mie neica Gheorghe Tăruș, acum doi ani? Habar n-ai, chifteluță simpatică?... Cu trei zbârnâitori și două cozi, cu poștă aeriană pe sfoară? Cele mai zbârnâitoare zmee parazmee din tot târgul. Pentru care lucru, ia poftește, Malicico și urcă-te alături, să zburăm ca vântul și ca gândul!

– Mă ulc... Să știi că mă ulc!

– Nu ți-e frică?

– Nu mi-i fiică, că nu-s flicoasă!... Am venit singulă de acasă. Să știi!

– Bravo, chifteluțo, mânca-te-ar bădia! Știu acuma! Zâna zăpezilor, ia dă-i binecuvântarea! Suie-te și tu, Gina! Gata? Păzea că trece Malicia Tăluș! S-o știți!...

Maricica Tăruș a zburat astfel și dânsa, ca vântul și ca gândul.

Jos, în fundul vâlcelei, cu toată binecuvântarea zânei zăpezilor și cu toată măiestria lui Bâzu, s-au răsturnat însă toți ca o tigaie cu chifteluțe.

În zăpada vânzolită și zvârcolirea atâtor picioare cu tălpile în sus, nu se mai deslușeau care ale cui sunt. Pavalache a dat goană, gâf-gâf! pe cele patru picioare ale sale, să le sară într-ajutor și să le descurce el ale cui și care erau picioarele altora, ca s-o știe și dânsul, nu numai Malicica Tăluș.

Și alt râs! Și alte chicote! Și alt prilej de veselie.

Erau cu adevărat toți ca unul și unul ca toți, în fluturarea albă de fulgi.

Ninsoarea îi învăluia laolaltă, înfrățindu-i, cum cuprindea în aceeași feerie casele bogate și sărace, bulevardul și măhălălile cele mâhnite de altădată, grădina tuturora și parcul domnului Balaban, maidanele, gârla, catedrala, orașul întreg.

– Dar omul de zăpadă? Nu facem anul ăsta și un om de zăpadă? întrebă Fred.

Dănuț a fost de aceeași părere. Nu se cuvenea însă a trece la faptă, fără aprobarea celorlalți doi ocârmuitori ai taberei.

– Bâzule! Măgârdici!... Auziți ce spune Fred! N-ar fi oare vremea să încercăm și un om de zăpadă?

– Să încerecăm... a încuviințat Bâzu.

Măgârdici păstra însă unele îndoieli.

– Măi Dănuț!... a spus el scuipând țâști în dreapta, țâști în stânga. Eu cred că zăpada încă nu-i destul de fainã pentru treaba asta. Prea subțire... S-o lăsăm pe mai încolo, peste câteva zile...

Bâzu s-a împotrivit la asemenea amânare.

– Ce e în mână nu-i minciună, Măgârdici!... Peste câteva zile?... Mâine, eu și cu Dănuț o pornim la școală, să ne mâncăm sufletul o săptămână cu buchiseala, în loc de alimentele carnivore cu care ne-a proslăvit biata mama pe ziua de azi, până ce mi-a plesnit catarama de la cingătoare. Tu, Măgârdici, măi sărace de tine, o săptămână te zgaiberi pe case la hogegele tale... Încât abia duminica viitoare, de-om mai pupa noi așa praznic! Eu zic să încercăm...

– Atunci, dă-i drumul!... Strigă adunarea, Bâzule!... s-a supus Măgârdici din toată inima la dorința tuturor.

Bâzu a sunat adunarea.

Iar într-o clipită, toți, cu mic și mare, s-au prezentat la datorie, lepădând sănioarele și așteptând planul și poruncile.

Au ales mai întâi locul. Dănuț a tras pe zăpadă liniile temeliei, ca la soclul statuii lui Ion Vodă cel Cumplit din piață. Și la lucru, băieți!...

Băieți, adică vorba vine! Lucrau mai de zor și fetițele. Tăbărâseră să încurce treaba și cățeii, în frunte cu Pavalache și cu Fifina, cu Tomi, cățelușul cel sârmos al Ninei, nepoata lui conu Iancu.

Forfotea acum grădina publică de-o altfel de gălăgie. Care rostogolea bulgări. Care căra provizii de zăpadă din locuri mai îndepărtate cu sănioarele, cum pregăteau astă-

vară salahorii cărămida și varul pentru zidirea halelor din Piața Mare.

Unii butuceau temelia cu talpa și cu lopețile. Alții opinteau gâfâind la rostoplanele treptelor. Ceilalți s-au împărțit să înalțe soclul.

Pe urmă, așternutu-s-au cu toții pe ispravă de nădejde, să-și dureze după mintea, priceperea și chibzuința lor, omul de zăpadă din această iarnă.

Picioarele le-au întocmit din doi tăvăluci de omăt.

Dintr-un bulgăr uriaș au clădit trupul. I-au înnădit și cele două mâini, care mereu se desprindeau de subțiori și cădeau jos. Alt bulgăre de omăt, rotund și nu prea, însă destul de căpățânos, însemna, chipurile, capul.

Marii meșteri au fost tot cei trei cârmuitori ai jocurilor: Măgârdici, Bâzu și Dănuț. Păcat ar fi să spunem că n-au pus la bătaie toată iscusința și tragerea lor de inimă!

S-au căznit aburcând bulgării și tăvălucii de zăpadă. Au netezit cu palmele goale trupul să-i rotunjească încheieturile. I-au lipit nas. I-au crestat gură. I-au pus și-un țigăroi de vreasc între buze. I-au înfipt ochi de cărbune și i-au așezat pe cap o pălărie de paie adusă de Malicica Tăluș de pe un gunoi de la marginea grădinii. S-au sucit și s-au învârtit fel și chip. Au ascultat sfaturi de la unii și de la alții. I-au poftit să pună mâna și să încerce unele născociri, după cum îi tăia capul. De prisos. Greu! Nu mergea!...

– Măi Bâzule!... a recunoscut Măgârdici cel dintâi, stupind drept între picioarele omului de zăpadă. Mă Bâzule și măi Dănuț, suntem noi mari mahări la altele... Iaca, eu nu mă dau nici pe tine, Bâzule, la săniuș, la ghețuș, ba chiar și la patinaj ori la schi, când capăt sculele de cuviință de la prietenul nostru Fred... Dară cu omul ăsta de omăt am buclarisit-o! Om e ăsta?... Să râdă și câinii!

Pavalache, cum a auzit, s-a și înființat cu Fifina și cu Tomi, ca să râdă cu gura până la urechi de asemenea caraghiozlâc de om.

Bâzu s-a scărpinat în creasta părului, destul de necăjit.

– Drept este, Măgârdici! Mai mare mila de munculița noastră! Ne-am făcut de râs și de ocară!... Chiar căi de râsul câinilor.

Dar îndată s-a molipsit și el de la râsul câinilor și a izbucnit în hohote, înveselindu-se singur de isprava lor care dăduse greș.

– Hahaha! Ia priviți la dânsul, ce dovleac de cap mai are!... Hohoho!... Bostan turcesc, nu alta! Hihihi!

– Și ochii!... a luat aminte Fred. Nu vedeți să se uită încrucișat?

Bâzu a bătut cu palmele pe frunte, luminându-se deodată la minte.

– Exact, Fredi! Bravo, Fred!... Hohoho!... Hahaha!... Hihihi! Mă miram eu cu cine seamnă de-i așa de drăgălaș! Vouă nu vă spune nimic mutra momâiei noastre?

Toți erau adunați roată. Priveau la omul de zăpadă, priveau apoi unul la altul, nedumeriți. Nu pricepeau încă.

Se oprise din râs și Pavalache, apropiindu-se să tragă cu urechea.

– Măăă!... se minuna Bâzu de atâta încetineală la pricepere. Mă cartoafelor nenorocite, nu vedeți voi că se uită cu un ochi la slănină și cu unul la făină?

– Ei, da!... Și ce-i cu asta?... întrebă Dănuț foarte serios și demn, puțin cam ofensat, fiindcă el înșurubase ochii de cărbune ai omului de zăpadă.

– Cum ce-i cu asta?... Asta nu-ți spune că avem de-a face cu domnul Stanciu Balaban? Nu-i jupân Stanciu Balaban în picioare? Trage cu un ochi la făina de la moara

Balaban și cu altul la slănina de la fabrica de cârnați și mezeluri tot Balaban!

– Ăsta-i jupân Stanciu Balaban în carne și oase! recunoscu și Măgârdici, țâșnind alt scuipat taman între ochii care se uitau unul la slănină și altul la făină.

Băzu se strâmba de râs:

– Așa e, Măgârdiciule... Domnul Stanciu Balaban în carne și oase și burtă!... Mai cu seamă în burtă!... Să fi vrut, nu l-am fi nimerit noi așa de grozăvit!... Hahaha! Admirați-i burta cât butoiul de pe firma berăriei Gambrinus!... Domnule Dănuț, acilea, cu o riglă de profesor în mână, să ne ții tu o lecție despre stomac, esofag, cimpoi și tub digestiv! Hohoho!

Râdeau acum toți, plesnindu-se cu palmele pe genunchi, ținându-se de pântec, izbindu-și cușmele și bonetele în zăpadă, tăvălindu-se în ninsoare. Răsuna grădina. Se auzea din stradă.

Asemănarea se lămurea mai strașnică, pe măsură ce se uitau mai îndelung și de la mai potrivită depărtare. Descoperea fiecare altceva nou și mai cu haz.

– Spune și tu, dacă astea nu-s fălcile domnului Stanciu Balaban? Hahaha!

– Și ceafa! Hohoho!

– Și burticica!... Hihihi!...

– Ăsta-i domnul dilectol Tanciu Balaban!... și-a rostit cuvântul și Maricica Tăruș. Îl cunosc eu de la fablică... Uite bulta lui!...

– Mai zi ceva!... se bucură Bâzu de glasul hotărât al gâgâlicei și chifteluței sale simpatice. Vocea poporului!... Mai zi ceva, scumpe Daniil Sihastru!

Dănuț a mai spus ceva, însă grav și îngrijorat:

– Oricum, nu e frumos ce faci tu, Bâzule!

– Dar eu fac?... sări ca ars Bâzu. Eu l-am făcut?... L-am făcut toți!... Ochii i-ai făcut chiar dumneata, jupâne Daniil Sihastru... Dumneata l-ai pus să se uite c-un ochi la moară și cu altul la fabrică... Cine e de vină dacă din fabrica noastră a ieșit tata lui Bosumflache în carne și oase?

Pavalache a împins-o cu botul pe zâna zăpezilor, șoptindu-i:

– Vorbiți de lup și lupu-i la ușă!...

Gina întoarse ochii spre poartă.

Într-adevăr, pe poarta grădinii intra Bobiță Bosumflache.

Fiul domnului Stanciu Balaban venea de la plimbarea cu automobilul până la moșie.

Cum a ajuns acasă, n-a vrut să bea ceaiul, n-a vrut să se culce, n-a vrut să se joace cu automobilul cel roșu cumpărat chiar în aceea dimineață de la *Paradisul copilului de elită*. El a vrut să meargă neapărat la grădina publică, unde e joaca tuturor copiilor din oraș.

Era însoțit de guvernantă și de Goliat, câinele cel mops și rânjit. Șoferul a coborât din automobil sania și schiurile lui Bobiță.

Sanie ca nici una alta în tot târgul. Nouă, lăcuită, lustruită, cu tălpi de oțel încovoiate, cu ținte de alamă, cu sfoară de mătase. Schiurile aduse de peste mări și țări, din Suedia, țara schiului.

Toate bune, toate frumoase, toate fără pereche și seamăn.

Numai că, împreună cu toate, Bobiță Bosumflache s-a oprit la zece pași după ce-a intrat pe poartă.

S-a oprit și Edit, guvrnanta. S-a oprit și șoferul cu săniuța cea nouă neatinsă și cu schiurile pe umăr. S-a oprit și Goliat, mai zis Gorilă, câinele cel rânjit, înfumurat și colțos.

Bobiță auzise râsetele. Auzise numele domnului Stanciu Balaban și porecla sa, Bosumflache.

N-a deslușit însă despre ce poate fi vorba. Și chiar dacă ar fi deslușit, chiar dacă ar fi înțeles, nu și-ar da el crezare urechilor. Cum poate să cuteze oare cineva a hohoti și a glumi pe socoteala domnului Stanciu Balaban, omul cel mai bogat, mai tare și mai temut din tot orașul? Aceasta ar întrece orice închipuire.

Încât nu din asemenea pricină se oprise. Auzea gălăgie, veselie; vedea joacă și desfăt.

Mai auzea însă și glasul lui Bâzu. Îl mai vedea însă și pe Bâzu, dușmanul său. Și încă pe alții: Măgârdici, un băiat de coșar. Vetuța, fata lăptăresei. O droaie de alți copii, dintre care cu unii se certase, iar cu ceilalți n-ar fi coborât el să stea de vorbă și la joacă.

A vrut, a vrut, a vrut bătând din picior, să vine la grădina publică pentru ca să se bucure și dânsul de veselia tuturor.

Acum își dădea seama că nu-l așteaptă nici o prietenoasă bucurie aici, unde nu-l primea nimeni cu chiotele și uralele pe care le stârnea Bâzu, băiatul unui biet slujbaș zvârlit afară de papa, ori Măgârdici, fiul și ucenicul unui coșar.

Inima de copil îl trăgea într-acolo. Îngâmfarea de Bosumflache îl împingea îndărăt.

Deodată Bobiță a rămas pe loc.

– Ți-am spus eu că n-ai ce căuta aici, dragă Bobiță? rosti Edit, guvernanta.

– Lasă-mă! Dă-mi pace!... se stropși Bosumflache.

Guuvernanta a stăruit, fiindcă ea prinsese ceva cu urechea din râsetele copiilor și bănuia ceva neplăcut pentru odorul domnului Stanciu Balaban.

– Avem parcul nostru, Bobiță!... Ce nevoe ai tu să te amesteci cu copiii de soiul celor din poveștile mele?... Să mergem îndărăt, Bobiță!...

– Nu mă învăța tu, matracuco! Vreau să stau aici!... Am săi spun lui papa să cumpere toată grădina și s-o închidă!... Vreau! Atunci să-i văd eu pe toți ce fac?...

– Iată, că vine Fred!... se bucură guvernanta.

Mai bine nu s-ar fi bucurat.

Căci dintr-aceasta s-a dezlănțuit zavera și tămbălăul care au spart toată joaca voioasă din grădina publică.

Fred, ca un băiat cu simțire, știind că părinții săi sunt prieteni cu doamna și cu domnul Stanciu Balaban, a găsit cuminte să iasă înaintea lui Bobiță.

În urma sa, râsul se potolise. Toți își căutau altă joacă și vorbă. Nimeni nu-l iubea pe domnul Balaban; mai nimeni pe Bobiță, răzgâiatul și zurbagiul târgului. Aveau însă atâta obraz, ca să nu-și râdă chiar în fața lui Busumflache de omul lor de zăpadă, care se nimerise a fi chiar domnul Stanciu Balaban în persoană.

Dar alături de Fred, țupăia în zăpadă și Fifina, cățelușa cea frizată. După dânsa venea Pavalache, călcând mai încet pe cele patru picioare ale sale. Și mai la coadă, Gina, zâna zăpezilor.

Goliat, zis Gorilă, a mârâit și și-a arătat colții. Pavalache nu s-a lăsat mai prejos. Fifina a dat un glas subțire și a început a schelălăi fără nici o pricină deocamdată. Iar încăierarea gata a fost.

Cât ai clipi din ochi, s-a iscat o luptă și o tăvăleală și un schelălăit, care a învălmășit-o și pe Gina, zâna zăpezilor, răsturnând-o cu piciorușele în sus prin zăpada împărăției sale.

Gorilă și Pavalache se încolțeau: Fifina scheuna; Gina țipa de jos, ca Fifina; guvernanta, Edit, ridicase mâinile împreunate la cer. Și șoferul, vrând să sară și să despartă câinii, se împiedicase în sania și în schiurile lui Bobiță, lungindu-se la pământ cât e de goblizan. Se rănise singur la picior și la obraz. Încerca furios să se ridice, șchiopăta și își ștergea fața cu batista, mormăind cuvinte urâte.

Acestea s-au petrecut cât ai clipi o dată din ochi. Iar cât ai clipi a doua oară, Bâzu și Măgârdici au și fost la fața locului. Măgârdici o ajuta pe Gina să se scoale din zăpadă. Bâzu cărăbănea la picioare de zor în Goliat, ca să-l apere pe Pavalache.

– Ce dai în câinele meu? se răsti Bobiță.

Bâzu i-a răspuns printre dinți, mârâind ca și Pavalache.

– Caută-ți de treabă, Bosumflache, dacă vrei să nu te dezumflu!

– Cum îndrăznești să-mi vorbești așa?... se răsti pițigăiat Bosumflache. Ai ciudă pe mine, că papa l-a dat afară pe taică-tău, fiindcă l-a prins furând?

– Ce-ai zis?... Ce zici?... Mai zi o dată!... scrâșni din dinți Bâzu, lăsându-l pe Gorilă și apropiindu-se de Bobiță să-l sfredelească adânc cu privirea. Tu vorbești? Feciorul lui Balaban vorbește despre hoție și banditisme?... Tu, pui de bandit!

Bosumflache, cuprins de spaimă, cu iuțeala disperării s-a aplecat și a înșfăcț un schiu, pocnindu-l în cap pe Bâzu și asmuțindu-și câinele:

– Mușcă-l, Goliat!... Sări pe el!... Mușcă!

Gorilă îl părăsise pe Pavalache și își înfingea acum colții în pulpele lui Bâzu.

Dar Bâzu nu simțea. A smuls mai întâi schiul din mâna lui Bosumflache, l-a zvârlit cât colo și a început să-i

croiască palme după palme pe obrazul care se învinețise mai mult de groază, decât de durere.

– Edit! striga Bosumflache cât îl ținea gura. Edit! Șofer! Ion! Goliat!... Săriți, că mă omoară!

Bâzu l-a scuturat o dată de guler și pe urmă i-a dat drumul.

– N-avea frică!... Nu te omor, Bosumflache... Aceasta se numește numai o lecție!

N-a apucat însă a sfârși cuvintele, că s-a pomenit lovit peste ochi și peste nas de pumnul șoferului.

– Cum îndrăznești să dai în copilul domnului Balaban? Am eu o socoteală mai veche cu tine, obraznicule!... mormăia apăsat și izbind cu sete lunganul de două ori mai înalt și de cinci ori mai voinic decât Bâzu!

– Ce înseamnă asta? țipa speriată Edit, guvernanta, Jan, oprește!... Ce barbarie e să lovești așa într-un copil?... Jan! Pentru Dumnezeu, Jan!...

Cu degetele și cu unghiile, se agățase de brațul șoferului. Dar Bâzu n-avea nevoie de asemenea apărare femeiască.

S-a aplecat pe genunchi, s-a răsucit pe-un picior și i-a tras o icneală de călcâi lui Jan sub burtă, încât șoferul s-a făcut pe rând alb, galben, roșu, violet. Tricolor. Patrucolor!...

Apoi Bâzu a spus râzând:

– Acum la revedere și să vă fie de bine! Hai, Gino! Hai, Pavalache! Hai, Măgârdici! Hai, Fred! Hai, Fifino!

Ei au apucat într-o parte, spre prietenii din grădină. Bosumflache cu oamenii și câinele domnului Balaban, cu sănioara și schiurile, au plecat spre poartă, unde îl aștepta automobilul mare cât un vagon. Bâzu râdea.

Râdea însă numai fiindcă se silea el să râdă.

Dar pe zăpada cea albă, de sub bolta copacilor cu flori albe de nea, îi picurau stropi de sânge din nări.

– Mare câine și șoferul ăsta!... rosti Pavalache amarnic de scârbit către zâna zăpezilor, clătinând din cap.

– Taci, tu!

– Bietul Bâzu râde acuma mânzește, îl cunosc eu de la o poștă!... urmă Pavalache, ca și cum n-ar fi auzit. Asta numai din pricina mea!... Am să-i fiu recunoscător toată viața... Cât despre domnișorul Fred și despre domnișorul Tomi, ce-mi stăteau dumnealor de-o parte? Hai? Nu m-amestec, nu mă bag!... Vorba ceea!... Nici câine, nici ogar!

– Taci, tu!

– Tac! Tac, dar le pun la inimă, zâna zăpezilor!... Am să găsesc eu ac și de cojocul domnului Gorilă! Am să-l potcovesc eu și pe jupânul Jan!

– Pavalache!... se supără Gina. Am să-ți pun și eu lacăt la gură. Ești câinele cel mai guraliv de pe lumea asta! Taci o dată!...

– Iaca, tac! Înainte de a-mi pune tu lacăt la gură, vreau să-ți mai spun că s-a scârbit și vremea de asemenea ticăloșie. Se schimbă!... Își întoarce iarna cojocul pe dos... S-o ștergem acasă...

Vremea într-adevăr se schimba. Se încruntase.

Sufla un vânt subțire, tăios. Fulgii erau mai mărunți și mai aspri. Norii mai vineți. Se învinețea și zăpada. Amurgul cobora repede.

Toată veselia taberei de joacă se stinsese, posomorâtă. Câțiva prieteni s-au apropiat de Bâzu să-l mângâie. Fred era rușinat, fiindcă stătuse, laș, la o parte.

Ceilalți se pregăteau de plecare.

Bâzu și-a frecat obrazul cu zăpadă. Mai căpătase câteva zgârieturi și vânătăi proaspete, adaos la cele vechi. Era deprins însă cu astfel de pățanii! Dănuț și Măgârdici încercau să-l pipăie; se îngrijorau dacă nu-l doare ceva.

– Ia mai lăsați-mă în pace! se burzului el ca Bosumflache. Ce-s ou, să mă sparg?... Unde-a mers mia, treacă și suta!...

Apoi a izbucnit în hohote de râs, acum adevărate, nu în silă, înveselit la culme de mutra omului lor de zăpadă.

– Uitați-vă la el, cum se chiorăște c-un ochi la viteazul de Fred și cu altul la viteazul de Tomi!... Hahaha!... Hohoho!...

– Bâzu, iartă-mă!... a spus Fred. Altădată ai să te convingi tu ce fel de băiat sunt.

Bâzu râdea înainte.

– Nu-i vorba de tine, Fred!... Chiar că s-o lăsăm pe altădată... E vorba de burduhănosul acesta de jupân Stanciu Balaban!... Numai din pricina lui s-au stârnit toate. El a fost piaza rea a noastră!... Nu-i ajunge că-i piaza rea a târgului. Nu se mai satură! Jos cu el!... La asalt, băieți!...

Iar toți au prins să-l bombardeze cu bulgări pe domnul Stanciu Balaban cel de zăpadă, care le amărâse lor ziua de azi, cum celălalt domn Stanciu Balaban în carne și în oase le amăra zi de zi viața părinților... S-au năpustit să-l dărâme la pământ. I-au smuls mâinile, capul, i-au spintecat burta. L-au călcat în picioare. L-au prefăcut într-o movilă de omăt mozolit.

– Stai, nene Bâzule, să-i dau și eu un piciol!... se înverșuna Maricica Tăruș, zdupăind cu tălpile încălțărilor sale sărace de la o soră mai mare. Să-i dau un piciol, căi face zile flipte tatei!... S-o știe el!...

Într-un târziu, s-au risipit toți spre casele lor. Mergeau posomorâți și tăcuți. Nu mai întorceau ochii îndărăt.

Vântul sufla încă mai aprig. Fulgii înțepau obrajii ca vârfurile de ac. Presărau ca o cenușă peste picăturile de sânge, care-au mâhnit bucuria și voioșia tuturor.

Noaptea altfel se vestea; nu scaldată într-o albă și luminoasă feerie, cum le-a fost cea dintâi dimineață a lor de ninsoare.

Iarna își arată colții ca Goliat, zis Gorilă, câinele domnului Balaban

În toate casele din oraș, copiii s-au întors în acea seară înfrigurați, îngânduraţi și posomorâți. Întâmplarea din grădina publică îi apăsa pe suflet. Nici părinții nu erau mai voioși.

După ce s-au bucurat de ninsoarea molatecă și blândă de azi-dimineață, acum îi cuprindeau grijile cu un fior. Iarna își arăta prea repede colții. Se vestea cu viscole și urgii.

Nimeni nu se mai gândea zâmbind cu înduioșare la amintirile din copilărie, la vremurile nevinovate, la iernile lor feerice de-atunci. Chiar madam Naum nu mai găsea nimic fantastic în șuierul viforului de-afară. Nu mai pomenea de Cucuiu și de Colțunaș, nici de Fulga, zâna fulgilor.

S-a privit în oglindă. Și i-a trecut pofta de mâncare și de amintiri. Fantastic cum i-a pierit orice poftă!

Iar conu Iancu, pensionarul, a început să tușească de i se zgâlțâiau ochelarii pe nas. Mai simțea și-un junghi sub coastă. Îl mai durea și un genunchi.

Printre tusete și strănuturi, a spus cu glas răgușit:

– Ia să-l chemați mâine pe Toader, ca să mai taie alte lemne!... Și nu lungiți vorba cu poveștile lui!... Să-și caute de treabă, fiindcă nu-l plătesc de pomană cu ziua pentru povești...

În ninsoarea domoală de astăzi dimineață, când el îl ținea la povești pe fostul tovarăș din copilărie, pentru altceva se hotărâse să-l cheme. Voia să-i dăruiască un palton mai vechi. Prea era zdrențuit și peticit sumanul bietului Todiriță!

Acum uitase. Nu la aceasta se mai gândea.

Toader nu mai însemna pentru dânsul Todiriță, băiețandrul cel neîntrecut în jocurile de odinioară, când alt băiețel, Iancușor pe nume, îi zicea bădie. Și când se ruga de el să-l primească în ceata vestită pe-atunci, ca tabăra lui Măgârdici și Bâzu de-acum.

Din nou, unul rămăsese, iarăși, doar un moșneag calic și rufos, Toader, tăietorul de lemne. Celălalt, doar un pensionar bătrân, ursuz și posac, cu firea înăsprită de boli.

Pretutindeni, în fiecare casă, toți, zgribuliți pe lângă sobe, au uitat așa dulcea alinare a celor dintâi fulgi de azi-dimineață. Au uitat și hotărârile cele bune, miloase, omenoase. Se topiseră toate ca fulgii de pe haine, când au intrat în case.

Tușeau, oftau, gemeau, făceau socoteli. Obloneau ferestrele și zăvorau ușile ca să nu sufle crivățul înăuntru; se închideau în ei ca să nu mai audă tusetele și oftările altora, de-afară.

Într-o singură casă, în cea mai săracă și umilă din tot târgul, s-a luminat însă o rază de bucurie.

În bojdeuca hâită, cu pereții coșcoviți, a văduvei Safta, spălătoreasa.

Pe-acolo trecuse zâna zăpezilor, cu fapta sa de taină. Iar fapta Ginei a lăsat în urmă nădejde și alinare, chiar ca o minune a lui Dumnezeu.

Când s-a întors Safta de la o vecină, unde alergase după lemne, mai întâi nu credea ce-i văd ochii. Pe pătura sură și aspră a patului tare de lemn, se aflau frumos rânduite hăinuțe, ghetuțe, șoșoni, o moviliță de bani pentru doctor și doctorii. Adică tot ce visase Lențuca și tot ce mereu întreba ea.

– Cine să le fi adus?... se minună Safta cu lacrimi în ochi. Din cer n-au căzut!... Acestea se întâmplă numai în basme.

Încetișor, își deșteptă fetița bolnavă.

– Lenuța!... Lențuco!... Tu ai văzut, fata mamei?

– Ce să văd, mămucă?... Greu am mai dormit!... Nu văd nimic, mamă, ce să văd?... îngăimă fetița încă buimacă de aiurelile sale din somn.

Apoi, deodată, deschizând ochii mari și înălțându-se în capul oaselor de pe perna udă de nădușeală, a scos un țipăt ușor:

– Ah, mamă!... Acuma văd!... Mamă... Acestea nu-s hăinuțele, ghetuțele, șoșonii și tot ce-am cerut noi de la Dumnezeu?... E adevărat, mamă?... Sunt adevărate?... Pentru mine sunt, mamă?...

– Să nădăjduim că pentru tine sunt, Lențuco... Altfel n-ar avea ce căuta aici!... a răspuns Safta într-un fel de îndoială.

Amândouă nu cutezau să creadă că e adevărat.

Lenţuca a întins mâna spre lucrurile înşirate pe pătură, cu teamă să nu se risipească şi să nu fugă ca nălucirile din aiureala bolii. Numai când s-a încredinţat că nu-s arătări, a început să pipăie şi să dezmierde cu degetele ei fierbinţi hăinuţele, ghetuţele şi şoşonii. Nu se mai sătura de toate. Dar n-avea nerăbdarea, nici vlaga destulă, să le mai încerce dacă-i vin. Îi ajungea că sunt alături de dânsa, pe pătura aspră şi sură.

– Mamă!... şoptea copila. Mamă, ce bine spuneai tu că Dumnezeu e mai mare şi mai bun decât domnul Stanciu Balaban!... El s-a îndurat de noi...

Safta, dezmierdând şi ea fruntea fetiţei cu palma opărită de leşie, stăruia să afle altceva.

– Tu nu ştii cine a fost aici?... Cine le-a adus?... Lencuţo, tu n-ai văzut?...

Copila bolnavă nu-şi amintea. În cugetul său se amestecau vedeniile din vis, cu tot ce zărise tulbure şi tot atât de neînţeles.

Murmura, strângând hăinuţele la piept:

– Mamă, mi se pare că am văzut-o eu pe zâna zăpezilor!... Era albă, albă ca ninsoarea... Am văzut-o coborând la mine cu aripioare de fulgi... Au adus-o fulgii şi m-a sărutat pe frunte... Iară eu, ca o prostuţă, mă temeam şi te chemam pe tine... Poate ea le-a adus, zâna zăpezilor!... Nu, mamă?... Nu este o zână a zepezilor?...

– Poate...

– Este, mamă!... Îţi spun eu că este. Am văzut-o eu!... Dumnezeu a trimis-o, mamă!... Acum îmi aduc aminte... Aşa zicea şi ea, zâna zăpezilor... Tu o ştii, mamă?

Safta a tăcut, cu obrazul ei împietrit pe care şiroiau lacrimi. Ea nu credea în zâne. N-ar fi crezut poate nici în minuni, dacă n-ar zări una cu ochii. Dar chiar minune

dacă este și chiar dacă de la Dumnezeu vine, ea știa că nu s-a putut săvârși decât prin mjilocirea oamenilor. Ce suflet milostiv s-a îndurat oare de dânșii, în târgul acesta al domnului Stanciu Balaban? Unde să-l caute și să-l găsească, acel suflet?... Și cum să-i mulțumească?

Țușca, pisica sfrijită și tărcată, se mișcase din loc. Se freca de brațul stăpânei și încerca să toarcă. Încerca să miaune.

Ar fi vrut să lămurească ea în locul Lențucăi, tot ce-a văzut și ce știe.

A fost o fetiță cu strai alb, care a venit cu Pavalache, cățelul. Poate că era cu adevărat zâna zăpezilor; poate era numai o copilă din târg.

Că a venit însă cu Pavalache, nu încape nici o îndoială. Îl cunoaște ea bine pe acest Pavalache, cățelul zănatec, care dă zbranca prin cârdurile de păsări, nu-și mai găsește astâmpăr toată ziua pe uliți, o pornește razna prin ogrăzi străine, cotrobăiește cu botul prin cotloane și îți înhață osul de pe taler când îl ia gura pe dinainte. Un cățel cam într-o ureche, dar cu glas năzdrăvan, de se învrednicește să spună tot ce vede și ce aude și ce-i trece prin gând; cum vorbea acum un ceas cu fetița în strai alb, care poate să fi fost chiar zâna zăpezilor. Mai știi?

Ce păcat că n-o ajută și pe dânsa glasul!... A ajuns o pisică bătrână, ogârjită, cu mintea slabă și cu limba legată. Mută. Și cam surdă. Și aproape oarbă. Cine ar mai crede că a fost ea odată un pui pufos și drăcos de vietate, isteață și cu hazul ei?... I-a rămas de-atunci numai numele. Țușca! Nici nu se mai potrivește. Și nici măcar cu atâta nu-și poate ajuta stăpâna! S-o lumineze în nedumeririle sale...

Iar mama Lențucăi, sărmana femeie cu fața împietrită de necazuri și sărăcie, n-avea nici ea darul să priceapă

nimic din ce se căznea să-i împărtășească pisica. A dat-o jos de pe pat, ca să nu-i năpârlească blana pe hăinuțele și ghetuțele căzute din cer.

Astfel, fapta Ginei, zâna zăpezilor, a rămas de taină cum o dorise ea.

E.f.f.f. secret.

Safta, spălătoreasa, a mulțumit lui Dumnezeu, făcându-și cruce. A culcat fetița, a învelit-o și i-a așezat alături, la îndemână, hăinuțele și ghetuțele ca să le poată dezmierda și pipăi în voie.

S-a repezit apoi într-o fugă la doctor. Aceasta era mai însemnat decât toate.

Doctorul Lateș, cum a intrat în cocioabă, aplecându-și fruntea să nu se lovească de prag, și-a pus ochelarii și a rotit privirea împrejur. A clătinat din cap. A vrut să spună ceva. Dar s-a oprit.

Era un domn bătrân, cu obrazul ras, cu părul alb și cu ochii vioi ca de viezure după sticlele rotunde; doctor și cărturar vestit în tot orașul.

A dezbrăcat haina. A început a cerceta fetița bolnavă, ascultând-o cu urechea lipită la piept și la spate. I-a pus termometrul. I-a numărat bătăile inimii cu ceasul în mână. A rugat-o să tușească. Pe urmă, rosti:

– Lele Safta, de ce nu m-ai chemat dumneata mai din vreme?

– E așa de rău?... s-a speriat mama Lențucăi, albă ca varul. Acuma e prea târziu, domnule doctor?

Doctorul Lateș a zâmbit cu bunătate.

– Răspunde dumneata mai întâi la întrebarea mea, lele Saftă!... Apoi va veni rândul să-ți spun și eu cele ce am de spus... De ce nu m-ai chemat acum o săptămână?

– N-aveam un ban în casă, domnule doctor... Nu îndrăzneam...

– Foarte rău, Safta!... a spus doctorul Lateș, uitându-se la dânsa pe deasupra ochelarilor. Mi se pare că nu mă cunoști de ieri, de-alăltăieri?... Când e vorba de sănătatea și de viața unui copil, nu la ban se gândește un doctor... Cel puțin unul ca mine... Ți-o spun, fiindcă dacă mă chemai acum o săptămână, ți-o puneam pe picioare în trei zile...

– Vasăzică tot e prea târziu?... oftă Safta.

– Prea târziu nu-i! Păcat însă că a suferit biata copilă pe degeaba atâta vreme... Avem s-o punem pe picioare și așa...

– Atunci se-ndreaptă?... îi veni inima Saftei la loc.

– În trei zile, îți garantez că nu mai are fierbințeală! În zece zile va fi pe picioare... Numai că...

Doctorul Lateș a privit iarăși în cocioaba întunecoasă, la zidurile umede și la tavanul scund. A clătinat iarăși din cap și n-a isprăvit ce-ar fi avut el încă de spus. Știa că e zadarnic.

Ar fi povățuit-o pe Safta să nu-și mai țină copila într-o asemenea hrubă. Căci se va vindeca acum, se va întrema în zece zile și se va îmbolnăvi din nou peste o lună ori două. Dar la ce sunt bune sfaturile, când pentru sărăcie nu este un leac care se poate cumpăra de la farmacie?

A clătinat din cap, după obiceiul său, și s-a așezat la masa de scândură să scrie rețeta. A împins cu mâna rufele călcate și clădite teanc, ca să-și facă loc. A scris și a scris, dând lămuriri în vremea aceasta, în ce fel și chip se cuvin luate prafurile, siropul, cum trebuie puse compresele.

După ce a isprăvit, s-a ridicat și a netezit obrazul Lențucăi cu palma care mirosea a iod.

– Pe mata tot Dumnezeu te-a trimis, moș-Doctor?... întrebă Lențuca.

Doctorul Lateș zâmbi blajin:

– Cred că Dumnezeu era ocupat cu altele, Lențuco... Altfel l-ar fi trimis pe moș-Doctor mai din timp... Dar tot e bine și așa!... În trei zile scapi de dureri și de arșiță, fata moșului... În zece zile cel mult, moș-Doctor are să-ți dea voie s-o zbughești afară și să te joci în zăpadă... După amiază am trecut pe la grădina publică și am auzit o larmă și o gălăgie cumplită. Numai o anume Lențuca lipsea pare-mi-se de-acolo...

– Am să mă duc, moș-Doctor... făgădui Lențuca. Acolo e voie și pentru copiii săraci?...

Doctorul Lateș n-a mai zâmbit. O clipă, parcă l-au înăbușit și pe dânsul pereții mucegăiți, grinzile putrede, ochiul ferestrei holbat, cum se cutremurase Gina, zâna zăpezilor, în același loc.

A spus, ștergându-și ochelarii cu batista:

– Este voie pentru toată lumea, fata moșului! După câte știu, acolo nu sunt copii săraci și copii bogați! Toți duc acolo bogăția din sufletul lor. Bogăția pe care mulți o pierd adesea mai târziu... O pierd pentru totdeauna...

– Nu înțeleg... Ce vrei să spui mata, moș-Doctor?

– Moș-Doctor s-a cam prostit pe ziua de azi... Vorbește în dodii!... zâmbi doctorul Lateș.

Și îndată a schimbat vorba, mirându-se din cale-afară:

– Phii!... Dar văd aici niște hăinuțe și ghetuțe și șoșonei, clasa întâi!... Abia te-așteaptă să le iei pe toate la purtare!...

– Am să le iau!... rosti cu hotărâre Lențuca, dezmierdându-și comoara. Mi le-a trimis Dumnezeu cu zâna zăpezilor. L-am rugat eu și m-a ascultat... S-a îndurat...

– Mai roagă-te să te faci și sănătoasă, Lențuco... Cu ajutorul lui Dumnezeu și al lui moș-Doctor, alungăm boala pe ușă afară... Iar tu, cu biciul, s-o alungi până la barieră să-ți știe de frică... Auzi?

– Aud, moș-Doctor...

La plecare, Safta spălătoreasa a vrut să-l plătească pe moș-Doctor.

Doctorul Lateș a privit peste ochelari la mărunțișul de toate felurile și mărimile din economiile adunate de Gina, zâna zăpezilor, a clătinat din cap și a împins banii cu palma.

– N-am nevoie de banii dumitale, lele Safto!...

– Primiți, vă rog... Sunt tot de la Dumnezeu și aceștia, domnule doctor!... S-a îndurat de noi...

– De la Dumnezeu ori de la oameni, nu banul dumitale m-a adus aici, lele Safto!... Aș fi dorit să te gândești la aceasta mai din vreme... Mai sunt pe lume și oameni care au un suflet...

– Iertați, domnule Doctor... Până la minunea de azi, eu m-am lovit tot de oameni care numai ceea ce se cheamă suflet n-aveau...

– Uite!... Am făcut și un anume semn pe rețetă, să-ți dea doctoriile la farmacie cu jumătate preț...

– Cum să vă mulțumesc, domnule Doctor?...

– Nici într-un fel, Safto!... Mulțumirea e în mine.

După ce a plecat doctorul Lateș, s-a repezit și Safta la farmacie. S-a întors cu sticluțele de doctorii și cutioarele de prafuri.

Într-un ceas, fetița bolnavă a adormit cu arșița mai potolită. Nu mai aiurea, nu mai gemea prin somn. Surâdea în vis.

Se mai înseninase și obrazul împietrit al spălătoresei. Nu mai ofta nici ea. A vegheat până târziu, ca să isprăvească de călcat toate rufele doamnei și domnului Leca Mateescu, părinții lui Fred.

Le-a pregătit într-un paner, gata să le ducă mâine dis-de-dimineață, predate cu număr, după lista înfiptă deasupra într-un ac. A micșorat apoi flacăra gălbuie a lămpii și s-a ghemuit la picioarele Lențucăi, cu fața la perete, cu o haină veche trasă peste cap, socotind că a căpătat în sfârșit drept la câteva ceasuri de odihnă.

Afară, iarna, crivățul, viscolul, se zbuciumau bezmetic în noapte. Se dezlănțuise o urgie fără seamă. În hruba umedă și întunecoasă însă, nu se mai zbuciumau două suflete. Câteva ceasuri, măcar câteva ceasuri se bucurau de blândețea vieții, fiindcă pe acolo a trecut Gina, zâna zăpezilor, cu fapta sa de taină.

Doamne!... De ce-ai lăsat pe lume și altfel de fapte?

Mi se strânge inima și mi se cutremură carnea pe mine, tot ce văd și aud și presimt...

– Bang-bang!... a sunat miezul nopții de douăsprezece ori la ceasornicul catedralei. Bang-bang!...

Frigul pătrundea în hruba umedă și întunecoasă.

Nu numai frigul. Parcă și altceva. Parcă și altcineva.

Ușa scorojită, cu scoabe de fier, s-a clintit în balamale, s-a întredeschis. Nu era vântul! Nu numai vântul. Bâjbâia și o mână de om.

Țușca, pisica tărcată și sfrijită, s-a ridicat dintr-un ungher, de lângă vatră, a încovoiat spinarea și a zburlit coama năpârlită. A încercat să miaune. A încercat să mormăie. A încercat să scuipe.

N-avea însă glas. N-avea putere. Iar numai ea singură în toată încăperea întunecoasă ca o peșteră, numai ea

singură simțea că se pregătește ceva, că se petrece ceva neobișnuit, ceva rău.

O umbră s-a strecurat înăuntru. S-a oprit un timp lipită neclintit de perete, așteptând, pândind. A înaintat un pas, încă unul, al treilea pas...

S-a oprit din nou. De astă dată, deasupra panerului cu teancurile de lenjuri scumpe și multe, călcate și clătite după mărime, cu lista pregătită și înfiptă în ac. Umbra s-a aplecat. S-a răsucit să mai cerceteze încă o dată spre patul tare de lemn, unde dormea Safta, cu straiul vechi peste cap și unde fetița bolnavă surâdea prin somn, cuprinzând cu mâna la piept comoara adusă de zâna zăpezilor.

Nu mișca nimeni. N-auzea nimeni. Nu simțea nimeni.

Numai o biată mâță sfrijită și mută, cocârjată de spate, chinuindu-se zadarnic să capete glas și să dea veste.

Umbra s-a prelins apoi pe perete. S-a prelins pe ușă. S-a mistuit în noapte și în viscol. Locul panerului a rămas gol.

A fost o săptămână de viscole și alte urgii venite din cer și de la oameni

Într-asemenea chip s-a săvârșit prădăciunea din cocioaba Saftei, spălătoreasa.

Faptă fărădelege și fără milă, care a adus altă jale și alte lacrimi în peștera întunecată pe unde trecuse Gina, zâna zăpezilor, cu luminoasa ei faptă de taină.

A doua zi, când vestea s-a răspândit în oraș, mulți s-au cutremurat.

Prea crâncene urgii se abăteau asupra unei sărmane văduve și a unei fetițe, despre care abia atunci au aflat că zăcea de-o săptămână bolnavă în pat, în frig, în lipsuri, în singurătate. Alții însă, câțiva, mai puțini, nici n-au vrut să dea crezare.

Mai întâi păgubașii, doamna și domnul avocat Leca Mateescu; mai apoi, nelipsitul nostru domn Stanciu Balaban.

Mama lui Fred se plimba agitată prin toată casa, trântind ușile, vânturându-se dintr-o cameră în alta și frângându-și mâinile în disperare. Scutura din umeri, scutura din cap, scutura din părul vopsit roșu cu o sumedenie de cârligașe de hârtie și de sârmă, cum sărise din pat.

– Leca!... M-apucă nervii!... țipa subțirel. Fac o criză de nervi!...

Domnul Leca Mateescu, om bălan, slăbănog și moale, o rugă să nu facă nici o criză de nervi, fiindcă aceasta n-ajută cu nimic la găsirea lucrurilor furate.

– Auzi?... spumega doamna Mateescu, învinețită la obrajii peste care nici n-a avut când să dea cu puful de pudră. Unde s-a mai pomenit una ca asta?... Să-mi dispară mie rufăria care costă sute și sute, milioane de lei?... Fețe de mese și cearceafuri, ciorapi și...

– Lasă, Eliza!... încercă Mateescu s-o potolească. Nu mai este nevoie să le înșiri, că doar le cunosc și eu tot atât de bine ca tine...

Doamna Eliza Mateescu urmă însă, de parcă nici n-ar fi auzit și parcă luase la cetanie lista cea prinsă în ac pe panerul furat:

– Fețe de mese și cearșafuri aduse direct din Olanda. Opt rânduri de așternuturi; șase fețe de masă cu șervețelele lor pentru douăsprezece persoane. Cămăși de mătase. Două duzini de-ale mele; o duzină de-ale tale... Ciorapi de mătase... Trei duzini de-ale mele; una a ta... Plus toată lenjeria lui Fred... Tot ce adunăm noi de-o viață să se ducă într-o noapte?... Nu!... Nu pot să admit! Nu pot să cred!

– Cum să nu crezi, Eliza?... N-ai văzut chipul Saftei? Parcă era ieșită din mormânt...

– Mai bine chiar că intra ea în mormânt, decât să-mi piardă mie agoniseala noastră!... Nu pot să cred, înțelegi?... Aici este ceva suspect!... Are să plătească până la ultimul ban!...

– De unde să plătească o prăpădită ca Safta?... întrebă mirat avocatul Mateescu, aprinzând a treia țigară.

– Nu vreau să știu de unde!... Cu număr pe listă i le-am dat, cu număr pe listă să mi le predea!... Altfel, înfundă pușcăria!... Nu pot să cred în povestea aceasta cu hoții... Ce hoți?... Ce să caute hoții la o calică și la o păcătoasă ca dânsa?... Miroase de departe a născocire pusă la cale... Pe-un avocat ca tine, eu trebuie să te învăț asta? Eu să-ți deschid ochii?...

Domnul Leca Mateescu a deschis într-adevăr ochii și a înălțat din sprâncene, pus pe gânduri. În meseria sa de avocat, multe ticăloșii și viclenii omenești mai văzuse el!

– Poate că ai dreptate, Eliza... a recunoscut.

– Firește că am! Când nu am avut eu dreptate?

– Să-l rog pe Carapancea, polițaiul, să facă imediat cercetări serioase...

Tatăl lui Fred se îndrepta spre telefon, dar madam Mateescu l-a oprit:

– Stai nițel!... Întâi să ne sfătuim... Ce-s alea cercetări serioase?... Să-l învăț eu ce fel de cercetări!... Să mi-o strângă în chingi pe jupâneasa Safta, până ce-or ieși cearșafuri și fețe de mese din ea!

– Dar poate nu-i vinovată, Elizo!... mai păstra o îndoială avocatul Mateescu. E numai o bănuială...

– Ce bănuială?... se oțărî madam Mateescu. Pentru mine nu-i bănuială. Sunt sigură!... Ce și-a zis jupâneasa Safta?... Adică de ce mi-aș opări eu mâinile toată viața, zolind la rufăria scumpă a altora, când eu n-am nici o cotreanță pe mine?... Mă înțeleg cu cineva de încredere... Duce lucrurile în alt oraș, undeva la București ori aiurea, să li se piardă urma... Iau pe ele un preț bun, cât nu câștig toată viața... Spun că mi le-a furat! Mă prefac a mă boci și a mă căina câteva zile... Și gata-i treaba! Uite, eu îmi pun gâtul că așa s-au petrecut lucrurile. Le văd, ca și cum aș fi fost de față!... Eu trebuie să te învăț?

Domnul Leca Mateescu s-a uitat cu admirație la soția sa. Adevărat că parcă fusese de față. Acum nu se mai îndoia nici el că așa a chibzuit și așa a făptuit Safta.

Mai ales că mai știa și altceva. De doi ani, spălătoreasa îl tot sâcâia să-i dea poveațe într-un proces pentru dărăpănătura ei de cocioabă. Atât îi rămăsese Saftei de la răposatul bărbatu-său, fost maistru lucrător la moara Balaban și ucis într-un accident. Era o sărăcie de casă cu datorii încurcate; dar mama Lențucăi ținea morțiș să plătească acele datorii, să isprăvească procesul și să păstreze cocioaba pentru fetiță, pe când va fi mare. Tot ce agonisea muncind cu mâinile, se ducea pentru proces și datorii. Chiar din această pricină trăiau atât de greu și în atâtea lipsuri. N-ar fi de mirare deci să fi născocit povestea cu hoția de astă-noapte, ca pe urmă, din prețul lucrurilor dosite, să scape de angarale. A mai văzut el multe de

acestea!... Ba chiar a apărat destui făptași și, măcar că erau vinovați, i-a scos cu fața curată.

– Bine, Eliza!... a rostit avocatul Leca Mateescu, apucând telefonul în mână. Vorbesc cu polițaiul să înceapă cercetările cu Safta. Pe dânsa s-o strângă în chingă!...

Doamna Eliza Mateescu l-a oprit însă a doua oară:

– Stai, nu te grăbi!... Am altă idee... Roagă-l pe amicul nostru Stanciu Balaban să-i telefoneze el mai întâi polițaiului!... Carapancea tremură de frica lui... Dacă pune Stanciu o vorbă mai răspicată, în trei zile mâncăm pe fețele noastre de masă și dormim pe cearșafurile noastre de olandă... Te asigur eu!

– Nu-i o idee rea nici asta!... a consimțit avocatul Leca Mateescu.

Nu întâia oară se supunea el la ideile și la sfaturile soției. Chiar se spunea prin oraș că în casa lui cântă găina. Găină-negăină, însă de data aceasta Eliza avea dretate! Așa că a făcut la telefon numărul domnului Stanciu Balaban:

– Alo!... Alo!... Bună dimineața, amice Stanciule!... Da, văd și eu că viscolește grozav afară!... Nemaipomenit!... Pe noi ne-au lovit și alte necazuri, nu numai iarna de-afară... Alo!...

Astfel, a prins să-i istorisească toată întâmplarea cu de-amănuntul. Cum a venit Safta bocindu-se și smulgându-și părul. Cum soția sa, Eliza, e încă mai disperată, măcar că are părul nesmuls și prins în cârligașe. Cum li s-au dumirit în cuget la amândoi unele bănuieli. Și cum are nevoie de-un cuvânt la polițaiul Carapancea, pentru a porni cercetări strașnice de îndată.

Domnul Stanciu Balaban asculta și mârâia din când în când în telefon, ca mopsul său Goliat, zis Gorilă:

– Hm! Hm!... Foarte bine, foarte bine!... aproba el. Ai dreptate!... Adică își închipuie că ne poate prosti o tâmpită ca această Saftă?... Hm!... Hm!... Telefonez eu imediat lui Carapancea să-i scoată cearșafurile și șervețelele pe nas!... Cunosc eu marfa!... A fost obraznică și cu mine... Am dat-o afară pe scări... Alo!... Ce zici?

– Ziceam că din pricina surpăturii ăleia de casă va fi făcut-o, nenorocita! Are un proces și datorii pentru casă... ținu avocatul Mateescu să arate pe ce-și întemeiază el bănuielile.

– Hm!...Hm! Alo!... mârâi domnul Stanciu Balaban în pâlnia telefonului. Alo!... Și eu sunt de părere că tot pentru bordeiul ăla a încercat, nemernica!... Casă le trebuie?... Nu se mai satură! Dumneata cere despăgubiri grase! Ea e răspunzătoare... De altfel, am și eu o idee, nu numai coana Eliza... Să treci pe la mine, dragă Leca!... Se ivește o ocazie pe care nu vreau s-o pierd... Demult o așteptam...

– Despre ce e vorba?... Alo! întreabă avocatul cu gândul la paguba lui.

Domnul Stanciu Balaban a răspuns cu gândul la ocazia pe care nu voia el s-o piardă:

– Da!... Demult îmi stă mie în coastă cocioaba asta!... I-am propus tâmpitei de nenumărate ori să mi-o vândă... Nu și nu!... Că o ține pentru stârpitura aia de fiică-sa, care mi-a umblat toată vara desculță și rufoasă prin fața porții... Acum s-o auzim ce mai zice?... Strânge-o în chingi să-și dea și cămașa de pe ea, dacă are cumva vreo cămașă!... Alo! Hm! Hm!... Va fi silită s-o vândă!... Cu prețul pe care îl vreau eu, nu pe care ar vrea să mi-l ceară ea... Cumpăr bojdeuca, o dau jos și lărgesc parcul... Ce?... Alo!... Da, lărgesc parcul!...

La fereastră, domnul Stanciu Balaban își freca mâinile și privea afară, în viscol, sărmana cocioabă care-i stătea lui în coastă.

Soarta ei era scrisă. În primăvară o șterge de pe fața pământului.

Iar în vremea aceasta, Safta, spălătoreasa, bocea deznădăjduită și își smulgea părul. Cutreiera ulițele prin viforniță și troiene, de la poliție la casa domnului avocat Leca Mateescu, de-acolo într-un suflet până în hruba întunecată ca o peșteră unde zăcea Lențuca...

Scurtă le-a fost bucuria și năpraznică mai era năpasta!

Ce să răspundă la toate întrebările, când nici ea nu știa cum s-a săvârșit tâlhăria?

O singură vietate pe lume văzuse, auzise, știa, încercase să dea veste. Țușca, pisica sfrijită și tărcată, care a vrut să scoată glas și nu izbutise; se burzuluise în legea ei, dar nu înfricoșase răufăcătorul de astă-noapte.

După năravul său iscoditor, Pavalache se ivise pe portița dată în lături, înotase prin troian, mirosise o dâră, a pierdut-o, s-a întors, a mers pe lângă perete adulmecând cu nările. Parcă și el pricepea ceva, simțea ceva, începea să știe ceva. Tușca a vrut măcar lui să-i dea un semn, să-i împărtășească tot ce-a văzut.

Mieunatul a fost însă așa de slab și neputincios, încât Pavalache nu l-a auzit și nu l-a luat în seamă. A mai înconjurat o dată cocioaba și s-a tot dus prin viscol, scormonind din când în când cu botul în zăpadă, strănutând și scuturându-și urechile, alergând cât îl țineau cele patru picioare ale sale: gâf-gâf!...

Domnul polițest Carapancea gâfâia și dânsul: gâf-gâf!... pășind peste crestele troienelor încheindu-și nasturii la manta, să nu-l sufle crivățul și să nu-l pătrundă viscolul.

Mergea a doua oară să facă cercetare la fața locului, după cum i-au telefonat, pe rând, domnul Stanciu Balaban și avocatul Leca Mateescu, păgubașul!

Grea cercetare! Anevoie de descurcat!

În pat o fetiță bolnavă. În încăperea umedă și întunecoasă, frig, sărăcie, pustiu. Avea și el un copil, pe Guță Carapancea, un omuleț mai mărunțel din ceata lui Bâzu și Măgârdici.

Știa ce înseamnă boala. Ce înseamnă o bucurie de copil. De aceea n-a luat să ducă la poliție hăinuțele, ghetuțele, șoșoneii, comoara pe care o ținea strânsă la piept fetița; măcar că nu puteau spune nici Safta, nici Lențuca, de unde le au.

– Ni le-a trimis Dumnezeu!... ofta Safta, ridicând ochii spre cerul de dincolo de grinzile putrede. S-a îndurat Dumnezeu de noi... Am lipsit ieri o jumătate de ceas. Când m-am întors, le-am găsit pe pat, frumos rânduite... Am găsit și movilița asta de bani...

– Safto!... se răsti polițaiul Carapancea. Pe cine vrei să prostești?... Unde și când s-a mai văzut așa ceva?... Spune adevărul, că-ți scot cearșafurile pe nas!...

– Doar din pământ să le scot, domnule Polițai...

– Din pământ să le scoți!... Bine ai zis... Că altfel intri tu în pământ!...

O spunea polițaiul Carapancea, dar nu din toată inima. Oricât de necrezut era povestea cu hăinuțele și ghetuțele picate din cer, ceva îl îndemna să n-o socotească numai o născocire. Însă nu putea trece peste cuvântul domnului Stanciu Balaban.

I-a telefonat să-i scoată Saftei cearșafurile și fețele de masă pe nas; trebuie să i le scoată pe nas!

A ordonat ajutoarelor sale să scotocească prin pod, pe sub laițe, în unghere, prin vecini. Nimic și nimic, nicăieri.

– Ai să pofteşti la poliţie!... s-a încrunat el către Safta, mai aspru decât îl îmbia inima.

– Şi copila, domnule Poliţai?... întrebă mama Lenţucăi. Cum să las o copilă bolnavă şi singură?... Dumneata nu eşti om? N-ai inimă?... Nu eşti tată de copil?

Poliţaiul Carapancea s-a uitat spre geamul cel vânăt şi astupat de zăpadă, la care privise Gina, zâna zăpezilor şi doctorul Lateş.

Nu vedea iarna de-afară, acolo. Parcă zărea chipul domnului Stanciu Balaban în rama cercevelelor, rânjind la el ca mopsul Goliat, zis Gorilă: „Ce mai aştepţi? Hm! Hm! Fă-ţi datoria!... Scoate-i cearşafurile pe nas!..."

A strâns deci din umeri, silindu-se să rânjească şi el ca domnul Stanciu Balaban sau câinele său Gorilă:

– Ce pot să-ţi fac, Safta?... Datoria e datorie!... Cercetarea e cercetare!... Hai!... Mişcă înainte!... Mulţumeşte-mi că nu-ţi înşfac lucrurile astea picate din cer, să vi le confisc, cum s-ar cuveni!

Lenţuca a rămas singură, cu hăinuţele şi ghetuţele încleşate la piept, pe patul tare de lemn, în hruba întunecoasă şi rece, unde pătrundea crivăţul cu spulber de zăpadă pe sub prag. Ştiu!... Nu-i nevoie să mi-o mai spuneţi!...

Mi se încrâncenă şi mie carnea pe mine. Mi se strânge şi mie inima. Mă întreb şi eu, cutremurat ca voi:

– Cum poate să fie pe lume atâta nedreptate şi răutate omenească?... De ce se îngrămădesc năpastele tocmai pe sufletele cele mai chinuite şi nevinovate?... Cum de le rabdă Dumnezeu acestea?...

Mi-am întors şi eu ochii îndureraţi şi mustrători, la vărguţa cea fermecată, dăruită de Sfânta Vineri, când eram numai un copil neştiutor. Dar nuieluşa mi-a şoptit:

– Ai răbdare!... Nu ți-am spus că toate au să sfârșească odată cu bine?... De când ai pierdut încrederea în mine? Înșelatu-te-am eu vreodată?

– Nu...

– Câți ani sunt de când ți-am înlesnit să pătrunzi prin ziduri? Să vezi și să afli, ceea ce alții nu văd, nu aud și nu află?

–Mulți... zeci și zeci de ani...

– Atunci, în atâția ani, întâia oară înveți tu cu mine că Dumnezeu trimite dinadins oamenilor suferințe și nedreptăți ca să-i încerce?... Răsplata va să fie cu atât mai dulce și mai blândă!... Ai răbdare va să fie cu atât mai dulce și mai blândă!... Ai răbdare!... Ne apropiem de minunea cea mare și adevărată... Minunea Ginei a fost numai un început... O încercare.

Pot să n-o cred?... Știe, prea știe vărguța aceasta mai multe și mai bine decât mine... Să avem așadar răbdare.

Și să mai trecem o dată cu dânsa prin ziduri; să mai pătrundem o dată în casele orașului bântuit acum de viscol și de crivăț, de alte urgii.

Întroienite sunt străzile! Aprig mai suflă viforul!

Vârtejuri de ninsoare mărunță și aspră, ca sticla pisată, se zbuciumă în valuri deasupra acoperișurilor, răbufnesc în geamuri și uși, astupă urmele pașilor. Crivățul geme spintecat în sârmele de telegraf. Nămeții au înfundat uliți, au astupat grilajuri, ridică ziduri de-a curmezișul pieței.

Trecătorii înaintează zgribuliți, înfășurați până la ochi, răsucind spatele vântoaselor.

Nici nu mai văd pe unde calcă. Se împotmolesc. Lunecă. Tușesc. Oftează. Blestemă.

Copiii se întorc de la școală cu mâinile vinete și înghețate. Măgârdici a isprăvit de curățat niște coșuri. În

haina neagră și unsă de funingine, cu obrazul spoit de chinoros ca un diavol și cu sârma de hornar încolăcită pe umăr, abia răzbește prin nămeții albi. S-a dus veselia tuturor.

Bâzu a împins masa sufrageriei lângă sobă și își scrie tema pe mâine. Nu mai mâzgălește desene pe mușamaua vânătă. A zugrăvit aseară pe-o foaie de caiet mutra lui Daniil Sihastru, dănțuind sârba fulgilor în cămașă de noapte. A bătut desenul în perete, deasupra patului...

E o zugrăveală caraghioasă și plină de haz. Dar nici nu mai întoarce ochii într-acolo.

Se căznește să dezlege o problemă mai încurcată decât cuvintele încrucișate din revista pe care a zvârlit-o după sobă. S-a sfârșit cu praznicul lor îmbelșugat de ieri: sarmale și șnițele. În astă-seară au trecut iarăși la nutrețul cel de toate zilele: au devenit iarăși fasolivori și cartofivori. Mai are o vânătaie nouă și trei zgârieturi proaspete în obraz. Nici la ele nu se mai gândește. Nu le mai pipăie. Dănuț repetă altă lecție, cu urechile astupate: *„Vlad Țepeș*... La 1456, adică după aproape patruzeci de ani de la moartea lui Mircea, se ridică Domn al Munteniei Vlad, zis mai pe urmă Țepeș, fiindcă pedeapsa lui obișnuită era tragerea în țeapă..."

Altădată, Bâzu l-ar fi smucit de mână, să-l întrebe dacă n-ar fi mai bine să se ridice în scaunul Țării alt Vlad Țepeș, care să-l tragă la frigare pe domnul Stanciu Balaban. Acum însă i-a trecut până și lui Bâzu pofta de glume și de năzbâtii. A auzit-o pe cucoana Eleonora oftând.

Își pierdea și dânsa nădejdea. Nu mai avea semnele sale.

– Cum ne va mai ajuta Dumnezeu s-o mai scoatem la capăt în iarna asta, Nicule?... se îngrijora cu glasul scăzut,

crezând că n-o aud copiii. Domnul Balaban a pus mâna pe toate lemnele din oraș și pe pădurile dimprejur!... Asta clocea el! Asta aștepta!... Azi dimineață a hotărât alt preț; îndoit... Nu-i mai ajunge să țină un târg întreg flămând. Îl mai vrea și înghețat... S-a pus pe atâta: să ne mântuie de zile!...

Domnul Neculai Aldea ofta și tușea cu paltonul pe umeri și cu o cușmă în cap.

Crivățul zgâlțâia ferestrele, ușile, acoperișul. S-ar fi zis că se înverșunează să le smulgă pe toate, să intre hăulind și chiuind înăuntru, să mături el toate sărmanele lucrușoare care n-au fost încă duse de cucoana Eleonora la amanet ori la vânzare.

– Pavalache, ce-i cu tine?... Uite în ce hal ești!... Lipsești de vreo două ceasuri... Unde mi-ai umblat?... a întrebat Gina cam cu același glas ca sora Maicii Domnului, când o lua pe dânsa la rost. Unde mi-ai fost?...

– Nu pot să spun!... a dat Pavalache din cap și din coadă, scuturându-se de fulgi. Am și eu secretele mele!

Gina a lăsat-o pe Cleopatra alături, între pernele divanului, plecând urechea foarte curioasă.

– Nici la ureche nu vrei să-mi șoptești mie secretele?... Așa prieten ești tu?...

– Șșșt!... a făcut Pavalache cu ochiul. Mi se pare mie că în prietenul tău era o stofă grozavă de câine polițist, iar eu, ca un dobitoc, habar n-aveam!

– Ei cum, Pavalache?... Cum?...

– Șșșt!... Dacă iese chestia cum îmi miroase mie, are să fie una lată rău!... N-oi fi eu zân ca tine, zâna zăpezilor, dar să nu te miri dacă are să-mi ridice mie Safta și cu mama lui Fred o statuie mai înaltă decât a lui Ion Vodă

cel Cumplit! Pavalache ți-o spune!... Are să rămână Fifina praf și domnișorul Tomi cu botul pe labe!... Să-mi zici mie cuțu, dacă n-are să fie așa!...

– Biiine, musiu Pavalaș!... a strâmbat Gina din năsuc. Îmi umbli mie cu misteruri? Până acum te știam cățelul cel mai palavragiu din târg și din lume. Chiar mă gândeam eu să-ți scot numele de Palavrache, în loc de Pavalache... Acuma văd că ești și cățelul cel mai lăudăros... L-ai întrecut pe Bosumflache!...

Gina își închipuise că așa are să-l pună la ambiție pe musiu Pavalaș, ca să-și destăinuiască el secretele. De data asta însă n-o prea nimerise. Pavalache a strâns din umeri și s-a dus lângă sobă, să se purice și să se dezmorțească de ger. Știa el ce știa! A schimbat vorba:

– Mare viscol și prăpăd a fost toată ziua, dragă Gina!... Să nu dai un câine afară din casă!... Ce fel de zână a zăpezilor ești tu, dacă nu poți struni ninsorile?... Ce-i porcăria asta de iarnă?...

Zâna zăpezilor a scăpat din vedere să-l mai dojenească pe Pavalache, pentru felul cu totul grobian în care se exprima.

O muncea altă grijă.

– De, dragă Pavalache!... mărturisi rușinată. Ai dreptate!... Dacă ai, ai, ce să zic? Vorba ta!... Văd și eu că nu m-ascultă ninsoarea!... Am ieșit afară, am făcut semne, m-am rugat cu binișorul, am poruncit și am bătut din picior... Nu m-ascultă și pace!... Îi spuneam și Cleopatrei... Mă tem că s-au supărat zăpezile pe mine, pentru ce-am făcut eu în pantalonași ieri dimineață...

Pavalache se opri din puricat și pufni din nări.

– Iar faci din țânțar, armăsar?... întrebă el cu dispreț. Parcă ești puricele ăsta căruia i-am făcut eu de petrecanie

și care se credea potcovit cu nouăzeci și nouă ocale de oțel ca să sară pân' la cer!... Adică tu crezi că ai stârnit viforniţile cu un flecuşteţ de-al tău, de nimica?... Atunci ce să mai spună jupânul domn Stanciu Balaban?... Bine că i-am dărâmat noi ieri monumentul lui de zăpadă din grădina publică!... Altminteri, dacă rămânea el acolo peste noapte și dacă îl apucau toanele de astă-vară, văleu! mamă-mămulică!... Viscolul de-afară e floare la ureche, pe lângă prăpastia pe care-ar fi stârnit-o el. Praf și pulbere se alegea de noi și de dragul nostru! În treaba asta ar putea să-l numească zân!... Dacă n-are pereche, n-are! ce să zic?...

– Aşadar, tu crezi că eu n-am nici o vină și nici o răspundere?... a stăruit Gina să-și liniștească mustrările de cuget.

– Pe răspunderea mea!... Și sora Maicii Domnului unde-i?

De data asta se grăbi Gina să-l liniștească pe Pavalache.

– N-avea nici o teamă, că nu mai azvârle cu satârul după tine... E necăjită de altele... S-a dus la madam Palade, care a răcit ieri și tușește...

Mama Ginei era într-adevăr la madam Palade; drumul de ieri după-masă n-a fost norocos pentru amândouă. Madam Palade a răcit și tușește; sora Maicii Domnului s-a întors fără vreo veste prea deosebită. Soldatul pizonier nu știa nimic nou despe Alexandu Zamora.

Îi pierduse urma. Până acum doi ani îl văzuse cu ochii săi; era sănătos. De-atunci încolo au fost despărțiți în alte lagăre. Așa că iarăși au intrat oftatul și îndoiala și așteptarea, în căsuța surorii Maicii Domnului.

Și din asemenea pricină, nici doamna Elena Zamora, nici madam Palade, luate de necazurile lor, nu aflaseră

nimic despre cele ce s-au întâmplat și se mai întâmplau încă în cocioaba Saftei spălătoreasa. Singurele care puteau să aducă o alinare acolo, aveau ele nevoie de alinare.

Viscolul a durat aproape o săptămână. Orașul se îngropa în nămeți. Nu mai era negru. Dar sub stratul alb și ghețos, sub amăgitoarea sclipire a troienelor de nea, se ascundeau amaruri încă mai fără nădejde, necazuri mai gele, mai crâncene năpăstuiri.

– Ai auzit?... întreba un glas răguşit în viforniță. Domnul Balaban a scumpit lemnele!...

– Știu... S-a scumpit și făina la moara Balaban!... ofta alt glas printre tusete. Nu mai avem drept nici la pâinea noastră cea de toate zilele...

– Ți-ai făcut provizii de la fabrica Balaban?... Cică s-au ridicat iarăși prețurile...

– Cu ce să faci provizii?... De unde bani?... Doar de la Banca Balaban!

– Da, de la Banca Balaban, bani împrumutați cu camătă și asta dacă pui casa zălog...

Balaban. Balaban. Balaban.

Moara Balaban. Fabrica Balaban. Depozitele de lemne Balaban. Banca Balaban.

Numai numele acesta răsună la fiecare colț de stradă, sub fiecare acoperiș, în orice gură.

Balaban! Balaban! Balaban!...

Noaptea, în viscol și beznă, parcă asupa orașului întreg se apleacă umbra uriașă a domnului Stanciu Balaban.

Se apleacă din viscol și beznă, duh al beznei și viscolelor, să strivească și să înăbuşe orașul, să-l înghită, uliță cu uliță și casă cu casă, ca o arătare de spaimă din visurile cele rele.

În tabăra lui Bâzu și Măgârdici se ivește un băiat străin, cu vorbe și fapte de neînțeles

Sâmbătă dimineața viscolul s-a domolit deodată. Crivățul a stat. Gerul slăbea.

Iar după-amiază a prins din nou să ningă agale, cu fulgi mari și moi. Din nou orașul s-a învăluit în fluturarea albă și luminoasă, jucăușă, feerică.

Zurgălăii săniilor sunau din nou sprinten pe-o stradă, pe alta și încă pe una, ca niște tainici clopoței de argint de pe alt tărâm.

Copiii se întorceau de la școală zburdând, strigând, chicotind, hârjonindu-se. Căpătaseră glas. Nu-i mai mușca frigul de mâinile rebegite și vinete. Nu-și mai simțeau urechile sloi, nasul de sticlă, obrajii de lemn, degetele bocnă.

Aveau două zile libere înainte. Duminică era Duminică. Luni era Sfântul Nicolae.

Iarna măcar pentru dânșii se îmblânzise. A lor li se vestea iarăși. Nu mai auzeau oftările și tusetele părinților, veșnicile lor tânguiri și socoteli cu pâine, lemne, bani, bani, balabani, Stanciu Balabani.

S-au culcat urzind cu neastâmpăr planuri mărețe pe-a doua zi. S-au visat în grădina publică, lunecând pe tălpile lucii de sănioare, cărora le-au crescut aripi prin somn să zboare ca vântul și ca gândul.

Și a doua zi, cu noaptea în cap, s-au înfățișat toți la datorie, în tabăra lui Bâzu, Măgârdici și Dănuș.

Erau încă mai mulți decât duminica trecută. Nu lipsea nici Guță Carapancea; nici Fred, care a rămas numai cu

trei cămăși, de i-a scornit Bâzu de îndată un cântec, bineînțeles tot cu de-ale mâncării:

Frunză verde trei sarmale,
Plânge Fred cu mare jale;
Frunză verde chifteluță,
N-are nici o cămășuță;
Frunză verde patru napi,
Nu mai are nici ciorapi;
Frunză verde și-o gălușcă,
Necăjit îi și gol pușcă!

Nu lipsea nici Malicica Tăluș, chifteluța lui simpatică. Acum se căpătuise de la o soră mai mare cu o scufie bălțată și cu o legătoare de gât mai lungă decât ea; călca țanțoș în încălțările late cât niște broaște țestoase.

Dar ce le păsa tuturor? A lor era lumea!

Numai domnul Pavalache n-a fost prezent la apel. Gina îl căutase necăjită prin toate cotloanele. Îl chemase. Îl așteptase. Nu-i venea să plece fără dânsul de-acasă, măcar că a venit Dănuț în persoană, să-i ceară învoire pe răspunderea sa de la sora Maicii Domnului.

– Eu nu mai știu ce-i cu Pavalache de câteva zile!... s-a destăinuit zâna zăpezilor lui Dănuț. Una, două, o pașlește pe străzi. Și de unde era un Palavrache, acum el face pe secretosul cu mine! Fantastic ce-i cu el!

Într-adevăr, mai era cineva care se mira de purtările lui Pavalache, nu numai Gina, zâna zăpezilor.

În altă parte a orașului, tocmai madam Naum, care a fost și ea cândva Fulga, zâna fulgilor, se întoarse din mers ca să privească pe stradă la ceva foarte ciudat.

Ceva fantastic!

„Acesta e Pavalache, cățelul Ginei, zâna zăpezilor! Și acesta, dacă nu mă înșel, e șoferul domnului Stanciu Balaban... Îi cunosc eu pe amândoi!..." își spunea madam Naum în gând.

Jan, șoferul domnului Balaban, trecea grăbit, pufăind din țigară. Pavalache se ținea scai după el, mirosindu-i urmele. Se oprea Jan; se oprea și cățelul. Pornea Jan din loc; pornea și cățelul. De două ori s-a înfuriat șoferul și de două ori l-a izbit pe Pavalache cu piciorul.

Cățelul n-a schelălăit. N-a lătrat. N-a mârâit.

Arăta dinții, dar parcă râdea. Jan s-a aplecat, a bătucit bulgări de zăpadă în pumni, i-a aruncat după câine.

Pavalache nici pomeneală s-o ia la goană. Se hlizea cu gura până la urechi.

– Fantastic!... a repetat madam Naum. Întâia oară văd în viață un cățel râzând de-un om!... Aceasta nu mi s-a mai întâmplat s-o văd... nici când eram eu Fulga, zâna fulgilor. Se vede că de-atunci s-au schimbat și cățeii! Mâine, poimâine, nu m-ar mira să-i zăresc cu ghiozdanul subțioară, ducându-se la școală să învețe tabla înmulțirii. fantastic!...

Apoi madam Naum și-a urmat plimbarea.

Iar Pavalache a făcut stânga-împrejur fără să-l mai alunge nimeni. Văzuse ce avea de văzut. Mirosise ce avusese de mirosit. Știa el ce știa!

Cu coada în vânt, a lipăit spre grădina publică, zorind cât îl țineau cele patru picioare ale sale. Fiindcă nu era zân, nu l-a primit nimeni cu strigăte și urale.

– Răbdare și tutun!... mormăi Pavalache în sine. Are să-mi vie și rândul meu!

A trecut pe lângă Gina, a tras-o cu dinții de poalele hăinuței și i-a dat bună-dimineața.

– Ai sosit, musiu Pavalaș?... se bucură zâna zăpezilor. Unde mi-ai fost?...

Pavalache a făcut cu ochiul:

– Șșșșt! Secret!... Nici un cuvânt!... Așa se țin secretele, dacă vrei să știi mătăluță...

Nu mă mai ia gura pe dinainte!... dacă ar ști jupânul Jan ce știu eu, și-ar lua el lumea în cap și s-ar tot duce cu coada între picioare!...

Apoi, ca să scurteze vorba, s-a amestecat în joacă împreună cu Fifina și Tomi.

Zăpada se ridicase în grădină mai-mai până la brâu. Astupase ruinele omului de duminica trecută, acolo unde au făurit toți fără să vrea un al doilea domn Stanciu Balaban, de parcă nu-i ajungea orașului unul și bun, în carne și-n oase, și-n burtă!

Măgârdici nu prea avea poftă de săniuș, de râs și zbenguială. Trecuse cârmuirea taberei lui Bâzu și Dănuț. Era cu gândul la tot ce se petrece în cocioaba Saftei, spălătoreasa, după știrile pe care le-a aflat de la bunică-sa, mătușa Zamfira. Scuipa scârbit, țâști în dreapta, țâști în stânga.

Îl mai frământa și alta.

Dis-de-dimineață, când a sosit el înaintea tuturor ca să deschidă pârtia de săniuș pe colină, i-o luase altcineva înainte.

Găsise un băiat străin, cam de anii și de statura lui Dănuț, coborând vâlceaua cu schiurile. Și s-a oprit să se minuneze, scuipând uimit, țâști într-o parte, țâști în cealaltă! Încă nu mai văzuse el un schior atât de meșter.

Sărea gropile și șanțurile, se răsucea în loc, parcă se născuse cu schiurile în picioare. Străinul i-a făcut semn din cap, i-a râs prietenos, dar s-a dus.

Cine putea să fie? Nu l-a mai zărit niciodată până acum în oraș. Așa ar fi vrut el să ajungă un schior și așa poate că ar ajunge dacă ar avea sculele lui Fred și ale lui Bobiță Bosumflache.

La acestea se gândea Măgârdici, fără tragere de inimă la joacă. De câteva ori l-a scuturat cu dinții de pantalon Pavalache, cățelul Ginei, zâna zăpezilor. S-ar fi spus că vrea să-l cheme cu el.

– Ce nu-ți cauți de treaba ta, măi Pavalache?... a întrebat, pregătind un stupit printre dinți.

Pavalache a împușcat-o la fugă înotând prin nămeți pe toate cele patru picioare ale sale, de frică să nu se mai pomenească iarăși cu o decorație spânzurată în coadă. S-a dus să-l scuture de pantaloni pe Bâzu.

– Ce te-a apucat, bre Pavalache?... se stropși și Bâzu la el. Parcă ești nebun pe ziua de azi!... Nu vezi că am alte chestii?...

„Greu e să te mai înțelegi cu niște oameni care nu te pricep!... oftă Pavalache cu amar. Iaca, asta se numește viață de câine!... Dar nu-i nimic. Răbdare și tutun!"...

După care înțeleaptă hotărâre, a purces năvală să încurce chestiile la care se căznea Bâzu cu întreaga tabără. Nu-i greu de bănuit ce chestii anume.

Omul de zăpadă de duminica trecută le stătea tuturor pe suflet, fiindcă dăduseră greș cu dânsul atât de rușinos. Vroiau să spele asemenea ocară. Se înverșunau să clădească altul, mai breaz.

Încât iarăși gâfâiau toți rostogolind tăvăluci și bulgări. Iarăși abureau rostoplanele treptelor. Iarăși cu zarvă, gălăgie și trudă, înălțaseră o temelie și două picioare, destul de butucănoase, strâmbe și crăcănate.

– Mi se pare mie că o s-avem noi iarăşi de ce râde!... a clătinat Pavalache din cap către Fifina. Ce ţi-i Tanda, ce ţi-i Manda?... Au luat-o iarăşi hacana din capul locului, ca şi duminica trecută...

De aceeaşi părere era şi Măgârdici, cu toate că lucra cot la cot cu ceilalţi. Lucra însă de mântuială. Fără prea multă încredere. Numai aşa, ca să se supună la dorinţa tuturor.

Stupind de astă dată în palme şi opintindu-se la un tăvăluc de omăt, rosti:

– Măi Bâzule şi bre Dănuţ, să nu care cumva să ouăm noi cu atâta cotcodăceală alt domn Stanciu Balaban!... Că iar ne sparge iarmarocul!...

– Nu mai cobi şi tu!... Împinge!... Heei-ruup!...

Măgârdici s-a îndreptat de şale şi îşi ştergea sudoarea de pe frunte, cu palma de pe care nu se dusese încă bine urmele funinginei de ieri. Atunci s-a mirat el zărind a doua oară băiatul cel străin.

Nu mai avea schiurile cu dânsul. Stătea cu spatele rezemat de-un copac. Stătea, privea şi zâmbea. Lui Măgârdici nu i-a plăcut zâmbetul acesta. A bombănit:

– Măi!... Aista a început să râdă de pe acuma de isprava noastră. A luat-o înaintea câinilor!...

Dar râsul băiatului nescunoscut n-avea nimic răutăcios. S-a mişcat din loc şi a făcut un semn spre Măgârdici.

Apropiindu-se, a cuvântat zâmbind:

– Putem zice că suntem cunoştinţe vechi!... Ne-am văzut dis-de-dimineaţă, când eram numai noi doi în toată grădina.

Măgârdici şi-a şters palma de fundul pantalonilor, a stupit într-o parte şi s-a recomandat.

– Mă prezint, Măgârdici Ispas... Fiu de coșar!... a adăugat el ca să înlăture orice neînțelegere viitoare.

Băiatul străin rosti, zâmbind înainte:

– Nici eu nu-s fiu de prinț!... Ce însemnătate are aceasta?

Însă nu a găsit de cuviință să spună nici cum îl cheamă, nici al cui fiu este. A spus altceva:

– După cât am priceput, vă canoniți să înălțați un om de zăpadă?

– Chiar că ne canonim!... mărturisi Bâzu cătrănit rău. Încercăm...

– Îmi dați voie să încerc și eu?... Am oarecare pricepere... Tata are un prieten care face statui, ca monumentul din piața orașului dumneavoastră. În atelierul lui am văzut și am învățat unele taine ale meșteșugului...

Toți tăceau de s-ar fi auzit musca, dacă ar fi fost vremea muștelor.

Pavalache rămăsese cu gura căscată. Îndată s-a gândit: „Iată cine are să-mi facă mie monumentul, pe care are să mi-l ridice Safta și mama lui Fred, când voi prinde eu un anume jupân cu mâța în sac!..."

Ceilalți, toată tabăra lui Bâzu, Măgârdici și Dănuț, după ce-au privit unii la alții, au strigat într-un glas:

– Atunci ia dumneata conducerea!... Numai să nu iasă un om de zăpadă, care să mai semene cu domnul Stanciu Balaban!

– N-aveți nici o grijă!... îi liniști băiatul străin. Nu știu cine este acest domn Stanciu Balaban, încât nu poate ieși ceva care să semene cu domnia-sa.

– Asta-i prea de oaie!... șopti Pavalache către Gina, zâna zăpezilor. Mă taie și pe mine în chestie de palavre!

Cum poate să fie cineva, care să nu-l cunoască pe domnul Stanciu Balaban?... Zexe!...

Gina însă nu-l asculta. Era numai ochi și urechi, urmărind cu încordare tot ce hotăra și pregătea băiatul străin. Nu se mai potrivea cu nimic din ce-au încercat, au văzut și au auzit dânșii până acum. Alta era rânduiala!

Bâzu și Măgârdici chiar nu și-au putut stăpâni oarecare nedumerire. Oare băiatul necunoscut nu-și bătea joc de dânșii? Fiindcă îi trecuseră însă lui comanda, au tăcut și s-au supus.

– Urma alege, bre Bâzule!... își făcu Măgârdici curaj, scuipând o dată jos și o dată în palme, ca să împingă de-a dura rostogolul uriaș de zăpadă. Măi, aista-i cel mai cumplit vălătuc de omăt pe care l-am văzut eu în viața mea!...

Tăvălucul de zăpadă întrecea cu adevărat tot ce-au văzut ori și-au închipuit ei vreodată. Îl purtau într-o parte și alta pe straturile de ninsoare necălcată și nemozolită de pași, ca să prindă alte și alte rânduri de căptușeală. Acum abia îl mai puteau urni. Toți erau asudați, gâfâiau, toți nu-și mai trăgeau suflarea.

– Cred că ajunge!... a spus băiatul străin. Să ne odihnim puțin...

S-au odihnit. Măgârdici socoti potrivit prilejul să pomenească despre minunarea lui de dis-de-dimineață, când l-a zărit pe necunoscut făcând în joacă figurile cele ma grele de schi. Băiatul străin a strâns din umeri și a zâmbit.

– Ți s-a părut dumitale, fiindcă aici nu aveți loc potrivit pentru schi!... Un delușor... Abia pornești și ai ajuns la vale... Se isprăvește înainte de a începe... Așa că sunteți siliți să vă mulțumiți cu ce este și cu ce se poate ... Ți se

pare dumitale că aș fi un schior grozav? La munte, unde mă duc trec printre schiorii de mâna a doua...

– Dumneata te duci la munte? întrebă Bâzu.

– Da... Numai din întâmplare ne-am oprit aici pentru o zi. Și numai din această pricină aveam schiurile cu mine.

Dar n-a spus de unde vine și unde anume se duce. Și nimeni n-a îndrăznit să-l descoase. Băiatul străin hotărî:

– Acum punem tăvălugul nostru pe picioare!... Pe urmă scăpați de partea grea... Stați la o parte și priviți. Vine rândul meu...

De multă trudă și de multe icneli a fost nevoie, până ce-au înălțat copăcel ditai namila uriașă pe soclu! De trei ori le-a lunecat din mâini, s-a prăvălit și s-a dus de-a tăvalul. De trei ori s-au căznit să-l aducă la loc.

Împingeau și Bâzu și Dănuț și Măgârdici și Fred și Gina și Malicica Tăluș și Guță Carapancea și Lola și Lala și alți vreo cincisprezece și băiatul necunoscut. Însă până la sfârșit tot au izbutit să-l înțepenească de nădejde pe temelie.

Străinul și-a dezbrăcat bluza de piele. A pregătit niște lopățele și cuțite de lemn, cioplindu-le în grabă.

– Aici e treabă de-un ceas, un ceas, un ceas jumătate... a spus târând o bancă și două schele rămase de astă-vară în grădină. Poate că n-ar strica să vă căutați de altă joacă... Aveți să vă pierdeți răbdarea...

– Nu e nevoie de nici un ajutor? se miră Bâzu. Te încumeți să-l faci dumneata singur?...

Băiatul străin zâmbi:

– N-am spus că mă încumet... Am spus că încerc... Este o deosebire!...

Bâzu a înghiţit găluşca, pe care n-ar fi ştiut el s-o categorisească dacă era de frupt ori de post. Ciudat însă! Nu l-a supărat felul de-a vorbi al necunoscutului.

Mai nerăbdător era să vadă cum va scoate el un om cu faţă, ochi, gură, mâini, trup şi picioare, din asemenea stâlp mătăhălos de zăpadă, fără nici o formă. Copilul străin, ca şi cum i-ar fi ghicit gândul, lămuri:

– Omul nostru e închis înăuntru!... Trebuie numai să-l scoatem la iveală... Să dăm la o parte tot ce-l înăbuşă... Încep să-l văd!... Să-l simt!...

– Zexe!... a pufnit pe nări Pavalache cu cea mai desăvârşită neîncredere şi s-a aşezat pe coadă în zăpadă, la loc rezervat, ca s-o mai vadă şi pe asta. Chiar că-i cu ochi şi cu sprâncene!... Dacă e închis înăuntru, ce mai tura-vura?... Trag o fuguliţă la sora Maicii Domnului, şterpelesc cheile cu Cleopatra, deschidem şi-i dăm drumul... Pentru atâta ispravă, nu era nevoie să vie un băiat din toată lumea şi să facă pe grozavul cu noi!...

Adevăratul om de zăpadă întrece orice închipuire, iar cu el încep adevăratele minuni

– Da-dă!... a stăruit băiatul necunoscut. Nu surâdeţi!... Omul nostru de zăpadă e închis înăuntru... Îi aud inima bătând... Se cere eliberat...

Lola s-a uitat la Lala; Bâzu la Măgârdici; Guță Carapancea la Fred; Gina la Malicica Tăluș; Dănuț la toți. Și toți la tăvălucul de omăt, din ninsoare.

Gândeau ca Pavalache, cu mintea lui, măcar că Dumnezeu îi făcuse cu mai puține picioare decât cele patru picioare ale lui musiu Pavalaș, care la urma urmelor nu era decât un biet cățel fără știință de carte și învățătură. Ce fel de vorbe sunt acestea?... se întrebau toți, taman ca Pavalache. Cum, adică un om închis înăuntru, pe care numai trebuie să-l scoți la lumină?... N-au rostogolit dânșii cu mâinile lor stâlpul mătăhălos, până ce i-au trecut sudorile? Știau ei prea bine ce e înăuntru!... Zăpadă și iar zăpadă, Straturi de zăpadă și nimic altceva.

Măgârdici a tâșnit printre dinți un scuipat, peste capetele lui Pavalache, lui Tomi și Fifinei, cu care ar fi putut lua premiul întâi la concursul de scuipat. Atâta era el de nedumerit, că-și strica stupitul de pomană!

Dar când băiatul străin a început a mânui uneltele sale de lucru, nedumerirea s-a prefăcut în uimire. Au căscat cu toții gura, de se iscase curent în grădina publică.

Fusese într-adevăr un om ascuns înăuntru. Un om care se înăbușise, dormise, se deștepta acum și ieșea treptat la lumină.

Cu fiecare dăltuire a lopățelelor și cuțitelor de lemn, cădeau feliile zăpezii de prisos, se ivea un umăr, un cot, un genunchi; se lămurea capul cu fruntea și părul și ochii și gura care începea să răsufle.

Meșterașul necunoscut lucra cu îndemânare și iuțeală. Părea cuprins de friguri. Nu rostea nici un cuvânt... Se trăgea câțiva pași înapoi... Se apropia... Se repezea pe treptele schelei. Cobora... Cu buzele strânse, se încrunta, când credea că a intrat prea adânc cu dalta și că a rănit

trupul omului ce se dezmorțea și învia din sicriul său de omăt. Zâmbea apoi, când își dădea seama că a nimerit adevăratul loc, de unde se cerea lepădată o halcă mai zdravănă ori numai o aşchioară a zăpezii. Cu latul palmei rotunjea un obraz, cu unghia scobea un ochi și o pleoapă. Ochi care priveau.

Erau albi, ochi de omăt, și totuși priveau ca ochii oamenilor vii. Niciodată tabăra lui Bâzu, Măgârdici și Dănuț n-a păstrat o tăcere aşa de evlavioasă și o atât de smerită neclintire.

Maricica Țăruș uitase un deget în gură și Guță Carapancea unul în nas. Uitase și Măgârdici să mai scuipe, țâști în dreapta, țâști în stânga. Dănuț ar fi vrut să ia însemnări în caietul de notițe.

Cât despre Bâzu, apoi el, ca unul care se pricepea puțintel în meșteșugul zugrăvelilor pe hârtie și pe mușamaua vânătă a mesei din sufrageria de-acasă, simțea că-i ticăie inima în piept, ca la o tainică minune. Ar fi dat bucuros toate sarmalele și toți ardeii umpluți din lume, s-ar fi jurat să rămână ierbivor toată viața, numai să capete el a zecea parte din harul băiatului nnecunoscut... Omul acesta de zăpadă nu mai semăna cu nici un domn Stanciu Balaban. Nu semăna cu nimeni și cu nimic de pe lume. Cu barba lui albă și cu ochii blânzi, cu zâmbetul cam șăgalnic și iertător parcă, semăna cu un Dumnezeu al iernii, al zăpezilor, al copilăriei lor.

– Mare dobitoc am mai fost!... recunoscu încă o dată Pavalache, plin încă o dată de căință. Sunt un măgar și pace!... Dacă sunt, sunt, ce să zic?... Se vede că măgăria e boala cea fără de leac a câinilor!... Mai rea decât jigodia și râia!... Cum să nu-l cred eu pe cuvânt?... Apoi dacă

nici ăsta nu-i cel mai mare meșter în oameni de zăpadă din lume, primesc eu să-mi spună mie și Gorilă, cuțu!

Meșteraşul străin s-a mai dat de câteva ori îndărăt, s-a mai urcat pe schelele de lemn, a mai înconjurat de câteva ori omul plăsmuit cu mâinile sale, ca să-l cerceteze de-aproape și de departe, din față, din spate și din lături. A făcut semn mut celorlalți să scoată din cale banca și schelele, ca să aibă priveliștea liberă. Iar se mai întorcea. Mereu mai afla că lipsește ceva. Că nu-i desăvârșit ceva. Îl nemulțumea ceva.

Ceva, ce alții nici n-aveau ochi și priceperea să bage de seamă.

În sfârșit, a aruncat în omăt cât colo lopățelele și cuțitele de lemn. Și-a scuturat palmele, și-a pus pe umeri bluza de piele și rosti, zâmbind:

– Și cu asta, basta!... Să-l stăpâniți sănătoși! Să vă aducă numai bucurii și pace în joaca din grădina aceasta, unde rămâne de pază... Poate că n-ar strica să-i dăm și un nume!... Are cineva vreo inspirație?...

Dănuț s-a gândit cu gingășie la zâna zăpezilor.

– Gina!... Ia spune tu ceva!...

– Să-l botezăm moș-Neculai!... Tot are barbă și tot mâine e ziua lui.

– Ai nimerit-o ca Irimia cu oiștea în gard !... bombăni Pavalache, strâmbând din nas ca Bosumflache,.

– Ba Moș-Crăciun să-l botezăm!... s-a înfipt Maricica Țăruș, nepoftită, în vorbă. Aista-i Moș-Crăciun! Îl cunosc eu... S-o știi!...

– Și tu ai nimerit-o ca nuca-n perete!... strânse Pavalache din umeri foarte indignat, gata-gata să-i tragă un scuipat printre dinți, ca Măgârdici.

Meșterașul omului de zăpadă nu părea nici el prea încântat de botezul acestor două nănașe de-o șchioapă; dar n-a spus nici da, nici ba. Nu-l lua gura pe dinainte ca pe Pavalache.

Se uita în altă parte, în ninsoare, peste copacii cu flori albe de nea. Gândea cu oarecare mâhnire că nu l-a înțeles nimeni, ce-a vrut și ce-a izbutit el să le făurească unor copii necunoscuți, dintr-un oraș unde n-avea să mai calce niciodată. Tot Dănuț a simțit-o, cu delicatețea lui din fire. A întrebat:

– Poate că tot dumneata ai o inspirație mai bună?

– Eu i-aș spune Zavaidoc...

– Aprobat!... lătră Pavalache cu entuziasm, fiindcă îi plăcea cum sună.

Dănuț însă se miră, trecându-și repede prin cap toate lecțiile care le învățase el pe de rost, plus calendarul coanei Eleonora.

– Zavaidoc?... N-am mai întâlnit nicăieri numele acesta... Ce înseamnă Zavaidoc?

– Nimic... Parcă omul acesta înseamnă ceva anume?... Un nume care nu înseamnă nimic, pentru un om de zăpadă care nu seamănă cu nimeni...

– Zavaidoc?... Zavaidoc!... Zavaidoc!... repetau toți în murmur, ca să-și deprindă urechea.

– Da!... Să-i spunem Zavaidoc!... strigă Bâzu cu coama zburlită de însuflețire. Aprobat!... Zavaidoc!... Îl prinde numele, croit pe măsura lui... Zâna zăpezilor, ia-n poftește și urează frumos lui Zavaidoc bun venit în mijlocul nostru!...

Gina, zâna zăpezilor din acest an, a pășit emoționată ca să ureze bun sosit omului lor de zăpadă din această iarnă.

– Să-i spun domnul Zavaidoc, ori cucoane Zavaidoc, sau moș Zavaidoc?

– Zavaidoc!... Zavaidoc și atât!... Nu-i stă bine să fie nene!... o îndemnă băiatul străin, zâmbind.

Cu o reverență adâncă, roșie până în vârful urechilor, Gina rosti:

– Bonjur, Zavaidoc!... Bine-ai venit!... Mă recomand: zâna zăpezilor... Oricând dorești ceva, eu sunt gata să te-ascult. Jur pe capul lui Pavalache!

Pavalache, în urma Ginei, adulmeca îngrijorat văzduhul cu nările. A dat însă repede din coadă și din urechi, surâzând pe sub mustață, deplin liniștit. Se ținuse bine zâna zăpezilor de data asta! Nici o adiere cât de suavă din pantalonași. Nu-și mai făcuse zânia de rușine.

– Acum, dragilor, să-i mulțumim cum se cuvine, prietenului nostru fără nume!... a glăsuit Dănuț, căutându-l cu ochii, Bâzule!... Măgârdici!... Hai să-l îmbrățișăm!...

Meșterașul străin se făcuse însă nevăzut. Adineauri era între dânșii. Acum nu mai era. Nu-l zărise nimeni când a plecat. Nimeni nu știa unde s-a dus.

Venise fără să-l cheme nimeni. Le-a urzit omul de zăpadă fără să-l roage cineva. Plecase fără urme. Rămânea pentru toți și pentru totdeauna fără nume.

Dar Zavaidoc, omul său de zăpadă, se ridica acolo, în mijlocul lor, ca să-i păstreze tainica amintire pe-o iarnă întreagă, poate pe mulți ani, poate până la sfârșit multor vieți; când Gina va fi ca madam Naum; când Dănuț va fi ca un alt conu Iancu pensionarul; iar Măgârdici ca Toader, tăietorul de lemne.

Toți, pe măsură ce-l cercetau mai îndelung, nu-și mai găseau astâmpăr aflând altă pricină de nouă minunare.

Parcă nu era numai un om de zăpadă. Mai era încă și altceva, altcineva.

Oare oamenii de zăpadă să nu aibă și dânșii un suflet?

Acesta avea! Fără îndoială că avea...

Înclinat ușor de umeri ca să-i cuprindă cu privirea de la înălțime, îi cerceta și el pe toți la rând, cu ochii albi și blânzi, care vedeau... Hotărât că Zavaidoc îi vedea!... Poate că mai și citea în fiecare, ce-i doare, ce-i bucură, ce-așteaptă. Omul lor de zăpadă le zâmbea cu bunătate și parcă șăgalnic, în ninsoarea domoală, fluturată, feerică. Acum aveau un ocrotitor care să le stea tuturora de veghe.

– Zavaidoc al nostru e o minune de om!... nu se mai sătura Bâzu admirându-l și uitând că altădată avea nevoie de sarmale și de șnițel ca să se simtă el sătul. E o minune de om și nu m-aș mira să-l vedem într-o bună zi că face și minuni!...

Măgârdici a fost de aceeași părere, adăugând printre două stupituri, țâști în dreapta, țâști în stânga:

– Măi, dacă s-ar apuca el cumva și de minuni, apoi s-o știți de la mine că are să iscodească și unele mai hâtre!... După cum mijește a râde în barbă, s-arată că-i un Zavaidoc care știe ce-i șaga... Nu-i un posac și-un încuiat, de-alde conu Iancu, pensionarul.

Toată ziua joaca s-a învârtit în jurul lui Zavaidoc, omul lor de zăpadă.

Pe fugă au mâncat. Pe urmă s-au întors. Seara s-au despărțit de dânsul cu părere de rău. Ba au mai avut și de lucru cu Maricica Țăruș, care vroia numaidecât să se zgrepțene și să-i înfășoare gâtul cu legătura sa bălțată, ca nu cumva să răcească în timpul nopții.

S-au risipit cu toții pe la case, asurzindu-și părinții, bunicii, frații și surorile mai mari cu povestea omului lor de zăpadă, pe care l-a scos dintr-un stâlp de omăt un băiat străin, necunoscut, fără nume. Nu mai isprăveau zugrăvindu-l cum arată la chip și cum nu mai are pereche printre toți oamenii de zăpadă de pe lume.

– Mamă, tu care ești soră cu Maica Domnului și le știi pe toate, ți-ai mai închipuit tu așa ceva?... întrebă Gina înaintea culcării. De ce spuneai că nu iubești iarna? Iarna asta avem toate bucuriile. Eu am fost aleasă zâna zăpezilor! Băiatul cel străin a dat drumul omului de zăpadă care era închis înăuntru, în tăvăluc, de putea să moară săracul! Zău!... I-a dat drumul și acum avem omul de zăpadă cel mai fantastic!... Îl cheamă Zavaidoc!...

– Ce minune e aceasta?... se miră doamna Elena Zamora.

– Nume de om de zăpadă!... Dacă așa îl cheamă, așa îl cheamă!... Are acte de la băiatul cel străin, care l-a botezat... Știi că eu i-am poftit bun venit, pentru toți? M-au rugat pe mine, că ei nu se pricepeau... Bâzu spunea că trebuia să-i ies înainte cu sare și cu pâine de la moara Balaban... Dar el s-a mulțumit și fără pâine cu sare... Nu-i ca Bâzu, una-două tot cu de-ale mâncării să pomenească!... Mi-a răspuns foarte politicos... Să știi, zău. E un om de zăpadă foarte bine crescut! Și a zis să rămân eu mai departe zâna zânelor, fiindcă nici nu este altă fetiță mai drăguță și mai cuminte, în tot orașul. Zău, mamă! Numai tu nu știi ce comoară de fetiță ai! Ce să mai cerem de la Dumnezeu?... Ne-a dat de toate!

Sora Maicii Domnului a oftat. N-a găsit cu cale să tulbure bucuria nevinovată a fetiței, pomenindu-i iarăși despre amarul și așteptările sale zadarnice.

Împăturind și așezând pe scaun hăinuțele zânii zăpezilor, a îmbiat-o:

– Culcă-te, Gina, te rog... Și adormi... Aș dori să rămân singură cu gândurile mele...

– De ce nu te gândești tu împreună cu mine, mamă? Te-ajut eu la gândit! Nici nu știi ce-am ajutat eu la vălătucul cel mare de zăpadă, unde era ascuns omul nostru!... Zău!... Fără ajutorul meu nici nu puteau să-l miște din loc!

– Încetează, te rog, Gina! Ți-ai făcut rugăciunea? Ori ai uitat?

– Se poate să uit, mamă? M-am rugat și pentru tata. M-am rugat și lui Zavaidoc... Mamă, nu râde, că nu-i de râs! Spunea Bâzu că e o minune de om și că are să facă numaidecât minuni... Eu cred.

Sora Maicii Domnului a rămas neclintită în jilțul de la gura sobei. O copleșeau ca în fiecare seară gândurile și îndoielile și temerile sale. Ea începea să nu mai creadă...

Gina a adormit. Și de îndată, prin somn și prin vis, i s-a arătat omul de zăpadă, Zavaidoc, cum s-a arătat în acea noapte tuturor copiilor din oraș.

– Bang-bang!... a sunat orologiul catedralei de douăsprezece ori. Bang-bang!...

Miezul nopții și-a așternut tăcerea asupra orașului învăluit în ninsoarea molatecă.

S-a mai auzit departe un tren sosind pe podul de fier. Într-un târziu a lătrat un câine pe-o stradă. Apoi iarăși domni o încă mai afundă și nepământeană tăcere.

Focul era stins demult. În odaie pâlpâia molcom numai sâmburașul de lumină al candelei, sub icoana Maicii Domnului. Deodată, în marea tăcere, Gina a sărit dintre perne și s-a ridicat în genunchi, strigând:

– Mamă!... Mamă, scoală că vine tata!... M-a luat pe mine de mână Zavaidoc, omul nostru de zăpadă, ca să ieşim amândouă înaintea tatei pe stradă... Mamă! Vine tata... E la portiţă...

Doamna Elena Zamora a suspinat:

– Culcă-te îndărăt şi dormi, Gina!... E numai vis... De câte ori n-am tresărit şi eu ca tine din somn... Era numai un vis... Numai vis e şi-acum...

Dar în aceeaşi clipă au răsunat bătăi în uşă:

– Boc-boc!...

Sora Maicii Domnului s-a repezit să deschidă, crezând că poate e vreo telegramă cu cine ştie ce veste rea la asemenea ceas de noapte. Îşi apăsa bătăile inimii cu mâna la piept. Şi-a trecut palma peste frunte, înainte de a trage zăvorul.

A deschis.

În uşă, cu umerii ninşi, cu fulgi pe obraji, pe gene, pe haine, a păşit Alexandru Zamora.

Sora Maicii Domnului s-a clătinat pe picioare şi a izbucnit în lacrimi de bucurie, căzându-i la piept:

– Alexandru!... Sandi!... Ah!... Dumnezeule, mai sunt aşadar minuni pe lumea aceasta? Nu-mi vine să cred... Tu eşti, Alexandre?... Sandi!...

Gina ieşise din pătucul alb, în cămăşuţa lungă. Alergase cu picioarele goale. Striga şi ea:

– Tată... Tată, pe mine nu mă săruţi?... Eu ştiam că vii... Zău!

Alexandru Zamora o ridicase în braţe şi o strângea la pieptul hainei aspre şi ninse. O săruta, îşi lipea de obrazul ei mic obrazul său brăzdat de suferinţe şi ud de fulgi.

– Ce mare ai crescut Gina!... Nici nu te-aş mai fi recunoscut!

– Asta nu-i nimic, că am crescut mare! destăinui Gina, țesând repejor din mânuțele înfierbântate. Mai este și alta. Știi că eu sunt acum zâna zăpezilor? Zău!... Și mai știi că avem acuma un om de zăpadă, pe care-l cheamă Zavaidoc?... Cel mai om de zăpadă dintre toți oamenii de zăpadă... Fantastic!... El, Zavaidoc, mi-a spus că vii tu...

– Cum, Gina?... Ce basme spui?...

– Zău! Uite! Întreab-o și pe mama!... Eu am trezit-o din somn să-i spun, înainte de a bate tu la ușă... Jur! Jur pe capul lui Pavalache!

– Cine e Pavalache? se miră Alexandru Zamora.

– Cățelul nostru... Tu nu știi că avem un cățel?... Jur pe capul lui Zavaidoc că te-am văzut venind, tată!... Sora Maicii Domnului spunea că-i vis... Ea nu credea...

– Cine-i sora Maicii Domnului?

– Nici atâta nu știi, tată?... Dar de unde vii tu, de nu cunoști nimic din ce-i mai însemnat pe lumea asta? Zău că-i fantastic! Ai pierdut vremea pe-acolo...

– Adevărat, Gina! Am pierdut și viața... a spus încet tatăl Ginei, plecând fruntea brăzdată de cute adânci și privind în gol.

Poate că vedea în golul acela locurile înfricoșate de unde a venit el.

Apoi se scutură de amintirile cele urâte, strângându-și copila la piept și surâzând cu obrazul înseninat.

– Dar toate s-au sfârșit! Să le uităm... Încolo cu ele! Suntem iarăși împreună... Să ne bucurăm de ceasul acesta, Eleno și Gina!

Sora Maicii Domnului plângea de fericire, cu fruntea pe umărul celui pe care îl așteptase ea oftând și suspinând atâtea și atâtea nopți.

Pavalache intră în slujba omului de zăpadă cu prietenii săi Bâzu și Măgârdici

Aceasta a fost minunea cea dintâi a omului de zăpadă.

Altele s-au ținut pe urmă lanț.

Luni, în dimineața de Sfântul-Nicolae, tabăra lui Bâzu, Măgârdici și Dănuț era în păr la grădina publică, cu toate că unele căpetenii lipseau și că lipsea chiar zâna zăpezilor.

De departe, din stradă, de la poartă, fiecare zorea pasul, căutând cu ochii la omul lor de zăpadă. Veneau plini de nerăbdare și de neliniște. Se temeau poate să nu fi dispărut cumva peste noapte, fără urme, așa cum s-a făcut ieri nevăzut băiatul cel străin și fără nume, care l-a făurit și i-a dat viață cu mâinile sale măiastre.

Dar Zavaidoc, omul de zăpadă, îi aștepta în straiul alb, sub bolta crengilor cu flori albe de nea.

Îi aștepta surâzând în barba lui de unchiaș sfătos și șăgalnic, ocrotitor. Așa cum multora li se arătase toată noaptea prin vis.

Nu mai ningea. Se înseninase. Cerul era înalt, străveziu, de cleștar. Soarele sclipea în nămeți. Răsunau clopoței voioși de sanie pe străzi depărtate. Băteau lin clopotele bisericilor a sărbătoare.

Era o vreme atât de frumoasă și blândă, parcă nu mai fusese niciodată război. Parcă nu mai urlase crivățul și viscolul o săptămână; parcă nu se mai aflau pe lume dureri, amărăciuni, griji și urgii.

Dănuț nu plecase încă de-acasă. Fiind ziua domnului Neculai Aldea, ca un fiu cuminte și supus, îl aștepta să se întoarcă de la biserică cu cucoana Eleonora.

Vroia să-i ureze ani mulți și sănătate, după toate datinile. Bâzu nu mai ținuse însă socoteală de asemenea cuviincioase rânduieli. Nu-l răbda inima să stea pe loc și să întârzie. Îl frigăreau altele.

A așezat pe masă, la vedere, o zugrăveală la care lucrase el pe ascuns multă vreme. Chipul domnului Neculai Aldea, desenat pe un carton mare și lucios, ca pozele de la fotograf. Până ieri îi păruse izbutit peste așteptările sale. De ieri, de când văzuse ce minune s-au învrednicit să urzească mâinile meșterului necunoscut, își cam pierduse entuziasmul. Însă ce putea face mai mult?

A scris pe-o foaie de caiet prinsă deasupra:

„Dragă Tată,

Atâta am, atâta dau. În lipsă de alt dar mai de preț de ziua ta, te rog primește această ticăloșie de mâzgălitură, cum ar zice mama.

Ani mulți, sănătate, fericire și bani, bani, bani câți au zece Balabani, îți urează

al tău prea nesupus fiu:

BÂZU"

Apoi a luat-o la picior.

Nu-l oprea nici mirosul sarmalelor care fierbeau la bucătărie. Nici văzul unor oarecare strașnice costițe de purcel, gata pregătite ca să intre la cuptor pentru prânz.

Altceva băgase de seamă. Un loc gol pe perete, unde a fost pendulul. Se dusese și acela la amanet ori la vânzare. Acum, în casa lor nu se mai afla nici un ceas. Le rămânea să se culce, să se scoale, să manânce, să plece la școală,

numai după bătăile orologiului de la catedrală și după sirenele de la moara și fabrica Balaban.

Dar nici acestea nu-l mai amărau. Căzuse și el în patima lui Pavalache. Nu-și mai găsea astâmpăr.

Prin vis, toată noaptea i se arătase Zavaidoc, omul de zăpadă. Îl chema să-l poarte cu dânsul pe-o anume stradă. Iar înaintea lor mergea dând din coadă tocmai Pavalache, adulmecând o urmă, oprindu-se, întorcându-se, așteptându-i.

Cum se petrec multe lucruri ciudate prin somn și prin vis, el știa, fără să-și lămurească de unde, știa că sunt pe urmele tâlharului care a prădat cocioaba Saftei, spălătoreasa, semnând jale și năpastă. Ce căuta însă Pavalache în toată povestea aceasta? Și de ce Zavaidoc, omul de zăpadă, îi lăsa singuri, numai pe el și pe Pavalache, la capătul străzii? Parcă era o uliță cunoscută și parcă nu. Din orașul lor să fi fost? A mai trecut el oare vreodată pe acolo?

Bâzu grăbea de-a curmezișul pieței, stăpânit de aceste gânduri și întrebări.

În grădina publică, prietenii l-au întâmpinat cu bucuria lor gălăgioasă dintotdeauna. El nu la dânșii se uita. Se uita la Zavaidoc, omul de zăpadă.

Era aidoma cum i se arătase în vis. Numai că astă-noapte călca prin mijlocul străzii cât e de uriaș, cu pași ușori ca fulgii, iar acum stătea neclintit pe soclul său înalt unde-l făurise ieri băiatul cel necunoscut, fără nume.

Îl privea însă cu ochii din vis. Îi făcea semn din sprâncenele stufoase. „Acum să te văd ce poți! Înțelesu-m-ai ori ba?“

– Ce-o mai fi însemnând și asta?... se scărpină Bâzu în creasta părului bârzoi.

S-a întors repede pe loc. Îl trăgea cineva de pantalon. Pavalache în persoană.

– Dumneata erai, Pavalache? întrebă Bâzu mai puțin stropșit decât ieri. Unde e zâna zăpezilor?

Pavalache a dat din coadă și se îndărătnicea să-l scuture mai zdravăn cu dinții de pantalon. Ar fi vrut el să spună:

– Las-o pe zâna zăpezilor!... Ea are acum acasă altă chestie... E mare bucurie și tămbălău la noi acasă, fiindcă mi s-a întors stăpânul pe care nici nu-l cunoșteam și nici nu mă cunoaște! Încă nu făcusem eu ochi când a plecat... Așa că să le lăsăm pe sora Maicii Domnului și pe zâna zăpezilor, să se bucure ele de bucuria lor... Noi avem deocamdată chestia noastră. Asta n-așteaptă!... Hei! Nu-nțelegi? Uită-te la dânsul cum se zgâiește la mine, ca vițelul la poarta nouă! Ufff!... Ce grei de cap mai sunt băieții deștepți!... Lemn, dom'le! Lemn!...

Acestea ar fi vrut el să le spună în graiul său, pe care-l pricepea numai Gina.

Însă zâna zăpezilor lipsea. Iar Bâzu, cât era de isteț din născare, nu dădea semn să se dumirească în ruptul capului. Lemn, dom'le, lemn! Noroc că s-a ivit Măgârdici.

Îndată a început el a stupi, țâști în dreapta, țâști în stânga, vorbind cu o cumplită însuflețire:

– Măi, Bâzule! Nici pe tine nu te slăbește Pavalache ăsta! Nu știu ce naiba are de azi-dimineață, că mi-a făcut și mie ferfeniță pantalonii. Măi, mare lucru să nu știe câinele ăsta ceva! vrea să spună și nu poate... tu n-ai visat astă-noapte nimica?...

Bâzu s-ar fi rușinat să istorisească neîntrebat visul său cam deocheat, de pe altă lume, măcar că-l frământa amarnic de când s-a deșteptat din somn. Dar când Măgârdici mărturisi că a visat și el taman aceleași peripeții,

de unde nu lipsea și el taman aceleași peripeții, de unde nu lipsea nici Pavalache, nici Zavaidoc, omul lor de zăpadă, atunci și-a dat drumul gurii și s-a spovedit de-a fir-a-păr.

Pavalache asculta și dânsul, cu gâtul înălțat și cu urechile ciulite. Era lată rău!

– Măi! glăsui Măgârdici. Măi Bâzule, ăsta-i un semn! Asta-i minune!... Iaca ai să vezi, dacă nu ne-a ales Dumnezeu și cu Zavaidoc pe noi, pentru făptuirea minunii!

– Tu nu crezi că puteau să găsească alții mai frumoși decât noi?... începu Bâzu să râdă, bârzoindu-și încă mai anapoda creasta.

Măgârdici îi dădea însă înainte, cu vorba și cu scuipatul.

– Nu râde, măi, că nu-i de râs!... Știi tu că astă-noapte s-a întors domnul Alexandru Zamora, tatăl Ginei, pe care toți îl credeam mort?

– Cum se poate? Ah! Ce bucurie și fericire pe Gina noastră!...

– Așa e că te miri, bre Bâzule!?... Asta n-ar finimica... Mai știi tu că Gina a trezit-o din somn pe madam Zamora, ca să-i spună cum îl vede pe tătâne-său venind pe stradă, apropiindu-se, deschizând portița?... O vestise Zavaidocul nostru prin vis, înainte de a bate domnul Zamora în ușă!

– Dar aceasta atunci chiar că-i minune!... strigă Bâzu în culmea agitației. De unde le-ai aflat tu cu noaptea în cap?

– De la mătușa Aglaia, lăptăreasa, mama Vetuței... Când s-a dus cu laptele, i-a povestit Gina... și madam Zamora a adeverit cuvânt cu cuvânt... Are să meargă

sfoară în tot târgul, bre, istoria asta care nu s-a mai pomenit.

– Extraordinar!... Fantastic, ca să zic și eu ca madam Naum!...

– Dă-le dracului de fantasticuri, măi Bâzule, măi!... Să ne întoarcem la cele ale noastre... Bre, eu parcă aș cunoaște ulița pe unde mă-tot ducea astă-noapte tata Zavaidoc al nostru!... Parcă aș cunoaște și casa...

– Și eu... mărturisi Bâzu.

– Cu tine-i una, iar cu mine-i alta, măi!... Eu, cu meșteșugul meu de hornar, în multe case am intrat și mai intru... Încât n-a fost numai arătare de vis, bre!... E un semn, măi!... Pe urmă nu te uiți tu la Pavalache?... Adică de ce tot de noi trage și nu de alții?... Măi, el a intrat în slujba lui Zavaidoc și acum ne cheamă și pe noi!...

Pavalache a clătinat din cap, oftând.

Necăjit mai era el că nu poate spune ce are de spus și că pentru Bâzu și Măgârdici e numai un dobitoc cu limba legată, ca biata Țușca, mâța cea sfrijită și mută a Saftei.

Acum îi părea rău că a păstrat secret și față de Gina, zâna zăpezilor. El l-ar fi înțeles îndată și ar fi tălmăcit iscoadele sale de-o săptămână încheiată.

– Iar ne trage de pantaloni!... rosti Măgârdici, împroșcând un stupit care s-a prins decorație pe coada Fifinei.

– Vă trag de pantaloni, fiindcă n-ajung să vă trag de mânecă!... hămăia Pavalache în jurul lor. N-ați priceput că de ieri tot asta fac? Hai, bre oameni buni!... Hai, că trece vremea!

Bâzu și Măgârdici au mai întârziat însă pentru unele chibzuieli. L-au chemat pe Fred; l-au chemat pe Guță

Carapancea, omulețul negricios, de parcă el era pui de hornar, nu Măgârdici.

Amândoi, și Fred și Guță, țineau partea Saftei, spălătoreasa. Amândoi căpătaseră ocară acasă, fiindcă au cutezat să pună cuvânt pentru mama Lențucăi. Și amândoi se simțeau cam stânjeniți că părinții lor se înverșunaseră, cu o fetiță bolnavă în pat. Nu se prea potriveau cele ce vedeau și auzeau, cu tot ce-au învățat în cartea de citire. Îl mai visaseră amândoi, astă-noapte, și pe Zavaidoc, omul de zăpadă. Dădea din cap și parcă spunea: „Asta nu-i frumos! Nu-mi place!... Ar trebui să încercați și voi ceva pentru Lențuca!"

Au destăinuit deci unele amănunte prinse cu urechea, din discuțiile celor mai mari de-acasă. Cum s-au pus toți s-o strângă în chingi pe Safta și să-i scoată cearșafurile pe nas. Cum domnul Stanciu Balaban, măcar că nu-i păgubaș cu nimica, el e tartorul cel mare, el zbârnâie cu telefonul... Au șușotit vreme ca la o jumătate de ceas. S-au legat să nu sufle nici o vorbă altora, nici acasă, nici prietenilor de aici. Apoi Bâzu și Măgârdici i-au trimis la joacă.

– Dacă voi ce faceți? Unde vă duceți?... a vrut să afle Fred. Fără voi joaca n-are nici un haz!...

– Îl aveți pe Zavaidoc, să ne țină locul până ce ne întoarcem!... rosti Bâzu foarte serios. Haz ca el, nu ne-a dat Dumnezeu tuturor împreună... Hai, Măgârdici!... Hai, Pavalache!...

Pavalache a luat-o la galop înainte, de scăpărau cele patru picioare ale sale, mai fericit și mai bucuros decât stăpânele și stăpânul lui din căsulia surorii Maicii Domnului. S-a oprit doar ca să mârâie destul de mojic la Fifina, care încerca să se țină după dânsul.

N-avea încredere în ea. Se temea să n-o ia gura pe dinainte, ca pe-o parte femeiască slabă din fire. Aceasta era chestie lată rău, între bărbați!... Fifina, ofensată, s-a dus să se plângă lui Tomi. Măgârdici schimbă planul în drum:

– Bre, ne-abatem mai întâi pe la bordeiul nostru!... Mă îmbrac cu straiele mele de lucru; iau sârma și pământuful de coșuri cu mine: așa nimeni n-are să se mire ce caut prin case!... Zic c-am venit să curăț hogeagurile și că poate am greșit adresa... Fain îi planul, ori nu, măi?

– Aprobat!... a încuviințat Bâzu.

– Aprobat!... a lătrat și Pavalache.

Cu iuțeala cea mai mare, Măgârdici s-a înfățișat în straiele sale unsuroase și negre, cu sculele sale de hornar.

Au pornit cârmuiți de Pavalache.

Pe Bâzu îl încerca mereu o întrebare cam năstrușnică. Dacă au visat amândoi la fel, același vis, că mergeau tot așa cu Pavalache înainte, cum de nu s-au întâlnit ei astă-noapte prin vis? Tot strada asta era. O recunoaște. Tot casa asta era. Acum recunoaște și casa...

În vremea aceasta, joaca din grădina publică se întemeiase și fără căpeteniile de totdeauna.

Zavaidoc, omul de zăpadă, ținea cu vrednicie locul lui Bâzu, Măgârdici și Dănuț.

Straiele sale albe de omăt sclipeau în soare. Avea mantie bătută cu pietre scumpe. Sub privirea lui blândă și șăgalnică, îngăduitoare, toți se simțeau mai altfel dcât alaltăieri, decât acum o săptămână, decât astă-toamnă. Le trecea mai repede harțagul. Ba erau chiar mai isteți. S-au priceput să născocească jocuri la care altădată nici nu s-ar fi gândit.

De la săniuș, se întorceau să se odihnească la picioarele lui. Numai Maricica Țăruș a venit și cu o pără:

– Uite ce-mi face Guță Calapancea! Mi-a pus piedică și m-am dus de-a belbeleacul! Ata nu-i flumos!... S-o știi!...

Omul de zăpadă s-a uitat cu mustrare la Guță Calapancea, iar Guță a plecat ochii rușinat, cu degetul în nas. Maricicăi Țăruș i s-a părut că aude un glas:

– Dar nici ție nu-ți șade frumos să umbli cu pâra!... N-ai început tu întâi cu piedicile, trântind-o pe Vetuța?

Încât s-a rușinat și ea, plecând la rândul său ochii și băgând la rândul său un deget în nas.

– Nici asta nu-i prea frumos... i-a șoptit glasul.

Atunci Maricica a scos repede degetul de la mâna stângă și l-a înfipt pe cel de la mâna dreaptă, înțelegând ea prea bine că nu se cade să te scobești în nări cu stânga. Asta o știa ea!

– Dănuț!... Vine Dănuț!... au izbucnit strigăte din toate părțile. Ura!... Bravo!...

În lipsa lui Bâzu și Măgârdici, se bucura Dănuț de primirea lor cu chiote și vâlvă, de gălăgioasele dovezi de prietenie și dragoste. L-a trecut un fior de plăcere, însă nu din această pricină.

Din stradă, de pe poartă, venea cu ochii la omul lor de zăpadă. În sclipirea razelor de soare îi părea încă mai fără seamăn decât ieri, mai minunat decât în vis.

– Unde e Bâzu?... Unde e Măgârdici?... a întrebat căutându-i cu privirea.

Nimeni nu știa unde-au plecat.

– Ia tu sănioara mea!... îi oferi Fred săniuța, care, după a lui Bobiță Bosumflache, era a doua din tot orașul. Sau poate vrei schiurile?

Dănuț s-a mulțumit cu sania lor veche și jupuită, zgâriată, înnădită. Nu era faimoasă, dar era a lor: a sa și a lui Bâzu.

N-a apucat însă a trage nici trei raite pe vâlceaua săniușului, că au răsunat alte strigări și urale:

– Gina!... a venit zâna zăpezilor! Ura!...

– Mai repede, Gina!...

– Cum de-ai dormit până acum, zâna zăpezilor?... Se poate?...

Înainte de a răspunde, Gina a dat mai întâi bună-dimineața lui Zavaidoc, omul de zăpadă. Și i-a mulțumit îmbujorată, cu glasul înecat, pentru fapta lui de astă-noapte.

– Dar ce-a fost?... Ce-a făcut?... au înconjurat-o prietenele Lola și Lala, Nina, Sanda, Mimi, Adina, Vetuța, până și Malicica Tăluș.

Țesând mărunt din mânuțe, Gina a istorisit cu aprindere întâmplarea de astă-noapte. S-au apropiat și Dănuț și Fred și Guță și Jap și Bicu și Codinel și alți zece băieți mai mari și mai mici. O ascultau toți și toate, înălțând din când în când ochii uimiți la omul lor de zăpadă, care începuse a face așadar minuni de-adevăratelea.

Zavaidoc, omul de zăpadă, asculta și dânsul surâzând în barba albă, cu pletele poleite de scânteierea razelor.

Poate că zâmbea și din pricina felului năzdrăvan în care istorisea Gina, amestecând întâmplările. Poate că-i șoptea să pună puțintică rânduială. Gina însă n-auzea. Povestea cum știa dânsa. Se oprea să întrebe:

– Dar Pavalache unde-i?

– Nu știm... S-a dus cu Bâzu și Măgârdici...

– Dar Bâzu și Măgârdici, unde-s?

– Nu știm! S-au duc cu Pavalache...

– Fantastic!... se scandalizează zâna zăpezilor. Tocmai astăzi să lipsească? Își fac de cap!... Da, cum vă spuneam. Atunci tata m-a luat în brațe și m-a sărutat!... N-a vrut să creadă că acuma sunt zâna zăpezilor... Zău!... A pierdut vremea pe-acolo pe unde a fost. Zicea că era să-și piardă și viața, dar a găsit-o pe drum, când se întorcea... Pe urmă nici despre Zavaidoc al nostru habar n-avea!... Eu nu știu ce mai învață prizonierii pe unde tot umblă dânșii! Își pierd vremea...

– Și unde e acum domnul Zamora? întrebă Dănuț. Când pot să mă prezint, ca să-i spun bun-venit?

– E ocupat! E la poliție...

– La poliție? s-au mirat toți. Ce să caute la poliție?

– Da, e la poliție, din pricina mea și a lui Pavalache.

Mirările tuturor au crescut:

– Din cauza ta și a lui Pavalache? Dar ce aveți, tu și Pavalache, cu poliția?

– Da-da! De ce vă mirați? explică Gina cu înfocare. Era o chestie secretă de-a mea și de-a lui Pavalache... Zău!... Știți voi una? Ca zâna zăpezilor m-am ascuns de mama și am făcut o faptă de taină... Am luat hăinuțele mele, ghetuțele și șoșoneii de anul trecut, le-am dus la Safta, pentru Lențuca... Am spus că m-a trimis Dumnezeu. Și am păstrat secret! Așa zicea și madam Palade... Să nu strigi în gura mare faptele bune!... Tata a schimbat chestia!... A zis că nu!...

Fără îndoială că dis-de-dimineață altfel s-a desfășurat întâmplarea în căsuța surorii Maicii Domnului, când domnul Alexandru Zamora a aflat fapta cea de taină a zânei zăpezilor. Gina le pricepea însă toate după capul său și le împărtășea altora cu vorbele sale.

După ce și-a tras răsuflarea, urmă:

– Tata întâi s-a bucurat şi m-a luat pe genunchi. M-a strâns în braţe şi m-a sărutat. Bravo, Gina! zicea. Acum văd şi eu că eşti zâna zăpezilor cu adevărat!... Pe urmă mama a stricat toată chestia... I-a spus că Safta are supărare mare cu tata lui Guţă şi cu mama şi tata lui Fred...

– Noi nu suntem vinovaţi!... au întrerupt Guţă şi Fred, într-un glas. De ce ne amesteci pe noi, domnişoară. De ce?

– Nu ştiu! lungi botişorul zâna zăpezilor, nemulţumită că jupânul Fred şi jupânul Guţă i-au amintit vechea ei poreclă. Nu v-amestec eu!... Treaba voastră!... Lăsaţi-mă să isprăvesc ce am de spus, că e foarte important. Da! Iară tata, când a aflat că am ţinut secret cu Pavalache, a sărit în sus! Zău! Dintr-o dată s-a schimbat... A zis că nu mai era timpul de secret! Şi a zis că putea să aibă Pavalache mai multă minte decât mine! Nu s-o nenorocim noi pe Safta, ca să cadă pacostea pe mama Lenţucăi, pentru hăinuţele şi ghetuţele aduse pe ascuns de mine!... A sărit în sus şi a plecat la poliţie nebărbierit... Nici baia n-a apucat s-o facă... Fantastic! Eu vă spun drept, că nu pricep nimica... Zău!... Măcar de-ar fi Pavalache aicea, să le descurce el!

Nu mai pricepea nimica zâna zăpezilor care povestea. Cei care ascultau, nu pricepeau nici atâta.

Atunci s-a ivit Safta, cu broboada căzută pe ceafă şi cu obrazul ei împietrit de atâtea dureri şi năpaste.

Aşa scăpase de la poliţie şi aşa venea într-un suflet.

S-a repezit la Gina, a luat-o în braţe şi a început s-o sărute cu şuvoaie de lacrimi în ochi.

– Copila lui Dumnezeu!... spunea şi plângea. Tu ai fost aşadar cea care te-ai îndurat de Lenţuca? În tot târgul nostru tu ai fost cea care te-ai gândit la mângâierea unor

ghetuțe și hăinuțe, pentru Lențuca mea bolnavă?... De unde s-o știu!... Ni se păreau picate din cer... Când le-ai adus? Cum le-ai adus?... Și cum de n-ai spus nimănui nimic, copilă dragă și milostivă?

– Am crezut că-i mai bine să țin secret cu Pavalache! Așa zicea și madam Palade... șopti Gina. Dar văd c-am făcut rău!

– N-ai făcut rău, Gina!... Nu tu ai făcut vreun rău, copila lui Dumnezeu!... Ai văzut că Dumnezeu pregătea o răsplată pentru fapta ta de milă? Din cer ni s-au părut picate hăinuțele și ghetuțele tale... Din cer a picat și domnul Alexandru! Minune pentru minune! Din cer a picat și la poliție domnul Alexandru, ca să mă spele măcar de-o năpastă! Am auzit că omul ăsta de zăpadă a făcut minunea... El l-a adus... El te-a vestit prin somn, te-a luat de mână să-ți arate cum se apropie, cum se deschide portița, cum intră... Adevărată-i minunea?

– Adevărată îi minunea... a întărit Gina. Asta o povesteam la toți...

Safta i-a dat drumul Ginei din brațe. Și-a șters cu palmele lacrimile de pe obraz. S-a uitat cu ochi rătăciți de jur-împrejur, la copiii adunați cerc, la grădină, la frumusețea acelei zile senine de iarnă, la tot ce n-avea și dânsa cu fetița ei parte să se bucure. S-a uitat în sus, la omul de zăpadă, care săvârșise minunea.

Nimeni n-o mai văzuse pe Safta așa, nici n-o mai auzise vorbind atâta. Era o femeie sărmană și tăcută, care își păstrase până acum durerile închise în ea.

Însă ce-a urmat apoi, i-a străbătut pe toți cu o cutremurare din creștet până în tălpi. Întâia oară le-a fost lor dat să cunoască suferința omenească, împinsă până la marginile deznădejdii.

Deodată Safta a înălțat mâinile opărite de leșie spre omul lor de zăpadă, Zavaidoc. Și, deodată, cu broboada desfăcută pe umeri, cu șuvițele de păr spânzurate și zvârcolindu-se răsucite pe frunte ca șerpii, deodată a început a se boci și a se ruga și a blestema:

– Dacă faci minuni cu adevărat, îndură-te și de mine, o văduvă sărmană! Îndură-te, om al minunilor, și de-o copilă bolnavă, care n-are parte de bucuria copiilor de-aici! Îndură-te și ne izbăvește de năpasta care s-a năpustit pe capul nostru, niște ființe nevinovate!... Iar pe cei care ne năpăstuiesc, plătește-i tu după faptele și vorbele lor!... Fă minunea asta, să-ți cad în genunchi!... Pe domnul Stanciu Balaban, care-i umflat ca o tobă și nu se mai satură, tobă fă-l și fă-l să intre și el în pielea porcilor pe care-i taie la fabrica lui! Fă-l să guițe și el de durere dacă n-are suflet omenesc și nu cunoaște ce-i durerea omenească!... Pe polițaiul Carapancea, care tot îmi spune că ulciorul nu merge de multe ori la apă și că are să-mi scoată cearșafurile cucoanei Eliza pe nas, ulcior fă-l și scoate-i și lui cearșafurile pe nas, cum îmi scoate mie sufletul de-o săptămână! Pe cucoana Eliza, care-i găină de cântă ea în casă și mă asuprește pe mine, nevinovată, să mă mântuie de zile, fă-o să simtă măcar a zecea parte din caznele mele! Fă minunile acestea, ca să mai fie pe lume și răsplate după fapte!... Fă-le, să-ți cad în genunchi...

Copiii se înghesuiseră unii în alții, înfiorați de vorbele înfricoșate ale Saftei spălătoreasa și de înfățișarea ei rătăcită. Nu se mișcau, nu suflau. Coborâse o spaimă în ei. Pe toate chipurile lor se zugrăvea acum chinuirea de pe chipul femeii cu obrazul zvârcolit de durere. Guță

Carapancea și Fred se ascunseseră la spatele celorlalți. Ar fi vrut să se deschidă pământul și să-i înghită.

Numai Zavaidoc, omul de zăpadă, zâmbea senin, sub cerul senin, în scânteierea razelor de soare.

Zâmbea oare fiindcă nu tresărea nimic omenesc în el? Fiindcă nu auzea?... Nu vedea?... Nu simțea?... Fiindcă era un om cu inima rece, de zăpadă rece?

Nu! zâmbea senin, fiindcă știa ceea ce nimeni încă nu bănuia și nici nu putea să-și închipuie încă.

El privea peste capetele tuturor, spre poarta grădinii.

Iar dintr-acolo, venea într-o goană un comisar cu uniformă de la poliție. Și-a deschis drum printre copiii strânși unul în altul, a pus palma e umărul femeii deznădăjduite, rostind:

– Hai, lele Safta!

– Din nou să merg la Poliție? N-ați mai isprăvit cu sărmana de mine?

Comisarul a spus cu o bucurie omenească în glas:

– Nu te speria, lele Safta! Ai scăpat de necazuri... Hai la Poliție că s-au găsit toate lucrurile furate! Tâlharul a fost prins... E în beciul nostru, cu cătușe la mâini...

Încremenită asculta Safta; încremeniți ascultau și copiii.

O clipă, mama Lențucăi a fost gata să cadă în genunchi; comisarul a crezut că era să lunece și-a sprijinit-o cu brațul. Apoi s-a întors spre Dănuț, întrebând:

– Dumneata nu ești cumva băiatul domnului Neculai Aldea, care a fost funcționar la moara Balaban?

– Da... a îngăimat, galben la față, Dănuț. Dar ce s-a întâmplat?

– Nu s-a întâmplat nimic... Atât doar, că ești de felicitat și dumneata, cât și tatăl dumitale... Nu fiindcă

astăzi e Sfântul Niculai! Pentru altceva... Ai un frate, Bâzu, nu?

– Am...

– Ei, află că fratele dumitale Bâzu și cu Măgârdici Ispas, fiul coșarului Ispas, dânșii au dat de urma hoțului! Dânșii au descoperit panerul cu lucrurile furate... Dânșii l-au găbuit pe făptaș și ei sunt eroii zilei!... Au să ia și premiul pe care l-a anunțat domnul avocat Mateescu...

– Dar hoțul?... Cine-i hoțul?... căpătă glas Safta în sfârșit. Pe cine l-a răbdat inima să mă vadă năpăstuită?

– Tâlharul, lele Safta, află că e așa-zisul șofer al domnului Stanciu Balaban! Un bandit vestit, cu acte false, pe numele unui adevărat șofer pe care l-a ucis și l-a prădat. Mai plănuise să-l prade și pe domnul Stanciu Balaban... De asta se pripășise în orașul nostru...

Gina a făcut câțiva pași și rosti cu îndrăzneală:

– Domnule Comisar, cu Bâzu și cu Măgârdici, nu se află cumva și un cățel? Pavalache nu-i cu dânșii?

– Este, duduiță!... a râs înveselit comisarul cu uniformă. Este și un cățel teribil! Nu știu dacă îl cheamă ori nu Pavalache, dar pot spune că are și el drept la premiul domnului avocat Mateescu... Și mai știu atâta! Că hoțul, așa-zisul Jan, după ce-a văzut că nu mai are încotro, a mărturisit că nu-i pare rău decât de-un lucru...

– Voia să-l omoare pe bietul Pavalache? se sperie Gina... Să-l asasineze și pe el? Fantastic!

– Nu, duduiță mică!... Îi părea rău tâlharului numai că nu poate să-l pocnească măcar o dată cu piciorul peste bot pe acest cățel, fiindcă se hlizea la dânsul!... Ce-a vrut să spună? n-am priceput!... Despre câine hlizindu-se la om, n-am auzit... Lele Safta, să mergem...

Safta din nou era să cadă în genunchi cu mâinile la cer, înaintea lui Zavaidoc, omul de zăpadă al minunilor. Și din nou comisarul a crezut că era să alunece, sprijinind-o de braț.

Aceasta a fost minunea a doua.

A treia, a patra și a cincea minune s-au petrecut cu domnul Stanciu Balaban, cu polițaiul Carapancea și cu doamna Eliza Mateescu, mama lui Fred.

Au fost însă altfel de minuni. După blestemul Saftei cea năpăstuită și după faptele lor.

Minuni cam năstrușnice și hâtre, cum le-a povestit Măgârdici, fiul coșarului. Minuni bazaconioase de care să se strâmbe de râs toți câinii din târg, nu numai hlizitul de Pavalache.

Minunile lui Zavaidoc sunt de mai multe feluri, după cum le merită fiecare

Domnul Stanciu Balaban se culcase târziu. Și cam tulburat. Bineînțeles, cât putea fi el tulburat de întâmplările altora.

Dar tot îl pusese pe gânduri vestea că neprețuitul său Jan, șoferul de încredere, era numai un faimos bandit cu acte plăsmuite.

– E o născociree nerușinată! se burzuluise la telefon. Alo! Dați-i drumul imediat! Garantez eu...

– Nu mai garantați, cucoane Stanciule, că pierdeți garanția!... îl îndemnase polițaiul Carapancea. L-am strâns în chingi și a mărturisit tot. Hehei!... Cu noi nu i-a mers! Nu merge ulciorul de multe ori la apă...

După ce-a aflat cu de-amănuntul isprăvile și plănuirile omului său de încredere, domnul Stanciu Balaban s-a plimbat multă vreme prin birou, cu mâinile la spate, pufăind din țigarea de foi.

Nu că-l muncea cumva mila, pentru tot ce-a îndurat pe nedrept o sărmană văduvă, cu o copilă bolnavă în pat. Nici că simțea cumva vreo remușcare, fiindcă el zbârnâise cu telefonul mai înverșunat polițaiului Carapancea s-o strângă în chingi. Nici măcar nu se bucura cine știe ce pentru că amicul său, avocatul Leca Mateescu, scăpase de o pagubă atât de însemnată! Nu era omul să sufere, să se înduioșeze ori să se bucure pentru alții.

Se gândea numai la el. Trecuse pe lângă o mare primejdie! Hoțul pe dânsul îl pândise. Ca să-l prade pe dânsul și poate ca să-l ucidă pe dânsul, se oploșise în oraș...

Într-un fel a avut noroc! Cât e de mare și de gros, a scăpat ca prin urechile acului. Tâlharul s-a lăsat dus în ispită de-o prădăciune mai ușoară, până să-i vină ceasul. Încă o dată au plătit alții pentru el. Fără năpasta prin care a trecut Safta și fără dârdora prin care a trecut avocatul Mateescu, n-ar fi bănuit nimeni ce petrecanie îi pregătea șoferul său de încredere, Jan.

Domnul Stanciu Balaban s-a uitat mai întâi cu un fel de părere de rău pe geam.

Trăsese perdeaua la o parte și privea în noaptea înstelată, la cocioaba Saftei, spălătoreasa. Păcat!... Nu mai are nădejde s-o poată cumpăra cu samavolnicie și

s-o dărâme ca să lărgească parcul. Are să-i rămână așa în coastă, urâtă și strâmbă, calicoasă, toată viața!

La acestea gândise și acestea le-a simțit domnul Stanciu Balaban, înainte de a se culca.

Iar îndată ce a pus capul pe pernă și a adormuit, l-a ajuns blestemul Saftei.

Îndată a visat el că nu mai este domnul Stanciu Balaban, directorul și proprietarul morii Balaban, fabricii Balaban, al băncii Balaban și al tuturor întreprinderilor Balaban.

Se făcuse tobă! Tobă în toată legea, cum sunt toate tobele de la fanfara militară.

Era tobă, iar polițaiul Carapancea era toboșar. Purta toba prinsă pe după umeri în curea, pe burtă, bătând foarte voios un marș cu ciocănele:

– Ban-Balaban! Ban-Balaban!... Ban-ban-ban-Balaban Balaban-Balaban-Balaban!... Ban! Ban! Ban-Balaban!...

Cânta și muzica militară. Trecea regimentul pe Strada Mare; iar toți se opreau să privească, să salute drapelul și să asculte fanfara.

– Dumitale nu ți se pare că toba mare seamănă cu domnul Stanciu Balaban!... întreba madam Naum pe conul Iancu, pensionarul. Fantastic!...

Conu Iancu se mira și el:

– Nu numai că seamănă! E chiar domnul Stanciu Balaban în persoană... Hm... Când s-a făcut el tobă? că nu știam! Eu în locul său nu mi-aș fi lăsat fabrica, moara și banca, pentru o sărăcie de tobă!... Fie chiar și tobă mare!... I-auzi ce mai sună!...

– Ban-ban-Balaban!... Ban-Balaban!... Ban-Balaban. Balaban-Balaban!...

– Fantastic!... spunea madam Naum. Nu credeam eu că trăiesc, ca s-o mai văd și pe asta!

– Ban-Balaban-Balaban!... Ban-Ban!

Domnul Stanciu Balaban gemea:

– Lovește mai încet, Carapancea, că mă doare!... Îmi plesnește pielea pe burtă!...

– Nu vreau să știu nimic! mormăia toboșarul Carapancea. Mi-a căzut în mână?... Te strâng în chingi!... S-a sfârșit cu Bălabănia dumitale!... Ești toba mare? Sună!... Ban-Balaban!... Ban-Balaban-Balaban-ban-ban!...

Pe marginea trotuarului, căsca gura și Lențuca, desculță și cu fustița zdrențuită.

– Mamă, toba mare nu-i cumva domnul Stanciu Balaban?

– Dacă este, fie sănătos!... Nu ne-amestecăm noi în borșul boierilor... Ne-am mai opărit o dată!...

– Mamă, dar cum poate să fie cineva tobă?

– Asta întreabă-l pe domnul Balaban! Câte a fost și a făcut el în viață, ce-i mai era să se facă și tobă?

– Ban-Balaban!... Ban-Balaban!... Ban-Balaban-Ban-ban-Balaban-ban-ban-ban!

Toba mare suna astfel un marș care nu se mai termina, într-o defilare fără sfârșit, pe-o stradă care nu se mai isprăvea.

– Ban-Balaban!... Ban-Balaban-Balaban-Balaban-ban-ban-ban!...

Domnul Stanciu Balaban se răsucea și se zvârcolea în pat leoarcă de nădușală. Încerca să se deștepte și nu izbutea.

– Ce-i porcăria asta de vis?... a strigat prin somn. Vreau să se sfârșească o dată!...

Cum a rostit cuvintele *porcărie* și *vreau*, voința i-a fost împlinită. Îndată s-a schimbat visul și domnul Stanciu

Balaban s-a prefăcut într-un porc gras, de rasă, din cei cu preț mare la fabrica de cârnați Balaban.

Avea țigară de foi în rât, avea pălărie, avea baston, tolănit în automobil, dar era porc, ca toți porcii.

Vroia să vorbească: grohăia! Vroia să strige: guița.

Automobilul a oprit la fabrică. S-a repezit portarul să deschidă ușa și s-a dat îndărăt uluit.

– Dar acesta nu-i domnul director Balaban!... Văd că-i un porc!... Cel mai barosan mascul care a intrat vreodată pe poarta fabricii noastre!...

Domnul Stanciu Balaban se zvârcolea să răcnească:

„– Nu sunt porc, idiotule!... Nu mă cunoști că eu sunt proprietarul fabricii, domnul Stanciu Balaban?... Ieri tremurai în fața mea, dobitocule!... Am să te dau afară!..."

Însă în loc de vorbe, scotea numai grohăieli cumplite care au adunat toată lumea împrejur.

Toți făcuseră roată, se minunau și hohoteau de râs. Întâia oară vedeau ei un porc cu pălărie, baston și țigară, sosind la fabrică în automobilul său cât un vagon de tren și dând să urce scările biroului de la fabrică grohăind: Groh-groh, groh-groh!...

– Nu-l lăsați, măi, că-l scăpăm!... strigau oamenii de credință ai fabricii de cârnați și mezeluri Balaban. Nu-l scăpați, măi, că ne găsim beleaua cu domnul Director.

„– Dar eu sunt domnul Director, imbecililor!... Aveți să vedeți voi ce v-așteaptă de la mine!"... vroia să tune și să fulgere domnul Stanciu Balaban.

Nici pomeneală însă de glas omenesc. Numai:

– Groh-groh!... Groh-groh!...

Portarul și paznicii au dat năvală, au pus cobza pe dânsul, l-au apucat de picioarele îndărăt, l-au trântit în vagonet legat fedeleș și dura cu el în abator, să-l predea

în seamă măcelarilor. Acum domnul director Stanciu Balaban nu mai grohăia. Guița cât îl ținea rătul!

Măcelarii, cu Jan în frunte, cu șorțurile pătate de sânge și cu mânecile suflecate, pregăteau cuțitele să-l înjunghie și să-l bage în mașina de cârnați.

– Strașnic porcan! Bine a mai fost ținut, de-a pus trei rânduri de slănină pe el! Bre, oameni buni, scoatem de-aici șaizeci de kilograme de untură, ca popa!

Jan încerca ascuțișul cuțitului pe unghie.

– Dați-vă la o parte, să-i fac eu de petrecanie!

– Nu uita, Jan... s-a îngrijorat subdirectorul. Nu uita să păstrăm mușchiulețele și rinichii pentru domnul director Balaban. I le duci tu acasă!... Au să-i facă mare plăcere!...

– Fire-ați ai dracului cu plăcerea pe care vreți să mi-o faceți mie, asasinilor!... guiță domnul Stanciu Balaban prin somn, zbuciumându-se în pat. Sunteți chiori, ticăloșilor? Nu vedeți că eu sunt domnul director Balaban?

– Ahaaa!... dumneavoastră sunteți domnul Balaban?... a întors-o visul pe foaia cealaltă. Scuzați!... Foarte bine, domnule Ban-Ban-Balaban!... Poftiți în toba mare!...

– Ban-Balaban!... Ban-Balaban!... Ban-ban-ban-Balaban-Balaban-Balaban-ban-ban!

Așa l-a perpelit visul până dimineața, pe domnul Stanciu Balaban.

Când era toba mare, Ban-Balaban; când se afla gata să intre în mașina de cârnați, înjunghiat de Jan, omul său de încredere. Groh-groh!... Groh-groh!...

Nu mai puțin năzdrăvan a fost și vinul care o aștepta pe doamna Eliza Mateescu.

După ce s-a bucurat și și-a văzut din nou cu ochii rufăria neatinsă, mama lui Fred a luat telefonul să-și vestească prietenele și să le invite la un ceai pe mâine, pentru a sărbători fericita întâmplare.

Nu s-a gândit nici o clipă la Safta, care îndurase năpasta; nici la cei doi băieți care au descoperit ascunzătoarea hoțului. N-avea timp. La toate s-a gândit cu mustrare de cuget numai domnul Leca Mateescu.

Întâi, cuprins de minunare pentru istețimea micilor polițiști, și-a desprins ceasul de aur de la mână și l-a dăruit lui Bâzu. Iar lui Măgârdici, în afară de premiul lor depus la Banca Balaban, i-a făgăduit un rând nou de straie și înlesniri să-și isprăvească școala.

A chemat-o la el în birou pe Safta. N-avea curaj să o privească în ochi. Răsfoind niște dosare, a făcut legământ să-i apere fără plată procesul pentru cocioaba sa și s-o scape de datorii în trei luni.

– M-am potrivit altora, Safta!... Altfel n-aș fi îngăduit să apese nici o bănuială asupra unei femei necăjite. Înțelege și dumneata!...

Safta s-a uitat spre ușa care dădeau în iatacul cucoanei Eliza. N-a spus nici un cuvânt. Dar tatăl lui Fred știa bine ce-a gândit spălătoreasa și ce spune tot târgul:

„Așa se întâmplă lucrurile în casa unde cântă găina!"

– De, domnule avocat!... La durere și la deznădejde, care om e stăpân pe gura lui? Nimeni nu știa ce-a fost în sufletul meu o săptămână întreagă... Poliția!... Rușine și ocară!... Copila bolnavă în pat!... Alta și-ar fi legat o funie de gât, să se isprăvească o dată!...

– Te înțeleg, Safta... Și n-ai vrea tu acum să-i spui un cuvânt, cuconiței Eliza?... Așa, o vorbă de părere de rău, de iertare, pentru cele rostite la grădina publică?...

Obrazul Saftei s-a împietrit.

– Tot eu să cer iertare?... Asta nu, domnule avocat! Încă mi-e inima neagră, de câte am pătimit. Mai târziu, poate... Să se mai aline veninul pe care mi l-a pus răutatea oamenilor în mine...

Domnul avocat Leca Mateescu n-a mai găsit ce spune. Se uita stingherit în dosarele sale.

După ce-a plecat Safta, a încercat să împărtășească soției tot ce simțea el.

Madam Mateescu a strâns din umeri și a scuturat părul cu zulufii prinși în cârligașe.

– Safta dumitale e o obraznică!... N-am să-i caut acum în coarne, fiindcă a plimbat-o nițel Carapacea pe la Poliție!... La urmă, vina e tot a ei...

– Ea e vinovată, Elizo?... Tot ea?...

– Desigur că ea! A primit lucrurile pe seamă; datoria ei era să le păzească!... Slăbește-mă cu mustrările tale de cuget! Devii caraghios! Bine că am găsit toată rufăria cu număr, după listă... Acesta e principalul!...

Uitase că o săptămână întreagă se îndârjise să scoată această rufărie pe nasul Saftei spălătoreasa, număr cu număr, după listă.

I-a amintit-o însă visul de îndată, prin somn.

Cum a închis ochii, cum găină s-a făcut, ca să cânte ea încă mai amarnic în casă!

Cotcodăcea trecând din cameră în cameră, cotcodăcea la domnul Leca Mateescu, cotcodăcea la Fred, cotcodăcea la bucătăreasă, cotcodăcea la telefon și cotcodăcea în fotoliul din salon, în mijlocul prietenelor invitate la ceai.

Era o găină foarte ciudată! Cu păr în loc de creastă. Cu păr roșcat, vopsit la coafor, prins în cârligașe de hârtie și de sârmă.

Sărea pe birou, la telefon, ca să-i dea o idee domnului Stanciu Balaban și polițaiului Carapancea.

„– Am altă idee!... vroia ea să spună. Stai, să ne sfătuim!"

Dar cum apuca telefonul cu gheara și cum dădea din aripi, scotea alt glas în locul cuvintelor!

– Cotcodac!... Cot-cot-cot-cotcodaaac!... Cotcodaaac!...

Scotea alt glas și scotea pe plisc cearșafuri și fețe de mese, șervete și prosoape, cămăși și duzini de ciorapi.

Safta stătea alături, cu lista între degetele opărite de leșie, spunând:

– Stai, cucoană Eliză, că s-a greșit la numărătoare!... S-o luăm de la început... Șase fețe de masă cu șervetele lor pentru douăsprezece persoane... Sunt?

– Cotcodac!... Cot-cot-cot-cotcodaaac!... Cotcodaaac!... răspundea cucoana Eliza, scoțând șervet după șervet pe plisc. Cotcodaaac!

– Opt rânduri de așternuturi, cu cearșafuri și fețele de pernă!... număra Safta, trăgându-le afară din pliscul lui madam Mateescu și împăturindu-le frumos. Sunt, cucoană Elizo?

– Cotcodac!... Cot-cot-cot-cotcodac!...

– Două duzini cămeși de mătase... Sunt?...

– Cot-cot-cot-cotcoodaaac!... Cotcoodaaac!...

– Degeaba cotcodăcești mata, cucoană Elizo, că iar m-am încurcat cu socoteala!... S-o luăm de la capăt. Șase fețe de masă...

– Cot-cot-cot-cotcoodaaac!... Cotcodaaac!... încerca să se împotrivească madam Matescu, dând din aripi și căutând un cuibar pentru ouat. Cotcodaac!...

Însă Safta, spălătoreasa, cu grijă pentru lucrurile altuia, nici nu voia s-audă de cotcodăcelile mamei lui Fred.

Cu număr pe listă le-a primit; cu număr pe listă ținea să predea cearșafurile, prosoapele, fețele de masă, cămășile. Mereu scotea alte duzine pe pliscul doamnei Eliza Mateescu, mereu le număra, le chitea, le socotea, le împăturea, cerceta lista.

Bucătăreasa s-a înfățișat cu un cuțit în mână.

– Hai mai repede, lele Safta!... Dă-mi găina pe seamă, că am poruncă de la cucoana Eliza s-o tăiem și să o facem rasol cu mujdei de usturoi.

– Cot-cot-cot-cotcoodaac!... Cotcodac!... zburătăcea gâina dând din aripi și încercând să țipe la bucătăreasă, întrebând-o cum de nu vede că ea e cucoana Eliza? Cot-cot-cot-cotcoodaac?... Cot-codaac?...

Safta nu se lăsa.

– Mai așteaptă și dumneata! spunea bucătăresei. N-am isprăvit să-i scot eu din gușă niște șervete care nu-mi ies mie la numărătoare. Douăsprezece șervete de olandă cu monogramă... Sunt, cucoană Eliza?

– Cot-cot-cotcodaac!...

Și tot așa, mereu cotcodac-cotcodaac, până ce s-o luminat de ziuă și până ce madam Mateescu s-a trezit năucă din somn.

– Sărut-mâna, mamă! Bună dimineața!... Ai dormit bine? a întrebat Fred.

Mama lui Fred abia s-a stăpânit să nu răspundă:

– Cot-cot-cotcodaac!...

Cât despre polițaiul Carapancea, tatăl lui Guță, nici n-a închis bine ochii, că s-a și pomenit ulcior care nu merge de multe ori la apă.

Nu mergea la apă, dar mergea pe stradă.

Era un ulcior foarte arătos, în uniformă cu nas de metal și cu șapcă de polițai.

– Trăiți, domnule polițai Ulcior!... îl salutau respectuos, ducând toarta la chipiul cu fireturi.

– V-a ieșit un cearșaf pe nas!... îl anunța ușierul la Poliție. Unde să-l pun?

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!...

El vroia să spună că mai are el încă multe cearșafuri de scos pe nas, fețe de mese, prosoape, șervete, duzini de batiste, de cămăși, de ciorapi, după toată lista lui madam Mateescu. Dar în afară de ciorapi și prosoape, cămăși și celelalte, nu putea scoate glas nici pe gura ulciorului, nici pe gât, nici pe nas. El: gâl-gâl-gâl! Gâl-gâl-gâl!...

– Tată, îți spânzură un ciorap de damă din nas!... striga Guță. De când porți tu ciorapi în nas?... Nu gâdilă?... Nu-ți vine să strănuți?...

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!... se stropșea polițaiul Ulcior la Guță, să piară din ochii săi și să-l lase în pace. Gâl-gâl-gâl!...

Abia s-a așezat pe scaun la biroul lui de la Poliție, iar ușile s-au și trântit în lături și a intrat ca o vijelie Inspectorul General.

– Dumneata ești polițaiul Ulcior?...

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!... gâlgâia prin vis polițaiul Carapancea, sărind fript de pe scaun, salutând și făcând plecăciuni. Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!...

Inspectorul General nici n-a vrut să se așeze la birou. Se plimba încruntat de colo-colo.

– Ce înseamnă scandalul acesta? strigă el. Dumneata nu știi că ulciorul nu merge de multe ori la apă?...

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!... Știul-știul-știul!...

– Nu te tot gâlgâi atâta, că mă stropești pe haine! Și ce modă e asta, să scoți cearșafuri pe nas în fața mea? Ce, ești la circ? Ești scamator? Așa te prezinți înaintea superiorului?

– Gâl-gâl-gâl!... își ceru scuze polițaiul Ulcior, îmbumbându-și repede nasturii cu degetele torților și lipind călcâiele smirnă. Gâl-gâl-gâl!

– Iar cercetările așa se fac?... Cum de te-apuci dumneata să strângi în chingi o nenorocită de femeie nevinovată? Hai? Răspunde!

– Bâl-bâl-bâl!... încerca polițaiul Ulcior să spună că numai domnul Balaban e de vină. Bâl-bâl-bâl!...

– După ce că te gâlgâi de-un ceas ca un ulcior spart, acum te mai și bâlbâi? Pe cine vrei să prostești? Cum, domnule Ulcior! Trebuie să vină doi băiețași și un cățel, ca să te învețe pe dumneata ce înseamnă o cercetare? Un elev de școală primară, un fiu de coșar și un câine, conduc acum poliția și târgul acesta? Unde s-a mai văzut așa ceva? Râd și câinii!...

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!... se canonea polițaiul Carapancea prin vis să spună că în târgul său câinii râd din alte pricini, cum l-a văzut el pe Pavalache hlizindu-se de mutra hoțului. Gâl-gâl-gâl!

– Dacă te mai gâlgâi o dată în fața mea, te zvârl din slujbă de-ți zboară torțile! M-ai înțeles?

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!... gâlgâia polițaiul Ulcior, înălțând disperat amândouă torțile către cer. Gâl-gâl-gâl!

Inspectorul General, crezând că individul își bate joc de el, a ridicat furios călimara de pe biroul și a zvârlit-o în capul polițaiului Ulcior.

Domnul polițai Ulcior s-a spart și plângea cu șiroi de lacrimi, mai gârlă decât ale Saftei, spălătoarea.

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!...

– Puneți-i un cerc și strângeți-l în chingi să nu-i curgă zeama din el! ordonă Inspectorul General. Amendați-l cu leafa pe șase luni!

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!... se ruga polițaiul Ulcior cu palmele torților împreunate, cerând îndurare.

Așa, mereu așa, de-o sută de ori, până dimineață, când polițaiul Carapancea s-a trezit din somn cu ochii cât cepele și cu o durere de cap de-i plesnea țeasta un ulcior care a mers de prea multe ori la apă.

Vreme de-o săptămână orașul întreg s-a alinat de grijile și amenințările iernii. Nu mai pomenea nimic despre ele.

Toți tălmăceau și răstălmăceau în fel și chip întâmplările care-au făcut vâlvă.

Din cele mai depărtate cotloane se mișcau oameni în toată firea și luau drumul grădinii publice, ca să-l vadă cu ochii lor pe Zavaidoc, omul de zăpadă ce face minuni.

Cum scăpau de la școală, copiii năvăleau buluc, să-și împlinească măcar un ceas din tainul de joacă, la picioarele sale. Măgârdici lepădase pantalonii zdrențuiți de dinții lui Pavalache; lepădase și straiul negru, unsuros, de coșar.

La strădu ința domnului Leca Mateescu a fost primit în școală, ca să-și isprăvească mai întâi învățătura.

– Măi, eu tot coșar mă fac! Dar o să fiu hornar cu știință de carte, bre! Iaca aveți să vedeți, măi Bâzule și măi Dănuț, dacă nu v-ajung eu din urmă!

Deocamdată ajungea cu stupitul, țâști în dreapta, țâști în stânga, până la picioarele lui Conu Iancu, pensionarul, care ieșise dinadins de-acasă de hatârul omului de zăpadă.

În alte împrejurări, conu Iancu s-ar fi uitat urât la băiatul cu asemenea apucături lipsite de cuviință. Acum nici nu băgase de seamă.

Privea neclintit în sus la Zavaidoc. Îl privea și omul de zăpadă, de sus în jos; iar în Iancușorul de altădată se dezmorțea ceva adormit.

– Tu erai, Toadere? a întrebat... Ai venit și tu, bre Todiriță?

Moș Toader, tăietorul de lemne, a scos căciula și a răspuns cu umilința lui de unchiaș bântuit de sărăcie:

– Eu, coane Iancule! Să trăiți!... M-a scos și pe mine din minți zvonul cu omul ăsta al minunilor! Adevărat, că așa mândrețe de om de omăt, n-am pomenit de șaptezeci și atâția de ani, de când am făcut ochi pe lume!

Amândoi, foștii copii ai taberelor de joacă de altădată, s-au uitat în tăcere un timp la omul alb care veghea asupra taberei de joacă a copiilor de acum.

– Apoi eu m-am dus, coane Iancule! Să trăiți!...

Conul Iancu, pensionarul, a pus mâna pe umărul tăietorului de lemne și a rostit cu un zâmbet venit din afundul vremilor:

– Bre, Todiriță!... Să nu te mai aud că mă iei cu să trăiți!... Vorbește cum ne vorbeam noi altădată: Bună-ziua... Bună dimineața! Seara bună! Omenește... Nu slugărește!... Și te mai rog eu pe tine ceva! Hai cu mine acasă... Am eu un palton, pe care de mult îl țineam pus la o parte pentru tine și nu știu cum s-a tot făcut că pus la o parte a rămas...

– Fantastic!... se mira madam Naum, cu ochii înălțați la Zavaidoc, omul de zăpadă. Te pizmuiesc, dragă Gina.

– De ce? a întrebat zâna zăpezilor.

Madam Naum a întârziat cu răspunsul. Ochii căutau dincolo de omul de zăpadă, de ramurile copacilor cu flori de promoroacă, dincolo de ani... Abia după o vreme a glăsuit:

– Te invidiez, Gina, fiindcă odată, demult, acea Fulga – zâna fulgilor, despre care îți spuneam eu că am cunoscut-o, ea n-a avut parte de un asemenea om de zăpadă al minunilor... Poate că toate ar fi fost altfel. Dacă ziceți că vi se arată prin vis, să vă îndrume pașii, poate că altfel i-ar fi îndrumat și pașii ei în viață... Și altfel i-ar fi fost viața.

– Fantastic, madam Naum, cum vorbește mata niște chestii din care eu nu pricep nimic!

– Mai bine, Gina!... vorbi ea într-o șoaptă, cea care a fost cândva Fulga, zâna fulgilor. Vei avea vreme când să le pricepi și tu, Gina, zâna zăpezilor.

Gina, zâna zăpezilor, n-o mai asculta însă. A bătut din palme:

– Uite că vine și tata cu mama!... Iar domnul Pavalache, bineînțeles, dumnealui înainte!... Uite și mata ce fudul calcă, parcă așteaptă urale?... Acuma chiar că se crede zân?... Fantastic cum i s-a suit la cap!

Tatăl Ginei intrase în grădină la braț cu sora Maicii Domnului.

Iar Pavalache călca într-adevăr atât de țanțoș pe cele patru picioare ale sale, cu coada atât de țeapănă, încât oricine ar fi crezut că el trebuia să poarte decorația de pe pieptul domnului Alexandru Zamora, întors din război: „Mihai Viteazul", nu decorațiile pe care le-a bălăngănit el în coadă și pe care le împrăștia așa de risipitor Măgârdici, țâști în dreapta, țâști în stânga.

Zâna zăpezilor alergase în întâmpinarea tuturor. Aici ea era gazdă. În împărăția sa.

Și ea se cădea să-și recomande părinții, lui Zavaidoc, marele lor ocrotitor. Sora Maicii Domnului și-a simțit ochii împăienjeniți de lacrimi. Domnul Alexandru Zamora simțea cum i se netezesc brazdele adânci de pe frunze și din obraz, săpate în atâția ani de război și de îndurări.

– Iată, dragă tată!... explica Gina, zâna zăpezilor, țesând repede-repede din degețele. Cu mâna asta a lui din dreapta, m-a luat pe mine de mână să ies înaintea ta... Zău!... dacă mama m-ar fi crezut pe cuvânt, veneam noi în stradă, să te primim.

– A fost, este minune și așa!... Ce putea să fie mai mult?... întrebă sora Maicii Domnului. Numai eu mă simt vinovată... Îmi pierdusem încrederea și nădejdea...

Alexandru Zamora a strâns-o de braț.

– Și eu, Eleno... Mărturisesc că și eu.

Zâna zăpezilor i-a cuprins pe amândoi cu mânuțele de genunchi, lungind botișorul și scoțându-le limba.

– Ce proști mai sunteți! Zău... Dacă sunteți vinovați cu ceva, voi nu vedeți că Zavaidoc vă iartă? Pe răspunderea mea! Eu îl cunosc acuma din ochi ce vrea să spună. A iertat el alte chestii mai late rău!...

Iertase el, Zavaidoc, alte chestii mai late rău; dar pe domnul Stanciu Balaban, pe polițaiul Carapancea și pe doamna Eliza Mateescu, nu-i slăbea o clipă.

Cum puneau capul pe pernă, începea povestea de la capăt.

– Ban-ban-ban-Balaban! Balaban-Balaban-Balaban suna toba mare în domnul Stanciu Balaban.

Se răsucea în pat, pe cealaltă coastă; din tobă mare se pomenea grohăind în mâinile măcelarilor de la fabrica Balaban:

– Groh-groh! Groh-groh!

– Cot-cot-cotcodaac!... Cot-cot-cot-cot-cotcodaaac! cotcodăcea cucoana Eliza, scoțând cearșafuri pe plisc și predându-le Saftei la numărotoarea după listă. Cot-cot-cot-cotcodaac!...

– Gâl-gâl-gâl!... Gâl-gâl-gâl!... gâlgâia domnul polițai Ulcior, cu capul în pământ, cu torțile atârnate și cu un ciorap de damă spânzurând din nas, sub asprele dojane ale Inspectorului General. Gâl-gâl-gâl!

Somnul nu le mai era somn. Viața nu le mai era viață. Slăbiseră, s-au tras la obraz, ochii li se afundaseră în găvane; le-a pierit și pofta de mâncare.

Să mărturisească dânșii cuiva chinurile din vis nu era chip. Nu le dădea mâna. În schimb, nu o dată îi lua gura pe dinainte, ca pe Pavalache.

– Nu știu ce are domnul director Balaban! se întreba subdirectorul fabricii Balaban. Dar acum parcă grohăie, nu vorbește la telefon. Astăzi dimineață mă sună: Alo! Alo! Aștept... Când colo, în loc de vorbă omenească, aud în telefon: Groh-groh! Groh-groh!... O fi răcit și are guturai?

Pe de altă parte, madam Naum se oprise pe stradă și s-a întors ca să privească la ceva foarte ciudat.

– Fantastic!... De când merge domnul Stanciu Balaban în pas de paradă?... Uită-te și dumneata, domnule Cezar Petrescu... Nu calcă în pas de paradă, ca la defilare?

Cu adevărat, domnul Stanciu Balaban, fără să-și dea seama, călca în pas militar, fiindcă și treaz fiind, îi răsuna acum în urechi toba mare din vis:

– Ban-Balaban-Ban-Balaban! Ban-Balaban!... Ban-Balaban!... Ban-Balaban-Balaban-Balaban...

La o sindrofie de la avocatul Leca Mateescu, toată lumea s-a oprit din râs și s-a uitat curios la cucoana Eliza.

Cineva spusese o glumă. Madam Mateescu începuse a hohoti uşurel, apoi deodată, din chiot, a dat-o pe cotcodăcit:

– Cot-cot-cot-cotcodaaac!...

Domnul Leca Mateescu şi-a şters sudoarea de pe frunte. Ştia el că în casa sa cântă găina. Dar nici chiar aşa!

Iar cu poliţaiul Carapancea era lată rău. Veşnic îşi ştergea nasul şi se căuta în batistă, dacă nu i-a ieşit cumva vreun ciorap de damă pe nări. Suna telefonul. Ridica pâlnia să răspundă:

– Alo!... Da!... Aici Poliţia...: Aici poliţaiul Ulcior... Nu asta vreau să spun, domnule! Ce Ulcior?... Nu ştii că la mine nu merg ulcioarele de multe ori la apă?... Aici poliţaiul Carapa... Carapagâl-gâl-gâl! Carapagâl-gâl-gâl!...

Gâlgâia năduşala pe obrazul domnului poliţai Carapagâl-gâl! Scotea batista din buzunar să-şi usuce şuroaiele şi deodată i se părea că în loc de batistă e un cearşaf, care nu se mai isprăveşte.

Minunea cea din urmă e şi cea mai mare, dar şi cea mai neaşteptată

Orologiul catedralei a sunat în noapte.

Nimeni din casă n-a mai ascuţit însă auzul ca să-i numere bătăile; Bâzu s-a uitat la ceasul de aur de la mână şi a vestit:

– Zece, mamă!... Putem s-o ştergem la culcare?

– Dar cine te oprește, Bâzule? Dacă ți-ai isprăvit lecțiile, culcă-te în voia cea bună!... a spus cucoana Eleonora.

Bâzu s-a scărpinat în creasta bârzoiu, mărturisind cu o mutră f.f.f. pocăită:

– Ca să spun drept, mamă, le-am isprăvit eu și nu prea! Trag nădejde să le mai tocească Zavaidoc pentru mine, la noapte!

Cucoana Eleonora l-a amenințat cu degetul, zâmbind:

– Haide-haide!... Lasă-te tu pe nădejdea asta!... La sfârșitul anului școlar se numără bobocii...

– Și cei pe varză călită, când se numără, mamă?... întrebă Bâzu, plescăind din limbă și lingându-se drăcos pe buze.

– Înțeleg eu cam unde bați, dumneata!... Ți s-a făcut poftă de boboc pe varză?...

– Mamă, dacă e vorba pe minuni, încaltea să fie și minuni carnivore!...

– Bine, Bâzule!... Vor fi și minuni carnivore! Acum ni le putem îngădui mai des...

Răsuflau într-adevăr cu toții mai ușurați de griji și de strâmtorări. Isprava lui Bâzu, Măgârdici și Pavalache adusese în casă jumătate din premiul făgăduit de domnul Mateescu.

Focul duduia în sobă. Unele lucruri s-au întors la locul lor de la cămătarii unde-au stat amanet. Cucoana Eleonora nu se mai speria de cheltuiala unui boboc pe varză, ca să-i potolească flămânzenia de carnivor a lui Bâzu.

Iar domnul Neculai Aldea se pregătea de plecare la un sanatoriu, la munte, să-și vadă de sănătate.

Înainte de culcare, pe marginea patului, Bâzu a rostit unele cuvinte de mirare la un bârzoiat ca el:

– Mamă, mă gândesc eu că în orașul nostru toți se bucură și se minunează de Zavaidocul nostru de zăpadă... Toți vin, se uită, clatină din cap, discută, se duc... Numai Bobiță Bosumflache n-are parte de bucuria tuturor... Dă târcoale cale de-o poștă... Parcă e un câine bătut și alungat... N-aș vrea să fiu în pielea lui!...

Cucoana Eleonora era să pomenească o zicală aspră din cartea de citire a lui Dănuț:

– „De!... Fiecare cum și-a așternut, așa doarme!"

Dar s-a oprit. Și bine a făcut. Căci Bâzu a avut prilej să-și dea pe față adevărata lui inimă de aur, ca a lui Măgârdici și ca a Ginei...

– Bietul Bosumflache!... îl tângui Bâzu. Mi-e milă de el, mamă!... Oare ar mai crede cineva în tot târgul nostru, că de odorul domnului Stanciu Balaban, l-a apucat mila tocmai pe fiul lui Neculai Aldea?... Multe suceli sunt pe lume!... Vorba Ginei și a lui madam Naum... Fantastic!...

Mai fantastic a fost că mama lui Bâzu s-a ridicat de la locul său și a venit să-și sărute feciorul pe frunte. Lucru rar la dânsa, fiindcă își iubea băieții, dar nu-i prea giugiulea și nu-i săruta nici la trei luni o dată.

Bâzu a strigat mucalit, după ce a primit sărutul pe creastă:

– Phii, mamă!... D-apoi cu leacul acesta se duc până mâine toate vânătăile și belesnele mele din obraz!... Efect garantat!... Oblojeală de frumusețe mai prima întâi, decât alifiile cu care își tencuiește fațada în fiecare seară mama lui Fred!...

Mama lui Fred însă nu se mai unsese cu alifiuri în acea seară. Nici nu-şi mai prinsese cârligaşe de hârtie şi de sârmă în părul vopsit roşu. Avea alte ocupaţii.

Prin somn, cotcodăcea de zor, scoţând cearşafuri pe plisc:

– Cot-cot-cot-cotcodaac!... Cotcodaac!

Domnul Stanciu Balaban se întorcea după vreo două seri, tocmai de la aceşti prieteni ai săi, cucoana Eliza şi avocatul Leca Mateescu.

Fusese invitat la cină. Puţin se înfruptase din toate bucatele şi bunătăţile câte s-au perindat pe faţa de masă, pe care o tot scotea pe plisc în fieştece noapte cucoana Eliza , stăpâna casei, care se îndeletnicea acum cu cotcodăcitul.

Doctorul Lateş îl povăţuise să facă mişcare, să umple pe jos şi să mai lase cele două automobile. Bun! Zis şi făcut!...

A trimis automobilul gol înainte. El a pornit agale spre casă prin grădina publică. Era drumul ceva mai lung; însă respira aşa aer curat, îşi mai limpezea gândurile, mai uita visul cel năstruşnic din toate nopţile.

Dar după zece paşi, s-a trezit călcând sub copaci în tact de defilare, cu bastonul la umăr ca o sabie scoasă din teacă. Bătea talpa, un-doi, un-doi, un-doi, cum îi bătea lui în urechi toba mare din vis:

– Ban-ban-Balaban!... Ban-Balaban!... Ban-Stan-Balaban!... Stan Balaban-Stan-Balaban-ban-Stan-ban-Stan!

De departe, sub bolta crengilor încărcate de ninsoare, se zărea neclintit şi înalt, alb, Zavaidoc, omul de zăpadă, scăldat în lumina argintie a lunii.

Domnul Stanciu Balaban își aminti cu oțăralâ toate întâmplările pe care i le-au șoptit unii și alții pe la ureche. Cum plodurile din oraș făcuseră acum vreo două săptămâni un om de zăpadă care semăna cu dânsul. Și cum din această pricină l-au bombardat cu bulgări, râzându-și de el și călcându-l în picioare. Iar acum, în locul acelui om de zăpadă, netrebnicii și neobrăzații și-au fabricat altul, care cică ar face minuni!

Minuni de soiul celor ce-l prigonesc noaptea pe dânsul prin somn, când grohăie, guiță și e tobă mare. Ei bine!... Are să le-arate lor, ce fel de minune le pregătește el, Stanciu Balaban! A grăbit pașii către Zavaidoc, omul de zăpadă, în răpăitul tobei.

– Ban-Balaban!... Ban-Balaban! Ban-Stan-ban-Stan-Balaban-Balaban-ban-ban-ban!...

Domnul Stanciu Balaban lărgea pașii cu pieptul umflat, cu bastonul ridicat... Se apropia gata să se năpustească în omul de zăpadă cu bățul, să-l prăvale la pământ, să-l calce în picioare, să-l prefacă într-o movilă slută și terciuită de omăt. A ridicat bastonul și înainte de a izbi cu sete, a privit în sus.

Iar mâna a rămas încremenită în văzduh. Apoi s-a lăsat încet îndărăt. Bățul i-a lunecat dintre degete. Domnul Stanciu Balaban a plecat ochii sub privirea lui Zavaidoc, omul de zăpadă al minunilor.

Tot așa de încet cum coborâse bastonul, mâna și ochii; tot așa de încetinel a înălțat mai târziu iarăși fruntea. Cu sfială. Nu cuteza să se uite în ochii omului de zăpadă pe care a vrut el să-l zdrobească în picioare.

Abia acum îl vedea cu adevărat. Omul de zăpadă al copiilor din oraș sclipea alb și nepământean. Întruchipa altă lume, nu aceea în care trăia el și pentru care trăia el.

Sub cerul senin și înstelat al nopții, în lumina de argint. O lume curată, luminoasă, fără nesații hrăpărețe, fără uri, răzbunări, încruntări, trufii, viclenii și nedreptăți, fără asupriri și răstite stropșiri. Blândă, miloasă, duioasă, zâmbitoare.

Nici o suflare de vânt nu adia. Nici o creangă nu se clintea să-și scuture florile albe de nea. Nu se mai auzea nicăieri nici un pas.

În noatea de iarnă cu lună și sclipet de stele, în grădina deșartă și albă, în tainica tăcere, stăteau față în față numai ei doi, veniți din ale lor două lumi. Omul de zăpadă al minunilor și domnul Stanciu Balaban, omul neîndurărilor.

Cât vor fi rămas așa? Ce-a gândit oare omul care scăpase jos bastonul și nu l-a mai ridicat? Ce-a simțit el oare?

Cine are s-o știe vreodată?

Destul că domnul Balaban a plecat târziu, cu umerii încovoiați, cu ochii în pământ, cu pașii șovăielnici, parcă nu-l mai chema nimic acasă, în palatul cu scări late de marmură, cu uși de stejar și covoare catifelate pe parchetul lucios.

Dar nu-i mai suna toba mare în urechi. N-a mai călcat în tact de paradă: Ban-Balaban-ban-ban-ban! Și în acea noapte, întâia oară după atâta vreme, nu s-a mai zvârcolit în pat, visând că grohăie, că guiță, că e gata-gata să intre în mașina de cârnați a fabricii sale, Balaban.

A doua zi, mai omenos la ochi și la chip, mereu era cu gândul dus în altă parte. N-a ridicat telefonul să înceapă a zbârnâi cu ordinele pentru urcări de prețuri, n-a mai zbierat mânios la lucrătorii și slujbașii mărunți de la fabrica Balaban, moara Balaban, banca Balaban, depozitul de lemne Balaban.

Se uita întruna pe fereastră la cocioaba Saftei, spălătoreasa. Nu-i mai stătea în coastă. Îi stătea pe suflet.

Însă la vreo faptă n-a trecut încă. Erau încă prea înrădăcinate în el legile vieții fără îndurare pentru alții, în care a trăit până acum. Atâta doar, că și-a întrebat feciorul:

– Bobiță, tu ai văzut omul de zăpadă din grădina publică?

– Nu!

– Du-te cu Edit, dragă Bobiță... Merită să-l vezi...

– Nu vreau să-l văd!... Nu-mi trebuiește mie omul lor de zăpadă!... se râzgâia Bosumflache. Acela e bun pentru Bâzu și Măgârdici!... N-am eu nevoie de matracucul lor și gata!... Nu mă duc!...

Domnul Stanciu Balaban ar fi vrut el să spună ceva din tot ce a simțit în fața omului aceluia de zăpadă.

Nu mai grohăia, nu mai guița. N-avea însă nici glas încă pentru asemenea simțiri. Era mut pentru ele, ca Țușca, pisica sfrijită și ogârjită a Saftei.

Zavaidoc nu-și pierdea răbdarea. Acolo, în zăpada cea albă și feerică, își aștepta liniștit minunea lui cea din urmă.

Gina, zâna zăpezilor, intrase în grădină cu Lențuca de mână.

Întâia oară după boală, fetița Saftei părăsea cocioaba lor întunecoasă ca o peșteră. O amețea lumina. O asurzea gălăgia. Aerul tare îi înțepa nările ca sifonul.

Dar se silea să se țină tare. Avea un sprijin de nădejde alături: zâna zăpezilor. Avea un crainic viteaz care le deschidea calea înainte și o anunța lătrând voios: Pavalache.

Și mai era mândră peste seamă de ghetuțele și hăinuțele pe care le strânsese atâta vreme la piept în patul de lemn

unde a zăcut; era mândră de șoșonii care scârțâiau plăcut în zăpadă.

Îndată au înconjurat-o Lola și Lala, Nina, Vetuța și Sanda, Maricica Țăruș, alte fetițe pe care nici nu le mai văzuse ea vreodată și acum îi arătau toate semne de mare prietenie. Se zăpăcise de atâtea întrebări.

– Lăsați-o în pace, să-l cunoască mai dintâi și întâi pe Zavaidoc!... hotărî Gina, cu drepturile de zână a zăpezilor. Zău!... Știți că sunteți nostime! Ce vă înghesuiți acuma, parcă faceți coadă la pâine?... Când era bolnavă, cine dintre voi s-a dus s-o vadă și s-o întrebe?

Toate s-au dat la o parte și au tăcut mâlc. Avea dreptate zâna zăpezilor! Gina își întrebă prietena:

– Spune și tu, Lențuca, nu-i fantastic Zavaidoc al nostru?

Lențuca ar fi răspuns că da. Nu știa însă ce înseamnă acela fantastic. Ea nu stătuse niciodată de vorbă cu madam Naum.

Se minuna de iarna pe care o zărise prin ochiul vânăt al geamului de la hruba lor. Se minuna de Zavaidoc, omul de zăpadă, care întrecea tot ce visase ea de atâtea ori în aiurerile bolii, când se ruga lui Dumnezeu să nu moară ca să mai vadă o singură dată ningând.

Ceilalți, Bâzu, Măgârdici, Fred și Dănuț se minunau de altceva. Găsiseră la picioarele lui Zavaidoc un baston scump, de trestie, cu mâner de fildeș și verigă de aur.

– Îl cunosc eu... E bastonul domnului Stanciu Balaban!... susținea Fred.

Maricica Țăruș, cum a auzit, s-a și înfipt îndată să-l pipăie cu mâinile ei roșii ca racul.

– Aha!... Atunci cu aita l-a cloit domnul Dilectol pe tata peste spinale?... Doale lău!... S-o știți!... Să-l dăm pe foc.

Fred a rugat-o să-și caute de joacă. El avea de apărat părerile sale, ca domnul avocat Mateescu la tribunal.

– V-o spun eu că-i bastonul domnului Stanciu Balaban!... Cu ăsta a fost aseară la noi... Uitați-vă și veriga cu literele lui S.B. săpate în aur!...

– Dacă îl avea aseară la voi, ce caută aici?... se îndoia Bâzu. Cum de-a ajuns de la voi de-acasă, la picioarele omului nostru de zăpadă?... Doar nu l-a adus dinadins, ca să i-l facă plocon lui Zavaidoc?

– Zexe!... a dat Pavalache din cap, din urechi și din coadă. Cine l-a mai văzut vreodată pe stăpânul lui Gorilă, făcând vreun cadou cuiva în afară de scumpul lui odor, Bosumflache?

Fiul domnului Leca Mateescu stăruia înainte cu explicațiile.

– Aseară, domnul Balaban a plecat pe jos spre casă... Nu se simtè bine de-o bucată de vreme... Ca și mama, se scoală mai obosit decât s-a culcat!... Așa că o fi trecut pe aici și l-o fi pierdut pe drum...

– Zexe!... Parazexe!... Și Zexazexe!... se hlizi Pavalache de asemenea bazaconioase închipuiri. V-ați și găsit omul!... Tocmai jupânul Stanciu Balaban e omul care să piardă el ceva pe drum? El adună, nu pierde!...

Măgârdici, intrat la slăbiciunea cercetărilor în care polițaiul Carapangâlgâl o cam scrântea, veni cu altă părere:

– Măi!... Te pomenești că l-o fi prădat cineva astă-noapte?... S-o fi luptat cu hoții și i-a zburat din mână!

– Nici asta nu poate fi!... s-a împotrivit Bâzu. L-am văzut eu adineauri pe stradă. E adevărat că merge cam

dus pe gânduri. Dară n-avea mutră de om prădat. Și pe urmă, ia închipuiți-vă voi, ce-ar mai zbârnâi telefoanele și ce-ar mai fi urlat târgul!... Casă cu casă ar fi scotocit până la ceasul acesta tata lui Guță și cu oamenii săi!... Ce?... Domnul Balaban e Safta, să-l poarte tot pe el la Poliție?

– Măi! a strigat Măgârdici, scuipând țâști în dreapta, țâști în stânga. Dați-o dracului de atâta vorbă pentru bastonul domnului Stanciu Balaban pe care l-a încercat pe spinarea lui neica Gheorghe Țăruș și a altora!... Să poftască și să și-l caute, dacă-i lipsește!... Noi la picioarele lui Zavaidoc l-am găsit, să i-l punem în mână... Cică Dumnezeu nu bate cu ciomagul... Zavaidoc va face altă rânduială în târgul nostru!... Poate că și-aista e un semn... L-a bate chiar cu bățul lui!... Una ca asta ar avea haz, să mai râdă o dată Pavalache!...

Bâzu n-a îngăduit însă asemenea nelegiuire. Cum să pună dânșii un toiag în mâna omului lor de zăpadă?... Era orb? Era irod? Era bătăuș?

Apucând bastonul din mâna lui Fred, a spus:

– Eu mă duc să i-l dau lui Bobiță. Îl zăresc patinând pe lac... Merge cineva cu mine?

Toți s-au codit. N-aveau nici o poftă să-și strice joaca și bucuria zilei, înghițind ifosele lui Bosumflache. Numai Pavalache s-a arătat tot așa de mărinimos ca Bâzu și au luat-o amândoi pe alee, de-a curmezișul grădinii. Lacul era pustiu.

Bobiță patina singur-singurel, sub ochii guvernantei și ai lui Goliat, zis Gorilă, care stăteau pe țărm. Spusese el Bosumflache că nu vrea să vadă matracucul de zăpadă. Nu-l răbdase însă firea. Născocise că i-a venit gust de patinaj, ca măcar așa să-l zărească, de departe, printre

copacii ninși, cum se mai iţise de câteva ori, ba pe la poartă, ba peste gratiile grilajului.

Bâzu o pornise încet şi pe măsură ce se apropia, încă mai încetinea pasul. La urmă, cine-l punea pe el să poarte grijă de bastonul domnului Stanciu Balaban?... Ca să-i mai facă Bosumflache vreo mutră şi, îngâmfat, să creadă că vrea să se împace cu dânsul? Fire-al naibii de baston... Mai bine îl agaţă într-o creangă şi se lasă păbugaş de beleaua pe care şi-a luat-o singur pe cap!

Dar deodată bastonul era să-i lunece din mână.

Pe ţărmul lacului izbucnise strigătul guvernantei Edit şi lătratul lui Goliat. Iar pe gheaţă, scufundat până la jumătate într-o spărtură, Bobiţă se zbătea răcnind:

– Ajutor!... Ajutor!... Mă înec!... Săriţi!... Ajutor!

Bâzu s-a repezit la vale. S-a repezit şi Pavalache. Goliat, zis Gorilă, rânji la dânşii arătându-şi colţii şi încercând să le taie calea. Atâta îl tăia capul!

Pavalache s-a întors pe loc şi l-a scuipat scârbit drept între ochi, cu o viteză şi o măiestrie care l-ar fi lăsat pe Măgârdici cu gura căscată de admiraţie. Apoi şi-a văzut de goană după Bâzu, cât îl ţineau cele patru picioare ale sale.

– Jos!... Culcă-te, nu în picioare!... Jos!... ţipa piţigăiat biata Edit, care îşi pierduse şi ea capul, fugind de colo-colo pe mal, frângându-şi mâinile şi cotcodăcind ca mama lui Fred prin visul cel rău. Jos, domnule Bâzule, că are să crape gheaţa şi pe-alături!...

Bâzu n-avea nevoie însă de asemenea sfaturi cotcodăcite de la distanţă. S-a dus de-a cârnita pe gheaţă, a făcut roată în jurul gurii de apă alegând locul, s-a lungit pe burtă şi s-a apropiat lunecând ca o şopârlă şi întinzându-i lui Bobiţă capătul bastonului.

– Ajutor!... urla Bobiță. Ai milă!... Nu mă da la fund, Bâzule!... Nu mă îneca!... Iertare!... Ai milă!... Ajutor!

– Sfârșește cu răcnitul tău, Bosumflatule!... gâfâia Bâzu printre dinți. Doar ajutor îți dau! Apucă de capătul bastonului!... Ține-te zdravăn!... Ufff!... Încleștează amândouă mâinile, mămăligă moale ce ești!...

Vânăt de spaimă, Bobiță urla înainte, încerca să prindă bățul, îl scăpa, se cufunda până la coate, până la piept, cu ochii ieșiți din cap și cu zvârcoliri fără spor.

Atunci, fie ce-o fi, Bâzu s-a ridicat pe genunchi, a sărit în picioare și s-a aplecat să-l tragă afară de subțiori. Ajuta și Pavalache, proptit pe toate cele patru picioare ale sale și smucind de pulovărul lui Bobiță cât îl ajutau puterile.

Goliat sărea în jurul lor, lătra ca să se afle și el în treabă, îi încolțea de zor, nărodul!

Până la sfârșit, au izbutit să-l scoată la liman cu mare greu. Bobiță tremura ca varga, murat leoarcă și clănțănind din dinți. Nu se lăsa urnit din loc. Se agățase cu unghiile de umerii lui Bâzu și tot mai striga:

– Ajutor!... Săriți!... M-am înecat!... Edit, mor!... Am murit!...

Bâzu se încruntă la el, stăpânindu-se să nu pufnească în râs de înfățișarea disperată a lui Bosumflache.

– Hooo! Că n-ai murit încă, Bobiță!... Însă așteaptă că tot din mâna lui Bâzu ți se trage moartea! N-ai scăpat!...

Spunând, i-a pus piedică și l-a culcat moale jos.

– Ajutor!... Mă omoară!... o ținea Bosumflache cu răcnitul.

Cu talpa, Bâzu i-a făcut vânt să lunece de-a săniușul cât mai departe de spărtura care se lărgea văzând cu ochii. Și bine mai chibzuise!... Fiindcă în aceeași clipă, gheața

s-a despicat sub el și sub Pavalache. Acum intraseră dânșii la apă!

Fără glas, mutește, se zbuciumau și se bălăceau în ochiul de apă verzuie și cu sloiuri, până ce-au ajuns Măgârdici și Dănuț să-i ajute, tot cu bastonul domnului Stanciu Balaban. Se scutura Bâzu de șiroaie ca Pavalache. Se scutura și Pavalache ca Bâzu.

În loc de răcnete și de vaiete, Bâzu a început să râdă:

– Fraților, după repetiția asta, sar eu în gârlă de Bobotează, să scot crucea!

– Lasă prostiile și vitejiile, Bâzule!... îl zorea Dănuț, alb ca zăpada din jurul lor. Hai mai repede acasă, să nu răcești.

– Nu răcesc eu, că-am să țupăi pe drum bătuta, mai dihai ca un oarecare Daniil Sihastru în cea dintâi dimineață de ninsoare!...

Apoi s-a întors, căutând nedumerit cu ochii în toate părțile.

– Dar unde-s boierii noștri, să le dau sărăcia asta de undiță pentru pescuit Bosumflachii din baltă?

Edit alergase spre automobil cu Bobiță și cu Goliat, Gorilă, după dânșii.

Bâzu a rămas astfel tot cu bastonul domnului Stanciu Balaban în mână. Așa înțelesese Zavaidoc să bată cu ciomagul! Și încă taman cu ciomagul domnului Balaban!

O săptămână întreagă, în palatul Balaban a fost frământare și grijă.

Pășeau toate slugile în vârful degetelor. Vorbeau în șoaptă. Lipeau ușile fără vuiet... Doctorul Lateș venea și pleca de cinci ori pe zi, pe noapte. Automobilele goneau la farmacie. Abia se întorcea unul și pornea celălalt.

Bobiță lupta cu moartea. Scăpase de la încec, dar ca un odor cocolit și ținut în vată ce era, nu scăpase de urmările scăldătoarei cu sloiuri de gheață din lac.

Bâzu, a doua zi, se înfățișase la școală ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. A strănutat de două-trei ori. Și cu asta, basta! Adevărat este că țupăise pe drum sârba lui Daniil Sihastru, de întorceau trecătorii ochii și clătinând din cap, crezând că băiatul cel mic al lui Niculai Aldea s-a cam scrântit la minte, de când cu isprava care-l făcuse de râsul câinilor pe polițaiul Carapagâlgâl...

Numai după un ceas s-a răspândit vestea că săvârșise și a doua ispravă, mai de pomină încă.

Domnul Stanciu Balaban se trăsese la față. Hainele îi spânzurau largi de trup.

– Mi-l salvezi, doctore?... întreba cu glas rugător. Dau oricât!... Dau orice!... Dau tot ce am, numai să-mi scapi cu viață copilul!

Doctorul Lateș zâmbea, privindu-l pe deasupra ochelarilor.

– Nu-i nevoie să dai tot ce ai dumneata, domnule Balaban. Nu-ți cere nimeni... Nici n-aș avea ce face cu atâta bănet și cu atâtea întreprinderi... Mi-aș pierde somnul de griji și răspunderi.

– Mă iei cu vorba, doctore, ca să nu-mi spui adevărul?

– Adevărul e simplu, domnule Balaban. Eu am dat tot ce aveam și ce puteam da. Știința noastră. Rămâne acum să mai dea și Dumnezeu...

– Atunci nu scapă... oftă domnul Balaban, cum oftase și Safta, spălătoreasa, nu cu multe zile în urmă. Înțeleg ce vrei să spui...

– Nu înțelegi nimic, dacă așa ai înțeles!... zâmbi doctorul Lateș, punându-i mâna pe umăr. Am trecut hopul

cel greu. Dumneata ai face bine să te odihnești... Dormi câteva ceasuri... Ai s-ajungi ca un chibrit...

Pe urmă s-a uitat pe fereastră, la cocioaba Saftei, spălătoreasa. Oftă el acum, doctorul Lateș.

Și nu mai zâmbea.

Își amintise de bolnava cea săracă din hruba de-acolo, care a zăcut în întuneric, în frig și în umezeală, și pentru care el era moș-Doctor.

Făcea o asemuire între cele două case și cei doi copii bolnavi. Lențuca, fetița spălătoresei, a scăpat cu zile. Va scăpa și Bobiță, băiatul domnului Balaban.

Dar ce-i aștepta pe fiecare?

În peștera cu ochiul vânăt de geam, fata Saftei, spălătoreasa e osândită să mai cadă la pat și a doua și a treia oară. Pentru ea, boala e cuibărită în pereții coșcoviți, în grinzile putrede, în mindirul de paie. Pe fiul domnului Balaban nu-l va mai amenința nimic, în casa aceasta luminoasă, largă, încălzită, cu toate bunătățile din lume aduse pe tavă.

Așa gândea doctorul Lateș, privind mâhnit pe fereastră. A vrut să spună ceva. Și-a dat seama că e de prisos, față de un om ca domnul Stanciu Balaban.

Însă spre mirarea sa, tatăl lui Bobiță a rostit tocmai ce gândea doctorul Lateș.

Privise și dânsul la cocioaba care îi stătuse în coastă și acum îi stătea pe suflet. Apoi vorbi:

– Dumneata ai îngrijit, mi se pare, și de fetița sărmanei Safta?

– Eu... Mie mi se deschid toate ușile! Intru și în cocioabe, intru și în palate...

– Te-aș ruga ceva... Spuneam adineauri că aș da oricât, orice, dacă mi se face băiatul sănătos. Iar dumneata mi-ai

răspuns cum meritam... M-am gândit la altceva. Să mă plătesc altfel! Să ajut nenorocita asta de văduvă, ca să-și ridice altă casă în locul vizuinei în care trăiește... Dar nu știu cum să fac.

Doctorul Lateș a prins a zâmbi din nou, înviorat, cercetându-l peste ochelari cu o nemărginită uimire. Înțelegea el că domnul Balaban nu-i era la îndemână să săvârșească o faptă bună. Era ceva prea nepotrivit pentru firea și apucăturile sale. Pentru aceasta avea nevoie de un ajutor.

– Îmi pare că am ghicit cam ce-ai vrea să mă rogi!... râse doctorul Lateș, ștergându-și ochelarii cu batista. Cu alte cuvinte, ai dori să te ajut eu, ca s-o ajuți dumneata pe Safta? Asta era?

– Asta... a întărit domnul Stanciu Balaban, cu ochii la cocioaba strâmbă și pitulată în nămeți.

– Nimic mai ușor!... Iau asupra mea s-o scot cu bine la capăt. De-aș avea numai asemenea fapte de luat asupra mea, aș întineri cu treizeci de ani, m-aș lăsa de meserie și m-aș tocmi vehiculul dumitale de încredere... Dă-mi voie să-ți strâng mâna, ca unui om în adevăratul înțeles al cuvântului!...

– Adică până acum n-am fost om?... a întrebat tatăl lui Bobiță.

Doctorul Lateș asurzise deodată, ca Țușca, mâța Saftei. Și tot ca ea, amuțise. N-a auzit. N-a răspuns.

Domnul Stanciu Balaban a rămas cu ochii plecați în parchetul lucios și în covoarele catifelate, ca sub privirea lui Zavaidoc, omul de zăpadă al copiilor.

Înălțat între perne, Bobiță răsfoia o carte cu foile lucioase și cu poze.

A șoptit ușor:

– Edit... Pot eu să te rog ceva?

– Spune, Bobiță...

– Edit, ai să fii tu așa de bună și să-l rogi pe Bâzu din partea mea să vină aici?

– De când așteptam eu să aud vorbele acestea de la tine, Bobiță!... a mărturisit guvernanta, care nu mai era acum matracucă. Mă duc după masă, Bobiță drag!...

– Nu așa, Edit... De ce după masă?... Du-te chiar acum cu automobilul și roagă-l să vină la mine... Vrei?

– Bine, Bobiță...

– Oare tu crezi că Bâzu are să ierte și are să uite toate prostiile mele?...

Edit nu-l mai recunoștea pe Bosumflache, cel care bătea din picior, zbierând: „Vreau!... Vreau să ningăăăă!... Vreau automobilul meu!... Vreau ciocolata mea!... Vreau zăpada mea..."

– Nu răspunzi, Edit?... oftă Bobiță, închizând cartea cu poze. Pricep!... Nici tu nu crezi că are să ierte și că are să uite Bâzu!... Cum să fac?... Învață-mă tu...

– Aceasta n-aș fi putut să te învăț eu, oricât m-aș fi trudit, dragă Bobiță!... vorbi înduioșată Edit, netezindu-i o șuviță de păr pe frunte. Nu ți-am răspuns, fiindcă era o întrebare de prisos. Bâzu a iertat și a uitat de mult toate prostiile voastre... Altfel, de ce-ar fi venit de trei ori să întrebe despre tine, când erai bolnav?

– A întrebat de trei ori și eu nu știu nimic, Edit? Așa ții tu la mine?

– El mi-a cerut să tac. Spunea că vrea să-ți dea o undiță cu monogramă de aur pentru prins mormoloci, când ai să te faci sănătos... Ca s-o păstrezi suvenir...

– Ce undiță cu monogramă de aur?

– N-a vrut să mă lămurească... E un băiat de inimă, dar vorbește o limbă pe care eu n-o prea pricep... S-a răsucit într-un picior și a fugit la grădină, cu alt băiat, unul negricios.

– Acela era Măgârdici!... Oare crezi că au să mă primească și pe mine la joacă, în grădină, la omul lor de zăpadă?...

– Nu e al lor, Bobiță... E al vostru... Al tuturora...

– E și al meu?

– Acum e și al tău, Bobiță... Te-așteaptă...

Abia acum s-a așternut pe-o iarnă ca în povești

După acele zile și nopți, cu vălmășagul lor de peripeții, blândă a mai fost iarna pentru toată lumea! Alinate, sufletele! Dulce, viața!

Cine ar mai fi crezut că se află tot în orașul cel negru și posomorât, de la sfârșitul toamnei, cu tusete și ploi?

Vuia acum de glasuri voioase, de râsete, de prietenoase întrebări și răspunsuri. Clinchetul sprinten și argintiu al clopoțeilor de sanie nu mai părea chemare de pe alt tărâm. Care tărâm, altul?

Se strămutase, aici, tărâmul tainic al iernilor din povești. De pe străzile ninse, nu se mai întorcea nimeni cu inima strânsă, ca să intre în vizuini întunecate, cu sobele reci. Să ofteze. Să tușească. Să tremure de frig. Să zacă. Să caute cu ochii îndurerați cam ce lucrușor drag ar mai putea duce la vânzare ori la amanet.

Acestea au trecut toate ca visul cel rău care-l chinuise pe domnul Stanciu Balaban, când prin somn grohăia, guița și se zvârcolea înșfăcat burduf la tăietoare tocmai de oamenii lui de credință. Scăpase și dânsul de visurile urâte. Scăpase și târgul de urâtele sale urgii.

– Te duci și dumneata la moară? întreba un glas vesel, în fulguirea cu steluțe mărunte.

– Da, frate!... Am auzit că domnul Balaban iar a ieftinit făina. Acum nu mai știu ce e aia coadă la pâine... Se dau și lemne la depozitele Balaban.

În colț de stradă, alt glas dădea de zor cu altă întrebare:

– Băiatul ce-ți face?

– Zburdă și nechează ca un mânz, mulțumim Domnului de Sus!...

– Adică mulțumim Domnului de Sus și domnului Stanciu Balaban, cum s-ar zice?... râdea trecătorul oprit în drum, cu brațele încărcate de pachete cu etichetele fabricii Balaban și săculețe doldora cu făină albă de la moara lui Balaban... Mai credeam noi să trăim, ca s-o vedem și pe asta?

Celălalt mărturisi că nici el n-ar fi crezut-o, dar a adăugat:

– Mi se pare că am uitat noi tocmai ce era mai însemnat!... Dacă e treaba pe mulțumit, apoi s-ar cuveni să începem cu omul de zăpadă al copiilor noștri!... Zavaidoc, cum îi spun dânșii. Lui i le datorăm toate!... Nu el a săvârșit oare minunile în care n-am crezut nici noi și nici n-ar fi crezut nimeni?

– Adevărat, când te gândești bine!... Vine un copil din toată lumea. Nimeni nu știe de unde. Nimeni nu știe cum îl cheamă. Zidește cu mâinile lui un om de zăpadă într-o

dimineață... Pleacă fără urme. Iar tot ce era amar și ticălos în târgul nostru începe a se schimba peste noapte!... Una ca asta, cum ți-o explici?...

– Mintea nu m-ajută... De altminteri, ce să căutăm explicare?... Tainice sunt căile Domnului!... Să ne bucurăm de minune și să nu mai împărțim firul de păr în patru. Eu am plecat, că m-așteaptă nevasta și copiii, ca pe Moș Crăciun, cu sacul plin!... Cu bine!...

– Cu bine!...

Vărguța fermecată care mă ajută de ani și ani să trec prin ziduri, să ascult și să văd, ceea ce alții nu aud și nu văd, îmi șoptește a mustrare:

Ei, te-am înșelat?... N-aveam dreptate când te povățuiam să ai răbdare și să aștepți? Dacă îți dă mâna, poftește acum și intră din casă în casă!... Privește... Ascultă... Ia aminte!...

Vreți să mergeți cu mine încă o dată, pe unde-am mai fost?...

Atunci, dați-mi mâna. Încetișor! Nu tropăiți...

Acesta e palatul domnului Stanciu Balaban. Îl știm noi bine! Dar așa e că nu l-am mai cunoaște?

Ce zarvă și chicote în sufrageria largă, cu masa lungă de stejar și cu scaunele înalte ca stranele de la catedrală! Ce voie-bună și ce ciripeală, acolo unde se auzea numai zbierătul răstit al lui Bobiță: vreau ciocolatăăă!... vreau cireși albastre!...

Glasul lui Bâzu?... Cum asta?... Și glasul lui Măgârdici?... Și glasul Ginei, zâna zăpezilor?... Și glasul Lențucăi?...

Pe ce lume trăim? Nu-i nălucire de vis? Nu ne amăgește nuielușa fermecată?

Nicidecum!... Nu e nevoie să ne frecăm la ochi. Nu se petrec toate prin somn. E chiar glasul lui Bâzu. Și al lui Măgârdici și al Lențucăi și al Ginei... toți sunt invitații lui Bobiță. Așa a dorit el. Așa s-a rugat el de papa și maman, să-i facă un hatâr; iar doamna și domnul Stanciu Balaban au încuviințat din toată inima.

O masă numai a copiilor, unde să rămână numai între dânșii, pentru a prăznui ziua de naștere a lui Bobiță.

El stă în capul mesei. Nu mai e Bosumflache. Râde, vorbește omenește, poartă de grijă musafirilor, îi îmbie să se simtă ca la dânșii acasă. În fața lui, Gina e așezată la loc de cinste, cum se cuvine pentru o zână a zăpezilor. În dreapta Bâzu, în stânga Măgârdici. Pe urmă Lențuca, Lola și Lala, Fred, Vetuța, până și Malicica Tăluș.

Măgârdici a cercetat mai întâi caloriferul, a pipăit țevile, a clătinat din cap, arătându-și părerea de rău că în palatul Balaban nu se află sobe și coșuri. Le-ar fi tras el o mușmuluială și o fețuială numărul unu, să se ducă vestea. Și încă pe gratis! Apoi și-a pus lacăt gurii, ca să nu scuipe cumva țâști în dreapta, țâști în stânga, pe covoarele catifelate și pe parchetul lucios. Are să-și scoată el din capete, cu vârf și îndesat, îndată ce va ajunge afară, în stradă.

Deocamdată se necăjește cu o batistă, care-l cam încurcă; tot o împăturește și o bagă în buzunar, o scoate și o despăturește. Parc-ar fi mama lui Fred, cu numărătoarea ei de rufe din fiecare noapte. Mare canon și boieria!... Cu atâtea marafeturi, mai ușor de curățat e un hogeag, decât un pârdalnic de nas!...

Cranț-cranț!... Aha!... Acesta e amicul nostru, jupânul Bâzu, care ronțăie din cojița rumenă de purcel la cuptor. Un purcel în carne și oase și în cojiță, nu zugrăvit cu coada sfredel pe-o mușama de pe o masă săracă, într-o odaie friguroasă, unde-și repetau lecțiile doi frați cu paltonașele între umeri.

Malicica Tăluș, înfiptă cum e ea, a cerut cu îndrăzneală o portocală, s-o ducă acasă pentru o soră mai mică. O soră care nici n-a văzut portocale în viața ei.

Bobiță a surâs, trăgând cu coada ochiului la Edit.

Guvernanta i-a făcut semn din sprâncene să țină secret. Dar pe Bobiță l-a luat gura pe dinainte:

– Nu era nevoie s-o mai spui, Maricico!... Ne-am gândit noi din vreme. Pe toți îi așteaptă la plecare un pachet cu de toate.

– Și portocale?

– Și, Maricico!

– Și tolt?

– Și tort... Și jucării. Și cărți... Și altele...

– Măi, să fie al dlacului!... s-a mirat Maricica Țăruș arătând spre el cu țăpușa furculiței. D-apoi tu ești un băiat de zahăr, Bobiță!... S-o știi!... Când te-ai făcut de isplavă, că elai Bosumflache?...

Au izbucnit toți în chicote de râs... Iar cel care hohotește mai cu poftă era tocmai Bobiță.

Îi vine și lui să râdă acum de Bosumflache, când se îmbufna și tropăia din picior cu ciudă, strigând vreau! vreau! vreau eu!... Și când cerea lui Edit să-i aducă pe farfurie o porție de zăpadă, ca o probă de făină de la moara lui Balaban.

Mai este nevoie să trecem prin ziduri din casă în casă? Eu zic să ne oprim. Ne-ajunge atât! Știm acum că pretutindeni pâlpâie flacăra focului în sobe. Știm că nimeni nu mai scotocește în dulapuri să afle un cârmoj de pâine uscată. Știm că nimeni nu mai oftează și că pe nimeni nu-l mai strânge în spate groaza zilei de mâine.

Chiar tatăl lui Guță, nu mai e polițaiul Ulcior și Carapagâlgâl.

S-a dus la Safta și a cerut iertăciune cu ochii în pământ, pentru nedreptele lui bănuieli, pentru neomenia cu care a strâns-o în chingi după îndemnul altora, ca să-i scoată cearșafurile pe nas.

– Mi-au ieșit mie cearceafurile astea pe nas, lele Saftă!... a mărturisit, gândindu-se la visul său din fiecare noapte... Tot pe nas îmi ies, de nu se mai isprăvesc!...

Safta n-avea de unde să știe ce drăcovenii visează polițaiul Carapagâlgâl. A crezut că vorbește despre neplăcerile pe care le îndură el acum în slujbă, fiindcă n-a fost vrednic să prindă un hoț vestit decât atunci când l-au dibuit doi băiețași și un câine.

– Din partea mea, mie mi-a trecut amarul... rostise Safta, spălătoreasa, înălțând obrazul care nu mai era împietrit. Poate că a fost o cumpănă trimeasă dinadins de Dumnezeu, ca să-mi încerce credința!... Așa că eu n-am nimic cu dumneata.

N-a mai avut nimica nici visul cu polițaiul Carapancea. L-a lăsat în pace. N-a mai gâlgâit și n-a mai scos cerșafuri, șervete, duzinele ciorapilor de damă, ca să-i rămână unul spânzurat în nas.

Numai mama lui Fred, fiindcă s-a înverșunat să nu-i spună Saftei nici o vorbă blândă și cu părere de rău, numai

cucoana Eliza cotcodăcește înainte, noapte de noapte și nu mai isprăvește cu numărătoarea rufăriei după listă.

– Șase fețe de masă cu șervetele lor pentru douăsprezece persoane... Sunt?...

– Cot-cot-cot-cotcodaaac! Cotcodaaac!...

În grădina publică, sub ochii lui Zavaidoc, omul de zăpadă, tabăra lui Bâzu, Măgârdici și Dănuț era la datorie în fiecare zi.

În zilele de școală și de lucru, pe fugă, o jumătate de ceas ori un ceas. În zilele de sărbătoare, din zori până în seară, cu întrerupere scurtă la vremea prânzului. Crescuse ceata la număr. Bobiță se dovedea bun și inimos tovarăș, ba chiar în stare de iscodiri destul de istețe.

Sănioara lui a încăput pe mâna lui Bâzu.

Schiurile, pe mâna lui Măgârdici. Goliat a făcut pace cu Pavalache. Nu mai rânjea colții de Gorilă.

– Mare dobitoc ai mai fost!... îl dăscălea Pavalache. Bine, bre!... Ce, te credeai coborât cu hârzobul din cer, de nu-ți mai ajungea nimeni cu prăjina la nas?... Mai întâi, acela se cheamă nas?... În locul tău l-aș băga sub coadă, să nu mai râdă și câinii de el!...

Goliat nu se supăra. Făcea haz: Încerca să-și ascundă sfârcul de nas sub coadă. Dar și partea cozii, avea tot numai un sfârc.

– Nu te mai amărî pentru atâta!... l-a mângâiat Pavalache. Nu-i numai un câine scurt de coadă! Ca să-ți arăt eu că ți-s prieten, uite, te las să-l bagi sub coada mea...

Zis și făcut!

Mă rog, prietenie la cataramă! Toate ca într-un târg, unde doar atâta mai lipsea: să umble și câinii cu covrigi

în coadă. Chiar una ca asta nu se întâmplase încă. Nu mergea până acolo dărnicia domnului Balaban și nici puterea lui Zavaidoc de a săvârși minuni.

În schimb, pentru Crăciun, fiecare școală a avut pomul său, cu haine și cărți pentru copii, cu anume pachete și anume bonuri de lemne, pentru părinți. Întâia oară, de când se înălțase palatul Balaban, porțile de fier au fost deschise larg, să poată intra cetele de colindători, copiii cu steaua, plugușorul de Sfântu Vasile, irozii și vicleemul.

Bâzu și Măgârdici, cu toate împotrivirile lui Dănuț, au întocmit o urătură cam deocheată, pe care au rostit-o după toate rânduielile, cu pocnete de harapnic, bâzâiala buhaiului și gălăgie cumplită de talangă!

Aho! Aho! Copii și frați
Stați puțin și nu mânați,
Lângă boi v-alăturați
Și cuvântu-mi ascultați.
Hăi! Hăi!

Să mai urăm și ăst an
Și la domnul Balaban,
Că n-are porți ferecate,
Nici perdelele lăsate!
Parcă n-ar fi Balaban
Tot acel de-acum un an,
Când gemeam toți la aman
După pâine și făină,
După șuncă și slănină,
După lemne și cârnați!
Hai, acum v-alăturați

Într-un glas ca niște frați,
Laolaltă să strigați:
Hăi! Hăi!

C-a venit Zavaidoc,
I-a pus inima la loc,
I-a deschis ochii să vadă,
La necazuri să ne creadă,
Și-a făcut minune mare
Cum nu e alta sub soare,
Parcă n-ar fi Balaban,
Tot acel de-acum un an!
Ia mai mânați, măi!
Hăi! Hăi!

Și tot cu hăi! hăi! și cu mai mânați, măi! urătura a ținut ca la o jumătate de ceas, înșirând toate năzdrăvăniile câte le-au mai trecut prin minte lui Bâzu și Măgârdici.

Detunau pocniturile harapnicelor, huruia buhaiul, suna talanga mai grozav decât clopotul cel mare de la catedrală, Bâzu se schimba cu Măgârdici la fereastră, când le slăbea glasul. Dar de lăsat tot nu s-au lăsat.

Iar domnul Stanciu Balaban, departe de a arăta vreo supărare, râdea cu hohot, i-a chemat înăuntru și i-a poftit la ospăț.

Bâzu a cerut iertare în numele tuturor. Aveau și dânșii casele lor, cu părinții lor care-i așteptau și altă îndatorire înainte de a se risipi. Să-i ureze ani mulți și lui Zavaidoc, omul lor de zăpadă!

La care treabă s-a alăturat de îndată și Bobiță, plecând cu mare alai la grădina publică.

Urătura pentru Zavaidoc era alta. Tot de Bâzu și de Măgârdici întocmită și tot cu hâtre pomeniri. Însă acolo a fost vorba despre isprăvile taberei lor și despre oarecare pățanii faimoase de-ale lui Bâzu, Fred, Dănuț, Măgârdici, Malicica Tăluș, Gina, zâna zăpezilor.

Unchiașul lor de zăpadă asculta cu urechea plecată și cu zâmbet șăgalnic în barba albă. Poate că mai știa el și alte isprăvi de-ale taberei, mai de puțină laudă; și alte pățanii de-ale tuturora, mai anevoie de stigat în gura mare, cu bălăngănit de talangă și pocnituri de bici.

Le știa și le iertase. Închidea ochii.

– Măi!... Lui Zavaidoc al nostru i se închid ochii de somn! a tălmăcit Măgârdici în felul său, stupind țâști în dreapta, țâști în stânga și folosind în voia cea bună degetele în locul blestematei de batiste. Să-l lăsăm să se odihnească!... L-am asurzit și l-am năucit de cap... Hai, pe la casele noastre. Noapte bună, Zavaidoc!... La anul și la mulți ani, Stăpâne!...

Așa au trecut sărbătorile de iarnă. Așa au trecut săptămânile. Așa lunile...

Ianuarie... Februarie... Se apropia luna lui Mărțișor.

Au fost zile și nopți de viscol... Zile și nopți de ninsoare domoală. Zile și nopți senine, de ger, de promoroacă și cer sticlos, când crapă ouăle corbului și se lipește mâna de clanța ușii.

Dar viscol, crivăț, ger, ce însemnau toate acum? Nu mai erau urgii abătute asupra unui târg sugrumat de lipsuri și de amărăciuni. Nu răzbeau pe sub prag, în casele unde trosnea focul în sobe și unde mirosea a aburi de pâine caldă.

Tatăl lui Bâzu și Dănuț se întorsese de la sanatoriul din munți, sănătos și cu obrajii rumeni. Intrase din nou la

moara lui Balaban, într-o slujbă mai cu rost și mai potrivită destoiniciei sale. Safta se strămutase până în primăvară, în două odăi din acaretele palatului Balaban.

Lențuca avea altă păpușă, în locul celei de cârpe, oarbă și fără gură să poată glăsui. O avea pe Cleopatra, păpușa Ginei, de care s-a despărțit zâna zăpezilor, fiindcă auzise ea într-o zi de la madam Palade că nu-i destul să dăruiești ceea ce nu-ți trebuiește ție, ca hăinuțele și ghetuțele de anul trecut; ci să-ți rupi din inimă ceva scump și drag. Din inimă și-o rupsese și dânsa pe Cleopatra, cu lacrimi în ochi!

Dar Pavalache a mângâiat-o, cum rostise doctorul Lateș către domnul Stanciu Balaban, în ziua când se făcuse om:

– Dă-mi voie să-ți strâng mâna, dragă Gina!... Asta chiar că faptă de zână se cheamă. Dacă ești zână, ești zână, ce să zic?... M-ai tăiat!... Am să i-o raportez și lui Zavaidoc, s-o scrie la condică...

– Tu crezi că le scrie la condică?...

– Pavalache ți-o spune!... O vorbă am!... Ce-ți închipui tu că face el noaptea, când rămâne singur?

– Are și condică neagră? se îngrijoră zâna zăpezilor.

– O fi avut el la început. Acum pun gâtul pe trunchi, să mi-l taie sora Maicii Domnului cu satârul, dacă n-a zvârlit-o el pe gârlă!... Ce să mai treacă la condica neagră?... N-ai văzut că până și Gorilă s-a făcut un câine omenos, să-l pui la rană?... Chiar mă chitesc să-l iau nun mare la cununia mea...

– Cum?... Te însori, Pavalache?... s-a mirat Gina, oprindu-se în loc.

– Mă însor!... ce să fac?... Mi-a venit și mie vremea să mă gospodăresc... Nu mai merge cu viața asta de

terchea-berchea! M-am logodit cu Fifina... N-ai băgat de seamă c-am schimbat zgardele?

– Iar Tomi ce zice?

– A înghițit găluşca şi a rămas cu botul pe labe!... Prea se întinsese dumnealui la caşcaval!... Hai la culcare, jupânească zână!... Ne-am luat cu vorba şi ne-apucă noaptea... Am să te rog ceva, dacă-mi eşti prietenă!...

– Mai întrebi?... Spune, Pavalache... Ceva greu?...

– Un fleac de nimica toată! Să mă închizi în bucătărie... Văd că răsare luna şi mă cam tem...

– Cum, Pavalache?... se minună Gina în bătaie de joc. Aşa bărbat viteaz eşti tu? Te temi de lună acum? Să nu afle cumva Fifina, că te-ai făcut de râs!

Pavalache a clătinat din cap cu milă, râzând de Gina:

– Ce copilă ai rămas, cât eşti de zâna zăpezilor!... Păi aşa mă cunoşti şi aşa ai înţeles tu lucrurile?... De lună mă tem, Gina? Mă tem de mine! Mă tem să nu încep a urla la dânsa şi să n-o bag în boale...

– Atunci de ce urli?... întrebă fosta domnişoară Dece. De ce nu te ţii?

– Uşor ţi-i a vorbi!... Crezi că e chip să te ţii?... Când te apucă, te ia gura pe dinainte şi urli şi iar urli şi tot urli, de se stârneşte toată mahalaua... pe urmă, gata-i! Pornesc toţi şi facem un cor, de-şi ia luna lumea în cap!... Hai!... Hai, că iaca s-arată... Du-mă acasă şi trage zăvorul, că m-apucă pandaliile!...

Luna s-a arătat mai întâi roşie şi uriaşă, la marginea cerului şi a grădinii. S-a înălţat treptat. După un ceas a fost sus, lucind tainică şi argintie, în mijlocul stelelor. Oraşul întreg sclipea alb.

Iar asupra orașului întreg, peste acoperișurile învăluite în nea, peste hogeagurile cu fumuri albastre, se apleca, albă și ocrotitoare, umbra lui Zavaidoc, omul de zăpadă.

După ce dormeau toți, el rămânea să vegheze până și somnul tuturora, ca nici prin vis să nu geamă cumva, să nu mai suspine cumva, să nu scrâșnească nimeni din dinți.

Umbra sa străvezie luase locul celeilalte umbre de odinioară; umbra neagră, de spaimă, cu gheare și rânjet, după chipul și asemănarea domnului Stanciu Balaban de-atunci.

– Bang-bang!... a sunat ceasornicul catedralei, două după miezul nopții.

Somn bun! Somn dulce! Somn ușor!

Toate au un sfârșit pe lume, ca să înceapă altfel, din nou...

În cea din urmă săptămână a lui februarie, au prins să picure streșinile. Iarna nu mai avea tărie. Ziua era mai lungă. Mai jilave, vânturile. Mai răzleți, fulgii.

Zăpada cea albă și afânată a străzilor s-a prefăcut într-o plămadă murdară și slută, zoioasă, mozolită de pași, de copite, de roți.

Nu mai răsuna sprintenul și voiosul și argintiul clinchet al zurgălăilor de sanie, ca o chemare tainică de pe alt tărâm. Duruia cu vuiet hodorogit o birjă. Zdrăngăneau hurducate fierăraiele cotigelor. Icneau în hârtoape pe roți grele de camion.

Numai nămeții din grădina publică se mai păstrau încă de-o albă și curată lumină. Și numai Zavaidoc, omul de zăpadă al copiilor, stătea încă neclintit de strajă la locul său, sub bolta de crengi care începea să-și scuture florile dalbe de nea. Poate că mai slăbise. Parcă se mai încovoiase de umeri. Îmbătrânea. Se gârbovea.

Tabăra lui Bâzu, Măgârdici, Dănuț și Bobiță, se înființa la joaca din fiecare zi. Dar cu mai puțină însuflețire. Cu glasuri mai ostenite. Cu unele lipsuri la număr.

Se făcea tăcere deodată, fără pricină.

Fără pricină, toți se opreau din joacă și din vorbă, din râs. Se uitau îngânduraţi! În gol. Trecea o presimțire mâhnită a sfârșiturilor.

Pe urmă au venit zilele babelor din luna lui martie, cu vreme schimbătoare și amestecată. Se stârneau viforniţe, o dădea pe lapoviță, apoi pe moină, se însenina peste un ceas și peste un altul năpădeau pe cer nori negri, învolburați de vânt.

Într-o duminică a încercat să ningă iarăși cu nădejde. Potopeau fulgii mari și moi, fluturând ca în dimineața cea dintâi a iernii, când Gina a tras perdelele la o parte și a rămas înmărmurită de feerica privelişte de-afară.

Alb, alb, numai alb. Tot alb, toate albe. Din nou se promenise orașul întreg sub straiul pufos de ninsoare.

Au dat fuga cu mic și mare în grădină, unde tabăra s-a împlinit de îndată la număr, fără o singură lipsă la apel. Înfloriseră iarăși alte cununi dalbe de nea în ramuri. Zavaidoc își pusese pe umeri mantia sclipitoare, cu pietre scumpe de zile mari. De jur împrejur zăpada era proaspătă, fragedă, de un alb care le lua văzul.

Aceasta a fost cea din urmă duminică a lor de joacă veselă, plină de năzbâtii și de hohotiri, ca în toiul lui decembrie și ianuarie.

Spre seară, s-au despărțit istoviți. Întorceau ochii din mers la omul lor de zăpadă, să-și ia rămas bun.

– Venim și mâine, stăpâne Zavaidoc!... a strigat Maricica Țăruș, înfiptă, după năravul său. Să știi!... Bună seala!...

Zavaidoc îi privea trist, cu ochii împăienjeniți de-o ceață, cum se depărtau toți pe poartă, cu sănioarele, cu patinele și schiurile, cu toate sculele desfătărilor de iarnă.

Îi tremura oare în ochi cine știe ce fulg topit sau îi tremura o picătură de lacrimă?...

Peste noapte s-a abătut un vânt cald, dinspre țările de miazăzi. Apoi s-a dezlănțuit o ploaie de primăvară, cu ropote și clăbuci, sunând pe acoperișuri, șuvoind în burlane, puhoind năvalnic pe străzi.

Zavaidoc s-a topit în câteva ceasuri.

Dimineața, când Gina, zâna zăpezilor, a tras perdeaua la o parte, a rămas încă o dată încremenită și fără de glas. Acum, fără glas și încremenită de jale.

Se dusese împărăția ei, ștearsă de pe fața pământului! Se sfârșise cu alba și feerica priveliște din atâtea luni! Crengile copacilor erau goale și negre. Negre, acoperișurile caselor. Negre, potecile grădinii, negre, străzile ude de ploaie.

Numai pe-alocuri, la umbră de ziduri și de împrejmuiri, unde-au fost troienele înalte, mai stăruiau movile de omăt, șonțite și murdare, cu pojghiță de zgură, de țărână de noroi, de gunoaie. Și nici măcar n-o mai avea pe Cleopatra alături, să-și destăinuie și să-și aline durerea!... Sora Maicii Domnului nu-i dădea voie nici lui Pavalache să

intre în casă, fiindcă era ud ca un câine plouat. Zgribulea amărât ca vai de el, cu botul în pământul dospit de apă.

Zâna zăpezilor s-a întors în pătucul alb și a plâns cu obrazul îngropat în perne.

După-amiază ploaia se potoli. S-a dezvelit cerul înalt, senin și albastru ca sineala. Un vânt subțire zbicea de zor trotuarele ude. Gina s-a strecurat pe ușă.

– Hai, Pavalache!... Să mergem repede...

Pavalache n-a mai întrebat unde. Știa. A pornit-o înainte spre grădina publică.

Călcau din piatră în piatră. La poartă au încetinit pasul. În locul lui Zavaidoc, omul lor de zăpadă, se zărea numai o pată albă, împuținată la jumătate, sub crengile goale, țepoase, ca niște spini ce împungeau cerul.

Pretutindeni, de jur împrejur, pământ negru, frunze putrede de anul trecut, băltoace tulburi. Doar lângă tulpinile castanilor, se pitulaseră la umbră câteva sărmane ostroave de omăt, stropite de noroi, tivite cu țărână, presărate cu nisip și vreascuri sfărâmate.

Se temeau, parcă se temeau să pășească înainte. Dar nu erau numai ei.

Din toate ungherele târgului, pe toate potecile grădinii, se iviseră copiii taberei, mânați de același gând. Și Bâzu, și Măgârdici, și Dănuț, și Lola, și Lala, și Bobiță, și Lențuca, și Fred, și Nina, și Guță și Maricica Țăruș și alții și altele, măcar douăzeci încă. Unii purtau acum pelerine de cauciuc și pardesie foșnitoare de ploaie.

Toți se apropiau în tăcere, cu ochii țintă, spre locul unde se înălțase o iarnă întreagă omul de zăpadă al minunilor, stăpânul și ocrotitorul lor.

În tăcere s-au apropiat toți și toți s-au oprit în tăcere.

Zavaidoc, omul lor de zăpadă se sfârșise de zile. Nu mai avea chip omenesc.

Se scufundase fruntea în care se țeseau altădată razele soarelui; se scufundaseră ochii cu privirea blajină și iertătoare; se scufundase gura cu zâmbetul șăgalnic și ocrotitor. O movilă albă, ca de oseminte. Atât mai rămăsese sub crengile goale și negre, țepoase, care împungeau cerul albastru ca niște spini.

Nu rostea nimeni nici un cuvânt: Se temeau să nu izbucnească în hohote de plâns. Pe obraz însă li se rostogoleau lacrimile. Și nu simțeau nevoia să le ascundă. Nu se rușinau de ele. Nici chiar Bâzu, pe care încă nu-l mai văzuse cineva până atunci cu lacrimi în ochi.

Așa au stat. Așa s-au depărțit. Așa s-au împrăștiat către case, tot fără glas. Mergeau cu privirea în pământ și cu inimile împunse de spinii cei negri ai crengilor de peste osemintele lui Zavaidoc.

S-au dus acasă să-și strângă sănioarele, patinele, schiurile; toate sculele desfătărilor de iarnă. În odaia lui Bâzu și Dănuț a rămas amintire pe perete, numai desenul cu Daniil Sihastru țupăind sârba fulgilor în cea dintâi dimineață de ninsoare.

Nimic de-acum, nimeni de-acum, n-avea să-i mai adune pentru multă vreme laolaltă. Mulți s-au despărțit ca să nu se mai întâlnească vreodată.

Iar nu târziu după ce s-au risipit în aburi oasele lui Zavaidoc, omul de zăpadă al copiilor, semne ciudate și triste s-au arătat în oraș. Semnele vechi.

Își aduceau unii aminte de certuri și de răfuieli uitate. Alții, de răni care n-au fost tămăduite deplin. Conu Iancu pensionarul, a trecut iarăși pe lângă moș Toader, tăietorul

de lemne, posac și tușind, cu ochii și cu gândul în altă parte, fără să-l mai oprească în drum pe Todiriță de odinioară. Bobiță a mai slăbit-o cu dragostea pentru Bâzu... Vroia o bicicletă numai a lui... „Vreau! Vreau!"... – striga la Edit, care a prins iar să ofteze. Chiar domnul Stanciu Balaban a cerut într-o dimineață oarecare condicile, începând posomorât să-și verifice socotelile morii lui Balaban și fabricii Balaban și Băncii Balaban. După cum a smucit telefonul și a îngroșat glasul, glasul său de altădată, nu se vestea a fi în toane bune.

– Văd că ai cam stricat prietenia cu Goliat, domnule Pavalache... Ce s-a întâmplat?... întrebă Gina.

– Dă-l încolo de cârn!... Nu-mi mai pomeni de el!... pufni Pavalache pe nări. Gorilă tot Gorilă!... Și-a dat în petec. Brânză bună în burduf de câine!...

– Bine, bine!... Dar cu asta tot nu mi-ai spus ce s-a întâmplat?... nu-l slăbi, Gina. Ții iarăși secret?

Pavalache a oftat, stupid scârbit de Măgârdici, țâști în dreapta, țâști în stânga.

– Ce să mai țin secret, că urlă tot târgul!... N-ai văzut cum se ține de coada Fifinei? Vrea să mă scoată din pâine și are să mă scoată din pepeni! Nu-și cunoaște lungul nasului, mopsul naibii!

– Poate e numai o părere de-a ta, Pavalache!... îl mângâie fosta zână a zăpezilor.

– Să dea Dumnezeu!... Dac-ar fi așa, uite, dau și eu ca madam Palade un acatist la biserica domnească!... Altfel mă tem că-l cotonogesc! Fac crimă!... se burzului Pavalache încruntat. Dacă fac, fac, ce să zic? Azvârl după el cu satârul Surorii Maicii Domnului! N-are nas, n-are coadă, are să rămână și olog, să ceară de pomană ca un calic la colțul străzilor!

– Ești fantastic, Pavalache! Domolește-te! se sperie Gina de asemenea hotărâri ucigașe. Nu face crimă, că are să te scrie la ziar! Eu zic că tot e numai o părere de-a ta... Ți s-a năzărit, cum te-apucă hachițele cu urlatul la lună...

Poate că tot așa erau numai niște păreri și semnele cele vechi care se arătau iarăși în târg. Astfel, pentru ce-a mai trecut Zavaidoc pe-acolo? Numai pentru o pace și o alinare și pentru minuni care s-au topit după câteva luni, ca osemintele sale de nea?...

La acestea gândea domnul Nicolae Aldea, tatăl lui Bâzu și al lui Dănuț, într-o dimineață de la sfârșitul lui martie, plimbându-se singuratic prin grădina publică.

Se oprise în locul unde se înălțase astă-iarnă Zavaidoc.

Acum au înflorit ghiocei albi pe pajiștea verde. Crengile începeau să-și desfacă mugurii. Ieșeau la lumina sorelui alte frunzulițe fragede, care vor asculta zumzetul albinelor și vor lega prieteșug cu un puf zglobiu de păpădie. Zbura cel dintâi fluture. Treceau pe cerul înalt, întorcându-se la cuiburi, cele dintâi stoluri de păsări călătoare. Se vestea o primăvară dulce ca mierea.

Dar pe domnul Nicolae Aldea îl apăsa o mâhnire. O taină pe care n-a mărturisit-o nimănui, nici cucoanei Eleonora.

Privea îngândurat la locul unde a fost omul de zăpadă al minunilor. El singur, din tot orașul, își mai amintea acum întâmplarea cu băiatul străin, fără nume, care a sosit într-o dimineață, l-a făurit cu mâinile sale și a plecat apoi fără urme.

În sanatoriul din munți unde s-a făcut el sănătos, aflase altă întâmplare.

Se spunea că la începutul iernii ar fi fost adus acolo un băiat bolnav, care a murit peste câteva zile. Un copil cu un dar neasemuit în plăsmuirea animalelor, chipuri omenești, sfinților, voievozilor și altor urzeli, din ceară, din miez de pâine, din lemn, din tot ce-i cădea sub mână. Se mai spunea chiar că din această pricină i s-ar fi tras boala și moartea.

Povesteau doctorii că ar fi înălțat el un om de zăpadă, iar în fierbințeala lucrului ar fi zvârlit bluza de piele de pe dânsul. L-a pătruns răceala până în plămâni, nu și-a dat seama nici el, n-au prins de veste nici părinții, decât prea târziu, când toți doctorii și toate doctoriile nu i-au mai găsit leac să-l smulgă din ghearele morții. Unde s-au petrecut toate? nu știa nimeni!... Copilul n-a spus-o decât când a închis ochii.

Potriveala dintre cele două întâmplări îl încredințase însă pe tatăl lui Bâzu și al lui Dănuț că numai acel copil îl făurise pe Zavaidoc, omul de zăpadă al minunilor din orașul lor. Altul nu putea fi. Și acum i se strângea inima la gândul că o plătise cu viața. De ce oare numai cu acest preț a adus copilul necunoscut atâtea minuni și atâtea alinări, într-un târg pentru dânsul străin, de care nu-l lega nimic? Schimbase sufletele. Le străbătuse cu un fior. Le îndemnase să presimtă că pe lume mai este și altceva, luminos, blând și nepământean... Iar el nu mai era!...

Domnul Nicolae Aldea n-a mărturisit nimănui bănuielile sale. La ce-ar fi folosit? Pentru ce-ar fi tulburat cu o tristețe, amintirea unei bucurii care s-a dus? Taină a vrut băiatul necunoscut să rămână? Taină va rămâne în vecii vecilor.

Adierea zefirului a clătinat lin cupele florilor albe de ghiocei. Ghiocei albi ca neaua vor fi înflorit acum și pe mormântul meșterașului fără nume, care nu se va mai întoarce în nici o altă iarnă, niciodată, să mai plăsmuiască alt om de zăpadă al minunilor, pentru copiii dintr-un oraș unde nu mai călcase până atunci.

Nu mai călcase niciodată până atunci și nu se va mai întoarce de-acum în nici o iarnă, alta, niciodată.

Niciodată.

F.F.F. secret pentru cititori

Povestea omului nostru de zăpadă s-a isprăvit.

Acestea au fost toate întâmplările copiilor și feluriților oameni, buni și mai puțin buni, din orașul pe unde a trecut într-un început de iarnă meșterașul cel venit din lume fără urme. Întâmplări toate adevărate. Vă jur pe capul lui Pavalache!

N-ați pătruns voi împreună cu mine din casă în casă? Nu le-ați văzut?... nu le-ați auzit, toate?

– Bang! – bang! – bang!... sună trei după miezul nopții, ceasornicul de la catedrală. Bang! – bang! – bang!...

E o mare tăcere. Toți dorm. Toate luminile sunt stinse. Numai în cămăruța unde mă aflu, licăre singuratică lumina pe masa mea de scris.

S-a isprăvit cerneala. S-a isprăvit hârtia. S-a isprăvit cartea la care am scris nopți de trudă, ca să v-o încredințez vouă.

Vărguța fermecată stă alături, pe marginea mesei. Așa cum mi-a dăruit-o Sfânta-Vineri, când eram un copil, să trec cu dânsa prin ziduri, să pătrund în case, să văd și să aud, ceea ce alții nu știu să facă și să audă. Așa cum am pătruns noi împreună de atâtea ori în căsuța Ginei, zâna zăpezilor, în palatul domnului, Stanciu Balaban, în casa lui Bâzu și a lui Dănuț, în cocioaba Saftei, spălătoreasa... Încet!... Încetișor! Nu tropăiți.

Poate că înainte de a ne despărți, ar fi cuminte și cinstit să vă mărturisesc și eu ceva de taină. O îndoială care să rămână numai între noi.

Vărguța e aici... Mă însoțește pretutindeni de zeci și zeci de ani. E singura avuție pe care nu mi-a putut-o răpi, smulge, jefui, nimeni, niciodată. Nu m-a înșelat niciodată; niciodată nu m-a părăsit, nu m-a dezamăgit, nu m-a ostenit... Nu mi-a cerut nimic. De zeci și zeci de ani, mi-a ajutat să aud glasul tuturor vietăților, câini, păsări, lei, cai, gâze și melci și fluturi. Fantastic!... cum ar zice madam Naum, fosta mea tovarășă de joacă din copilărie, când eu eram Cucuiu și Colțunaș, iar ea Fulga, zâna fulgilor. Fantastic, câte m-a ajutat nuielușa aceasta să le-aud, să le văd, să le înțeleg, să le simt, să le presimt...

Dar gândindu-mă bine, bine, mă cuprinde o îndoială.

Oare să fi fost chiar Sfânta-Vineri, bătrânica ostenită și gârbovă-gârbovă, din acea amiază cu soare a copilăriei mele? Chiar ea cu adevărat să mi-o fi dăruit?

Poate că pe poteca de-atunci urca numai o plăsmuire a închipuirii mele de copil. Poate că era numai o mătușă bătrână-bătrână, de la moara din vale.

Cine s-o știe?... E atât de demult! Atât de demult!... Părul mi-e alb ca pletele lui Zavaidoc, după atâtea ierni și ninsori câte au trecut peste mine de-atunci...

Are însă vreo însemnătate de cine anume mi-a fost dăruită? De Sfânta-Vineri ce de-adevăratelea ori numai de-o bătrânică din sat, nuielușa tot fermecată era, tot fermecată a rămas. Nu m-aș despărți pentru nimic în lume de ea... Ce-aș putea primi în schimb, altceva mai de preț? Cine mi-ar mai îngădui să pricep ce spune foșnetul tainic al frunzelor, murmurul pâraielor, susurul gâzelor, șoaptele izvoarelor? N-aș rămâne oare cel mai sărac și uscat suflet de pe lume? Cine m-ar mai ajuta să pătrund prin ziduri, împreună cu voi – încet, încetișor, nu tropăiți!... ca să

aflăm, să auzim, să vedem și să înțelegem tot ce alții nu află, nu aud, nu văd și nu înțeleg?...

Dăruită de Sfânta-Vineri ori nu, eu cred în ea. Credeți și voi! Rogu-vă!...

Poate că împreună cu dânsa, numai așa, vom putea porni și în alte călătorii. Poate că vărguța cea vrăjită ni le pregătește de pe acum. Ne-așteaptă. V-așteaptă!...

Aceasta am vrut să v-o spun și să vă rog f.f.f. secret, înainte de a ne despărți. Credeți și voi în ea!

Făgăduiți? Jurați pe capul lui Pavalache?

CUPRINS

Aşa sfârşea o toamnă urâtă, cu tuse şi ploi 5
Cu o anume vărguţă fermecată se poate pătrunde prin ziduri 14
Iar dacă pătrundem în case prin ziduri, mai multe vom vedea şi vom auzi multe 20
Domnul Stanciu Balaban are un odor după chipul şi asemănarea sa 29
Sub zăpada cea albă, s-a ascuns tot ce fusese negru, posomorât şi urât 38
Fiecare se bucură în felul său de cea dintâi ninsoare 47
Dar bucuriile iernii sunt pentru toată lumea, măcar în dimineaţa dintâi 59
Zâna zăpezilor află unele întâmplări foarte jalnice şi hotărăşte o faptă de taină 71
Multe viclenii mai cer chiar pregătirile faptelor bune, de taină! 84
Zâna zăpezilor săvârşeşte o faptă mare şi se spovedeşte de un păcat mititel 92
Întâiul om de zăpadă a fost numai o slută şi caraghioasă momâie 103
Iarna îşi arată colţii ca Goliat, zic Gorilă, câinele domnului Balaban 119
A fost o săptămână de viscole şi alte urgii, venite din cer şi de . la oameni 129
În tabăra lui Bâzu şi Măgârdici se iveşte un băiat străin, cu vorbe şi fapte de neînţeles 144
Adevăratul om de zăpadă întrece orice închipuire, iar cu el încep adevăratele minuni 153
Pavalache intră în slujba omului de zăpadă cu prietenii săi Bâzu şi Măgârdici 164
Minunile lui Zavaidoc sunt de mai multe feluri, după cum le merită fiecare 180
Minunea cea din urmă e şi cea mai mare, dar şi cea mai neaşteptată 197
Abia acum s-a aşternut pe-o iarnă ca în poveşti 214
Toate au un sfârşit pe lume, ca să înceapă altfel, din nou 226
F.F.F. secret pentru cititori 235

Culegere și paginare computerizată
Secția Fotoculegere – Imprimeria Coresi

Coli de tipar 15
Tiparul executat sub comanda nr. 60 508

Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „CORESI", București
ROMÂNIA

COLECȚIA PICCOLINO

Romanul Omul de zăpadă al lui Cezar Petrescu, constituie alături de Fram, ursul polar, una dintre cele mai bune cărți pentru copii și adolescenți din literatura română.

Acțiunea romanului se petrece într-un orășel de provincie, în ajunul sărbătorii Crăciunului, transformând visurile copiilor în realitate.

Intervenția miraculosului „om de zăpadă" constituie în acest sens un simbol și totodată un mesager al Divinității.

ISBN 973-97995-1-5

EDIT

Lei 5800